

ÚVAHY

○

I. KNIZE MOJŽÍŠOVĚ

○ D

C. H. M.

PŘELOŽENO Z NĚMECKÉHO

C.H. Mackintosh
ÚVAHY O I. KNIZE MOJŽÍŠOVĚ.

ÚVAHY O I. KNIZE MOJŽÍŠOVĚ.

KAPITOLA 1.

Nanejvýš překvapující jest způsob, jakým Duch svatý započiná tuto vznešenou knihu. Beze všech okolků uvádí nás do přítomnosti Boží, a to ve skutečnou plnost Jeho jsoucnosti i do samoty Jeho působení. Každý způsob úvodu jest vyloučen. Bezprostředně jsme vedeni k Bohu. Slyšíme takřka, jak On přerušuje mlčení země a vidíme, jak světlem proniká její mrákoty, aby stvořil okruh Své působnosti, v němž by „ta jeho věčná moc a Božství“ mohly se rozvinouti. Zde není ničeho pro bezúčelnou zvědavost, nic pro vypočítavost ubohého lidského ducha. Zde nalézáme vznešenost a skutečnost **božské pravdy**, působící svou mravní silou na srdce i porozumění. Na cestách a při zjeveních Ducha Božího nikdy také nenalezneme všetečná zvědavost v podání zvláštních teorií, svého uspokojení. Nechtě si geologové prozkoumávají nitro země a odtud vynášejí na světlo výsledky svého bádání, ať již potvrzující božské sdělení o původu, aneb jemu tu a tam odporující; nechtě si pátrají a hloubají o vykopaných zkamenělinách nebo podobných věcech — učedník Páně sklání se v svaté radosti před slovem od Boha vdechnutým. On čte, věří a klaní se. Kéž bychom i my v tomtéž duchu započali svou úvahu o obsahuplné knize před námi ležící; kéž rozumíme tomu, co to znamená „zpyto-

vati v chrámě Jeho" a v těchto svých zpytováních vznešeného obsahu Písma svatého pokračujeme stále v duchu pravého uctívání a klanění se!

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“

(Verš 1.) Tato důležitá a první výpověď v kanonických knihách Písma svatého uvádí nás v přítomnost Toho, který jest nevyčerpatelným zdrojem každého pravého pozhnutí. Zde není žádných podrobnějších důkazů pro Boží jsoucnost. Duch Boží by se nemohl nikdy s něčím takovým spojit. Bůh zjevuje se sám; On se ohlašuje a v známost uvodí svými skutky. „Nebesa vypravují slávu Boha silného, a dílo rukou jeho obloha zvěstuje.“ (Žalm 19, 1.) „Oslavovati budou tebe všichni skutkové tvoji.“ – „Velicí a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí.“ (Zj. 15, 3.) Jen nevěrec nebo zapírač Boha by tu mohl chtít pátrat po důkazech jsoucnosti Toho, který světy stvořil slovem úst svých, a který se sám dal poznati jako vševědoucí, všemohoucí, věčný Bůh. Kdo by také mimo „Boha“ dokázal něco „stvořiti“ ? „Pozdvihněte vzhůru oči svých, a vizte, kdo to stvořil? Kdo vyvodí v počtu vojsko jejich, a všeho toho zejména povolává? Vedle množství síly a veliké moci ani jedno z nich nehyne.“ (Izaiáš 40, 26.) „Všickni zajisté bohové národů jsou modly, ale Hospodin nebesa učinil.“ V knize Jobově (kap. 38.–41.) nalézáme nejvznešenějšími slovy odvolání se Boha samého na dílo stvoření,

jako nezvratný důkaz Jeho neomezené nadvlády; a podává-li toto odvolání se našemu porozumění jednak nejživější a nejpádnější představy o Boží všemohoucnosti, tu na druhé straně se dotýká srdcí našich Jeho sklonění se, jež nám tu je ukázáno. Vznešenost a láska, veliká moc a něžná do-
brotivost – všecko je božské.

„Země pak byla nesličná a pustá, a tma byla nad propastí.“ (V. 2.) To bylo v pravdě jeviště, na němž mohl jedině Bůh působiti. Člověk v pýše srdce svého se od té doby až příliš ochotným ukazuje překážet Bohu v jiném, daleko vyšším působení. Při scéně však, před námi se nacházející, neměl člověk ještě žádné místo, až pak i on, spolu se vším jiným, se stal předmětem jeho tvůrčí moci. Bůh samojediný byl při stvoření. On shlížel ze svých věčných příbytků světla sem dolů na spoušť a spatřil tu ono místo, kde by Jeho předivné plány a uložení Jeho mohly najít svého uskutečnění a naplnění, a kde by druhá osoba věčné trojjedinnosti měla žíti, působiti, svědčiti, krváceti i umříti, aby před užaslými světy ukázala vznešenost dokonalosti Božství. Všude panovala tma a nepořádek; leč Bůh jest Bůh světla a pořádku. „Bůh jest světlo, a tmy v něm ni-
žádné není.“ (I. Jan 1, 5.) Tma a nepořádek, ať už na ně hledíme se stanoviska přirozeného, mravního, duchovního nebo duševního, nikdy nemohou v Jeho přítomnosti ob-
státi.

„A Duch Boží vznášel se nad vodami.“
(V. 2.) Vznášel se, takřka rozprostíraje se,

nad jevištěm svého budoucího působiště. V pravdě, temné jeviště – jeviště, které Bohu světla a života poskytovalo neomezené místo k působení. On jediný mohl tmy osvětit, život vyvodit, zavést pořádek místo chaosu a uprostřed vod stvořiti prostranství, kde by mohl být život bez bázně smrti. To byly skutečně podniky, Boha důstojné.

„I řekl Bůh: Buď světlo! I bylo světlo.“
(V. 3.) Jak jednoduché a přec jak božské! „On řekl, a stalo se, on rozkázal, a postavilo se.“ (Žalm 33, 9.) Nechtě si nevěra se ptá: „Jak?, kde?, kdy?“ – Odpověď zní: „Věrou rozumíme, že učinění jsou věkové (dle pův.: světové) slovem Božím, takže z ničeho jest to, což vidíme, učiněno.“ (Žid. 11, 3.) To uspokojí duši, chtějící se nechat poučit. Světská moudrost může se tomu opovržlivě posmívat, nazývati to hrubou nevědomostí nebo slepou lehkověrností, úplně přiměřenou době barbarské, avšak veskrz nedůstojnou pro lidi žijící v osvěceném století světových dějin, kde museum a dalekohled nás seznamují se skutečnostmi, o nichž tito svatí pisatelé nic nevěděli. Jaká to moudrost! Jaká učenost! Ne, spíše jaké to bláznovství! Jaký nesmysl! Jaká naprostá neschopnost k chápání účele i úmyslu Písma svatého! Jistě že Božím úmyslem není vychovat z nás hvězdáře a zemězpytce, nebo upozorňovat nás na podrobnosti, které zvětšovací skla nebo dalekohled každému školáčkovi před oči staví. Jeho účelem jest přivésti nás k Sobě a to jako klanějící se

Jemu, jichžto srdce i poznání jsou poučeny i správně vedeny Jeho svatým slovem. Leč to nepostačuje tak zvanému filosofu; nikoliv, onť opovrhuje tím, co si sám označuje jako všední a úzkoprsé předsudky zbožných učedníků Písma, chápe se však důvěryplně svého dalekohledu a zkoumá jím vzdálené mu nebe; nebo sestupuje v tajuplné hlubiny země, aby tu prozkoumal její vrstvy, útvary, zkameněliny atd. a tím značně zlepšil, jak se domnívá, inspirované (vdechnuté) sdělení Písma svatého, předpokládaje, že výsledky jeho pátrání nebudou Slovu Božímu přímo odporovat.

S takovými to „odpory falešně nazvaného umění“ nemáme my nic co dělat. Věříme, že všechny skutečné objevy, buďtež si ony „na nebi svrchu, nebo na zemi dole, nebo u vodách pod zemí“, vždycky budou stát v úplném souhlasu s podáním Slova Božího; nečiní-li tak, pak jsou dle úsudku každého milovníka Písma, veskrz zavržení hodné. To dává pak srdci veliký klid v dobách, jako je i nynější, tak bohaté na učené spekulace a vzletné theorie, skrývající však příliš často jen rozumovou víru, neobsahují-li dokonce výslovnou nevěru. Proto je tak velice nutné, aby srdce bylo pevně utvrzeno ohledně plnosti, autority, dokonalosti, majestátnosti i Božského vdechnutí Písma svatého; neboť v tom jedině pozůstává působivá ochrana proti rozumové víře a pověře. Důkladná známost Písma a dokonalá, poslušná oddanost tomuto Písmu, jsou nejdůležitějšími požadavky přítomno-

sti. Kéž by Pán ve Své nezměrné milosti jedno i druhé mezi námi bohatě rozmnožil.

„A viděl Bůh světlo, že bylo dobré; i oddělil Bůh světlo od tmy. A nazval Bůh světlo dnem, a tmu nazval nocí.“ (Verš 4. 5.) Zde máme oba veliké znaky, nalézající pak v celém Písmě svého tak častého použití. Přítomnost světla tvoří den, jeho nepřítomnost jest noc. V dějích duše nalézáme totéž. Jsouť „synové světla“ a „synové tmy“. Je to ostře vyhraničené, vážné rozlišování. Všichni, jimž vzešlo světlo života, všichni, jichž opravdu „navštívil, vyšed z výsosti“, všichni, jimž se „osvítíl v srdcích k osvětlení známosti slávy Boží v tváři Ježíše Krista – všichni, ať jsou si oni již kdokoli a kdekoli, přínáleží k prvnější třídě: jsou „synové světla“ a „synové dne“. Všichni však, kteří se dosud nalézají ve tmě, slepotě a nevěře přirozenosti, všichni, kteří ještě nepřijali do srdcí svých občerstvujících paprsků slunce spravedlnosti – všichni tito jsou dosud zahalení do stínů duchovní noci: jsou „syny tmy“ a „synové noci“.

Milý čtenáři! Pozastav se tu na okamžik a taž se sebe sama v přítomnosti Toho, který zpytuje srdce, ku které z obou tříd právě nyní náležíš. Že buď na jedné nebo na druhé straně je tvé místo, to je nesporné. Snad jsi chudý, opovržený a neučený, avšak způsobila-li milost svazek, jímž tě spojila se Synem Božím, „světlem světa“, pak jsi v skutku a pravdě synem dne a jako takový určen brzy se zastkvěti navždy v nebeských

sférách, v oněch místech slávy, kde po všechny věky bude ústředním sluncem „Beránek zabitý“. To není tvé vlastní dílo. Je to výsledek uložení a působení Boha samého, který ti v Ježíšovi a Jeho dokonalé oběti daroval světlo a život, radost i pokoj. Neznáš-li však ještě posvěcujícího působení a vlivu Božího světla, nejsou-li tvé oči dosud otevřené k spatřování jakékoliv krásy v Synu Božím, ach! tu – byť bys se i svou učeností vyrovnal nějakému Newtonovi*) a znal všechny poklady filosofie a se vši žádostivostí pil ze všech pramenů lidské moudrosti, ano i kdyby tvé jméno bylo ozdobeno všemi tituly učenosti, jaké školy a university mohou propůjčiti – tu jsi přec jen „synem noci“, „synem tmy“. A překvapí-li tě smrt v nynějším stavu, pak budeš přikryt tmou a hrůzami věčné noci. Proto, milý příteli, nečti žádnou další stránku, dokud nebudeš dokonale uspokojen ohledně otázky, jsi-li synem „dne“ nebo „noci“.

Následující bod, u něhož bych se chtěl pozdržet, jest stvoření světla. **„Opět řekl Bůh: Buďte světla na obloze nebeské, aby oddělovala den od noci, a byla na znamení a rozměření časů, dnů a let; a aby svítila na obloze nebeské, a osvěcovala zemi. A stalo se tak. I učinil Bůh dvě světla veliká, světlo větší, aby správu drželo nade dnem, a světlo menší, aby správu drželo nad nocí; též i hvězdy.“** (Verše 14.-16.)

Slunce jest velikým středem světla a středem naší soustavy. Kolem něho krouží

*) věhlasný anglický hvězdář. (Pozn. překlad.)

menší nebeská tělesa a od něho mají své světlo. Proto také vším právem může býti považováno za vhodný obraz Toho, který vzejde jako „slunce spravedlnosti a zdraví bude na paprscích jeho“, aby oblažil srdcí těch, kteří se bojí Hospodina. Příhodnost a krása tohoto přirovnání zjeví se však dokonale teprve tomu, kdo po probdělé noci uzří vycházející slunce zlatit svými jasnými paprsky východní nebe. Mlhy a stíny noci jsou rozptýleny a celé stvoření se zdá zdraviti navracející se zářivou kouli. Tak bude jednou, až vzejde slunce spravedlnosti. Stíny noci zmizí, a celé stvoření bude se veseliti ze svítání „jitra beze stínů“, z vzejití zářivého a nikdy nezanikajícího dne slávy.

Měsíc, sám o sobě tmavý, přijímá všecko své světlo od slunce. Ustavičně nechává světlo slunečné odrážet se, vyjma když země a její vlivy se v to vmísí rušivě.*)

Sotvaže slunce zapadá za obzor, tu přispěchá měsíc, aby zachycené sluneční paprsky vrhal dál na temný svět. Je-li však i za dne viditelný, tu má vždy jen mdlé světlo – nutný následek jeho objevení se v přítomnosti vyšší jasnosti. Ovšem, jak již podotknuto, staví se v to někdy naše země rušivě a svými temnými mraky, hustou mlhou a kalnými výpary vystupujícími z jejího povrchu, zakrývá našemu pohledu jeho stříbrné světlo.

Jako je slunce krásným a vhodným obrazem Krista, tak zase měsíc nám nápad-

*) Je to zajímavý úkaz, že měsíc, pozorován dobrým dalekohledem, skýtá pohled zpustošeného kraje.

ným způsobem připomíná církev neboli shromáždění. Zdroj jeho světla je oku skryt. Svět Její, Krista, nevidí, ale **ona** církev vidí Její a je k tomu povolána Jeho paprsky ozařovat svět obestřelý noční tmou. Skrze církev, neboli shromáždění, naskýtá se světu cesta k naučení se něčemu o Kristu. „List náš vy jste“, praví apoštol, „kterýž znají a čtou všickni lidé.“ A dále: „Nebo to zjevné jest, že jste list Kristův.“ (II. Kor. 3,2.3.)

Jak zodpovědnostiplné postavení! Jak vážně by měla církev v každém ohledu bdít nade vším, cokoliv by mohlo zamezit vyzařování nebeského světla Kristova! Jak ale může nechat toto světlo svítit? Tím, že nechá toto, aby ji mohlo svým nezkaleným leskem ozařovat. Kdyby tak církev chodila jen v světle Krista, pak není žádné pochyby, že by z ní toto světlo vyzařovalo; a to by pak věřících stále udržovalo v průměrném Pánu libém postavení. Měsíc nemá žádné vlastní světlo. Tak je tomu i s církví. Ona není povolána k tomu, aby sebe sama vystavovala světu na obdiv. Její povinnost jest jen vyzařovat to světlo, jaké sama přijala. Jejím úkolem jest, se svatou pílí zpytovat cestu, již On zde šel a jíti touž cestou za Ním v moci Ducha svatého. Ale žel, že svět se svými mlhami, svými mračny a výpary často se vetře rušivě, zakryje světlo a poskvrní ten list. Často lze pozorovat jen velice nepatrně rysy povahy Kristovy při těch, kteří se Jeho jménem honosí; ba při mnohých příležitostech spíše ukazují poko-

řující opak nežli podobnost. Kéž bychom víc patřili na Krista s ustavičnou modlitbou, abychom také věrnější obraz Jeho mohli představit.

Hvězdy jsou vzdálená světla. Svítí v jiném ovzduší a nejsou v bezprostředním spojení s naší slunečnou soustavou, vyjímaje, že lze spatřovat jejich třpytění se. „Hvězda od hvězdy dělí se v slávě.“ Tak tomu bude v přicházejícím království Syna. On se bude stkvíti v živém a věčném jasu slávy, a Jeho tělo, církev, bude Jeho paprsky ozařovat své okolí. Toto pomyšlení mělo by nás povzbudit, abychom nyní už v noci tohoto světa s větší opravdovostí i horlivostí toužili po větší podobnosti s naším nepřítomným Pánem.

Nejdříve se nyní uvádějí nižší uspořádání stvoření. Moře a země jsou učiněny, aby obývány byly živými tvory. Někteří myslí, že v událostech každého dne při stvoření musíme spatřovat obraz různých po sobě následujících období a jejich velikých charakteristických zásad. K tomu bych chtěl jen podotknouti, chce-li kdo takovýmto způsobem Písmo vykládati, že je naprosto nutné bdíti se svatou horlivostí nad činností vlastních domněnek, jakož i přísně přihlížeti k celkovému souhlasu Písma, jinak je nebezpečí, že se zabředne v smutná pomyšlení. Nemám smělost k tomu, abych takovýmto způsobem vykládal a omezím se pouze na to, co jsem poznal jako jasný smysl posvěceného textu.

Nyní přicházíme k postavení člověka, jako ustanoveného nad dílem rukou Božích. Když bylo vše uspořádáno, potřebovalo stvoření nějakou hlavu. „Řekl opět Bůh: Učiňme člověka k obrazu našemu, podle podobenství našeho, a ať panují nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad hovědy, a nade vší zemí, i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi. I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.“ (Verše 26.–28.) Čtenář si zajisté povšiml výroků: „stvořil **jej**“ a „stvořil **je**“. Ač se nám teprve až v následující kapitole vlastní skutečnost utvoření ženy sděluje, tož přec jen již zde shledáváme, že „jim“ Bůh žehná a společně jim oběma určuje místo panování nad zemí. Všecka nižší uspořádání stvoření jsou postavena pod jejich společnou vládu. Eva obdržela všecka svá požehnání v Adamovi; v něm dosáhla také své důstojnosti. Ačkoliv skutečně ještě ani k životu povolána nebyla, přec v radě Boží byla již považována za část muže. „Trupel můj viděly oči tvé, v knihu tvou všickni oudové jeho zapsáni jsou, i dnové, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo.“ (Žalm 139, 16.)

Právě tak je tomu s církví, nevěstou druhého člověka. Od věčnosti byla spatřo-

vána v Kristu, své hlavě a svém Pánu, jak k Efez. 1, 4. čteme: „Jakož vyvolil nás v něm **před ustanovením** světa, abychom byli svatí a neposkrvnění před obličejem jeho v lásce.“ Dříve ještě, nežli kterýkoliv úd církve dýchal dchnutím života, byli již všichni dle věčné vůle Boží „určení, aby připodobnění byli obrazu Syna Jeho.“ Uložení Boží ukazují církev jako nutnost k dokonání tajuplného člověka; proto je povolána býti „plnost Toho, který všechno ve všem naplňuje“. Je to obdivuhodný titul; odhaluje důstojnost, důležitost a vznešenost církve.

Namnoze vešlo v obyčej, hledět na požehnání a bezpečí jednotlivých duší jako na jediný cíl vykoupení, než jak velice nepatrné jest takové mínění o tomto předmětu! Že všechno, cokoliv jednotlivci přináležejí, jest dokonale bezpečné, o tom nemůže býti — Bohu díky! — žádné pochybnosti. Přesto však jest to jen nejmenší díl vykoupení. Sláva Kristova jest obsažena v jsoucnosti církve neboli shromáždění a s tím spojena, a to je pravda daleko vznešenějšího důstojenství, hlubokosti i moci. Jsem-li dle určitých výpovědí Písma svatého oprávněn hledět na sebe jako částčku toho, čeho Kristus nezbytně potřebuje, pak nemohu nikterak pochybovat o dokonalé péči Jeho o mé osobní potřeby. A je církev pro Krista nezbytně potřebná? Není pochyby. „Není dobré člověku býti samotnému; učiním jemu pomoc, kteráž by při něm byla.“ A zase: „Nebo není muž z ženy, ale žena z muže. Není zajisté muž stvořen pro ženu, ale žena

pro muže... Avšak ani muž bez ženy, ani žena bez muže v Pánu. Nebo jakož žena z muže, tak i muž skrze ženu, všechny pak věci z Boha," (I. Kor. 11, 8.-12.) Nejedná se tudíž už jen o otázku, může-li Bůh ubohému, bezmocnému hříšníkovi požehnat, může-li shladit jeho hříchy a v moci božské spravedlnosti jej přijmouti. Bůh řekl: „Není dobré člověku býti samotnému.“ Proto nechal ani „prvního člověka bez pomoci“, a nemohl tudíž ani „druhého“ nechat bez této. Jako v prvnějším případě by bez Evy zůstala mezera ve stvoření, tak i – o údivohodné pomyšlení! – v druhém případě by bez nevěsty, církve, byla mezera v novém stvoření.

Uvažujme nyní, jakým způsobem byla Eva v jsoucnost povolána. Musíme při tom zasáhnouti do obsahu následující kapitoly. V celém stvoření nebyla pro Adama nalezena pomoc. „Tvrdý sen“ musel na něho připadnouti a z něho samého musela býti utvořena pomocnice, aby sdílela s ním jeho panování i požehnání, „Protož uvedl Hospodin Bůh tvrdý sen na Adama, i usnul; a vyňal jedno z žeber jeho, a to místo vyplnil tělem. A z toho žebra, kteréž vyňal z Adama, vzdělal Hospodin Bůh ženu, a přivedl ji k Adamovi. I řekl Adam: Teď tato jest kost z kostí mých a tělo z těla mého; tato slouží bude mužatka; nebo z muže vzata jest.“ (2, 21.-23.)

Hledíme-li na Adama a Evu jako na předzobrazení Krista, k čemuž nás Písmo úplně opravňuje, tu vidíme, že smrt Kristo-

va musela se nutně státí dokonanou skutečností, nežli mohla býti utvořena církev (ačkoliv dle předuložení Božího byla před ustanovením světa v Kristu spatřována a vyvolená). Mezi skrytou radou Boží a zjevením i provedením téže, pozůstává velký rozdíl. Nežli mohla býti uskutečněna Boží rada ohledně shromáždění nebo-li církve, musel býti Syn zavržen a ukřižován; On musel zaujmouti své místo v nebi, a aby mohl věřících pokřtíti v **jedno** tělo, musel seslati Ducha svatého. Ne snad jako by jednotlivé duše před smrtí Kristovou nebyly obživeny a zachráněny. Bez pochyby bylo tomu tak. Adam a mnoho tisíců jiných byli během času zachráněni mocí oběti Kristovy, ačkoliv tato oběť nebyla ještě dokonána. Než spasení jednotlivých duší a utvoření církve skrze Ducha svatého, jsou dvě velice rozdílné věci. Žel, že tohoto rozdílu nebývá dosti dbáno; a také i tam, kde učením bývá obhajován, jen zřídka kdy mívá takové praktické výsledky, jaké by měly vzejít z tak vznešené pravdy. Jedinečné toto místo postavení církve, její zvláštní poměr k „druhému člověku, Pánu s nebe“, její rozeznávající přednosti a důstojnost – všecko to by přinášelo bohatého a utěšeného ovoce, kdyby to bylo přijato a uchopeno v moci Ducha svatého. (Viz Efez. 5, 23.–32.)

Povšimneme-li si uvedeného předzobrazení, tu si můžeme učinit jakousi představu o výsledcích, jaké by měly vzejít z pochopení postavení církve a jejího poměru. Jak mnoho lásky dlužila Eva Adamovi! Jak blízko mu byla! Jaká vroucnost obecenství!

Jak úplně sdílela všecky jeho myšlenky! Ve vší jeho důstojnosti, ve vší jeho slávě byla s ním úplně za jedno; ano, ona byla, jak již připomenuto, **v něm** viděná a požehnána. Pro „muže“ byla povolána k životu. Věru, jako předzobrazení nemůže mítí nic jiného většího zájmu. Nejdříve byl muž stvořen, pak byla žena **v něm** spatřována a z **něho** utvořena. Všecko to nám ukazuje skutečně jedno z nejúchvatnějších a nejpoučnějších předzobrazení. Ne však jakoby kdy mohlo býti nějaké učení založeno na předzobrazení; ale nacházíme-li učení to na jiných místech Písma jasně a dokonale znamenáné, tu jsme způsobilí předzobrazení rozuměti, oceniti a obdivovati.

V 8. žalmu nalézáme krásné vypoodobnění člověka, jak ho Bůh ustanovil nad dílem rukou Svých: „Když spatřuji nebesa tvá, dílo prstů tvých, měsíc a hvězdy, kteréž jsi tak upevnil, říkám: Co je člověk, že jsi naň pamětliv, a syn člověka, že jej navštěvuješ? Nebo učinil jsi ho málo menšího andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej. Pánem jsi ho učinil nad dílem rukou svých, všecko jsi podložil pod nohy jeho: ovce i voly všecky, také i zvíř polní, ptactvo nebeské, i ryby mořské a cožkoli chodí stezkami mořskými.“ (Žalm 8, 4.-9.) Zde je nám ukázán člověk, bez jakékoliv zmínky o ženě. A toto jest veskrz správné a významné, neboť žena jest v muži spatřována.

V žádné části Starého zákona nenalézáme bezprostřední zjevení tajemství církve. Apoštol praví výslovně: „Kteréž za ji-

ných věků nebylo známo synům lidským, tak jako nyní zjeveno jest svatým apoštolům jeho a prorokům (Nového zákona) skrze Ducha." (Efez. 3, 5.) Z tohoto důvodu jest v uvedeném žalmu řeč jen o „člověku - muži"; než my víme, že muž i žena jsou tím jedním jménem stejně míněni. Všecko toto mělo v budoucích časech naléztí svůj dokonalý protějšek. Pak pravý člověk, Pán s nebe, zasedne na trůně a společně se Svou nevěstou, církví, budou panovati nad obnoveným stvořením. Církev, vyšlá obživená z hrobu Kristova, jest částí „Jeho těla a Jeho masa a Jeho kostí". On, hlava, ona tělo, tvoří dohromady člověka, jak ve 4. kapitole ep. k Efezským čteme: „Až bychom se sběhli všickni v jednotu víry a známosti Syna Božího, v muže dokonalého, v míru postavy plného věku Kristova." Tím, že církev tvoří část Krista, proto bude zaujímati v slávě zvláštní, jen jí určené místo. Žádné jiné stvoření nebylo Adamovi tak blízké jako Eva; neboť žádné nebylo jeho součástí. Právě tak jest tomu s církví; ona v budoucí slávě přijme nejpřednější a nejbližší místo u Krista.

Avšak nejen to, co církev **bude**, ale i to, co **jest**, budí náš údiv. Ona jest teď tělo, jehož hlavou jest Kristus; ona jest teď chrámem, v němž Bůh sám přebývá. Je-li to však přítomná i budoucí důstojnost toho, čehož my z milosti Boží tvoříme část, pak zajisté se na nás sluší obcovat svatě a oddaně, odděleně od světa a důstojně.

Kéž by Duch svatý tyto věci plněji a mocněji zjevovati ráčil srdcím našim, aby

se v nás vždy více prohlubovalo vědomí našeho vznešeného povolání a my si vždy důstojněji počínali! „A tak dal vám osvěcené oči mysli vaší, abyste věděli, která by byla naděje povolání jeho, a jaké bohatství slávy dědictví jeho v svatých, a kterak jest nesmírná velikost moci jeho k nám věřícím podle působení mocnosti síly jeho. Kteréž dokázal na Kristu, vzkřísiv jej z mrtvých a posadiv na pravici své na nebesích, vysoce nade všecko knížatstvo, i mocnosti, i moci, i panstvo, i nad každé jméno, kteréž se jmenuje, netoliko v věku tomto, ale i v budoucím. A všecko poddal pod nohy jeho, a jej dal hlavu nade všecko církvi, kteráž jest tělo jeho, a plnost všecko ve všech naplňujícího.“ (Efez. 1, 18. 23.)

KAPITOLA 2.

Tato kapitola obrací naši pozornost na dva důležité předměty, na „sedmý den“ totiž a na „řeku“. Prvnější zasluhuje zcela zvláštního povšimnutí.

Je zajisté málo věcí, o nichž by vládlo tolik nedorozumění a odporů, jako v učení o „sobotě“. Ne však proto, jakoby bylo k tomu nejmenší příčiny; nikoliv, neboť celá věc jest v Písmě co nejjasněji a nejjednodušeji vyjádřena. **Určité přikázání** o „svěcení soboty“, dovolí-li Pán, bude nás zaměstnávat při výkladu druhé knihy Mojžíšovy. V těchto kapitolách není člověku dáno žádné přikázání, než děje se tu zmínka

jen o tom, že „odpočinul Bůh dne sedmého.“ Tak čteme: „**A tak dokonána jsou nebesa a země, i všecko vojsko jejich. A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh od všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby činěno bylo.**“ (Verš 1.-3.) Zde tedy nemáme žádné přikázání; zde nám je prostě vypravováno, že Bůh odpočinul, protože bylo dokonáno všecko, pokud se to dotýkalo pouze stvoření. Už nebylo nic víc k dělání; proto po šestidenní práci své dílo zastavil a odpočíval, užíval klidu. Všecko bylo dokonáno, všecko bylo velmi dobré, všecko bylo právě tak, jak On to sám udělal a On v tom odpočíval. „Když prozpěvovaly spolu hvězdy jitřní, a plésali všickni synové Boží.“ (Job 38, 7.) Dílo stvoření bylo dokonáno a Bůh slavil sobotu.

A vskutku, to je pravý význam soboty. To byla ta jediná sobota, pokud nás Písmo o tom poučuje, která byla kdy Bohem držena. Později se dočítáme, že Bůh přikázal člověku svěcení soboty a že člověk ostříhání tohoto přikázání naprosto zanedbal; než nikde víc nečteme opět slova: „Bůh odpočinul“; naopak máme: „Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám.“ (Jan 5, 17.) V přesném a vlastním slova smyslu mohla býti sobota jen pak slavena, když už nebylo nic víc co dělat. Ta mohla býti slavena jen uprostřed bezvadného stvoření – takového stvoření, na němž by nebylo ani poskvrný hřícha k nalezení. Bůh nemůže odpočívat

tam, kde je hřích; a tu jen jediný pohled vůkol přesvědčí nás, že není Bohu možné mítí své odpočinutí v **nynějším** stvoření. Trní a bodláčí spojené s tisícerými jinými smutnými a pokořujícími plody lkajícího stvoření vystávají před naším zrakem a prohlašují, že Bůh nyní musí **dělati** a nemůže **odpočívati**. Mohl by On odpočívati uprostřed trnů a znetvořených křovísk? Měl by On odpočívati mezi vzdechy a slzami, únavou a starostmi, nemocemi a smrtí, v zapadnutí a vině zkaženého světa? Měl by se tu usadit a za takových poměrů slavit sobotu?

Necht' již jsou tyto otázky zodpověděny jakkoliv, Písmo svaté poučuje nás, že Bůh až dosud nedržel žádnou jinou sobotu, vyjma té označené v druhé kapitole první knihy Mojžíšovy. „Den sedmý“ a žádný jiný byl sobotou. Ten označoval dokonání díla stvoření; než dílo stvoření bylo porušeno, odpočinutí soboty přerušeno, a proto od zhřešení člověka Bůh zase působil. „Otec můj až dosavad dělá,“ praví Pán, „i jáť dělám“; a právě tak dělá i Duch svatý.

Věru, Kristus neměl žádnou sobotu, když byl na této zemi. On dokonal dílo Své; On dokonal ho požehnaným a veleslavným způsobem; než kde strávil sobotu? V **hrobě**! Ano, milovaný čtenáři, Pán Ježíš, Bůh zjevený v těle, Pán soboty, Stvořitel a Zachovávatel nebe i země, strávil den sedmý v temném, mlčenlivém hrobě. Nechce nám to nic říci? Není v tom žádného poučení pro nás? Mohl by Syn Boží ležet sedmého dne v hrobě, kdyby tento den měl býti strá-

ven v klidu a míru i plném vědomí, že všechna práce je ukončena? Nemožno! My v pravdě nepotřebujeme žádného jiného důkazu pro nemožnost svěcení soboty, nad ten, jaký nám poskytuje hrob Pána Ježíše. My můžeme u tohoto hrobu stát plni údivu, že Syn Boží je v něm dne sedmého. Než příčina jest nepopíratelná. Člověk jest padlé, zkažené, vinou obtížené stvoření. Když dosáhl vrchole své zlé cesty, ukřižoval Pána slávy a po dokonání svého činu přivalil ještě veliký kámen k otvoru hrobu, aby, bylo-li by možné, zabránil mu tento opustit. A co sám dělal, dokud Syn Boží v hrobě odpočíval? Slavil sobotu! Jaké pomyšlení! Kristus leží v hrobě, aby porušenou sobotu zase obnovil a člověk se pokouší držet sobotu, jakoby tato nebyla nikdy porušena. Věru, byla to sobota **člověka a ne Boží**. Byla to sobota **bez** Krista, oddělená od Krista i od Boha, a proto také jen prázdná, bezmocná a bezcenná forma.

Avšak bývá namítáno: „Den jest zaměněn, kdežto zásady vztahující se naň, zůstaly.“ Nevěřím, že by Písmo dávalo jakýkoliv podklad k takovým myšlenkám. Nebo kde jest nějaké Boží svědectví pro takové tvrzení? Je-li tu nějaké svědectví Písma, pak není také nic lehčího, než ho předložit. Než není žádné k nalezení; naopak v Novém zákoně jest co nejurčitěji zachováno rozlišování. Na důkaz uvádím nejpozoruhodnější místo: „Na skonání pak soboty, když již svítalo na první den toho téhodne.“ (Mat. 28, 1.) Zde zřejmě není žádná řeč o tom, že by den sedmý byl proměněn v den první,

nebo že by snad sobota byla přeložena na některý jiný den. První den týdne není zaměňovaná sobota, nýbrž zcela nový den. Je to první den nového období a ne poslední den starého. Sedmý den stojí ve spojení se zemí a vezdejším odpočínutím, kdežto první den týdne uvádí nás do nebe a nebeského odpočínutí.

Tento rozdíl jest zásadně nejvýznamnější a také nejdůležitější, hledíme-li na věc z praktického hlediska. Světím-li den sedmý, tu se tím sám označuji jako člověk zemský, poněvadž tento den zřejmě vyjadřuje odpočinek země, odpočínutí stvoření; jsem-li však slovem a Duchem Božím poučen k chápání významu prvního dne týdne, tu také ihned pochopím jeho bezprostřední spojení s oním novým a nebeským uspořádáním věcí, k nimž smrt Kristova a jeho zmrtvýchvstání tvoří věčný základ. Sedmý den náležel Izraelovi a zemi, první den týdne patří církvi a nebi. Dále Izraelovi bylo **přikázáno**, den sedmý světit; církev má **výsadu**, přednost, radovat se z prvního dne týdne. Prvnější byl **zkušebným kamenem** mravního stavu Izraele; následnější jest **důkazem** věčného přijetí církve. Onen projevoval, co by Izrael **mohl činit** pro Boha; tento v dokonalém světle ukazuje, co Bůh pro nás **učinil**.

Jest nemožné přecenit cenu a důležitost „dne Páně“,*) jak je první den týdne ve

*) řecky: ἡ κυριακὴ ἡμέρα = **Páně den**, neboli **den Pánu náležející** – zvláštní výraz, nalézající se jen zde a v I. Kor. 11, 20. (tam ve spojení s večeří Páně).

Zjev. 1. kap. pojmenován. Poněvadž je to den, v němž Kristus vstal z mrtvých, tu nám neznázorňuje dokonání stvoření, nýbrž ukazuje nám vítězství dokonalého a vznešeného spasení. Nikdy bychom neměli na svěcení prvního dne týdne hledět jako na otrockou povinnost, jako na jeho vložené na šíji křesťana, nikoliv, je to **radost** křesťana světit tento blahoslavený den. Proto shledáváme, že první den týdne býval především dnem, v němž se prvotní křesťané shromažďovali k lámání chleba; a v onom prvním oddíle církevních dějin byl plně dodržován rozdíl mezi sobotou a prvním dnem týdne. Židé slavili sobotu tím, že se ve svých synagogách shromažďovali ku čtení „zákona a proroků“; křesťané slavili první den týdne tím, že se shromažďovali k lámání chleba. Ani jediného místa se nenalézá v Písmě, kde by byl první den týdne jmenován sobotou, kdežto pro rozdílnost obou míst máme nejjasnějších důkazů.

Nač tedy přítí se o něco, co postrádá odůvodnění Písma. Milujte, ctěte a slavte den Páně jak nejvíc možno; snažte se, jako apoštol, býti v něm „v duchu“; varujte se světských zaměstnání, jak jen možno nejvíce. Než činíte-li toto všechno, pojmenujte tento den jeho pravým jménem; poukažte mu jeho pravé místo; pochopte jemu vlastních zásad; a především, nepřinucujte křesťana jako železným šroubem k tomu, aby světil **sedmý** den, kdežto jeho vznešenou a svatou předností jest, dbáti dne **prvního**. Ó, nestahujte ho z nebe, kde může odpočívát, na zlořečenou, krví potřísněnou

zem, kde není žádného odpočinutí. Nechtěj-
te na něm, aby světil den, který strávil
jeho Mistr v hrobě, místo onoho požehnaného
dne, v němž On hrob opustil. (Porovnej
pečlivě: Mat. 23, 1.-6.; Mar. 16, 1. 2.;
Luk. 24,1.; Jan 20, 1. 19. 26.; Sk. ap. 20,
7.; I. Kor. 16, 2.; Zj. 1, 10.; Sk. ap. 13,
14.; 17, 2.; Kol. 2,16.)

Neztrácejme však se zřetele onu důleži-
tou pravdu, že sobota bude jistě ještě je-
denkrát slavena v zemi Izraelské i v celém
stvoření. „A protož zůstávat odpočinutí li-
du Božímu.“ (Žid. 4, 9.) Až Syn Abraha-
mův, Syn Davidův, Syn člověka se ujme Své
vlády nad celou zemí, pak vzejde slavná
sobota – odpočinutí, které nebude více ru-
šeno hříchem. Leč nyní jest Pán ještě opo-
vržen, a všichni, kteří Ho znají a milují,
jsou povoláni k sdílení s Ním Jeho opovrže-
ní; jsou povoláni „vyjítí k němu ven ze sta-
nů, pohanění jeho nesouce.“ (Žid. 13, 13.)
Kdyby země mohla slavit sobotu, pak by tu
nebylo více žádného pohanění; a skutečnost,
že vyznávající církev se snaží první den tý-
dne zaměnit za sobotu, zjevuje až příliš
zřejmě skrytou zásadu: je to snaha navrá-
tit se k vezdejšímu postavení a k vezdejší-
mu mravnímu zákonu.

Mnozí to nechtí uznati. Mnoho křesťa-
nů může snad se vší svědomitostí „sobotu“
zachovávat jako takovou, a my považujeme
za svou povinnost ctít jejich svědomí, ne-
chceme je také nijak urazit; avšak máme
též plné právo požadovati předložení bibli-
ckých dokladů pro jejich přesvědčení. Pro-

zatím se neobíráme se svědomím a jeho přesvědčením, jako mnohem více se zásadou, z níž vychází tak zvaná otázka soboty; a chtěl bych dáti čtenáři-křesťanu otázku: Co se více shoduje s celým obsahem a duchem Nového zákona, svěcení sedmého dne, soboty, nebo svěcení prvního dne týdne, dne Páně!*)

*) Tento předmět nás bude, když Pán to dovolí, u 20. kap. II. kn. Mojž. ještě jednou zaměstnávat. Zde chci jen podotknouti, že pohoršení a neporozumění, spojené s tímto důležitým předmětem, sobotou, z velké části má svůj původ v lhostejném a nerozumném obcování některých křesťanů, kteří (ve své horlivosti pro to, co vůči sobotě nazývají křesťanskou svobodou) nedbají ani přání upřímných svědomí, a také ne místa, které den Páně v Novém zákoně zaujímá. Znal jsem takových, kteří šli tohoto dne jednoduše za svým obyčejným zaměstnáním jen proto, aby ukázali svou křesťanskou svobodu, a kteří tímto mnoho zbytečného pohoršení způsobili. Takové jednání nepůsobí Duch Krista. I když ve svém srdci mám světlo a svobodu, tož mám přec jen vzíti ohled na svědomí mých bratří. Nadto nevěřím, že ti, kteří tak jednají, vskutku znají pravé a vzácné výsady, které s dnem Páně spojené jsou. Mělo by nás to naplniti hlubokou vděčností, že smíme se jednou uvolniti od všeho vezdejšího zaměstnání a rozptýlení, na místo se tím vším jen zaměstnávat, aby se ukázala naše svoboda. V některých zemích zákon zakazuje práci v den Páně, a my to máme za dobrotivé vedení Boží prozřetelnosti a považujem to za milost pro křesťany, kteříž bez peněžní ztráty klid dne Páně požívati můžou. Jsme přesvědčeni, že kdyby to nebylo tak spořádané, ziskuchtivé srdce lidské by křesťana připravilo o výsadu shromažďování se dne Páně. A kdo může vystihnouti, jak velmi takové neustálé zaměstnání s obchodem a věcmi tohoto světa, srdce věřícího zaujmouti a zeslabiti může? Ti křesťané, kteří od pondělka ráno až do soboty večer dusné ovzduší obchodu aneb továrny vdechovati musí, můžou si o tom učiniti představu.

Sledujme nyní souvis mezi sobotou a řekou, vycházející z Eden. Je v tom mnoho působného. Po prvé se nám tu dostává zprávy o „řece Boží“, která je zde uvedena ve spojení s odpočínutím Božím. Když Bůh ve Svém díle odpočíval, tu celé stvoření pocítovalo požehnání i občerstvení tohoto odpočínutí. Pro Boha bylo nemožností, držet sobotu, aniž by země nepocítila jejího svatého vlivu. Avšak řeky, vycházející z Eden, jeviště vezdejšího odpočínutí, byly brzo přerušeny, protože odpočívání stvoření bylo hříchem porušeno.

Než, díky Bohu! hřích neurčil cíl Božímu působení, nýbrž poukázal tomuto působení jen nový obor: a kdekoliv spatřujeme Boha působit, tu pozorujeme také tok „řeky“. Vede-li v ruce silné a rameni vztaženém Svě vykoupené zástupy po poušti vyprahlé, vidíme také téci řeku, ne z Eden, nýbrž z udeřené skály – vhodné a krásné znázornění půdy, na níž dobrovolná milost odpovídá potřebám hříšníka. Zde je vykoupení a ne pouhé stvoření. „Ta pak skála byl Kristus“ – Kristus, raněn pro potřeby lidu Svého. Udeřená skála stála ve spojení s místem Božím v stánku úmluvy; a věru, že v tomto spojení spočívala veliká krása. Bůh, bydlící za oponou, a Izrael, pijící z udeřené skály – jaká to slova pro každé slyšící ucho, a jaké poučení pro každé obřezané srdce! (II. Mojž. 17, 6.)

Sledujeme-li dále dějiny cest Božích, tu shledáváme řeku téci jiným řečištěm. „V

poslední pak den ten veliký svátku toho, stál Ježíš a volal, řka: Žízni-li kdo, poď ke mně a napi se. Kdo věří ve mne, jakož dí Písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé." (Jan 7, 37. 38.) Zde tedy vidíme ji vycházeti z jiného zdroje a rozlévati se skrze jiné řečiště; ačkoliv v **jistém** smyslu zůstal pramen řeky vždy tentýž, totiž Bůh sám, byl přec jen nyní Bůh poznán v novém poměru a na nové zásadě. Proto v právě uvedeném místě zaujal Pán Ježíš v Duchu Svém místo mimo stávající uspořádání věcí a poukázal na sebe jako pramen řeky vody živé a na osobu věřícího jako řečiště této řeky. Eden byl za starodávna určen za dlužníka celé země, aby vydával ze sebe zúrodnující řeky. Na poušti byla skála, když byla udeřena, stala se dlužnicí žíznících zástupů izraelských; a tak jest nyní každý, kdo v Ježíše věří, dlužníkem svého okolí, maje nechat řeky občerstvení ze sebe vytékat.

Křesťan by se měl stále považovati za řečiště, skrze něž se chce rozmanitá milost Kristova rozlévati k požehnání nuzného a ubohého světa, a čím hojněji se vylévá, tím více přijímá. „Mnohý rozdává štědře, avšak přibývá mu více; jiný skoupě drží nad slušnost, ale k chudobě." (Přísl. 11, 24.) Toto vykazuje věřícímu místo utěšené přednosti, současně však i na nejvážnější zodpovědnost. Je povolán k tomu, aby byl stálým svědkem a představitelem milosti Toho, v něhož věří.

Nuže, čím více vniká do svých výsad, tím více bude pocítovat svou zodpovědnost. Je-li navyklý sytiti se Kristem, tu nelze

mu nic jinak, nežli Jej představovati. Čím více Duch svatý upoutává oko křesťana na Ježíše, tím více se bude jeho srdce zabývat s velebení hodnou osobou Páně, a tím více jeho život i jeho povaha budou vydávati neklamné svědectví o Jeho milosti. Víra jest silou v službě a spolu silou svědectví i silou k velebení. Nežijeme-li „skrze víru v Syna Božího, kterýž nás zamiloval a sebe samého za nás vydal,“ tu nebudeme užitečnými služebníky, ani věrnými svědky, ani pravými velebitely a modlitebníky. My můžeme pak mnoho působit, ale není to žádná služba pro Krista; my můžeme mnoho mluvit, ale není to žádné svědectví pro Krista; my můžeme mnoho blaženosti i pokory projevovat, ale nikdy to nebude moci býti pojmenováno duchovním a pravým velebením.

Konečně vidíme řeku Boží v poslední kapitole Zjevení nám ukázanou: „I ukázal mi řeku čistou vody života, světlou jako křišťál, tekoucí z trůnu Božího a Beránkova.“ (Zj. 22, 1.) „Řeka – pramenové její obveselují město Boží, nejsvětější (svatyně) příbytků Nejvyššího,“ (Žalm 46, 5.) To jest poslední místo, v němž nalézáme řeku. Její pramen nemůže býti nikdy víc zakalen a její řečiště nikdy víc pokaženo. „Trůn Boží“ vyjadřuje věčnou trvanlivost, a přítomnost Beránka označuje jej jako bezprostředně založený na dokonaném vykoupení. Není to trůn Boží ve stvoření nebo v předzvěděni, nýbrž ve vykoupení. Vidím-li Beránka, tu poznávám jeho spojení se mnou jako **hříšníkem**. „Trůn Boží“ jako takový by mne lekal; ale zjeví-li se Bůh v

osobě Beránka, tu je srdce přitaženo a svědomí utišeno.

Krev Beránka očisťuje svědomí od každé poskvrny a vrásky hřícha a postavuje s plnou smělostí do přítomnosti svatosti, která hřích strpěti nemůže. Na kříži byly všechny požadavky Boží svatosti dokonale uspokojeny, takže já, čím více poslednějšimu rozumím, tím více si prvnějšího vážím. Čím vyšší je naše ocenění svatosti, tím vyšší jest i naše ocenění díla kříže. „Milost králuje skrze spravedlnost k životu věčnému, skrze Jezukrista Pána našeho.“ Proto vyzývá žalmista svatých, aby přinášeli oběti chvály památce svatosti Boží. Toto jest vzácné ovoce dokonalého vykoupení. Prvé nežli křesťan, může při vzpomínce na svatost Boží děkovat a chválit, musí býti způsobilý hledět na ní skrze víru, jsa za křížem na půdě vzkříšení.

Když jsme takto sledovali „řeku“ od I. knihy Mojžíšovy až po Zjevení, ještě se trochu podíváme na postavení Adamovo v Ede-nu. Viděli jsme ho již jako předzobrazení Krista; než my musíme o něm uvažovati nejen jako o předzobrazení, ale i jako o osobě, nejen jako vhodný obraz toho „druhého Adama, Pána s nebe“, ale také jako stojícího v osobní zodpovědnosti. Uprostřed vznešeného jeviště stvoření postavil Hospodin Bůh svědectví, a toto svědectví bylo současně pro tvora zkušebným kamenem. On mluví o **smrti** uprostřed **života**. „Nebo v který bys kolí den z něho jedl, smrtí umřeš.“ Věru, vážný a slavnostní, zároveň ale také potřebný hlas! Život Adamův byl učiněn zá-

vislým na jeho přesné poslušnosti. Svazek, který jej poutal s Hospodinem Bohem,*) byla poslušnost, založená na důvěře v Toho Jediného, který mu propůjčil jeho vznešenou důstojnost – na důvěře v Jeho pravdu a Jeho lásku. Pravdu i sílu toho uvidíme jasně v příští kapitole.

Zde bych chtěl čtenáře upozornit na pozoruhodné protivy, pozůstávající mezi zřízeným svědectvím v Edenu a mezi nynějším. Tehdy, když se všude ukazoval **život**, mluvil Bůh o **smrti**; a nyní, kde naopak všechno nese známku **smrti**, mluví Bůh o **životu**. Tehdy platilo slovo: „V který bys koli den z něho jedl, smrtí **umřeš**“; a nyní platí: „Věř a **žij**!“ A tak jako v Edenu se vynasnažil nepřítel zmařit svědectví Boží

*) Čtenář najde v 2. kap. výraz „Bůh“ změněný v „Hospodin Bůh“. Tento rozdíl je významný. Když Bůh počne působiti ohledně člověka, tu přijímá název: „Hospodin Bůh“ (Hospodin Elohim); dokudž nevstoupil člověk na jeviště, se výrazu – „Hospodin“, nepoužilo. Z těch mnohých míst, kde tento rozdíl ostře se zjevuje, upozorňuji jen na tři. „A což jich vešlo, samec a samice ze všelikého těla vešli, tak jakž byl přikázal jemu Bůh (Elohim), a zavřel Hospodin po něm.“ (I. Mojž. 7, 16.) Bůh (Elohim) se chystal k zničení světa, kterýž byl stvořil; ale Hospodin Bůh měl péči o člověka, s kterým byl ve spojení. Dále čteme: „A pozná všechna země, žeť jest Bůh (Elohim) v Izraeli. A zvíť všechno shromáždění toto, že... vysvobozuje Hospodin.“ (I. Sam. 17, 46. 47.) Všecka země měla poznati přítomnost Boží (Elohim), ale Izrael byl povolán, skutky Hospodinovy, s kterými stál ve spojení, zvědět. Třetí místo nám praví: „Tedy zkríkl Jozafat, a Hospodin spomohl jemu, a odvrátil je Bůh (Elohim) od něho. Hospodin měl péči o svého slabého, volajícího služebníka; ale Elohim, ačkoliv neznámý, působil na srdce neobřezaných Syrských.

ohledně následků jedení ovoce, tak usiluje i nyní o to, aby odstranil svědectví Boží ohledně následků víry v evangelium. Řekl-li Bůh kdys: „V který bys koli den z něho jedl, zajisté smrtí umřeš“, tu pozdvihl had hlasu svého a řekl: „Nikoli, nezemřete smrtí.“ A prohlašuje-li nyní Slovo Boží, že „kdož věří v Syna, má život věčný“ (Jan 3, 36.), tu se tentýž had snaží lidi přemluvit, že nemají ani život věčný, a že se nesmí ani opovážit na něco podobného myslet, dokud všelicos **neudělali, nepocítili a neokusili.**

Jestliže's ty, můj čtenáři, dosud celým srdcem neuvěřil Božímu svědectví, tu mi dovol snažně tě požádat, abys dal přednost „slovu Páně“ před sykotem hada. „Amen, amen pravím vám: Že kdož slovo mé slyší, a věří tomu, kterýž mne poslal, máť život věčný, a na soud nepřijde, ale přešelt' jest z smrti do života.“ (Jan 5, 24.)

KAPITOLA 3.

Tento oddíl naší knihy líčí nám porušení celého děje, který jsme až dosud sledovali. Jest bohatý na velice důležité zásady a bývá ho proto často a vším právem jako plodného předmětu používáno od těch, kteří se snaží jasně ukázati pravdu ohledně zkaženosti člověka i Boží milosti a spasení. Had vystupuje s drzou otázkou ohledně Božího zjevení, se vzorem a předchůdkyní všech od té doby pronesených otázek nevěry těch,

kteří žel až příliš věrně sloužili na světě věci hada – otázky, již lze čelit jen v moci neomezené autority a božské majestátnosti Písma svatého.

„Takliž jest, že vám Bůh řekl: Nebudete jísti z každého stromu rajského?“ (v. 1.) Tak zní satanův lstivý dotaz, a kdyby přebývalo Slovo Boží bohatě v srdci Evině, tu by její odpověď byla určitá, jednoduchá a rozhodná. Jedině správná cesta, na níž lze otázkám a namlouváním satanovým čelit, jest ta, že na tyto hledíme jako na pocházející od něho a když je Slovem Božím odmítáme. Necháme-li je však jen na okamžik přiblížit se k našim srdcím, tu ztrácíme jedinou moc, v níž lze nám je zodpovědět. Dábel se neukázal otevřeně jako takový, nepraví: „Já jsem dábel, nepřítel Boží a přišel jsem Jej pomlouvat a vás zničit.“ To by bylo hadu nepodobné a přec všechno to skutečně udělal tím, že vyvolal **otázky** v srdci stvoření. Mám-li vědomí, že Bůh mluvil a dám-li místo otázce: **„Takliž jest, že vám Bůh řekl?“**, tu jest to skutečná nevěra a ukazuje zároveň mou naprostou nezpůsobilost ku postavení se jí na odpor. V Evině případě dokazuje způsob její odpovědi jasně a určitě, že lstivá otázka hadova našla v jejím srdci místo. Místo úzkého spolehnutí se na jasná slova Boží, připojuje k nim něco ze své odpovědi.

Nuže, ať si již k Slovu Božímu něco připojím neb mu něco uběru, obé jest důkazem, že toto slovo nepřebývá v mém srdci a ani neovládá mé svědomí. Nalézá-li clo-

věk svou radost v poslušnosti, je-li mu jeho pokrmem a jeho nápojem, žije-li každým slovem, vycházejícím z úst Božích, tu jistě by také Jeho slovo znal a zachovával. Nemožno, aby lhostejně proti tomuto slovu jednal. Pán Ježíš ve Svém boji se satanem použil si pečlivě Slova Božího, poněvadž v něm žil a cenil ho nad pokrm, potřebný pro jeho tělo. Nedovedl ho nesprávně uvádět nebo převráceně užívat ani býti k němu lhostejným. Ne tak Eva. Ona k tomu, co Bůh řekl, něco přidala. Jeho přikázání znělo dosti jednoduše: **„Z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez.“** Než Eva připojuje k tomu svá vlastní slova: **„aniž se ho dotknete“**. To byla slova Evina a ne slova Boží. On neřekl nic o dotýkání se, takže její nesprávné uvedení – ať už si bylo z nevědomosti nebo lhostejnosti, nebo ze snahy postavit Boha do světla jako nějakého tyрана, nebo konečně ze všech tří pohnutek současně bylo vyšlo – příliš jasně ukazuje, že opustila půdu prosté důvěry v svaté Slovo Boží a jemu se podřízení. „Podle slova rtů tvých vystříhal jsem se stezky zhoubce.“ (Žalm 17, 4.)

Nic nevzbuzuje většího zájmu, jako způsob, jakým kanonické knihy staví všude do popředí nezměrnou důležitost Slova Božího, spojovanou s přísnou poslušností k němuž. My jsme povinni býti poslušní Slova Božího jednoduše proto, že jest to **Jeho** slovo. Vyňáset otázku, když On mluvil, jest rouhání se Bohu. My zaujímáme postavení stvoření; On jest stvořitel. Proto má právo požado-

vati od nás poslušnost. Nevěra nechť si to nazývá „slepou“ poslušností, než křesťan jmenuje to „rozumnou“ poslušností, neboť ví, že je to Slovo Boží, jehož jest poslušen. Nezná-li kdo Slovo Boží, tu lze právem o něm říci, že je slepým a že se nalézá v temnostech, neboť ani v nás nebo kolem nás nenachází se ani jediného paprsku božského světla, mimo toho, které se rozlévá z čistého a věčného Slova Božího. Vše, čeho nám potřebí vědět, jest to, že Bůh mluvil, pak se poslušnost stává nejvznešenějším způsobem rozumného jednání. Povznese-li se duše k Bohu, tu dosáhla nejvyššího zdroje autority. Žádný člověk, ani která lidská společnost nemůže požadovati poslušnosti ohledně svého slova, protože to je jejich slovo; mnohem spíše jsou všechny takové požadavky osobování si nenáležitě a bezbožné. Když na př. některá církev požaduje poslušnost svých ustanovení, nařízení atd., tu strhuje na sebe Boží přednost. A všichni, kteří tuto poslušnost přinášejí, olupují Boha o Jeho právo. Taková společnost staví se mezi Boha a svědomí. A kdo toho dokáže beztrestně? Mluví-li Bůh, pak je člověk povinen poslechnouti. Blahoslavený, činí-li tak; běda mu, opomíjí-li toho! Nevěra se může ptát, mluvil-li Bůh vůbec; pověra si může stavět lidskou autoritu mezi své svědomí a to, co Bůh mluvil – v obou případech jsem oloupen o Slovo Boží a v přirozeném důsledku toho, také i o hluboká požehnání poslušnosti.

Žádné jednání víry nezůstane bez požehnání, ale jakmile se stává duše neroz-

hodnou, poskytl nepříteli výhodu, kterou tento jistotně využije k tomu, aby jí víc a víc od Boha oddálil. Naše kapitola nám podává důkaz toho. Na otázku: „Takliž jest, že vám Bůh řekl?“ – následuje ujištění: **„Nikoli nezemřete smrtí!“** (v. 4) To tudíž znamená: nejprve byla vynesena otázka, mluvil-li Bůh, a pak následovalo zjevné popření toho, co Bůh mluvil. Tato vážná skutečnost ukazuje dostatečně, jak nebezpečné jest připustit k srdci nějakou otázku ohledně plnosti a správnosti zjevení Božího. Zjemnělá rozumová víra stojí v nejbližší příbuznosti se zjevnou nevěrou, neboť osměluje-li se odsuzovat Slovo Boží, tu není příliš daleko od ateismu, který Boží jsoucnost popírá. Eva by nebyla nikdy zůstala klidně stát, když had Bohu odpíral, kdyby před tím nedala místa lhostejnosti ohledně Jeho Slova. Její nevěra, smím-li tak říci, dělala strašný pokrok a ona snáší odpor proti Bohu z jednoduchého důvodu, protože Jeho Slovo ztratilo autoritu nad jejím srdcem i svědomím.

Vpravdě, vážná výstraha pro všechny, kdož jsou v nebezpečí býti zapleteni v nástrahy racionalismu! Není žádné skutečné jistoty, mimo neochvějně víry v božské vdechnutí a neomezenou autoritu **celého Písma svatého**. Je-li duše v tom upevněna, pak má vítězí odpověď pro každého odpůrce, jsoucího z Říma nebo z Německa.

„Nic není nového pod sluncem.“ Totéž zlo, které nyní u nás kazí zdroje všeho náboženského smýšlení i cítění, bylo to, které v zahradě Eden zkazilo srdce Evy. První

krok na její šikmé dráze bylo naslouchání na otázku: „Takliž jest, že vám Bůh řekl?“ A pak šla dále od stupně k stupni, až se konečně sklonila před hadem a uznala ho za svého Boha a za zdroj pravdy. Ano, milý čtenáři, had zatlačil Boha, Pána, a lež hadova nastoupila místo pravdy Boží. Tak tomu bylo s padlým člověkem a tak tomu jest s potomky padlého člověka. V srdci neznovuzrozeného člověka nenalézá Slovo Boží žádného místa, zato však lež hada. Jen udělat zkoušku se srdcem lidským a ukáže, se, že tak tomu jest. Odtud také ona síla promluvených slov k Nikodémovi: „Musíte se znovu zroditi.“

Zatím jest důležité, sledovati způsob, jakým se had vynasnažil otrásti důvěru Evy k pravdě Boží a uvésti jí pod moc nevěřícího „rozumu“. Stalo se tak otrěsením její důvěry k lásce Boží, když had ženě vysvětlil, že prohlášení Boží nespočívá na lásce. **„Ale ví Bůh,“** praví, **„že v kterýkoli den z něho jísti budete, otevrou se oči vaše; a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“** (Verš 5.) To jinými slovy znamená: „S jedením onoho ovoce jest spojena jistá výsada, kterou vám Bůh snaží se zatajit. Proč byste tedy Slovu Božímu věřili? Vy přec nemůžete svou důvěru věnovat někomu, kdo vás zřejmě nemiluje. Vždyť kdyby vás Bůh miloval, proč by vám tedy nedopřál požitek patrné přednosti?“

Bezpečí Evino vůči všem těmto rozumovým uzávěrům bylo by bývalo v prostém spoléhání na nekonečnou dobrotivost Boží.

Mohla hadu říci: „Já mám plnou důvěru v dobrotivost Boží a mám to proto za nemožné, aby On mi mohl cokoliv dobrého odepřít. Kdyby ono ovoce bylo pro mne dobré, tu bych ho jistě měla, ale skutečnost, že mi ho Bůh zakázal, dokazuje, že bych jeho jedením nebyla na tom lepší, nýbrž daleko hůř. Já jsem o Boží lásce a Boží pravdě přesvědčena, věřím také, že ty zlý a jen proto's přišel, abys odvedl mé srdce od dobroty a pravdy. Odejdi ode mne, satane!" To by bývala byla vhodná odpověď. Než nebyla dána. Eva nechala se oloupit o svou důvěru v pravdu a lásku Boží. A všecko bylo ztraceno. A tak nyní shledáváme, že v srdci padlého člověka je právě tak málo místa jak pro lásku Boží, tak i pro pravdu Boží. Srdce lidské jest jednomu jako druhému úplně odcizeno, dokud není obnoveno skrze moc Ducha svatého.

Opustme nyní na okamžik lež satanovu ohledně pravdy a lásky Boží, abychom se zahleděli na posláni Pána Ježíše, který přišel ze slávy Otce, aby nám zjevil, jaký Bůh skutečně jest. „Milost a pravda," tytéž věci, jež člověk se svým pádem ztratil, „skrze Ježíše Krista stala se". (Jan 1,17.) On byl ten „svědek věrný" toho, kdo Bůh jest. (Zj. 1, 5.) Pravda zjevuje Boha, jaký On jest. Než tato pravda jest spojena se zjevením dokonalé milosti a proto shledává hříšník k své nevýslovné radosti, že zjevení toho, kdo Bůh jest, místo aby mu přivodilo jeho zničení, stává se mu základem věčného spasení. „Totot' jest pak život věč-

ný, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista." (Jan 17, 3.) Já nemohu Boha poznati, aniž bych měl život věčný. To činí život věčný jistotou, jsoucí naprosto mimo nás samých a která závisí jedině na tom, kdo Bůh jest. Necht' si sám dosáhnou jakéhokoliv stupně sebepoznání, nikde není řečeno, že by toto „sebe sama poznání“, byl život věčný. A ačkoliv nemůže býti pochyby o tom, že poznání Boha jde většinou ruku v ruce se sebepoznáním, tu přec jen „život věčný“ jest ve spojení s poznáním Boha a ne s poznáním sebe sama. Boha poznati, tak jak On jest, to jest život věčný. Ježto ti, kteří „neznají Boha, pomstu ponesou, věčné zahynutí, od tváře Páně a od slávy moci Jeho.“ (II. Tes. 1, 8. 9.)

Jest nanejvýš důležité, abychom pochopili, že vskutku nevědomost o Bohu nebo poznání Boha vyznačuje charakter a stav člověka, taktéž určuje jeho budoucí osud. Je-li zlý ve svých myšlenkách, zlý ve svých slovech, zlý ve svém jednání – je to následek jeho neznalosti Boha. Je-li naopak čistý ve svém myšlení, svatý v řečech, dobrotivý v jednání – jest to praktický následek jeho poznání Boha. Tak je tomu i ohledně budoucnosti. Boha poznati jest neochvějný základ nekonečné blaženosti, jest věčná sláva. Jej nepoznat jest „věčné zahynutí“. Tu tedy všechno závisí na poznání Boha. Ono duši obživuje, čistí srdce, uklidňuje svědomí, řídí náklonnosti směrem k nebesům a posvěcuje celý charakter i jednání.

Lze se tudíž diviti, že satanův veliký plán směřoval k tomu, aby stvoření oloupil o poznání jedině pravého Boha? On se odvažuje dáti slovům nadevše velebného Boha falešný výklad, jen aby Jej mohl označit jako ukrutného. V tom byl skrytý zdroj vši zkázy. Nezáleží na tom, jakou formu od té doby hřích na se vzal a jaký kanál protéká, také ani, které hlavy si používá, nebo v jaké roucho se zahalil, - všecko, všecičko vychází z tohoto **jediného** pramene, z neznámosti Boha. Nejzjemnější a nejvzdelanější učitel mravouky, nejpobožnější církevník, nejpříznivější dobrodinec - všichni, neznají-li Boha, jsou stejně dalecí od života věčného a pravé svatosti, jako celní a smilníci. Marnotratný syn jakmile překročil práh domu odcházejí, byl stejně velkým hříšníkem a stejně otci odcizeným, jako v době, kdy v zemi daleké pásal vepře. (Luk. 15, 13.) Tak tomu bylo i s Evou. V témž okamžiku, kdy se vytrhla z rukou Božích, z postavení bezpodmínečné závislosti na Jeho Slovu a Jeho poddanosti, vydala se vládě rozumu, jehož si satan použil k jejímu úplnému pádu.

Šestý verš ukazuje tři věci: „žádost těla, žádost očí a pýchu života“. Tyto tři věci, dle apoštola Jana, uzavírají v sobě všecko, „což jest na světě“. Tyto věci musely ovládnout člověka, jakmile byl Bůh vyloučen. Nezůstávám-li v blažené jistotě lásky a pravdy, milosti a věrnosti Boží, tu vydávám se v moc některé z uvedených zásad, nebo možno že všem, a pak je to jen jiné pojmenování pro vládu satana. Přesně vzato, člo-

věk nemá už žádné svobodné vůle. Řídí-li se sám, tu ve skutečnosti je pod řízením satana. A ne-li, tu je pod řízením Božím.

„Žádost těla, žádost očí a pýcha života“ – to jsou nyní tři mocní činitelé, skrze něž působí satan. Týchž věcí si použil při pokušení Pána Ježíše. Začal tím, že druhého člověka, Krista, sváděl k opuštění postavení naprosté závislosti na Bohu. „Rciž, ať kamení toto chlebové jsou.“ Vyzývá ho k tomuto jednání, ne aby ze sebe udělal něco, co nebyl (jako u prvního člověka), nýbrž aby dokázal, **kdo** je. Pak následovala nabídka všech království světa se vši jejich slávou a konečně, na vrcholu chrámu, přišlo pokušení, náhlým a podivuhodným způsobem vystavit se obdivu dole shromážděnému lidu. (Porovn. Mat. 4, 1.–11.; Luk. 4, 1–13.) Zřejmý úmysl každého z těchto pokušení byl, aby přiměl Pána opustit postavení naprosté závislosti na Bohu a dokonalého podřízení se Jeho vůli. Než všechno bylo marné. „**Psánot' jest**“, byla nezměnitelná odpověď tohoto jedině závislého, dokonalého člověka. Jiní nechat si to zkusí samostatně jednat a o sebe se starat, pro Něho neměl tak nikdo jiný činit nežli Bůh sám.

Jaký to příklad pro věřící ve všech jejich poměrech! Ježíš jednal podle Písma a proto přemáhal. Aniž by použil jakékoliv jiné zbraně než meče Ducha, stál v boji a dosáhl slavného vítězství. Jaký tu opak prvního Adama! Tento měl všechno, co svědčilo pro Boha, a onen všechno, co bylo proti Němu. Zahrada se všemi svými roz-

košemi v prvním případě, poušt se vším svým strádáním v případě druhém; důvěra v satana při prvním, důvěra v Boha při druhém. Dokonalá porážka v prvnějším případě, dokonalé vítězství v druhém. Věčná budiž chvála Bohu všelike milosti, že poslal nám ku pomoci Toho, jenž jest tak mocný k přemáhání, tak mocný k vysvobození!

Přihlédněme nyní, jak dalece se při Adamovi a Evě uskutečnila od hada slibovaná přednost, výsada. Tento pokus nás povede k velice důležitému bodu, souvisícímu s pádem člověka. Dle ustanovení Hospodina Boha měl člověk ve svém pádu a skrze tentýž dosáhnouti něco, co před tím neměl, totiž **svědomí**, poznání dobrého i zlého. Zřejmě nemohl míti dříve žádné svědomí. Jak by byl mohl vědět něco ohledně zla, dokud zla nebylo, aby ho mohl poznat? Nalézal se ve stavu nevinnosti, t. j. nevědomosti ohledně zlého. Ve svém pádu a skrze tentýž dostalo se mu svědomí, a my shledáváme, že nejprřednější působení svědomí bylo v tom, udělat z něho zbabělce. Satan oklamal ženu dokonale. Řekl jí: „**Otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.**“ (V. 5.) Než vynechal podstatnou část pravdy, že totiž budou vědět o dobrém, aniž by měli moci k vykonání ho; a budou vědět o zlém, aniž by měli sílu k zanechání ho. Právě jejich pokus, sami sebe povznést, uzavíral v sobě ztrátu vší vznešenosti. Poklesli na ponížené, bezmocné, od satana zotročené, od hryzení svědomí mučené, bázkli-vé tvory. „**Tedy otevřiny jsou oči obou dvou.**“ (V. 7.) O tom není pochyby, ale ó,

pro jaký okamžik! Byl jen k tomu, aby poznali svou nahotu. Jejich otevřené oči spatřují jejich stav, který byl: „bídň, a mizerný, i chudý, i slepý, i nahý“. „**A poznali, že jsou nazí**“ – smutné ovoce stromu poznání! Nedostalo se jim nijakého nového poznání božských předností, nedosáhli žádného nového paprsku božského světla z čistého a věčného zdroje téhož. Ach ne! První následek jejich neposlušné snahy po poznání bylo objevení, že jsou nazí.

Jest prospěšné chápat toto a především vědět, jak svědomí působí – vidět, jak z nás může udělat jen zbabělce, poněvadž je vědomím toho, co my jsme. Mnozí bloudí v tomto ohledu, domnívajíce se, že svědomí nás vede k Bohu. Působilo snad takovýmto způsobem u Adama a Evy? Na žádný způsob, a u žádného hříšníka nenajdeme něco podobného. Bylo by to také možné? Jak by mne mohl kdy pocít toho, co jsem, přivést k Bohu, není-li zprovázen vírou k tomu, kdo **Bůh jest?** To vyvolává mnohem spíše hanbu, sebeobviňování, výčitky svědomí a hrůzu. Také to může z mé strany vést k jistému mocnému namáhání se, aby uzdraven byl stav, jenž byl tím odhalen. Avšak právě toto namáhání se, daleké toho, aby nás k Bohu táhlo, působí jako zaslepení: zakrývá Jej našim očím. Tak u Adama a Evy následoval po objevení jejich nahoty pokus, zakrýti tuto svým vlastním příčiněním. „**I navázali listí fíkového a nadělali sobě věníků.**“ (V. 7.) Zde se setkáváme s nejstarší zprávou o lidském pokusu, od-

činit svůj stav prostředky vlastní vynalézavosti. Pozorná úvaha tohoto pokusu nám dovolí nahlédnouti do pravého charakteru lidské nábožnosti všech dob. Nejprve vidíme, nejen u Adama, ale i v každém jiném případě, že přičinění člověka k uzdravení jeho stavu, spočívá na pocitu jeho nahoty. Jest neupíratelně nahý, a všecko jeho konání jest následek poznání tohoto jeho stavu. Co však prospívá toto konání? Musím věděti, že jsem přioděn, nežli mohu něco dělat, co je v očích Božích příjemné.

A v tom spočívá, povšimněme si toho dobře, rozdíl mezi pravým křesťanstvím a lidskou nábožností. Prvnější jest založeno na skutečnosti, že člověk je přioděn, poslednější vychází ze skutečnosti jeho nahoty; prvnější má za své východisko to, co poslednější chce jako cíle dosáhnouti. Všechno, cokoliv pravý křesťan dělá, děje se proto, že jest přiodín; všecko, co dělá nábožný člověk, děje se, aby byl přiodín. V tom je značný rozdíl. Čím více zkušujeme ducha lidského náboženství ve všech jeho stupních vývinu, tím více spatřujeme jeho naprostou nedostačitelnost k vyléčení jeho stavu, nebo k účinnému utkání se s tímto vědomím. Snad mu na nějaký čas postačí a také na tak dlouho uspokojí, dokud hledí jen z povzdálí na smrt, soud a hněv Boží, myslí-li na to vůbec. Jakmile však dospěje člověk tam, aby pohleděl těmtó věcem tváří v tvář v jejich hrozné skutečnosti, tu shledá, jak jeho náboženství je moc krátká postel, aby se mohl na ní natáhnouti, a přikrytí tuze úzké, aby se

mohl do něho zahalít.

V témž okamžiku, kdy Adam v ráji zaslechl hlas Boží, „bál se“, protože, jak sám doznává, „byl nahý“. Ano, byl nahý, ačkoliv si nadělal fíkových věníků. Z toho jde najevo, že toto zakrytí neuspokojilo ani jeho vlastní svědomí. Neboť kdyby bylo tak jeho svědomí božsky uspokojeno, tu by se byl nepotřeboval báti. „Jestliže by nás srdce naše nepotupovalo, smělou doufanlivost máme k Bohu.“ (I. Jan 3, 21.) Nemůže-li však už ani lidské svědomí nalézt klidu v náboženských snahách člověka, čím méně pak svatost Boží! Adamovy věníky nemohly ho zakrýti před očima Božíma a nahý se nemohl před Něho postavit, proto utíkal, aby se skryl. To jest to, co svědomí vždycky činí. Přiměje člověka k tomu, aby se skryl před Bohem, jako vůbec všechno, co mu jeho vlastní nábožnost skýtá, není nic jiného, nežli prostředek k ukrytí se před Bohem. Jak ubohá jest však taková ochrana, když se člověk přec jen jednou musí ukázat před Bohem, ať si už dříve nebo později! A jak zděšený, ano jak nešťastný musí býti, nemá-li nic jiného, než jen ubohé vědomí o svém stavu! Vpravdě, už jen pekla samého je ještě zapotřebí, aby bída člověka byla dokonalá, pociťuje-li, že se musí setkat s Bohem, a nic jiného nezná, nežli svou vlastní nezpůsobilost ku setkání se s Ním.

Kdyby Adam poznal dokonalou lásku Boží, nebyl by se bál. Neboť „bázněť není v lásce, ale láska dokonalá ven vyhání bázeň; nebo bázeň trápení má, kdož se pak

bojí, není dokonalý v lásce." (I. Jan 4, 18.) Než Adam nevěděl nic o tom, protože uvěřil lži hada. Mínil, že Bůh jest všechno jiné, jen ne láska, a proto by bylo poslední myšlenkou jeho srdce, odvážit se do Jeho přítomnosti. To nemohl. Hřích tu byl, a Bůh se nemůže nikdy spojit s hříchem; pokud lpí hřích na svědomí, musí tu také býti i pocit vzdálení od Boha. „Čistět jsou tvé oči, takže na zlé věci hleděti, a na bezpráví se dívati nemůžeš." (Abak, 1, 13.) Svatost a hřích nemohou bydliti pohromadě. Hřích, ať se nalézá kdekoliv, může se setkat i jedině s hněvem Božím.

Než Bůh budiž veleben! Ono stává ještě něčeho jiného mimo **vědomí toho, co já jsem**. Jest to **zjevení toho, kdo Bůh jest**, a toto poslednější se ukázalo v pravém světle pádem člověka. Bůh se ve stvoření nezjevil úplně, On ukázal v něm jen Svoji „věčnou moc a božství", avšak neukázal všechny hlubokosti tajemství Své bytosti a Svých vlastností. Proto udělal satan velkou chybu, když přišel, aby se zabýval se stvořením Božím. Stal se jen nástrojem své vlastní věčné porážky a svého zahynutí. Jeho násilí vždy a věčně přijde zpět na jeho vlastní hlavu. Jeho **lež** dala Bohu jen příležitost k rozvinutí Jeho celé **pravdy**. Stvoření by nikdy nemohlo jasně ukázat to, kdo Bůh jest. V Něm bylo nekonečně víc, než jen moc a moudrost. V Něm byla láska, milosrdenství, svatost, spravedlnost, dobrota, něžnost, shovívajícnost. Kde jinde než jen ve světě, kde jsou hříšníci, mohly by se všechny tyto vlastnosti uplatnit? Nejprve

sestoupil Bůh jako **Stvořitel**, a pak, když se had odvážil svést stvoření, přišel jako **Spasitel**. To ukazují nám vážná slova, která promluvil Hospodin Bůh po pádu člověka. „**I povolal Hospodin Bůh Adama, a řekl jemu: Kdež jsi?**“ (V. 9.) Tato otázka dokazuje dvě věci. Dokazuje předně, že člověk zahynul, a pak, že Bůh přišel, aby ho hledal. Dokazují tedy hřích člověka a milost Boží. „Kdež jsi?“ Jaká to obdivuhodná věrnost i láska! Věrnost prokazuje se v tom, že už otázkou samou zjevuje pravdu o stavu člověka; milost pak zjevuje se v tom, že právě Bůh klade takovou otázku, která nejlépe vynáší na světlo pravdu ohledně Jeho povahy i Jeho postavení k padlému člověku. Člověk byl nyní zahynulým, než Bůh přichází, aby ho vyhledal a vyvedl z jeho úkrytu, za stromy zahrady Eden, a aby tak mohl nalézt v blažené důvěře víry, úkrytu v Bohu samém. To byla milost. Učinit člověka z prachu země, v tom byla **moc**, ale vyhledat ho v jeho zahynutí, v tom je **milost**. Než kdo dokáže vyjádřit všechno, co v sobě má pomyšlení, že Bůh jest **hledající** Bůh? Bůh hledá hříšníka! Co mohl ten Požehnaný odkrýti v člověku, co Jej přimělo, hledati ho? Právě totéž, co spatřoval pastýř v ztracené ovci, nebo žena v ztraceném groši, nebo otec v marnotratném synu. Hříšník má cenu pro Boha. Proč? To jediné věčnost odhalí.

Jak ale zodpověděl hříšník věrný a milostivý dotaz milujícího Boha? Ach! Odpověď zjevuje jen hrozné hlubiny zla, v kte-

réž byl upadl. „Kterýžto řekl: Hlas tvůj slyšel jsem v ráji a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se. I řekl Bůh: Kdožt' oznámil, že jsi nahý? Nejedl-lis ale z toho stromu, z něhožt' jsem jísti zapověděl? I řekl Adam: Žena, kterouž jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala z stromu toho, a jedl jsem.“ (V. 10.–12.) Člověk svaluje nyní vinu svého hanebného pádu na poměry, do kterých ho Bůh postavil a tím nepřímou na Boha samého. To byl vždycky způsob padlého člověka. Obviňuje všechny a všechno, jen **ne sebe samého**. Tam, kde je nějaké upřímné přesvědčení, ukazuje se pravý opak. „Zdali jsem nezhrěšil toliko já sám?“ ptá se vpravdě pokořený hříšník. Kdyby Adam poznal sám sebe, jak docela jinak by byla zněla jeho odpověď! Než, neznal ani sama sebe ani Boha, a proto místo vzetí viny jediné na sebe, svaluje ji na Boha.

Zde se tedy zjevilo hrozné postavení člověka. Ztratil **všecko**. Svě panství, svou důstojnost, své štěstí, svou nevinnost, svou čistotu, svůj klid, svůj pokoj – všecko bylo pro vždycky pryč; a co bylo ještě horšího, on obviňuje Boha jako příčinu toho.)* Tu

*) Člověk obviňuje Boha nejen jako původce svého pádu, nýbrž kárá Ježíše i z toho, že Ježíš neobnovil. Jak často slyšíme lidi mluvit, že nemohou věřit, nedá-li jim Bůh sílu k věření a nejsou-li předměty věčného vyvolení Božího, tu že nemohou býti spaseni.

Je to ovšem úplně pravda, že nikdo nemůže věřit evangelium, jediné v moci Ducha svatého; a je dále pravda, že všichni, kteří věří evangelium, jsou blaženými předměty věčného vyvolení Božího. Než odstraňuje toto vše zodpovědnost člověka, aby věřil

stojí zahynulý, zkažený, provinilý, ale vzdor všemu tomu **sebe sama ospravedlňující** a proto **Boha obviňující** hříšník.

Než právě u tohoto bodu započal Bůh zjevovati sebe sama a úmysle Svě vykupující lásky. V tom také spočívá pravý základ pokoje a požehnání pro člověka. Teprv pak, když jest člověk sám s sebou u konce, ale ne dříve, může Bůh ukázati, co On jest. Jevišťe musí býti úplně vyklizeno od člo-

jednoduchému, jasnému svědectví, jež mu Slovo Boží předkládá? Jistě že ne. Mnohem více ukazuje smutné zlo v srdci člověka, které ho svádí, aby jasně mu ukázané svědectví Boží zavrhnul a jako důvod pro to označiti radu Boží, ono hluboké a jen Jemu samému známé tajemství. Než všechny takové výmluvy jsou bezcenné, neboť v II. Tes. 1, 8. 9. čteme, že všickni, kteří „neposlušují evangelium Pána našeho Jezukrista, pomstu ponesou, věčné zahynutí.“

Lidé jsou zodpovědní věřit evangelium, a budou potrestáni, nevěří-li. Nejsou zodpovědní vědět něco o radě Boží, která není až dosud zjevená; a proto se jim nemůže v tomto ohledu nějaká vina připočítati. Apoštol mohl Tessalonicenským říci: „Vědouce, bratří Bohu milí, o vyvolení vašem.“ Jak věděl o něm? Měl snad přístup ke knihám tajných a věčných rad Božích? Nikoliv. Jak tedy? Sám praví: „Nebo evangelium naše k vám nezáleželo toliko v slovu, ale i v moci.“ (I. Tes. 1, 4. 5.) To je cesta ku poznání něčího vyvolení. Stává-li se evangelium mocí, pak je to jasný důkaz vyvolení Božího.

Než nepochybuji o tom, že ti, kteří vzhledem k radě Boží si berou příčinu pro své zavržení Božích svědectví, hledají jen plané výmluvy, aby mohli nadále žíti ve svých hříších. V pravdě Boha **n e c h t í**, a bylo by od nich daleko poctivější, říci to otevřeně, nežli hledat výmluvy, které nejsou jen nicotné a marné, ale přímo rouhavé. Taková výmluva jim v pravdě nic neprospěje uprostřed hrůzy blížícího se dne soudu.

věka a všech jeho marnivých domněnek, planého vychloubání i rouhavých rozumových uzávěrů, nežli se Bůh může nebo chce zjevití.

Že svědomí nemůže nikdy vésti člověka s pokojem a důvěrou v přítomnost Boží, bylo už dříve připomenuto. Svědomí hnalo Adama za stromy v zahradě. Zjevení se Boha přivedlo ho teprve do přítomnosti Boží. Vědomí toho, **co je**, předěsilo ho; zjevení pak toho, **kdo Bůh jest**, uklidnilo ho. To jest opravdu utěšující pro ubohé, hříchem obtížené srdce. Skutečnost toho, **kdo Bůh jest**, potkává skutečnosti toho, co já jsem; a to jest vysvobození.

Jest jistý bod, kde se Bůh i člověk musí setkatí, buďto v milosti anebo v soudu, a tento bod jest tam, kde oba bývají zjevení, **tak jak jsou**. Blahoslavení, kteří tohoto bodu dosahují v milosti; běda však těm, kteří ho dosáhnou při soudu! Bůh zaměstnává se tím, co my jsme, a to přiměřeně tomu, kdo On jest. Na kříži vidím Boha, jak v milosti sestupuje do nejhlubších hlubin mého postavení jako hříšníka. Toto poznání mi přináší dokonalý pokoj. Když se Bůh se mnou v mém skutečném stavu setkal, při čemž On sám ustanovil přiměřené lékařství, pak je všechno na věky v pořádku. Všichni však, kteří takovýmto způsobem u víře nespatřují Boha na kříži, musí se s Ním jednou setkatí na soudu, kde On přiměřeně k tomu, kdo On jest, bude se obíratí tím, co oni jsou.

Od toho okamžiku, v němž člověk bývá přiveden ku poznání svého skutečného sta-

vu, nemá žádného klidu, dokud nenalezl Boha na kříži a pak odpočívá v Bohu samém. Bůh jest pokoj a útočiště duše věřící. Jeho jméno budiž za to chváleno. To vykazuje všem lidským skutkům i lidské spravedlnosti jím příslušné místo. Lze tu v pravdě říci, že ti, kteří na takové věci spoléhají, nemohou nikdy dosáhnouti pravého sebepoznání. Je naprosto nemožné, aby od Boha probuzené svědomí mohlo v čemkoliv jiném najíti odpočinutí, nežli v dokonané oběti Syna Božího. Každá snaha, zříditi svou vlastní spravedlnost, může vzejít jen z nevědomosti o Boží spravedlnosti. Adam mohl ve světle Božího svědectví v „semeni ženy“ poznati bezcennost své zástěry z listí fíkových. Velikost toho, co muselo býti dokonáno, ukázalo úplnou nezpůsobilost hříšníka k dokonání tohoto díla. Hřích musel býti odstraněn. Mohl to člověk učiniti? Ne, hřích skrze něho přišel. Hlava hada musela býti potřena. Mohl to člověk učiniti? Ne, on se stal otrokem hada. Požadavky Boží musely býti uspokojeny. Mohl to člověk učiniti? Ne, on jich nohama svýma pošlapal. Smrt musela býti odstraněna. Mohl to člověk učiniti? Ne, on ji, skrze hřích, uvedl a propůjčil její hrozný osten.

Vidíme tedy, ať hledíme na věc z kterékoliv stránky, naprostou bezmocnost hříšníka a tudíž i bláhovou osobivost všech těch, kteří chtějí býti Bohu nápomocni v podivuhodném díle vykoupení; a jistě jsou v tomto ohledu všickni činní, kteří se vy-

nasnažují dojítí spasení jiným způsobem, než jen „z milosti skrze víru“.

Ačkoliv již Adam, vedený milostí, mohl poznati i pocítiti, že všechno to, co se státi mělo, nemohl sám naplniti, tu přec jen se ukázal Bůh jako hotový k naplnění každého jota i tečičky zaslíbení skrze símě ženy. Vidíme zkrátka, že se pln přízně celé věci ujal svou vlastní rukou a učinil to úplně a zcela otázkou mezi sebou samým a hadem. Neboť ačkoliv oba, muž i žena, byli povoláni na různých cestách sklízet trpké ovoce svých hříchů, tu přec jen to byl had, k němuž Hospodin Bůh řekl: **„Že jsi to učinil.“** (V. 14.) Had byl zdrojem zkázy a símě ženy mělo býti zdrojem vykoupení. Adam slyší toto vše a věří tomu. A v síle této víry **„dal pak byl Adam jméno ženě své Eva, protože ona byla máte všech živých.“** (V. 20.) To bylo vzácné ovoce víry v zaslíbení Boží. Hledě na věc z přirozeného hlediska, tu by Eva musela býti nazvána „matka všech **smrtelných**“. Ale dle úsudku víry byla ona matka všech **živých**. – „Matka jeho nazvala jméno jeho Ben Oni (syn těžkosti), ale otec jeho nazval ho Beniaminem (syn pravice, štěstí).“ (I. Mojž. 35, 18.)

Byla to udržující síla víry, která zmocňovala Adama k snášení hrozných následků svého činu. Bylo to obdivuhodné slitování Boží, dovolující mu vyslechnout slova k hadu mluvená, dříve nežli byl sám povolán k vyslechnutí toho, co jemu samému Bůh říci musel. Nebýti tomu tak, musel by upadnouti v zoufalství. Vede to

k zoufalství jsem-li vyzván, sebe sama zkoumat, aniž by mi byla dána možnost spatřovat Boha tak, jak se na kříži zjevil k mému spasení. Žádný z potomků padlého Adama by nemohl, aniž by si úplně nezoufal, jasným okem spatřovat skutečnost toho, co sám jest a co udělal, kdyby nemohl vzítí své útočiště ku kříži. Proto žádný paprsek naděje nemůže proniknouti až na ono místo, které bude konečným podílem všech těch, kteří zde Krista zavrhlí. Tam budou oči lidí otevírny nad skutečností toho, co sami jsou a co učinili; ale nebudou více moci naléztí pomoci i útočiště v Bohu. Kdo Bůh jest, bude **pak** v sobě uzavírat stejně nezvratně beznadějně zahynutí, jako **nyní** obsahuje věčnou blaženost to, kdo Bůh jest. Svatost Boží bude **pak** věčně proti oněm zahynulým, kdežto **nyní** všichni věřící jsou povoláni z ní se radovati. Čím opravdověji nyní chápou svatost Boží, tím více poznávají svou bezpečnost; ale pro zahynulé bude právě ona svatost potvrzením jejich věčného trápení. Vážné, nevýslovně vážné pomyšlení.

Zbývá nám ještě pozastavit se zběžně u pravdy, dokázané nám skutečností, že Bůh Adamovi a Evě zdělal oděv kožený. „**I zdělal Hospodin Bůh Adamovi a ženě jeho oděv kožený a přioděl je.**“ (V. 21.) Zde se nám obrazně staví před oči důležité učení o Boží spravedlnosti. Tento, od Boha zdělaný oděv, byl skutečným přikrytím, protože **On** ho připravil, zrovna tak jako věníky z fíkového listí byly nedostatečným přikrytím, protože si je **člověk** sám udělal. K tomu bylo toto odění Boží založeno

na vylití krve, ne však věníky Adamovy. Právě tak je tomu i nyní. Spravedlnost Boží nalézá své vyjádření v kříži, spravedlnost člověka ve skutcích, v hříchem poskvrněných skutcích jeho vlastních rukou. Když byl Adam oblečen v kožený oděv, tu nemohl říci: „Jsem nahý,“ a také neměl ani žádnou příčinu k skrývání se. Člověk se může považovat za dokonale bezpečného, ví-li, že skrze víru je od Boha přioděn, ale bezpečí před touto dobou, kdy člověk jistoty přiodění nemá, je buď smělost nebo nevědomost. Vědomí, že oděv, který nosím a v němž se před Bohem ukáži, jest od Něho samého určený a udělaný, musí mému srdci dáti dokonalé odpočinutí. V čemkoliv jiném nemůže býti žádného pravého, trvalého odpočinutí.

Poslední verše naší kapitoly jsou bohaté na poučení. Padlému člověku nemohlo býti v jeho padlém stavu dovoleno jísti z stromu života, neboť by mu to bylo přineslo nikdy nekončící bídu v tomto světě. V našem přítomném stavu vzítí a jísti se stromu života a následkem toho věčně žít, znamenalo by nesmírnou bídu a trápení. Strom života může býti okoušen jen po vzkříšení. Žít pro vždy v porušitelném stánku, v těle hřícha a smrti, bylo by nesnesitelné. Proto **„vyhnal Hospodin Bůh člověka z zahrady“**. (V. 24.) Vyhнал je ven do světa, který na všech stranách ukazoval politování hodné následky jeho pádu. Také i cherubíni s mečem plamenným blýskajícím se zakazovali padlému člověku vzítí se stromu života, kdežto zjevení Boží obracelo pohled

jeho na smrt a zmrtvýchvstání semene ženy, jakožto prostředek k nalezení života mimo dosah moci smrti.

Takovým způsobem byl Adam šťastnější a v menším nebezpečí mimo hranice ráje, nežli uvnitř, neboť uvnitř těchto hranic závisel jeho život na něm samém, kdežto mimo hranic závisel na někom jiném, na zaslíbeném Kristu. A pohleděl-li na **„cherubíny s mečem plamenným blýskajícím se“** a když je spatřil ostříhati cesty k stromu života, tu mohl jen žehnat ruce, která je tam postavila (v. 24.) a to tím více, poněvadž tato ruka otevřela lepší, jistější a blaženější cestu k onomu stromu. Když cherubíni s mečem plamenným blýskajícím se ostříhali cesty k ráji, tu Pán Ježíš Kristus způsobil „cestu novou a živou“ do svatyně svatých. „Já jsem ta cesta, i pravda i život. Žádný nepřichází k Otci než skrze mne.“ (Porov. Jan 14, 6.; Žid. 10, 20.) V tomto poznání putuje nyní věřící tímto světem, který je pod zlořečenstvím a kde jsou všude patrné známky hřícha. Věřící našel svou cestu skrze víru do lůna Otcova; a kdežto tam skryt může odpočívat, jest potěšován požehnanou jistotou, že Jeden, který jej tam uvedl, předešel nás, aby v mnoha příbytcích domu otcovského připravil místo, a že zase brzo přijde, aby nás přijal v slávu říše Otce. Tak tedy věřící nalézá v lůně, v domě i v říši Otcově svůj přítomný podíl, jakož i svůj budoucí domov a svou odplatu.

KAPITOLA 4. a 5.

V každém oddílu první knihy Mojžíšovy, před námi se otevírajícím, dostává se nám nových důkazů, že se ubíráme kolem toho, co jistý spisovatel právem nazval „školkou (štěpnicí) celé Bible“. Ano, ne jen to, my bychom to chtěli dokonce pojmenovat štěpnicí celé lidské historie.

Tak nám 4. kapitola ukazuje v osobě Kaina a Abele první příklady, jak nábožensky smýšlejícího světského člověka, tak i v pravdě věřícího. Mimo ráje narození a jako synové padlého Adama nemohli mítí nic, co by je v přirozeném ohledu od sebe rozlišovalo. Oba byli hříšní. Oba měli padlou (nečistou) povahu. Žádný z nich nebyl bez viny. Jest dobře, mítí vzhledem k tomuto bodu jasno, abychom mohli jasně a plně rozpoznávat skutečnost Boží milosti a pravost víry. Kdyby tak veliký rozdíl mezi Kainem a Abelem měl svůj základ v přirozenosti, pak by z toho muselo nezvratně vyplývat, že neměli podílu jak na padlé přirozenosti svého otce, tak ani na poměrech s jeho pádem spojenými a tím by také nebylo ani důkazů pro působící milost, ani pro projevy víry.

Mnozí by nás rádi poučili o tom, že se každý člověk rodí už se svými vlastnostmi i schopnostmi, které, je-li jich správně použito, činí jej způsobilým k návratu k Bohu. To je však zřejmé popření skutečnosti v uvedeném ději tak jasně dokázané. Kain i Abel nenarodili se v ráji, ale mimo ráj. Nebyli syny nevinného, nýbrž padlého Ada-

ma. Na svět přišli jako účastníci přirozenosti svého otce, a nechtě se již tato přirozenost nalézá na jakémkoliv stupni vývoje, zůstává přec jen vždy padlou, zkaženou, nezhojitelnou přirozeností. „Co se narodilo z těla, tělo jest (ne jen tělesné, ale tělo jest), a což se narodilo z Ducha, duch jest“ (ne jen duchovní, ale duch jest). Jan 3,6.

Byla-li kdy vhodná příležitost k ukázání se různých vlastností, schopností, způsobilostí i náklonností přirozenosti, pak to bylo za života Kaina a Abele. Bylo-li v přirozenosti lidské vůbec něco, čím by její ztracená nevinnost mohla býti zase získána a že by tak mohla si vykoupit přístup do ztraceného ráje; pak tu byl vhodný okamžik, aby se uplatnilo. Než nebylo tu nic podobného. Oba muži byli **zahynulí**, byli „tělo“; nebyli nevinní. Adam ztratil svou nevinnost a nikdy více ji nedosáhl. Musí býti považován jen za padlou hlavu padlého potomstva, kteréžto jeho neposlušností učiněno je „hříšným“. (Řím. 5, 19.) On stal se — co se jeho osobně týče — zkaženým pramenem, z něhož vytekly zkažené proudy zničeného a vinou obtíženého lidstva — odumřelý kmen, z něhož vypučely větve mravně i duchovně mrtvého lidstva.

Ovšem spatřujeme v něm též, jak již podotknuto, předmět milosti, majitele a představitele živé víry v zaslíbeného Vysvoboditele, než to nebylo nic přirozeného, nýbrž něco docela božského. A poněvadž to nebylo nic přirozeného, proto nebylo v moci a schopnosti přirozenosti předávat to dál. Nebylo to nikterak dědičné. Adam ne-

mohl svou víru odkázat nebo předat Kai-
novi nebo Abelovi. Že jí měl, bylo prostě
ovocem Boží lásky. Ta byla Boží mocí vští-
pena v jeho duši a Adam neměl žádné moci
od Boha, aby jí mohl někomu jinému pře-
dati. Všecko, co bylo přirozené, mohl Adam
cestou přirozenosti dále postoupiti, ale ji-
ného nic. A poněvadž tu spatřujeme jej,
otce, ve stavu úpadku (rozkladu), tedy jeho
synové se museli jen v témž stavu nachá-
zeti. Jaký je ploditel, takoví jsou i ti jím
zplození. Musejí nutně míti přirozenost to-
ho, z něhož povstali. „Jakýž jest ten zemský,
takoví jsou i zemští.“ (I. Kor. 15, 48.)

Obrátí-li se čtenář na okamžik k ep.
k Řím. 5, 12.— 21., tu shledá, že inspirovaný
apoštol tam ukazuje celé lidské pokolení ve
spojení s dvěma hlavami, s Adamem a
s Kristem. Nemíním u tohoto místa déle se
zdržeti, uvádím ho pouze jako spojitě s na-
ším předmětem. Také 15. kapitola I. Kor.
dává nám ponaučení o podobném charakteru.
V prvním člověku máme hřích, neposlušnost
a smrt; v druhém člověku: spravedlnost,
poslušnost a život. Jako jsme zdělili přiro-
zenost po onom, tak i co věřící po tomto.
Není pochyby, že každá z těchto přirozeno-
stí v každém jí vlastním případě rozvine
svou vlastní zvláštní činnost a uplatní své
vlastní zvláštní síly při každém z jejich
osobních majitelů. Přesto tu jest bezpodmí-
nečné vlastnictví skutečné, oddělené určité
přirozenosti.

Týmž způsobem pak, jako se nám skrze
narození dostalo přirozenosti prvního člo-
věka, stáváme se skrze **znovuzrození**

účastni přirozenosti posledního Adama. Jako narození máme povahu prvního, jako **znovuzrození** zase toho posledního. Nově narozené dítě, ačkoliv úplně neschopné, aby udělalo to, co Adama snížilo na stupeň zahynulé bytosti, přec má nicméně podíl na jeho přirozenosti. Tak i znovuzrozené dítě Boží, právě obrácená duše ačkoliv neměla s vykonáním dokonalé poslušnosti „člověka Krista Ježíše“ ani v nejmenším co dělat, přec jen jest účastna Jeho přirozenosti. V skutku i pravdě jest s první přirozeností spojen hřích, s druhou spravedlnost Boží. Nechtějí si pak jsou vlastnosti, těchto přirozeností jakéhokoliv druhu, podstatná účastnost na jedné z těchto skutečných přirozeností tu jest. Dítě Adamovo je účastno lidské přirozenosti s jejími vlastnostmi. (II. Petr. 1, 4.) První přirozenost jest „z vůle muže“ (Jan 1.), druhá z vůle Boží, jak nás Jakub skrze Ducha svatého poučuje: „On proto, že chtěl, zplodil nás. slovem pravdy“. (Jak. 1, 18.)

Z řečeného vysvítá, že Abel v přirozeném ohledu se od svého bratra Kaina nikterak nelišil. Ohledně jejich přirozenosti nebo okolností, v nichž se oba nalézali, nebylo žádného rozdílu. Odkud však přec jen tak veliký rozdíl? Odpověď jest tak jednoduchá, jak jen evangelium milosti Boží ji dovede udělat. Rozdíl nebyl v nich samých, ani v jejich přirozenosti, ani v jejich poměrech, nýbrž jedině a pouze v jejich obětech. To dělá celou věc nanejvýš jednoduchou pro hříšníka v pravdě usvědčeného, pro toho, kdo opravdu cítí, že jest účasten ne

jen padlé přirozenosti, nýbrž že i sám o sobě jest hříšný. Historie Abelova ukazuje pak takovému jedinou půdu, na níž se může k Bohu přiblížit, jakož i základ jeho postavení před Bohem i jeho poměru k Němu. Poučuje jej zřejmě, že nemůže se přiblížiti k Bohu na základě něčeho, co by přirozenosti lidské přináleželo, nýbrž že jedině **mimo něho samého** a jen v osobě i díle někoho jiného může hledati pravé a věčné základny svého spojení se svatým, spravedlivým a jedině pravým Bohem. Jedenáctá kapitola epištoly k Židům nám vše velice určitě, jasně a pochopitelně dokazuje. **„Věrou lepší oběť Bohu obětoval Abel, nežli Kain, skrze kterouž svědectví obdržel, že jest spravedlivý, jakž sám Bůh darům jeho svědectví vydal. A skrze tu, umřev, ještě mluví.“** Zde se nám dostává poučení, že se tu nejedná nikterak o člověka, nýbrž jedině o jeho „oběť“; nejedná se o obětujícího, ale o to, co obětuje. Zde spočívá veliký rozdíl mezi Kainem a Abelem. Čtenář nemůže býti ani dost pečlivý v chápání tohoto bodu, neboť se v tom skrývá pravda ohledně postavení jednoho každého hříšníka vůči Bohu. — Přikročme nyní k prozkoumání této oběti.

„Po mnohých pak dnech stalo se, že obětoval Kain z úrody zemské oběť Hospodinu. Ano i Abel také obětoval z prvorozených věcí stáda svého, a z tuku jejich. I vzhlédl Hospodin na Abele a na oběť jeho, na Kaina pak a na oběť jeho nepohlédl.“ (Kap. 4, 3–5.) Toto místo jasně poukazuje na rozdíl. Kain obětoval Bohu ovoce

zlořečené země a to bez jakékoliv krve, která by mohla zlořečenství odstranit. Přinesl „nekrvavou oběť“ a sice jednoduše proto, že neměl žádnou víru. Kdyby měl víru, tu by jej už v oné ranné době tak poučila, že „bez krve vylití nebývá odpuštění vin.“ (Žid. 9.) To jest veliká základní pravda. Kain byl hříšný a proto stála mezi ním a Bohem smrt. Než ve své oběti nepodává žádného uznání této skutečnosti, nepřináší ve své oběti žádný život, aby vyhověl požadavkům svatosti Boží, nebo vyjádřil tím svůj vlastní stav hříšníka. On jedná s Bohem zrovna tak, jako by si byli oba rovni a tudíž že Bůh také rád přijme, co on mu daruje z hříchem poskvrněných plodů zlořečené země.

Všecko to a ještě mnohem více bylo skryto v „nekrvavé oběti“ Kainově. Prozrazoval úplnou nevědomost jak ohledně Božích požadavků, tak i vzhledem k jeho vlastní povaze a jeho postavení jako zahynulého provinilého hříšníka, jakož konečně i ohledně skutečného stavu té země, jejíž úrody se opovážil obětovat. Snad se bude rozum ptát: „Jakou přijatelnější oběť by mohl člověk přinést, nežli to, co vyzískal prací rukou svých v potu svého obličeje?“ Tak smýšlí rozum i sám náboženský smysl člověka, ale Bůh usuzuje zcela jinak a víra zůstává vždy v souhlasu s myšlenkami Božími. Bůh vyučuje a víra tomu věří, že jest zapotřebí, aby se obětoval život; jinak jest nemožné k Bohu přistupovati.

Tak i hnedle vidíme, sledujeme-li službu Pána Ježíše, že kdyby On nezemřel na kří-

ži, bylo by všecko Jeho sloužení úplně bezúčelné ohledně položení základu našich vztahů k Bohu. Je to pravda, že On po celý Svůj život „chodil, dobře, čině“, ale byla to Jeho smrt, která roztrhla oponu na dvě, od vrchu až dolů. (Mat. 27, 51.) Nic jiného tak nemohlo učinit, než jen Jeho smrt. - A kdyby On byl až dosud zůstal zde chodě a dobře čině, tu by byla přece opona zůstala nedotknuta a bránila by modlitebníku vcházet do „svatyně svatých“. Toto nás nechává poznati falešnou půdu, na níž stál Kain jako obětující a jako velebitel. Hříšník, který přistupuje k Bohu, přinášeje nekrvavou oběť, aniž by dosáhl odpuštění, mohl býti obviněn z největší smělosti. Přičinil se ovšem aby připravil svou oběť, ale jakou cenu to mělo? Mohlo přičinění hříšníka odstranit zlořečenství a poskvrny hřícha? - Mohlo učinit zadost požadavkům nekonečně svatého Boha? Dokázalo poskytnouti vhodnou základnu ku přijetí hříšníka? Mohlo odstranit spravedlivý trest, jaký hříšníku přináležel? Dokázalo odejmout smrti osten nebo peklu jeho vítězství? Nic ze všeho toho! „Bez krve vylití nebývá odpuštění vin.“ Kainova „nekrvavá oběť“, jako všechny oběti toho druhu, nebyla jen bezcenná, ale podle úsudku Božího naprosto zavržení hodná. Dokazuje jeho úplnou nevědomost jak ohledně jeho vlastního stavu, tak i ohledně Boží bytosti. „Bůh nebývá ctěn, obsluhován lidskýma rukama, jako by něčeho potřeboval.“ Kain však se domníval, že na takový způsob může přistupovat k Bohu. A každý jen zevně náboženský člověk

smýšlí totéž. Kain měl po všecka staletí mnoho milionů následovníků. Kainova bohoslužba se rozšířila po celém světě. Je to bohoslužba každé neobrácené duše a je pěstována od každého falešného náboženství pod sluncem.

Člověk by rád udělal z Boha příjemce, místo dárce, ale to nejde. Neboť „blahoslaveněji jest dáti nežli bráti,“ a jistě že Bůh musí míti požehnanější místo. „A jistě beze všeho odporu menší od většího požehnání bere.“ „Nebo kdo prvé dal Jemu?“ Bůh může přijmouti nejmenší dar od srdce, které poznalo hlubokost pravdy obsažené ve slovech: „Z Tvého jsme vzali a dali jsme Tobě,“ ale jakmile se člověk osmělí považovati se za „prvního“ dárce, tu zní odpověď Boží: „Zlačným-li, nic tobě o to nedím.“ (Žalm 50, 12.) „Aniž bývá ctěn lidskýmá rukama, jako by něčeho potřeboval, poněvadž on dává všechněm život i dýchání i všecko.“ Naprosto nemožno, aby veliký dárce „všech věcí“ vůbec „něčeho potřeboval“. Vše, co my Jemu přinéstí můžeme, jest díkůčinění; avšak toto musí býti přinášeno jen v plném a jasném vědomí, že všechny naše hříchy jsou odstraněny – to jest pravda, která může býti zase jen chápána u víře v moc dokonané oběti smíření.

Čtenář nechť se tu na okamžik pozastaví a s modlitbou přečte si následující místa Písma svatého, v nichž najde jasně zdůrazněnou pravdu ohledně postavení člověka před Bohem, jakož i pravého základu ku klanění se: Žalm 150.; Izai. 1, 11–18.; Skut. ap. 17. 22–34.

Sledujme nyní oběť Abelovu: „**Ano, i Abel také obětoval z prvorozených věcí stáda svého a z tuku jejich.**“ (Kap. 4, 4.) Jinými slovy vstupuje skrze víru ve vznešenou pravdu, že skrze krvavou oběť lze k Bohu přistupovati; že hříšník může smrt někoho jiného postavit mezi sebe a následky svých hříchů, a že požadavkům přirozenosti Boží a vlastnostem Jeho bytosti může býti zadost učiněno skrze krev bezúhonné oběti (k naplnění Božích požadavků i potřeb hříšníka). To je, nejstručněji vyjádřeno, naučení kříže, v němž jedině nalézá svědomí hříšníka odpočinutí, protože Bůh v tom byl dokonale oslaven.

Každý od Boha usvědčený hříšník musí pociťovat, že smrt i soud, jakožto „zasloužená odplata jeho činů“ jej očekává – osud, který svým vlastním přičiněním nezmění. Může se namáhat a snažit jak chce, může i v potu tváře své vyzískat oběť nějakou, může činit sliby a dělat dobrá předsevzetí, může změnit i způsob života a povahu svou zušlechtit. Může býti střídmy, mravný a upřímný a dle lidského úsudku i nábožný, může čísti bibli, ač bez živé víry, modliti se i kázati, zkrátka může něco nebo všechno dělat, co je v lidské moci – než vzdor všemu tomu ho očekává „smrt a soud“. Nedokáže rozptýlit obě tato mračna, na jeho obzoru se stahující. Tam stojí obě a člověk jest toho dalek, aby je mohl svým přičiněním odstranit, proto mu nezbyvá nic jiného, než v smutné předtuše vyčkat okamžiku, kdy se snesou na jeho vinou obtíženou hlavu. Pro hříšníka jest nemožné svými

vlastními skutky přenést se v životě a plesu na druhou stranu „smrti a soudu“, ba právě jeho skutky jsou to, které ho činí jen tím nezpůsobilejším pro svou hroznou skutečnost.

Než zde je právě bod, kde kříž nastupuje. V kříži může usvědčený hříšník spatřovat Boží péči o celou jeho vinu a o všechny jeho potřeby. Zde také může vidět, jak smrt a soud jsou úplně z jeviště odstraněny a život i sláva na jejich místo postaveny. Kristus, pokud se týče věřícího, odstranil vyhlídku na smrt a soud a jejich místo vyplnil životem, spravedlností a slávou. „Zahladil smrt, život pak na světlo vyvedl i nesmrtelnost skrze evangelium.“ (II. Tím. 1, 10.) On Boha oslavil v tom, že odstranil to, co by nás bylo navždy dělilo od Jeho svatého, a blahoslavené přítomnosti. „Ale nyní jednou při skonání věků zjeven jest na shlazení hřícha skrze obětování sebe samého.“ (Žid. 9, 26.) Toto vše se nám jeví v „lepší oběti“ Abelově. Abel se nikterak nesnažil zakrýt pravdu ohledně svého skutečného stavu ani se nezpouzel zaujmouti místo, jaké mu jako hříšníku přináleželo, aniž pomýšlel na to, jak by ostří kroužícího meče odstranil a vynutil si návrat k stromu života, nebo aby si dovolil přinést „nekrvavou oběť“ a postavit před Boha ovoce zlořečené země. On zaujal právě místo hříšníka a jako takový postavil smrt své oběti mezi sebe a své hříchy i mezi své hříchy a svatost Boha nenávidícího hřích. To bylo zcela jednoduché. Abel zasluhoval smrt a soud, ale on našel zástupce.

Tak je tomu i s každým ubohým, bezmocným, sebe sama odsuzujícím a od svého svědomí usvědčeným hříšníkem. Kristus jest jeho zástupcem, jeho výkupné, jeho vznešená oběť, jeho **všecko**. Tu pocítí jako Abel, že ovoce země nemůže mu býti nikdy k užitku, i kdyby přinesl Bohu to nejkrásnější ovoce země, že přec jen by mu zůstalo vinou potřísněné svědomí, neboť „bez krve vylití nebývá odpuštění vin.“ Nejušlechtlejší ovoce i nejvonnější, ve vší plnosti a nadbytku darované kvítí nebudou moci nikdy odstranit ani jediné poskvrny svědomí. Nic jiného než jen dokonalá oběť Syna Božího může dátí svědomí odpočinutí. Všichni, kteří u víře chápou tuto božskou pravdu, okouší pokoje, jaký svět dátí ani vzítí nemůže. Víra jest ta, která uvádí duši do vlastnictví a požívání tohoto pokoje. „Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj máme s Bohem skrze Pána našeho Jezukrista.“ (Řím. 5, 1.) – „Věrou lepší oběť Bohu obětoval Abel, nežli Kain.“ (Žid, 11,4.)

To však není věcí citu, jak by mnozí chtěli z toho mít; zde se jedná jediné o víru způsobenou v duši hříšníka skrze moc Ducha svatého v dokonanou skutečnost. Tato víra jest veskrz rozdílná od pouhých citů srdce, nebo souhlas rozumu. City nejsou žádná víra a souhlas rozumu není právě tak žádná víra, ačkoliv by mnozí chtěli z ní udělat jen pouhý souhlas rozumu při jistých tvrzeních, něco za pravdu mít. Jak hrozný je takový omyl! To dělá víru věcí čistě lidskou, kdežto ona je veskrz božským pravidlem, které ji staví jaksi na roveň

člověku, ve skutečnosti však přichází jediné od Boha. Víra není věcí dneška nebo zítřka. Je to nepomíjitelné pravidlo, vyplývající z věčného zdroje, z Boha samého. Víra obsahuje pravdu Boží a přenáší duši v Jeho přítomnost.

Pouhé city a pouhé doznávání nemohou se nikdy vznést nad pramen, z něhož vyvěrají a tento pramen jest lidské já. Kdežto víra má co dělat s Bohem a Jeho věčným slovem a jest živým svazkem, spojujícím srdce s Bohem, který ji daroval. Nejsilnější lidské city i nejušlechtilejší lidské pocity nedokážou spojit duši s Bohem. Tyto nejsou ani božské ani věčné, nýbrž lidské a proměnlivé. Podobají se zázračnému břečťanu Jonášovu, který za jedinou noc vyrostl a jedné noci uschl. Ne tak víra. Toto vzácné pravidlo má účast na celém díle, na vší moci a skutečnosti zdroje, z něhož vyplývá, jakož i na předmětu, o který se jedná. Ospravedlňuje duši (Řím. 5, 1.); očišťuje srdce (Sk. ap. 15, 9.); jest skrze lásku dělající (Gal. 5, 6.); přemáhá svět (I. Jan 5, 4.). City a domněnky nemohou nikdy takových výsledků dosáhnouti. Ty náleží lidské povaze a zemi, kdežto víra přináleží Bohu a nebi; obírají se také sami sebou, kdežto víra obírá se Kristem; hledí také do sebe a dolů, kdežto víra hledí mimo sebe a vzhůru; ony nechávají duši v temnotách a pochybnostech, kdežto víra vede k světlu a pokoji; mají též co činit jen se svým vlastním proměnlivým stavem, kdežto víra má co dělat jediné s neproměnlivou pravdou Boží a s věčně platící obětí Kristovou.

Není pochyby, že i víra vyvolá city a pocity a to křesťanské city a pravé pocity, ale ovoce víry nesmí býti nikdy zaměňováno s vírou samou. Nejsem ospravedlněn pro své city, ani pro víru a city, nýbrž jedině z víry. A proč? Protože víra věří Bohu. Mluví-li, ona Ho bere za slovo; ona se chápe Jež, tak jak se sám zjevil v osobě a díle Pána Ježíše Krista. To je život, spravedlnost i pokoj. Boha uchopit tak jak jest, znamená souhrn všech přítomných i věčných požehnání. Nalezne-li duše Boha, pak nalezla vše, čehokoliv jí zapotřebí zde nebo v budoucnu, avšak Bůh může býti poznán jedině v Jeho vlastním zjevení se, jakož i skrze víru, kterou On sám dává, která ostatně hledá vždycky Boží zjevení jako svůj vlastní předmět.

Takovýmto způsobem můžeme poněkud vniknouti ve význam i sílu výpovědi: „Vírou lepší obět Bohu obětoval Abel, nežli Kain.“ Kain neměl žádné víry a proto přinesl nekrvavou oběť. Abel měl víru a proto obětoval jak „krev“, tak i „tuk“, kteréžto obě věci obrazně znázorňují přinesení života, jakož i vzácnost osoby Kristovy. — „Krev“ představuje prvnější, „tuk“ poslednější. Ani krev, ani tuk nesměly podle Mojžíšova ustanovení býti požívány. Krev je život a člověk pod zákonem neměl žádného nároku na život. V 6. kap. evang. Janova jsme však poučeni, že nebudeme-li jísti krve, nebudeme mít v sobě žádného života. Kristus jest ten život. Mimo Něho není ani jiskérky života. Mimo Krista jest vše mrtvé. „V Něm život byl“ a jinak v nikom.

Na kříži pak vydal On Svůj život a to-
muto životu byly připočteny naše hříchy,
když On požehnaný pněl na dřevě kříže.
Když pak položil život svůj, tu odstranil
i hřích vložený na něj, takže ve skutečnosti
byl hřích odstraněn a zůstal pohřben v Je-
ho hrobě, z něhož On tak vítězně vstal
v moci nového života – života, s kterým
právě tak určitě je spravedlnost spojena,
jako byl hřích připočten na kříži životu,
který tam byl vydán. Pečlivé uvážení obou
bodů přinese duším našim prohloubení vě-
domí o dokonalosti odstranění hříchů našich
skrze smrt Kristovu; a my víme, že všecko,
cokoliv k tomu směřuje, musí nepochybně
sloužiti k dokonalejšímu utvrzení našeho po-
koje i k působivějšímu oslavení Krista, což
jest spojeno s naším svědětvím a s naší
službou.

V historii Kaina a Abele jsme již pouká-
zali na jeden bod velice zajímavý i důleži-
tý, totiž na úplné ztotožnění každého z nich
s obětí od něho přinesenou. Není možné,
aby čtenář věnoval dost pozornosti tomuto
předmětu. V jednom i v druhém případě
nejedná se o obětující osobu, nýbrž jediné
a pouze o výraz jeho oběti. Proto čteme
o Abelovi, že Bůh „darům“ jeho svědectví
vydal. Nevydal svědectví o Abelovi, ale
o oběti jeho a toto označuje jasně pravý
základ pokoje a přijetí věřícího u Boha.

V našich srdcích jest ustavičná náklon-
nost svůj pokoj i své přijetí zakládat na
čemkoliv v nás nebo na nás samých, ačkoliv
bychom chtěli doznat, že toto něco bylo
způsobeno od Ducha svatého. Proto ono

ustavičné hledění v sebe sama, kdežto Duch svatý nás stále chce vést k hledění na venek. Pro věřícího nestává otázky: „Co jsem já?“ nýbrž: **„Kdo jest Kristus?“** Přišel-li k Bohu ve jménu Ježíšovu, pak jest s Ním úplně učiněn za jedno a v Jeho jménu byl přijat; a proto nemůže býti nikdy zavržen jako i Ten ne, v jehož jméně byl přijat. Nežli by mohla býti vyzvednuta otázka ohledně nejdlejšího věřícího, musela by býti vyzvednuta ohledně Krista samého. Poněvadž toto pak jest zřejmě nemožné, spočívá bezpečí věřícího na základe, jenž nemůže býti ničím otřesen. V sobě samém jest ubohý, bezcenný hříšník, přichází-li však ve jménu Kristovu, tu jest spojen s Kristem, jest v Kristu a jako Kristus přijat a v tentýž „svazek života“ s Kristem uzavřen. Bůh nesvědčí o něm, nýbrž o jeho daru, a jeho dar jest Kristus. Všecko to jest nanejvýš uklidňující a potěšující. Je to naší blaženou předností, býti v důvěře víry způsobilými, každou obžalobu a každého žalobce umět odkázat na Krista a Jeho dokonanou oběť smíření. Všecka naše síla jest v Něm, v Něm chlubíme se po celý den. Nespolehnáme na sebe sama, naše důvěra jest v Něho, kterýž za nás všecko vykonal. My lpíme na Jeho jméně, spoléháme na Jeho dílo, obdivujeme Jeho osobu a očekáváme Jeho příchod.

Než tělesná mysl ukazuje ihned své nepřátelství k této pravdě, jaká srdce věřícího tolik potěšuje a uspokojuje. Tak tomu bylo i u Kaina. **„Protož rozlítíl se Kain náramně, a opadla tvář jeho.“** (Kap. 4, 5.) To,

co Abele naplňovalo pokojem, naplňovalo Kaina zuřivostí. Kain ve své nevěře opovrhoval jedinou cestou, na níž může hříšník přijít k Bohu. Zdráhal se obětovati krev, bez níž není žádného odpuštění vin, a pročež také ani **ve svých hříších** přijat nebyl, kdežto Abel **ve svých darech** byl příjemný, „rozlítíl se náramně a tvář jeho opadla“. A přec, jak by mohlo býti jinak? Bůh nemohl Kaina v jeho hříších přijmouti a Kain nechtěl přinést krev, která jediné smíření přináší. Proto byl zavržen a jako zavržený přináší na svých cestách ovoce zhoubného náboženství. On pronásleduje a vraždí pravého svědka, přijatého a ospravedlněného Abele, muže víry; a v tomto skutku ukazuje se jako vzor a předchůdce všech stoupenců falešného náboženství všech dob. Za všech časů a na každém místě byli lidé ochotní k pronásledování z příčin víc náboženských, než z jakýchkoliv jiných. Je to způsob Kainův. Dokonalé, úplné ospravedlnění, bezpodmínečné ospravedlnění jediné z víry činí Boha vším a člověka ničím. A to člověk neoblíbí; vždyť je to příčinou opadnutí jeho tváře a jeho rozlítění se. Ne však že by měl nějakou příčinu pro svůj hněv, neboť, jak jsme viděli, nejedná se nikterak o člověka, nýbrž jen o stanovisko, jaké k Bohu zaujímá. Kdyby se přijetí Abele zakládalo na něčem při něm samém, pak by hněv Kainův a opadnutí tváře jeho mělo ještě nějaké ospravedlnění; že však byl přijat výhradně na základě své oběti a Bůh ne jemu, nýbrž jeho darům dal svědectví, proto chy-

běl hněvu Kainovu každý opravdový podklad. To vysvětluje také jasně ze slov Hospodinových: „Zdaliž nebudeš příjemný, budeš-li dobře činiti?“ Dobře činiti vztahovalo se na oběť. Abel udělal dobře, že se skryl za přijatelnou oběť; Kain však udělal zle, že přinesl oběť bez krve a všecko jeho následovní chování se bylo jen nutným výsledkem jeho falešné bohoslužby.

„I mluvil Kain k Abelovi bratru svému. Stalo se pak, když byli na poli, že povstal Kain proti Abelovi bratru svému, zabil jej.“ (Kap. 4, 8.) Tak tomu bývalo vždycky. Pokolení Kainovo pronásledovalo a stále vraždilo pokolení Abelovo. Člověk a jeho náboženství a víra a její zbožnost, si zůstali všech časů vždy stejné, a kdekoliv se setkávali, vždycky z toho býval boj.

Proto jest dobré, rozumíme-li tomu, že vražda Kainova byla pravý následek, přirozeným ovocem jeho falešné bohoslužby. Základ byl špatný a na něm zbudovaná budova nebyla méně špatná. Také nepřestal jen na vraždě, ale uslyšev o tom rozsudek Boží, z neznalosti Boha nevěře v odpuštění pozoufáv, vzdálil se z Jeho požehnané přítomnosti a vystavěl město. V jeho rodině nalézáme pěstitele užitečných a zpříjemňujících umění: rolníky, hudebníky a kovářské dílny. Z nevědomosti o Boží povaze považoval svůj hřích za příliš veliký, než aby mu mohl býti odpuštěn. Ne že by byl skutečně poznal svůj hřích, ale že byl nevědomý o Bohu; vždyť právě jeho myšlení o Bohu zjevuje dokonale hrozné ovoce hříšného pádu. Nežádal si žádného odpuštění,

protože neměl žádné touhy po Bohu. Neměl žádného pravého pochopení svého stavu, žádné touhy po Bohu, žádného ponětí o poměru hříšníka k Bohu a o půdě, na které se hříšník k Němu přiblížit může. Bylť veskrz zkažený a na úplně převrácené cestě. Měl také jen jedno přání, dostat se z přítomnosti Boží pryč a ztratit se ve světě a jeho tužbách. Mínil, že může žít docela dobře bez Boha a proto začal jak nejlépe uměl, svět vyzdobovat, aby z něho udělal poutající místo a sebe sama v něm znamenitým mužem, ačkoliv v očích Božích byl svět pod zlořečenstvím a on sám „tulákem a běhounem“.

To byla „cesta Kainova“ a po této cestě spějí nyní milionové, kteří dle své povahy nikterak nepostrádají náboženského živle, ale rádi Bohu něco obětují, rádi pro Něho něco udělají a ochotně mu přinášejí výsledky práce své. Než ruka v ruce se vším tímto jde horlivá snaha, svět zušlechtit, život učinit v každém ohledu příjemný a jeviště okrášlit nejkrásnějšími barvami. Ó, jak naprosto nezná člověk sám sebe a jak nevědomým jest o Bohu! Boží spasitelný prostředek očišťující jest zavržen a na jeho místo postaveno lidské úsilí, **polepšování**. To je „cesta Kainova“, (Juda 11.)

Čtenář se potřebuje jen kolem sebe ohlédnout, aby viděl, jak tato cesta nabývá nyní převahu. Ačkoliv i svět jest potřísněn krví „většího“ než byl Abel, krví Krista samého, přec vidí, jak si ho člověk snaží udělat příjemným místem k přebývání! Jako

za dnů Kainových líbezné tóny, hrajících na harfu a nástroje hudebné měly v uchu člověka přehlušit hlas krve Abelovy, tak jest i nyní ucho lidské naplněno jinými zvuky, než těmi vycházejícími z Golgaty a jeho oko jest na jiné předměty upřeno, než na Krista ukřižovaného. Také i nyní uvádí všechny síly ducha svého v činnost, aby přeměnil tento svět v pařeníště, v němž by zrály v nejrozmanitějších formách všechny ony plody, po nichž lidská přirozenost tak prudce se žene. Nejen že to odpovídá skutečným potřebám člověka, jako stvoření, ale vynalézavá vynikající vlastnost lidského ducha jest také ustavičně činná, vynalézat věci, které sotva že je oko uvidí, srdce si již žádá; ba nejen žádá, ale představuje si, že by život bez nich byl nesnesitelný. Tak na př. ještě před nedávnem věnovali lidé ochotně tři až čtyři dny na cestu ve vzdálenosti sto kilometrů; dnes však se tam dostanou za méně než tři, čtyři hodiny a přec si stěžují, opozdí-li se jejich příjezd o pět nebo deset minut. Vskutku, člověk chce býti zbaven obtíží života, musí cestovat bez únavy a slyšet novinky, aniž by jeho trpělivost byla při tom zkušována. Klade železné kolejnice po i pod zemí a telegrafní dráty na dno moře, jako by chtěl svým vlastním způsobem přivolat onu vznešenou a blaženou dobu, kdy „moře již nebude“.)

*) Pán použije ovšem všech těchto vymožeností k provedení Svých milostivých záměrů a Páně služebníci smí jich volně použítí; ale to vše nám nepřekáží k poznání ducha, z kterého vyšly, a který je označuje.

Ve spojení s tímto vším stává množství tak zvaných náboženství. Než ó! jest až příliš oprávněné podezření, že velice mnohé z toho, co platí za náboženství, tvoří jen šroub ve velikém stroji, zhotoveném ku pohodlí a ku povznesení člověka. Povšechně nechce býti člověk bez náboženství, to by bylo proti dobrému tónu. Proto je ochoten věnovat sedminu času náboženství, nebo jak to rád sám označuje, svým věčným zájmům; však mu přec jen zbývá šest sedmin k použití pro své časné zájmy. Ale ať si již pracuje pro čas nebo věčnost, ve skutečnosti to dělá **pro sebe samého**. To je „cesta Kainova“. Necht' to čtenář dobře uváží! Kéž vidí, kde tato cesta začíná, kam vede a kde končí!

Jak zcela jiná jest cesta pro člověka víry! Abel pocítoval zlořečenství a uznával ho. Viděl poskvrnu hřícha a ve svaté síle víry obětoval to, co tomu úplně a podle Božího způsobu odpovídalo. Hledal a našel útočiště v Bohu samém a místo, aby stavěl město na zemi, našel jen hrob v jejím lůně. Země, která na svém povrchu zjevovala ducha i působení Kainovo se vši jeho rodinou, byla ve svém lůně poskvrněna krví muže spravedlivého. A necht' jen uváží, ať člověk světský, ať člověk Boží anebo světsky smýšlející křesťan: tato země, po níž putujeme jest potřísněná krví Syna Božího! Tatáž krev, která církev ospravedlňuje, ztrácuje svět. Oko víry spatřuje temný stín, jaký kříž Kristův vrhá na všechn lesk a všechnu slávu tohoto světa. „Způsob tohoto světa pomíjí.“ Co se pak nynějšího jeviště týče,

tu brzo všechno pomine. „Cestu Kainovu“ vystřídalo hnedle ve své dokonalé formě „poblouzení Balámovo“ a toto zase „odpírání roty Chóre“ a pak? – Propast otevře ústa svá, aby pozřela bezbožné a pak je zase otevře, aby je vydala „mrákotám tmy na věčnost“. (Jud. 13.)

Ku potvrzení předcházejícího zahledme se nyní na obsah páté kapitoly; najdeme v ní pokořující svědectví o slabosti člověka, jakož i jeho poddanost pod moc smrti. Nechť je živ i sta let a „plodí syny a dcery“, než konec historie vždycky vyzní: „i **zemřel**“. „Smrt panovala od Adama až po Mojžíše“ a zase: „Uloženo jest lidem jednou umřítí.“ Tomu se člověk nevyhne. Ani parou, ani elektřinou, neb čímkoli jiným, co jest v jeho moci, nedokáže odejmout smrti její hrozný osten. Je mu nemožným odstraniti rozsudek **smrti**, byť se jeho **život** utvářel sebe příjemněji, pohodlněji a bujněji.

Než, odkud přišla tato podivná, obávaná věc, smrt? Apoštol Pavel nám dává odpověď: „Skrze **jednoho** člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt.“ (Řím 5, 12.) Zde máme důvod smrti. Přišla skrze **hřích**. Hřích přetrhl svazek, jímž bylo stvoření spojeno s živým Bohem a když se toto stalo, byl člověk vydán v moc smrti, kterou setřásti nebylo v jeho moci. A právě toto jest jeden z mnoha důkazů o naprosté nezpůsobilosti člověka k setkání se s Bohem. Není žádného obecnství mezi Bohem a člověkem mimo toho v moci života; a poněvadž se člověk nalézá v moci smrti, tu při-

rozeně jest každé obecenství vyloučeno. Život nemůže míti právě tak žádného obecenství se smrtí, jako světlo se tmou, nebo svatost s hříchem. Člověk musí se setkat s Bohem na zcela nové půdě a na zcela novém podkladě, totiž na podkladě víry. A tato víra činí jej způsobna nejen uznat své vlastní postavení, jako „prodaný pod hříchem“ a tím i smrti propadlý, ale i současně poznat Boží charakter, jako dárce nového, nad mocí smrti triumfujícího života, dávajícího život, který nemůže býti nikdy ani od nepřítelů napaden, ani námi samými ztracen.

To jest to, co vyznačuje jistotu života u věřícího, Kristus jest jeho život: z mrtvých vstalý, oslavený Kristus, vítěz nade vším, co by mohlo býti proti nám. Život Adamův byl založen na jeho poslušnosti a proto také byl tento život jeho neposlušností ztracen. Kristus však, který měl život sám v sobě, přišel na tento svět a vyšel vstříc dokonalejším způsobem všem okolnostem hřícha lidského, ať už se projevoval tento jakkoliv. A tím, že se poddal smrti, zničil toho, který měl moc nad smrtí a stal se v z mrtvýchvstání životem i spravedlností všem, kteří věří v Jeho slavné jméno.

Je nemožné, aby se satan mohl tohoto života dotknouti, jak ohledně jeho zdroje, jeho průlivu, jeho moci, jeho rozsahu, tak i jeho trvání. Bůh jest jeho zdrojem, z mrtvých vstalý Kristus jeho průlivem, Duch svatý jeho mocí, nebe jeho rozsahem a věčnost jeho trváním. Pro každého, kdo tento život má, jest proto nyní všechno změněno, ačkoliv v jistém smyslu musí býti

stále ještě řečeno: „Uprostřed života jsme ve smrti“, přec zase v jiném smyslu může býti řečeno: „Uprostřed smrti máme život.“ V onom oboru, do něhož z mrtvých vstalý Kristus uvedl lid svůj, nepanuje žádná smrt. Jak by to bylo také možné? Neodstranil On smrt? Smrt nemůže býti v stejné době a pro tentýž lid odstraněna a současně panovat. Slovo Boží nám však praví, že je odstraněna. Kristus odstranil smrt z jeviště a naplnil ho životem, a proto není smrt, ale sláva, která věřícího očekává. Smrt má za sebou a to pro vždy. Budoucnost zjevuje mu slávu beze stínů. Jeho údělem může snad býti zesnouti, „v Ježíši zesnouti“, ale to není smrt. Pouhá skutečnost rozdělení a býti u Krista, nemění nikterak něco na zvláštní naději věřícího, že se setká s Pánem v povětří a bude vždycky u Něho, jsa Jemu podoben.

Velice krásné objasnění této pravdy nalézáme v historii Enochově, která tvoří jedinou výjimku u pravidla této páté kapitoly. Pravidlo zní: „i umřel“ – a výjimka: „nebo Bůh ho vzal“. „Věrou Enoch přenesen jest, aby neviděl smrti, a není nalezen, protože jej Bůh přenesl. Prvé zajisté, než jest přenesen, svědectví měl, že se líbil Bohu.“ (Žid. 11, 5.) Enoch byl „sedmý od Adama“, a je velice zajímavé vidět, jak smrt nemohla triumfovat nad „sedmým“, nýbrž jak vzhledem k němu se v to vložil Bůh a učinil ho znamením Svého slavného vítězství nad vší mocí smrti. Je to nanejvýš blahodárně působící na srdce, četlo-li šestkrát smutnou zprávu: „i zemřel“, objeví-li u sedmého,

že nezemřel. A pátráme-li po příčině, tu zní odpověď: „skrze víru“. Enoch žil u víře ve své přenesení a chodil tři sta let s Bohem. To oddělovalo ho praktickým způsobem od všeho, co jej obkličovalo. Chodění s Bohem staví nepochybně jednoho každého mimo okruh smýšlení tohoto světa. Enoch toto uskutečňoval, neboť za jeho dnů zjevoval se duch světa a protivil se, jako nyní, všemu, co bylo od Boha. Muž víry pocitoval, že s tím světem nic jiného nesvede, než aby v něm vydával ustavičné svědectví o milosti Boží a budoucím soudu. Synové Kainovi mohli si vyplýtvat své síly v marném pokuse k polepšení zlořečeného světa; Enoch našel lepší svět a žil v síle jeho.*) Jeho víra nebyla mu darována k tomu, aby svět polepšoval, ale aby chodil s Bohem.

A dále, jak duchaplná jsou slova: „Chodil stále s Bohem“! Jaké oddělení a sebezapření, jaká svatost a mravní čistota, jaká milost a tichost, jaká pokora a něžnost a přec jaká zase horlivost a jaká energie, jaká trpělivost a shovívavícnost, jaká věrnost a nezvratná pevnost projevuje se v těchto několika slovech! „Chodit s Bohem“, to uzavírá v sobě vše, co přináleží k božskému životu, ať už činně nebo trpně. To obsahuje poznání Boží povahy, jak ji sám zjevil, jakož i pochopení blízkých vztahů, v nichž si k Němu stojíme. Není to pouze život dle ustanovení a předpisů, ani určení pravidel

*) Je zřejmé, že Enoch nic neznal o usilování mnohých křesťanů, kteří chtějí „z obou světů, pokud možné mnoho získati“. Pro něho byl jen **jeden** svět, a tak tomu má býti i u nás.

jednání, ani předsevzetí, sem jít a tam jít, toto nebo ono dělat. Chodit s Bohem znamená mnohem více nežli jenom to; ba, to nás často vystavuje převrácenému posuzování od lidí, a často i našich bratří, nechodí-li tito s Bohem. Jednou nás obviní, že děláme příliš mnoho, jindy zase, že děláme příliš málo. Než víra, která uzpůsobuje, „chodit s Bohem“, činí též způsobna k správnému posouzení ceny lidských myšlení.

Máme tudíž v Abelovi i Enochovi neocenitelné poučení jak ohledně obětě, na níž víra spoléhá, tak i ohledně vyhlídky, jakou naděje již nyní předem okouší, kdežto „chodění s Bohem“ v sobě soustřeďuje všechny jednotlivosti, nalézající se mezi oněmi oběma body v praktickém životě. „Milosti i slávy Hospodin udílí“, a mezi milostí, která již zjevena a slávou, která teprv zjevena býti má, stojí blažená jistota toho, že „aniž odepře čeho dobrého chodícím v upřímnosti.“ (Žalm 84, 12.)

Bylo již často řečeno, že „kříž a příchod Páně tvoří zevní konce jsoucnosti církve“; a tyto body jsou obrazně znázorněny v oběti Ábelově a vytržení Enocha. Církev má své dokonalé ospravedlnění ve smrti a z mrtvýchvstání Krista, proto očekává den, kdy On přijde a vezme jí k sobě. Ona očekává: „duchem, z víry naděje spravedlnosti“. (Gal. 5, 5.)

Čtenář nechť se vynasnaží, aby měl v tomto ohledu úplné jasno. Mnozí vykladači prorocké pravdy rozšiřují smutné omyly, poněvadž nepoznali zvláštní postavení církve, její podíl a její naději. Ve skutečnosti

nakupili tolik temných mraků a husté mlhy kolem „jasné hvězdy jitřní“, této zvláštní naděje církve, že mnozí věřící nynější doby zdají se býti nezpůsobilí povznést se nad naději bohobožného ostatku Izraele, která vrcholí v spatření vyjití „slunce spravedlnosti a zdraví na paprscích jeho.“ (Mal. 4.) Ba, více ještě než to. Velmi mnozí jsou připraveni i o mravní sílu, vyplývající z naděje zjevení se Krista, protože byli vedeni k tomu, aby pozorovali mnohé události a poměry, které mají předcházet okamžik Jeho příchodu pro církev. Návrat Židů, odhalení obrazu Nabuchodonozorova, jakož i zjevení člověka hřícha bývá označováno jako věci, které se udály před příchodem Krista, kdežto z mnohých míst Písma svatého Nového zákona lze velmi snadno dokázati pravý opak, kdyby zde k tomu bylo vhodné místo.

Církev bude, tak jako Enoch byl, z obklíčujícího jí zlého vytržena a ochráněna před přicházejícím zlem. Enoch nebyl zde ponechán, aby viděl vyvrcholení zla světa a vylití proto soudu Božího. Neviděl tudíž, jak „protrženy jsou všechny studnice propasti veliké“; ani jak „průduchové nebeští otevření jsou“. Byl vzat prvé nežli se tyto věci přihodily, a proto se jeví oku víry jako krásné předzobrazení těch, kteří „ne všickni zajisté zesneme“, kteří však „všickni proměnění budeme, pojednou, v okamžik k zatražení poslednímu“. (I. Kor. 15,51.52.) Vytržení, ne smrt, to byla naděje Enochova, a dle slov apoštolských jest i nadějí církve: „a očekávali Syna Božího s nebe“. (I.

Tes. 1,10.) Tomu může nejprostší a neučený věřící rozumět a radovat se z toho, a může také v jisté míře této síly okoušet a zjevovat jí. Snad nebude způsobilý, aby proctví důkladně prohloubal, ale může, sláva Bohu za to, okoušet požehnání, pravdivost, potěšení, povznášející a oddělující moc této nebeské naděje, která mu přináleží, jakožto údu onoho nebeského těla, církve. A tato naděje nepozůstává v spatření „slunce spravedlnosti“, jakkoliv požehnaném na svém místě, nýbrž mnohem více v spatření „hvězdy jasné jitřní“. (Zj. 22,16.) A jako v přirozeném světě bývá viděna jitřenka od těch, kteří její vyjití očekávají, prvé nežli slunce vychází, tak i Kristus, jako jitřenka, bude spatřin od církve věřících, dříve ještě, nežli ostatek Izraele spatří paprsky slunce.

KAPITOLA 6.-9.

Přicházíme nyní k nanejvýš důležitému, ostře vyznačenému oddílu této knihy. Enoch zmizel z jeviště. Jeho cesta, jako cizince na zemi, zakončila jeho vtržením do nebe. Byl vzat prve nežli zlo svůj vrchol dosáhlo a Boží soud nadešel. Jak malý vliv na svět mělo jeho chodění s Bohem i jeho vzetí pryč, ukazují nám oba první verše 6. kapitoly: **„Stalo se pak, když se počali množiti lidé na zemi, a dcery se jim zrodily, že vidouce synové Boží dcery lidské, any krásné jsou, brali sobě ženy ze všech, kteréž oblibovali.**

Smíšení toho, co je z Boha, s tím, co z lidí jest, jest obzvláštní forma zla a

velice působivý umělý úskok v rukou satana ku zmaření svědectví o Kristu na zemi. Takové smíšení jeví se mnohdy jako něco žádostivého; jak často budí domněnku rychlejšího rozšíření toho, co z Boha jest, jakož i plnějšího a mocnějšího se vylévání božského vlivu na odív jiným; může konečně vypadat jako něco, z čeho se lze spíš radovat, než nad tím bédovat. Než náš úsudek v této věci závisí jediné a pouze od hlediska, z něhož my vše pozorujeme. Hledíme-li na to v světle přítomnosti Boží, tu věru nemůžeme v tom spatřovat žádnou přednost, směšuje-li se lid Boží s lidem tohoto světa, nebo je-li pravda Boží zničena lidskými příměškami. To není Boží způsob k šíření pravdy, nebo podporování zájmů těch, kteří by měli zde na zemi zaujmout místo svědectví pro Boha. Boží zásada jest: oddělení od všeho zlého a tato zásada nemůže býti nikdy porušena bez vážného porušení pravdy.

Oddíl, který právě uvažujeme, nám jasně ukazuje, jak spojení „synů Božích s dcerami lidskými“ mělo nejsmutnější následky. Ovšem dle lidského úsudku mělo ovoce tohoto spojení neobyčejně krásný vzhled, neboť o dětech těchto manželství čteme: **„To jsou ti mocní, kteříž zdávna byli, muži na slovo vzatí“** (6, 4.). Než úsudek Boží zněl zcela jinak. On nehledí, nač člověk hledí. Jeho myšlení nejsou naše myšlení. **„Viděl Hospodin, an se rozmnožuje zlost lidská na zemi a že by všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas“** (v. 5.). **„Než zlé“** – „zlé po všecken čas“, to byl stav člověka před Bohem jako následek

smíšení svatého s nesvatým. Tak tomu bude vždycky. Neuchová-li si símě svaté svou čistotu, tu ohledně svědectví na zemi jest všecko ztraceno. První úsilí satanovo bylo v tom, aby umrtvením svatého semene zmařil předsevzetí Boží; a když to selhalo, snažil se dosáhnouti svůj cíl tak, že ho zničil.

Jest nanejvýš důležité, aby čtenář jasně chápal úmysl, povahu a výsledek tohoto spojení „synů Božích“ s „dcerami lidskými“. V našich dnech se ukazuje nebezpečná snaha k dosažení sjednocení za cenu pravdy. Mějme se před tímto nebezpečím pečlivě na pozoru. Pravé sjednocení nesmí býti nikdy dosahováno na úkor pravdy. Heslem věrného křesťana musí znět: **„pravdu za každou cenu“**! Možno-li spojení dosáhnouti touto cestou, tím lépe; ale „pravdu za každou cenu!“ Kdežto nesprávná povolnost praví: **„spojení za každou cenu“**! Možno-li na této cestě podržet pravdu, tím lépe; „ale spojení za každou cenu!“ *) Samozřejmě, že nemůže býti žádného pravého svědectví tam, kde se pravda opustila a proto i u předpotopního světa vidíme, jak smutné spojení mezi svatým a nesvatým, mezi tím co bylo z Boha a co z lidí, mělo jen za následek dopomoci zlu k jeho vyvrcholení a pak přivolat soudy Boží.

„Tedy řekl Hospodin: Vyhladím z země člověka kteréhož jsem stvořil“ (v. 7.). Nic

*) Kéž bychom byli vždy toho pamětlivi, že stojí psáno: „Ale“ moudrost, kteráž jest s hůry, **nejprve zajisté jest čistotná**, potom pokojná.“ (Jak. 3, 17.) Moudrost lidská by psala nejprve „pokojná“, ale ta nemůže nikdy býti „čistotná“.

jiného nemohlo pomoci než jen to. Muselo nastati úplné zničení všeho toho, co zničilo svou cestu na zemi. „Ti mocní a muži na slovo vzatí“ museli býti všichni bez rozdílu odstraněni, „všeliké tělo“ muselo jako úplně a zcela nevhodné pro Boha býti zavrženo. **„Konec všelikého těla přichází přede mne“** (v. 13.). Nejednalo se jen o konec **ně- kterého** těla, ne, v očích Hospodinových bylo **všeliké** tělo zkaženo, všechno nena- pravitelně zlé. Bylo zváženo a příliš lehké nalezeno a Pán oznamuje Noé svůj zachra- ňující prostředek slovy: **„Učiň sobě koráb z dříví gofer“** (v. 14.).

Takto se tedy stává Noé vlastníkem my- šlení Božích v obkličujícím jej jevišti. Účel slov Božích byl odkrytí kořenů všeho toho, na čem oko lidské spočívalo se zalíbením a pýchou. Srdce lidské se as pyšně vypínalo, spatřovalo-li skvělé řady „umělců“, „obrů“ a „mužů na slovo vzatých“. Zvuky harf a nástrojů hudebních mohly věru rozechvívat duši, při čemž současně byla půda vzdělávána a odpovídaly potřebám člověka způsobem, který odpíral každému pomyšlení na blížící se soud. Než, ó, jak temný stín vrhají vážná slova: „Vyhladím“ na objevující se události! Což nemohl duch člověka vynajíti cestu k uniknutí? Což nemohl se „rek sám osvoboditi svou velkou silou?“ Ach ne! Byla sice cesta k uniknutí, ale ta byla jen víře zjevena – ne vidění, ne rozumu, ne domněnkám.

„Věrou, napomenut jsa od Boha Noé o tom, čehož ještě nebylo viděti, boje se, připravoval koráb k zachování domu svého;

skrze nějž potupil svět, a spravedlnosti té, kteráž jest z víry, učiněn jest dědicem." (Žid 11, 7.) Slovo Boží osvětluje všecko, čímkoliv bývá srdce lidské oklamáno. Odstraňuje všecko pozlátko, jímž pokrývá had marnivý, oklamáný, pomíjitelný svět, nad nímž visí meč Božího soudu. Avšak jen „víra“ je ta, která se nechá „od Boha varovat“, když věci, o nichž On mluví, „ještě nejsou viděti“. Přirozenost bývá řízena tím, co **vidí**, svými **smysly**, kdežto víra nechává se vésti pouhým slovem Božím. Jak nezměrný poklad jest toto slovo v temném světě! Ono dává stálosti, nechť si zevní zjevy jsou jakékoliv. Když Bůh mluvil k Noé o příštím soudu, tu nebylo ještě žádné známky toho k spatření. „Čehož ještě nebylo viděti“, ale slovo Boží učinilo to přítomnou skutečností srdci, které bylo schopné toto slovo u víře přijmouti. Víra nečeká na věc až bude vidět, neboť „víra jest ze slyšení, slyšení pak skrze slovo Boží. (Řím. 10, 17.)

Vše, čeho člověku víry je zapotřebí, jest vědomí, že Bůh mluvil; to dodává duši jeho dokonalé jistoty. Takové „**řekl Hospodin**“ uspořádává mu vše. Jeden jediný řádek Písma svatého jest úplně dostačitelnou odpovědí na všechny rozumové uzávěry a domněnky lidského rozumu; a je-li komu slovo Boží za podklad jeho přesvědčení, tu může klidně čeliti celému proudu lidských mínění i předsudků. Slovo Boží to bylo, které srdce Noé utvrzovalo po celou dlouhou dobu jeho služby; a totéž slovo od oněch dnů až po dnes utvrzovalo miliony svatých Božích vůči odporu světa. Nemů-

žeme proto nikdy klásti dost velikou váhu na slovo Boží. Bez něho vládne všude tma a nejistota, s ním světlo a mír. Kam jeho světlo proniká, ukazuje člověku víry bezpečnou a požehnanou stezku; kde nesvítí, jest každý nucen bloudit v labyrintu lidského podání. Jak by byl mohl Noé 120 let „kázat spravedlnost“, nebýti slovo Boží základem jeho kázání? Jak by byl mohl odolati posměchu a pohaně nevěřícího světa? Jak by byl mohl setrvat při svědectví o přícházejícím soudu, když ani jednoho jediného mráčku nebylo na obzoru světa? Nemožno! Slovo Boží bylo půdou, na níž stál; a „Duch Kristův“ zmocňoval ho, se svatou stálostí zdůrazňovati tuto vznešenou a neochvějnou půdu.

A můj milovaný křesťanský čtenáři, co jiného máme my, abychom ve dnech zlých, jako jsou nyní, setrvali ve službě Kristově? Zajisté nic jiného, než co měl Noé, avšak my také nic jiného nepotřebujeme. Upotřebení a použití slova Božího s osvěcením Ducha svatého, skrze něhož **jedině** můžeme tomuto slovu rozuměti, jest vše, čeho potřebujeme, abychom byli dokonale vyzbrojeni a hotovi „ke každému skutku dobrému.“ (II. Tim. 3, 16.17.) Jaký klid přináší to srdci! Jak osvobozuje nás to od všech mozkových vidin a domněnek lidských! Čisté, nezrušitelné, věčné slovo Boží jest nám darováno. Nechť srdce naše Jej pro tento neocenitelný dar oslavují! Myšlení a tužby srdce lidského byly jen zlé na každý den; leč slovo Boží bylo jistým odpočinutím pro srdce Noé.

„Protož řekl Bůh k Noé: Konec všelikého těla přichází přede mne... Učiň sobě koráb z dříví gofer.“ (Kap. 6, 13.14.) Zde vidíme zkázu člověka a prostředek spasení Božího. Člověku bylo dovoleno, aby sledoval svůj běh až k nejvyššímu bodu a své zásady a své cesty mohl přivést k uzrání. Kvas působil a pronikl masy. Zlo dosáhlo svého vrchole. „Všeliké tělo“ stalo se tak špatné, že nemohlo být už ani horší, proto nezbývalo Bohu nic jiného, než úplně ho zahladit a při tom zachránit všechny ty, kteří dle Jeho věčné rady by byli nalezení ve spojení s Noé, tím jediným spravedlivým člověkem, který tehdy žil. Toto nám velice živě přivádí učení kříže na mysl. Tu vidíme soud Boží nad přirozeností se vším jejím zlem, a současně zjevení Jeho spasitelné milosti v její celé plnosti a v jejím dokonalém vztahu na ty, kteří dosáhli nejnižšího stupně svého mravního stavu. **„Vyšed z výsosti, navštívil nás.“** (Luk. 1, 78.) **Kde?** Právě tam, kde jsme se jako hříšníci nalézali. Bůh sestoupil v nejnižší hlubiny naší zkázy. Není ani jediného bodu v celém stavu hříšníka, k němuž by nepronikalo světlo onoho požehnaného východu z výsosti; než působě toto, muselo v moci toho, co samo jest, zjeviti naši pravou povahu. Světlo musí souditi všechno, co se mu protiví; avšak to čině, dává též „poznání spasení skrze odpuštění hříchů“. Kříž zjevuje soud Boží nad „všelikým tělem“, současně však i Jeho spase-ní pro zahynulého a vinou obtíženého hříšníka. Na kříži jest hřích dokonale od-

souzen, hříšník dokonale zachráněn a Bůh dokonale zjeven a oslaven.

Chce-li čtenář na okamžik věnovat pozornost první epištole Petrově, tu nalezne tam hodně světla o tomto celém předmětě. V kapitole 3, 18.-22. čteme: „Nebo i Kristus jednou za hříchy trpěl, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu, umrtven jsa z strany těla, ale obživen Duchem, skrze něhož (Ducha) i těm, kteříž jsou nyní v žaláři, duchům, přišed, kázal (skrze Noé), tehdáž nepovolným, když ono jednou očekávala Boží snášelivost za dnů Noé, když dělán byl koráb, v kterémžto málo, to jest osm duší, zachováno jest u vodě. K čemuž připodobněn jsa nyní křest, i nás spaseny činí, ne to tělesné špíny mytí (vodou),*) ale dobrého svědomí u Boha dožádání, skrze

*) Je nemožným, že bychom mohli moudrost Ducha svatého přeceniti, zjevenou v tak zvláštním představení křtu, jak se nám to sděluje v I. Petr. 3, 21. My známe to převrácené použití křtu; známe to, jak falešné místo zaujímá v srdcích mnohých; víme jak se to, co jediná krev Kristova působiti může, přičítá vodě křtu, a jak znovuzrozuující síla Ducha svatého se přenesla na vodu křtu. Vědouce toto vše, jsme jen překvapeni způsobem, kterým Duch Boží nad vysvětlením tohoto předmětu bdí, aby se snad nemyslelo, že se jedná o pouhé smytí nečistoty tělesné, „ale dobrého svědomí u Boha dotázání“ - dotázání (dle pův. „žádání“), které se nevztahuje na křest, jak důležitým i tento, jsa nařízen pro království, je, nýbrž na „vzkříšení Ježíše Krista, kterýž vydán jest pro hříchy naše“. Sotva je zapotřebí, abych připojil, že křest, jakožto božsky ustanovené nařízení a na svém božsky určeném místě nadevše důležitý a nejvýše významuplný jest. Najdeme-li však, že lidé v tom neb onom způsobu obraz dají na místo skutečnosti, tu jsme povinni dílo ďábla světlem slova Božího odhaliti.

vzkříšení Ježíše Krista, kterýž všed v nebe, jest na pravici Boží, podmaniv sobě anděly, i mocnosti, i moci." Toto nanejvýš důležité místo přináší učení o korábu, jakož i svým souvisem se smrtí Kristovou podává velice jasné poučení. Jako při potopě, tak i při smrti Kristově vzešly všechny vlny a všecko vlnobití Božího soudu na to, co samo o sobě bylo bez hříchu. Stvoření bylo pohřbeno pod vlnami spravedlivého hněvu Božího, a Duch Kristův volá: „Všecka vlnobití tvá a rozvodnění tvá na mne se svalila." (Žalm 42, 8.) Toto jest hluboká, významuplná pravda pro srdce i svědomí věřícího. „**Všecka** vlnobití a rozvodnění Boží" svalila se na kříži nad neposkrvněnou osobou Pána Ježíše, a následkem toho – jak požehnaný to výsledek! – nezůstalo z toho ani **jediného** zpět, aby se mohlo svalit na osobu věřícího. Na Golgatě vidíme vskutku a vpravdě jak „všecky studnice propasti veliké protrženy jsou, a průduchové nebeští otevírny jsou." – „Propast propasti ozývá se k hloučení vlnobití tvých." Kristus pil tento kalich a snášel hněv Boží dokonalým způsobem. On postavil se na soudu pod vší tíhu celé zodpovědnosti lidu Svého a učinil ji zadost slavným způsobem. Víra v Něho přináší duši neochvějný pokoj. Když Pán Ježíš se setkal se vším tím, co mohlo býti proti nám, když odstranil každou překážku s cesty, kdy hřích odstranil, kalich hněvu a soudu za nás vyprázdnil a odstranil každý mrak nás děsící, – neměli bychom tu okoušet neochvějný pokoj? Nám patří ony hlubiny a nevypravitelná požehnání i ona svatá jistota, jež

vykupující láska udílí na spravedlivém podkladě od Krista dokonaného díla.

Byl Noé nějak znepokojen nad vlnami Božího soudu? Nikterak. Jak by to bylo také možné? Vědělť dobře, že „**všecky**“ vlny byly vylity, kdežto on sám byl skrze ně pozvednut v oblast nezkaleného pokoje. Plul v míru na týchž vodách, jimiž „všelike tělo“ bylo odsouzeno. On byl, a to Bohem samým přenesen v bezpečí na opačnou stranu soudu a mohl triumfující řečí apoštola (Řím. 8.) říci: „Kdyžť jest Bůh s námi, i kdo proti nám?“ Hospodin sám ho vyzval, jak čteme v kap. 7, 1.: „**Vejdiž ty i všecka čeled' tvá do korábu!**“ A sotva že se toto stalo, tu čteme: „**A zavřel Hospodin po něm.**“ (V. 16.) Zajisté, že byli nyní všichni, kteří se v korábu nalézali, v dokonalém bezpečí. Hospodin zavřel dvěře a bez Něho nemohl nikdo **vejíti** ani **vyjíti**. Archa měla jak okno, tak i dvěře. Pán Svou vlastní mocnou rukou zavřel dvěře a ponechal Noé okno, jímž mohl hleděti vzhůru na ona místa, odkud vyšel všecken soud a kde mohl viděti, že pro něho samého nebylo žádného odsouzení. Poněvadž bylo okno „svrchu“ uděláno (kap. 6, 16.), proto mohla zachráněná rodina hledět jen **vzhůru**. Nemohla viděti ani vody soudu, ani smrt a zpuštění, jaké vody přivodily. Záchranný prostředek Boží „z dříví gofer“ byl mezi nimi a všemi těmi věcmi. Když pak byl soud vykonán, nezbylo jim nic jiného, než jen patřit na jasné, bezmračné nebe, tento věčný příbytek Boha, který svět odsoudil, je však zachoval.

Nic nemůže mocněji vyjádřit dokonale bezpečí věřícího v Krista, nad slova: „A zavřel Hospodin po něm.“ Kdo mohl otevřít, co Bůh zavřel? Nikdo, Noé byl se svou rodinou tak bezpečný, jak jen Bůh ho bezpečným učiniti mohl. Ani moc andělů, ani lidí, ani ďáblů nemohla prolomiti dvěře korábu a nechat tam vniknouti vodu. Vždyť byly uzavřeny toutéž rukou, která otevřela průduchy nebeské a všechny studnice propasti veliké. Tak i o Kristu jest řečeno jako o Tom, kterýž „má klíč Davidův, kterýžto otvírá a žádný nezavírá, a zavírá, žádný pak neotvírá.“ (Zj. 3, 7.) A také ve Své ruce má „klíče pekla a smrti“. (Zj. 1, 18.) Nikdo bez Něho nemůže vejíti do bran hrobu, ani z nich vyjíti; On má „všelickou moc na nebi i na zemi“. (Mat. 28, 18.) On jest „dán jako hlava nade všecko“ církvi a v Něm jest věřící dokonale bezpečný. Kdo se mohl Noé dotknouti? Která vlna by mohla vniknouti do onoho korábu, který byl „vnitř i zevnitř klím oklejšován?“ Právě tak je tomu i nyní. Kdo se může dotknouti těch, kteří se u víře utekli ke kříži? Každému nepříteli bylo potkáno a každý byl umlčen, ano umlčen pro vždy. Smrt Kristova za ně odpovídá vítězně na každou námitku, poněvadž současně Jeho vzkříšení jest uspokojujícím prohlášením nekonečného zalíbení Božího na tomto díle vykoupení – díle tom, které tvoří jak základ Jeho spravedlnosti ohledně našeho přijetí, tak i naší důvěry ohledně našeho přistupování k Němu.

Poněvadž dvěře našeho korábu jsou rukou samého Boha zavřeny, nezbývá nám tudíž

nic jiného, než radovati se z okna, nebo jinými slovy, zůstat v blaženém a svatém obecenství s Ním, který nás osvobodil od přicházejícího hněvu a učinil nás dědici budoucí slávy. Petr mluví o takových, kteří jsou „slepí, toho, což vzdáleno jest nevidouce, zapomenuli se na očištění svých starých hříchů.“ (II. Petr. 1, 9.) To jest politování hodný stav a jest to vždycky následkem zanedbání na modlitbách pěstovaného obecenství s Ním, který nás na věky v Kristu uzavřel.

Nežli však budeme pokračovati v historii Noého, podívejme se ještě krátce na stav těch, kterým tak dlouho kázal spravedlnost. Pozorovali jsme „zachráněných“, nyní se podívejme na „zahynulé“; myslili jsme na ty **uvnitř** korábu, nyní věnujme trochu pozornosti těm **mimo** koráb. Není pochyby, že mnohý z nich úzkostlivě vzhlížel ke korábu, když se zvolna zvedal s vodami, leč běda, „dvěře byly zavřeny“ – den milosti pominul a čas svědectví, pokud se týkal oněch lidí, na věky zanikl. Táž ruka, která Noé **zavřela**, je **vyloučila**; a pro ty, kteří byli venku, bylo právě tak nemožné dostat se dovnitř, jako bylo pro ty, kteří byli uvnitř korábu nemožné dostat se ven. Prvnější byli nezvratně ztraceni, poslednější skutečně zachráněni. Jak dlouhoshovivá jícností Boží, tak i svědectvím Jeho služebníka bylo opovrhnuто. Přítomné věci úplně a zcela zaujaly ony nešťastníky. Jedli, pili, ženili se, vdávali se, kupovali a prodávali až do toho dne, kdy Noé vešel do korábu i přišla potopa a zahladila všecky. (Luk. 17,

26. 27.) Samo o sobě nebylo nic špatného na těchto věcech. Nepravost nespočívala na tom, co bylo děláno, ale na činitelích. Každé jednotlivé jednání těchto, mohlo býti u víře konáno a v bázni Boží a tak sloužiti k oslavení Jeho svatého Jména. Než bohužel nebylo tomu tak. Slovo Boží bylo zavrženo. Bůh ohlašoval soud, ale oni nevěřili. Bůh mluvil o hříchu a zkáze, než oni se nedali přesvědčit. On mluvil o prostředku spase-ní, oni však toho nedbali. Spěli dál ve svých vlastních plánech a předsevzetích a neměli žádného místa pro Boha. Jednali jako by země náležela jim na věky dle nějaké smlouvy a zapomněli, že u toho byla vážná výhrada připojena. Nemysleli na ono vážné slovo: „až přišla potopa“. Bůh byl vyloučen. „Všelike myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas“; a proto nemohli nic dobrého činit. Smýšleli, mluvili i jednali jen sami pro sebe; činili vše dle vlastní vůle a na Boha zapomněli.

A, milovaný čtenáři, rozpomeň se na slova Pána Ježíše Krista, praví-li On: **„A jakož se dalo za dnů Noé, tak bude i za dnů Syna člověka.“** Mnozí by nám chtěli namluvit, že prvé nežli Syn člověka se zjeví na oblacích nebeských, tato země od pólu až k pólu přikryje se krásným pláštěm spravedlnosti a míru, jako výsledek přemno-hých snah lidských dobrodinců našich dnů; leč právě uvedené krátké povědění Písma maří v okamžiku a ze základu všecka taková marná a klamná očekávání. Jak pak tomu bylo za dnů Noé? Přikrývala spravedlnost zemi tak jako vody naplňují hlubin moř-

ských? Panovala pravda Boží? Byla země naplněna známostí Boží? Odpověď Písma svatého zní: **„Ale ta země byla porušena před Bohem a naplněna byla země nepravostí. Viděl tedy Bůh zemi, a aj, porušena byla, nebo bylo porušilo všeliké tělo cestu svou na zemi.“** (Kap. 6, 11. 12.) Nuže tedy: **„takt’** nápodobně bude v ten den, když se Syn člověka zjeví.“ To je dosti jasné. „Spravedlnost“ a „nepravost“ jsou si věru málo podobné. Také není žádné podobnosti mezi všeobecnou bezbožností a všeobecným mírem. Jest potřebí jen srdce poddaného slovu Božímu a osvobozeného od vlivu panujícího mínění, aby chápalo pravou podstatu nynějších dnů, předcházejících bezprostředně „příchod Syna člověka“. Nechť se čtenář nenechá mýlit! Nechť se se svatou uctivostí skloní před Písmem svatým! Nechť si uvědomí stav světa „ve dnech než přišla potopa“ a pak si připomene, že „jakž“ bylo tehdy, „takt’“ bude i na konec naší přítomné doby. Slova Páně jsou jasná a rozhodující. Za časů Noé nebylo nic, co by se bylo podobalo stavu všeobecné spravedlnosti a všeobecnému míru; a nebude také ani nic takového před příchodem Páně.

Není pochybnosti o tom, že člověk rozvinul všecku energii, aby si svět upravil za pohodlné a příjemné místo svého přebývání; než pomyšlení, učinit zemi místem, kde by **Bůh** mohl přebývat, bylo mu úplně daleké. Právě tak i nyní v přítomné době vynakládá člověk všechny své síly na to, aby ze své cesty odstranil všechny balvany a upravil si jí tak příjemnou a rovnou, jak jen nejlépe

možno; leč to není ono „urovnati cestu na pu-
stinách pro Boha našeho“, ani ono „což jest
křivého, ať jest přímé a místa nerovná ať
jsou rovinou“, aby všeliké tělo uzřelo slávu
Hospodinovu. (Iz, 40, 3.-5.) Civilisace pokračuje; než civilisace není žádnou spravedlností. Vyčištění a ozdobování domu horlivě pokračuje, ale to se neděje proto, aby dům byl vhodně připraven pro Krista, ale pro antikrista. Moudrost lidská se přičiňuje, aby trásněmi od ní samé upředěného roucha zakryla nahotu a vady člověka; než zakrytím nejsou tyto ještě odstraněny. Jsou jen ukryty a v krátkosti se zase ukáží ošklivější než kdy před tím. „Šarlatová ozdoba“ bude brzy sejmuta a „okrasa cedrová“ brzo zničena. Hráze, jimiž se člověk snaží neúnavně zúžiti valící proud lidské zloby, pojednou povolí její neodolatelné moci. Všelike přičinění, chtějící tělesnou, duševní i mravní zvrhlost potomků Adamových udržet v mezích, každé stavidlo lidské dobromyslnosti (můžeme-li tak říci), musí neodvratně selhati. „Konec **všelikeho** těla přichází přede mne“, to je Boží svědectví. Ne před člověka, nýbrž před Boha přichází tento konec. A ač se snad ústa posměvače ptají: „Kdež jest to zaslíbení o příchodu Jeho? Nebo jakž otcové zesnuli, všechno tak trvá od počátku stvoření“ (II. Petr. 3, 4.), přec jen rychle se blíží okamžik, kdy tito posměvači dostanou svou odpověď. „Přijdeť pak ten den Páně, jako zloděj v noci, v kterémž nebesa jako v prudkosti vichru pomínou a živlové pálivostí ohně rozplynou se, země pak i ty věci, kteréž jsou na ní, vypáleny budou.“

(II. Petr. 3, 10.) To je odpověď, jakou dá Bůh na posměšky dětí tohoto světa. Kterak ale odpoví On na příchylnost a očekávání dítek Božích? Chvála buď Bohu! jejich vyhlídka jest zcela jiná: setkají se v povětrí se svým ženichem, prvé nežli zlo dosáhne svého vrcholu a tím i dříve, nežli soud nadejde. Církev Boží nečeká na zkázu světa, nýbrž na vyjití „hvězdy jasné a jitřní“ (Zj. 22, 16.).

Nechť si již příchod Páně pozorujeme s kterékoliv strany a jakéhokoliv hlediska – je-li to církev v slávě nebo svět v plameni, je-li to příchod ženicha nebo vloupání se zloděje, je-li to jitřenka nebo pálivé slunce, vtržení církve do nebe, nebo příchod soudu, co před naše duchovní zraky předstupuje – vždycky pocítíme, jak veskrz důležité jest to, dbáti nynějšího svědectví milosti Boží k zahynulému hříšníku. „Aj, nyníť jest čas příhodný, aj nyní dnové spasení.“ (II. Kor. 6, 2.) „Neboť Bůh byl v Kristu, v mír uvodě svět s sebou, nepočítaje jim hříchů jejich.“ (II. Kor. 5, 19.) Nyní Bůh působí k smíření, brzo však bude soudit; nyní jest všechno milost, pak bude všecko hněv; nyní odpouští hřích skrze kříž, pak ho bude trestati věčným trápením. Nyní vysílá Bůh poselství nejčistší, nejhojnější a nejdobrovolnější milosti. Mluví k hříšníkům o dokonaném vykoupení skrze vzácnou oběť Kristovu; ujišťuje jich, že **všecko** je naplněno, **všecko** dokonáno. On čeká, aby mohl býti milostiv. Dlouhočekání Pána našeho jest spasení; neboť „nemeškát Pán s naplněním slibů, jakož

někteří za to mají, že obmeškává, ale shovívá nám, nechť, aby kteří zahynuli, ale všickni ku pokání se obrátili." (II. Petr. 3, 9.) Jaké vážnosti dodává všechno to nynějšímu okamžiku! Čistá, neomezená milost jest zvěstována, věčný hněv přichází.

S jakým zájmem měli bychom v dalším věnovat svou pozornost utváření se Božích úmyslů! Písmo sv. vrhá své světlo na tyto věci, a to takové světlo, že „nejsme přinuceni“, jak se jiný spisovatel vyjádřil, „mimo nás řítící se události netečně přehlédát, jako ti, kteříž ani nevědí, kde jsou, ani kam spějí.“ My máme své místo i postavení přesně znát; máme rozuměti zásadám všech nyní působících směrů; měli bychom si býti vědomi hrozného vření, kterému se blíží všechny přítoky se strhující rychlostí. Lidé sní o jakémsi zlatém věku, zaslibují si tisícileté království umění a vědy; utěšují se myšlenkou, že „bude rovně zítřejší jako dnešní den, nýbrž větší a mnohem hojnější.“ (Iz. 56, 12.) Leč jak marné jsou všechny tyto myšlenky, všechny tyto sny a sliby! Víra vidí, jak na obzoru světa se mračna vždy hustěji stahují. Soud se blíží, den hněvu přichází; dveře budou brzo zavřeny a „mocné dílo podvodu“ (II. Tes. 2, 11.) dostaví se brzy ve své hrozně moci. Jak nutné jest proto vztyčit výstražné znamení a věrným svědectvím působiti proti ubohé lidské samolibosti! Ovšem, jako kdys Achab obvinil proroka Micheáše, tak i nám bude svět dělat výčitky, že jen zlé předpovídáme; než co na tom? Předpovídejme to, co slovo Boží předpovídá a čiňme tak s jediným

úmyslem „lidem k víře sloužití“. (II. Kor. 5, 11.) Slovo Boží odstraňuje pod našima nohama jen nejistou půdu, aby nás postavilo na neochvějný základ. Běře nám „třtinu nalomenou“ a klamně naděje, aby nám mohlo dáti „skálu věků“ a naději, která nezahabuje. (Řím. 5, 5.) Odstraňuje „cisterny děravé, které nedrží vody“ a dává místo toho „pramen vod živých“. (Jer. 2, 13.) To je pravá láska; je to láska Boží. Bůh nevolá: „Pokoj, pokoj! ježto není žádného pokoje, a „neobmítá stěnu hliněnou vápnem ničemným“. (Jer. 6,14.; 8,11.; Ez. 13, 10.) On chce, aby srdce hříšníka odpočívalo v pokoji v korábu věčného bezpečí a tu okoušelo obecenství s Ním samým a mělo blaženou naději, brzy odpočívati s Ním v obnoveném stvoření, když zpuštění, zkáza a soud přešly.

Vraťme se zase zpět k historii Noé a povšimněme si ho v jeho novém postavení. Viděli jsme ho stavět koráb a viděli jsme ho v korábu; teď ho uvidíme vyjít z korábu a zaujmout své místo v novém světě.*) „Roz-

*) Zde chci představití myšlenku, která je všem známa, kdož se důsledněji uvažováním pravd o různých domácnostech Božích zabývají. Myšlenka ta se vztahuje na Enocha a Noé. První byl, jak jsme viděli, vzat před **vykonáním** soudu, kdežto druhý byl soudem proveden. V Enochovi smíme spatřovati obraz církve, která bude vzata ku Pánu, prve nežli lidské zlo svého vrchole dosáhne a prve než božský soud na toto vylit bude. Noé je opět obrazem ostatku Izraele, který hlubokými vodami utrpení a ohněm soudu projíti musí – a tak, v moci věčné smlouvy Boží, v plný požitek tisíciletých požehnání uveden bude. K tomu připojuji, že i já toto mínění úplně sdílím a že je to s učením ostatního Písma svatého v úplné shodě.

pomenul se pak Bůh na Noé." (Kap. 8, 1.) Když dílo soudů pominulo, přichází zachráněná rodina spolu se vším, co bylo s ní ve spojení, na paměť u Boha. **"Pročež uvedl Bůh vítr na zemi, i zastavily se vody a zavříny jsou studnice propasti i průduchové nebeští, a zastaven jest příval s nebe."** (Kap. 8,1.2.) Paprsky sluneční začínají nyní ožивovat svět, který byl pokřtěn křtem soudu. Soud je "neobyčejné dílo" Boží (Iz. 28, 21.). Ačkoliv bývá i tím oslaven, přec jen v tom nemá žádné zalíbení. Oslavováno budiž jméno Jeho! On jest vždy hotov zanechat soudu a jednati v milosti, protože v slitování se jest Jeho rozkoš. **"I stalo se po čtyřidceti dnech, otevřev Noé okno v korábu, kteréž byl udělal, vypustil krkavce, kterýžto vyletuje zase se vracoval, dokudž nevyschly vody na zemi."** (8,6.7.) Není pochyby, že tento nečistý pták nalézal potravu na některé zdechlině a proto se již více nenavrátil. Ne tak holubice; **"potom vypustil holubici od sebe, aby věděl, již-li by opadly vody se svrchku země. Kterážto když nenašla, kde by odpočinula noha její, navrátila se k němu do korábu; nebo vody byly po vší zemi. On pak vztáhna ruku svou vzal ji a vnesl k sobě do korábu. A počekal ještě sedm dní jiných a opět vypustil holubici z korábu. I přiletěla k němu holubice k večerou, a aj, list olivový utržený v ústech jejích."** (V. 8.-11.) V tom lze spatřovat krásné předzobrazení duše znovuzrozené, která uprostřed jí obkličující zkázy, hledá a nalézá své odpočinutí i svůj podíl v Kristu, a současně uchopila se zá-

vdavku dědictví a tím podává důkaz, že soud již pominul a obnovená země začíná se již ukazovat. Tělesná mysl nalézá na všem své zalíbení, vyjma v Kristu. Každý druh nečistoty poskytuje jí pokrm. Avšak olivový list nemá pro ní žádného půvabu. Vše, čeho potřebuje, nalézá na jevišti smrti a proto nemyslí na nový svět a jeho slávu. Srdce však, které je od Ducha Božího vyučováno a cvičeno, může se jen z toho radovati, v čem Bůh má své zalíbení a své potěšení. Odpočívá v korábu Jeho spasení až „do času napravení všech věcí“. Jaké blaho, tvoří-li Pán Ježíš zůstávající odpočinutí srdcí našich a my ho nehledáme ve světě, na němž soud Boží spočívá. Holubice navrátila se zpět k Noé a vyčkala čas svého odpočinutí; tak i my máme ustavičně nalézat své místo v obecenství s Kristem, až do času Jeho povýšení a oslavení ve věku budoucím. „Neboť ještě maličko, a ten, kterýž přijíti má, přijde a nebude meškati.“ Všecko, čeho v tom ohledu potřebujeme, je jen trochu trpělivosti. Pán spravujž srdcí našich „k lásce Boží a očekávání Krista!“

„I mluvil Bůh k Noé, řka: „Vyjdi z korábu.“ (V. 15. 16.) Tentýž Bůh, který řekl: „Učiň sobě koráb“ a „vejdiž do korábu“, praví nyní: „vyjdi z korábu“. „I vyšel Noé... tedy vzdělal Noé oltář Hospodinu.“ (V. 18. až 20.) Noé jest jednoduše poslušen slova Božího. Zde se setkáváme s poslušností víry a službou víry; obě věci jdou společně. Oltář jest zřízen tu, kde krátce před tím bylo vše jevištěm smrti a soudu. Koráb

šťastně přenesl Noé a jeho rodinu přes vody soudu. Vyvedl ho ze starého světa a uvedl ho do nového světa, v němž nyní zaujímá místo velebitele.*) A povšimněme si, že to byl „Hospodin“, jemuž vzdělal oltář. Pověra by zbožňovala **koráb**, protože sloužil za nástroj k zachránění. V tom je ustavičná snaha srdce lidského, Boha odsunout stranou a na Jeho místo postavit od Něho dané prostředky. Koráb byl ovšem postaven na určitý rozkaz Boží; než víra Noé přenesla se přes koráb k Bohu korábu; a když z něho vyšel, místo aby váhavě hleděl ku korábu, nebo udělal si ho dokonce předmětem úcty

*) Zajímavé je uvažování tohoto celého předmětu ve spojení s důležitým a významuplným ustanovením křtu. Pokřtěný věřící je někdo, jenž v duchu a zásadě (skrže víru) přešel ze starého na nový svět. Voda přes něho přešla, čímž se naznačuje, že jeho starý člověk jest pohřben, jeho stará přirozenost úplně odstraněna je, zkrátka, že je mrtvým člověkem. Ponořením do vody se představuje skutečnost, že jeho jsoucnost, dle přirozenosti je odstraněna; tělo, se vším, co k tomu patří, s jeho hříchy, poskvrnami a náklonnostmi, je pohřbeno ve smrti Krista a nemůže nikdy více před oko Boží přijíti. Když pak pokřtěný věřící z vody vystupuje, tu tím dává výraz pravdě, že vyšel jako majitel nového života – života vzkříšení Krista. Právě tak jako Kristus z mrtvých vstal v síle nového života, když naše hříchy úplně odstranil, tak vystupuje i pokřtěný věřící z vody a vyznává tím, že z milosti Boží a následkem smrti Krista je uveden v plné držení nového života – a s tímto životem je božská spravedlnost nerozlučně spojená. „Pohřbeni jsme tedy s ním (s Kristem) skrže křest v smrt, abychom, jakož z mrtvých vstal Kristus k slávě Otce, tak i my v novotě života chodili.“ (Řím. 6, 4.; porov. Kolos. 2 a 1. Petr. 3, 18.–22.) Vše to činí křest zřízením největší důležitosti a hlubokého významu.

a klanění, staví oltář Pánu a klaní se Jemu. O korábu pak není nadále žádné zmínky více.

Všecko to nám dává sice jednoduché, ale zároveň velice užitečné ponaučení. V téměř okamžiku, kdy srdce ztratí se zřetele samu skutečnost Boží, nemívá jeho myšlení se žádných mezí a bývá na nejpřímější cestě k nejhrubší formě modloslužby. Pro úsudek víry mívá ustanovení jen potud cenu, pokud je prostředkem, jehož si Bůh používá k živému osvědčení se při duši, t. j. pokud víra, dle určení Božího, může v tom okoušet Krista. Přes toto, nemá ustanovení žádné ceny a jakmile se jen v nejmenším stupni vtírá mezi srdce a vzácné dílo nebo vznešenou osobu Kristovu, přestává býti ustanovením Božím a bývá nástrojem satana. Dle úsudku pověry jest však ustanovení všecko a Bůh bývá vyloučen. Jména Božího se užívá při tom jen proto ještě, aby důležitost ustanovení byla zvýšena a propůjčen mu mocnější vliv na ducha lidského. Tak se stalo na př., že synové izraelští uctívali měděného hada. To, co bylo kdys v rukou Božích pro ně kanálem požehnání, jakmile se srdce jejich uchýlilo od Hospodina, stalo se předmětem pověrečného uctívání, takže Ezechiáš byl nucen zničit ho. Nazval ho „nechusten“ (měď). Sám o sobě nebyl také nic jiného než jen nechusten, kus mědě; ale když si ho Bůh použil, byl prostředkem hojného požehnání. Víra poznávala v tom to, co Boží zjevení o tom řeklo; pověra však, jak vždycky činí, vyhodila Boží zjevení přes palubu, ztratila

se zřetelě skutečný úmysl Boží ohledně této věci a udělala si z toho boha samého.

Není v tom ve všem důležité poučení pro naši dobu? Žijeme v době ustanovení. Atmosféra, obestírající vyznávající církev, jest naplněná živly náboženského podání, které odvádí duši od Krista a Jeho dokonalého spasení. Ne však jakoby lidská podání jsoucnost Krista nebo kříž Kristův přímo popíraly; v tom případě by se snad mnohému již oči otevřely. Zlo nese daleko oklamavatelnější a nebezpečnější charakter: Kristu a Jeho dílu se přidávají všelijaká ustanovení; hříšník nebývá spasen **jedině** skrze Krista, nýbrž skrze Krista a ustanovení. Než takovým způsobem mu bývá Kristus úplně uloupen; neboť na konec se nepochybně ukáže, že Kristus a ustanovení nic jiného neznamenaají nežli ustanovení bez Krista. „Budete-li se obřezovati, Kristus vám nic neprospěje.“ (Gal. 5,2.) Buď to musí býti celý Kristus, nebo zhola nic od Něho. Dábel přemlouvá lidi, že Krista ctí, ctí-li a činí-li hodně z Jeho ustanovení; neboť ví až příliš dobře, že ve skutečnosti nechávají Krista úplně stranou a ustanovení bývají zbožňována. Nemůže býti ani dost často připomenuto, že z ustanovení dělá pověra **všecko**, nevěra a mysticismus **nic**, víra však jich užívá přiměřeně Božímu ustanovení.

Než zašel jsem v tomto oddílku našich úvah trochu dále než jsem obmýšlel. Proto už chci jen letmo pohleděti do kapitoly 9. V této kapitole vidíme novou smlouvu, pod kterou je postaveno stvoření po potopě, jakož i znamení této smlouvy: „**Tedy požehnal**

Bůh Noé i synům jeho a řekl jim: Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi." (Kap. 9, 1.) Tak přikazuje tedy Bůh člověku při jeho vstupu na obnovenou zemi, nemá jen část země, ale „celou zemi“ naplnit. Dle Jeho vůle se měli lidé rozšířit po celém povrchu země, ne však se spoléhat na své soustředěné síly. V kapitole 11. uvidíme, jak málo dbal člověk tohoto přikázání.

Po potopě jest vložena bázeň před člověkem do nitra každého jiného stvoření, takže prokazované služby nižšími druhy stvoření člověku jsou jen nutným následkem **strachu a hrůzy**. V životě i smrti jsou zvířata určena k službě člověku. Leč veškeré stvoření jest skrze věčnou smlouvu Boží osvobozeno od bázně před novou potopou; nikdy víc se nebude soud v takové formě opakovat. „Pročež onen první svět **vodou** jsa zatopen, zahynul. Ta pak nebesa, kteráž nyní jsou, i země, týmž slovem odložená, chovají se k **ohni**, ke dni soudu a zatracení bezbožných lidí.“ (II. Petr. 3, 6. 7.) Kdys byla země očištěna skrze vodu a podruhé bude ohněm očištěna. A při tomto druhém očištění nikdo neunikne, mimo ty, kteří vzali své útočiště k Tomu, který prošel hlubokými vodami smrti a setkal se s ohněm Božího soudu.

„I řekl Bůh: Totot' bude znamení smlouvy... Duhu svou postavil jsem na oblaku... a budeť, když uvedu mračný oblak nad zemi, a ukáže se duha na oblaku, že rozpomenu se na smlouvu svou, kteráž jest mezi mnou a mezi vámi a mezi všelikou duší živou v každém těle; a nebudou více

vody ku potopě, aby zahladily všeliké tělo." (Kap. 9, 12.-15.) Celé stvoření má klid ohledně svého bezpečí před druhou potopou, pro věčnou stálost smlouvy Boží, jejíž znamením jest duha. A oblažující jest po-myšlení, že, ukáže-li se duha na oblacích, oko Boží na ní spočívá, takže bezpečí člověka nespočívá na jeho vlastní, nedokonalé a nanejvýš nespolehlivé paměti, nýbrž jedi-ně na paměti Boží. „Že se rozpomenu na smlouvu svou," praví Bůh. Jak vzácné, roz-pomínat se na to, nač Bůh se rozpomíná a nač On nechce více vzpomínat! Na smlou-vu Svou chce se rozpomínat, ale na hříchy lidu Svého nechce nikdy více vzpomínat. Kříž, který prvnější potvrzuje, odstraňuje poslednější a víra v to dává neklidnému srdci a obtíženému svědomí pokoj.

„A budeť, když uvedu mračný oblak nad zemí, a **ukáže se duha na oblaku.**" (V. 14.) Jak krásný a významuplný obraz! Paprsky slunečné se zvýšenou krásou odráží se zpět od mraků, hrozících soudem, uklidňují srdce, mluvíce o Boží smlouvě, o Božím spasení a Boží paměti. Jak důtklivě nás upamatovává tato duha na mračna na Golga-tě! Tam v pravdě spatřujeme mrak, hustý, temný, těžký mrak, obestírající svatou hlavu Beránka Božího, tak temný mrak, že za pra-vého poledne „stala se tma po vší zemi." (Luk. 23, 44.) Než budiž Bohu chvála! Víra spatřuje i v tomto temném mraku nejzářněj-ší a nejkrásnější duhu, jaká kdy se ukázala; vidí jak jasné paprsky věčné lásky Boží pronikají hrozné temno a odráží se od mra-ku. Slyší takřka s prostřed temnoty vy-

cházetí slova: „Dokonáno jest“ a poznává z těchto slov dokonalé potvrzení věčné smlouvy Boží, jak se stvořením, tak i s kmeny izraelskými a s církví Boží.

Poslední část této kapitoly ukazuje nám pokořující obraz. Ten, který byl učiněn pánem stvoření, neumí sám sebe opakovat. **„Noé pak obíraje se se zemí, začal dělati vinice a pije víno, opil se a obnažil se uprostřed stanu svého“** (kap. 9, 20. 21.). Jaký to stav u Noé toho jediného spravedlivého muže, kazatele spravedlnosti! Ach, co je člověk! Ať ho sledujeme v jakémkoliv postavení, vždy a všude spatřujeme jen jeho chyby. V ráji, na obnovené zemi, v Kanaánu, v církvi, v době tisíciletého království plného požehnání a štěstí – všude a ve všech věcech chybuje; nic dobrého není v něm. Ať jsou jeho přednosti sebe větší, jeho výsady seberozsáhlejší, jeho postavení sebežádostivější – přec jen nemůže zjevití nic jiného, než jen své chyby a hříchy.

Leč my musíme hledět na Noé s dvojího hlediska, totiž jako **předzobrazení** a jako **člověka**. A když je toto předzobrazení plné krásy a významu, tu se nám ukazuje člověk plný hříchů a pošetilosti. Přesto vše dal nám Duch svatý zaznamenat slova: **„Noé muž spravedlivý, dokonalý byl za svého věku, s Bohem ustavičně chodil Noé.“** (Kap. 6, 9.) Boží milost přikryla všecky jeho hříchy a přioděla bezvadným rouchem spravedlnosti; **„ale Noé našel milost před Hospodinem“** (kap. 6, 8.). A když Noé ukázal svou hanbu, Bůh mu toho nevzpomíná; neboť nehleděl na něho v

mdlobě jeho vlastního stavu, nýbrž v moci božské a věčné spravedlnosti. Z tohoto můžeme proto pochopiti, jak smutné a převrácené bylo jednání Chámovo, jak velmi byl od Boha vzdálen a jak neznámé mu bylo myšlení Boží. Dle všeho nikdy neokusil blaha člověka, „jemuž odpuštěno přestoupení a jehož hřích přikryt jest.“ (Žalm 32, 1.) Sem a Jáfet oproti tomu dávají nám svým chováním krásný příklad způsobu, jak Bůh jedná při hanbě člověka a oba dosahují požehnání, kdežto Chámovi se dostává kletby.

KAPITOLA 10.

Tato kapitola přináší zprávu o potomcích synů Noé; obzvláště je poukázáno na Nimroda, zakladatele království Babel neboli Babylona — jméno, které zaujímá zvláště neblaze vynikající místo v inspirované knize Boží. Babylon jest dobře známé jméno a označuje všeobecně známou zásadu a její vliv. Od 10. kapitoly první knihy Mojžíšovy až po 18. kapitolu ve Zjevení objevuje se Babylon znovu a znovu a to vždy jako rozhodný nepřítel těch, kteří v případné době byli veřejným svěděctvím pro Boha. Ne však jako bychom Babylon Starého zákona stavěli na roven tomu ve Zjevení, nikoliv. Prvnější jest, jak věřím, město, poslednější systém, soustava. Obě však uplatňují mocný vliv proti lidu Božímu. Sotva že započaly boje lidu izraelského s národy kananejskými, tu už také hned „plášť babylonský“ (viz Jozue 7,) přináší znečištění a ssoužení,

porážku a zmatek mezi vojsko. Toto jest nejstarší zpráva o zhozném vlivu Babylona na Boží lid; avšak každý pozorný čtenář Písma svatého ví, jaké místo zaujímal Babylon v celých dějinách lidu izraelského.

Zde však není místo k jednotlivému uvedení všech těch mnohých míst, v nichž jest řeč o Babylonu. Jen na to bych chtěl upozornit, že pokaždé, kdykoliv si Bůh na zemi zřídí sborové svědectví, má satan po ruce hned Babylon, aby toto svědectví porušil a zkazil. Spojí-li Bůh Svě jméno s některým městem na zemi, tu Babylon běře na sebe též podobu města; a spojí-li Svě jméno s církví, tu se halí Babylon ve formu zvrhlého náboženského systému, pojmenovaného „nevěstka veliká“, „mátě smilstva a ohavností země“ atd. (Zj. 17, 1.-6.). Zkrátka, Babylon satanův ukazuje se vždy jako jeho rukou utvořený a připravený nástroj, aby pracoval proti působení Božímu, ať si už za starodávna v Izraeli, nebo nyní v církvi. V celém Starém zákoně spatříme všude Izraele a Babylon současně na dvou protilehlých miskách váhy. Stoupá-li jedna, klesá druhá. Proto také ukázal-li se Izrael úplně nezpůsobilým ku svědectví pro Hospodina, tu „král Babylonský kosti jeho potřel“ (Jer. 50, 17.) a odvedl lid do zajetí. A nádobí domu Božího, které mělo zůstatí v **městě** Jeruzalémě, bylo zaneseno do **města** Babylona. Izaiáš ve svém vznešeném proroctví obrací náš pohled na opačnou stranu a nádhernými barvami kreslí před naším zrakem obraz, v němž je hvězda izraelská na vze-

stupu, kdežto ona babylonská úplně zapadá. „I stane se v ten den, v němž tobě odpočinutí dá Hospodin od těžkosti tvé a strachu tvého, a od poroby těžké, v kterouž jsi byl podroben, že užiješ přísloví tohoto o králi babylonském, a řekneš: Aj, jak přestal násilník! Přestalo dychtění po zlatě!... Jakž jsi klesl, nepovstal, kdo by nás podtínal.“ (Izai. 14, 3.–8.)

Tolik o starozákonním Babyloně. Ohledně Babylona ve Zjevení, může čtenář nahlédnouti jen do kapitoly 17. a 18. této knihy, aby viděl jeho charakter i konec. Babylon se tam ukazuje jako nejostřejší protějšek nevěsty, manželky Beránkovy. Na konec bude jako velký mlýnský kámen uvržen do moře a pak následuje svatba Beránkova se vši jí následující slávou a vším požehnáním.

„Zplodil také Chus Nimroda; ont' jest počal býti mocným na zemi. To byl silný lovec před Hospodinem; protož se říká: Jako Nimrod silný lovec před Hospodinem. Počátek pak jeho království byl Babylon a Erech, Achad a Chalne, v zemi Sinear“ (v. 8.–10.). Zde máme charakter zakladatele Babylona. Byl „mocným na zemi“, „silný lovec před Hospodinem“. To byl původ Babylona, a skrze celé slovo Boží veskrz odpovídá charakter Babylona tomuto původu způsobem podivuhodným. Ustavičně se jeví jako mocný vliv na zemi, který je v neutuchajícím boji se vším, co má nebeský původ. A teprve až tento Babylon bude úplně odstraněn, zazní uprostřed nebeských zástupů hlasité volání: „Halelujah! Kralujeť

Pán Bůh náš všemohoucí." (Zj. 19, 6.) Pak bude mocný lov Babylona na vždy ukončen, ať se už vztahoval na zkrocení divoké zvěře nebo na zhoubu duší. Všelická moc Babylona, všecka jeho sláva, všechna jeho vznešenost a všecka pýcha, jeho bohatství a jeho nádhera, jeho jasnost a jeho rozkoše, jeho lesk a třpyt, jeho mocný půvab a jeho dalekosáhlý vliv – všecko to na věky zmizí. Babylon bude smeten zhoubou a uvržen do temnosti, do hrůz a beznaděжности věčné noci. – „Ó, Pane, brzo-li?“

KAPITOLA 11.

Obsah této kapitoly jest velice zajímavý pro mysl duchovní. Podává zprávu o dvou významuplných skutečnostech, o postavení Babel a povolání Abrahama; nebo jinými slovy: o úsilí člověka, aby se sám o sebe postaral a o péči Boží udělené víře; v pokuse člověka, zařídit se sám **na zemi** a v božském povolání jednoho člověka, aby **vyšel** ze země a našel svůj podíl a svou vlast **v nebesích**.

„Byla pak všecka země jazyku jednoho a řeči jedné. I stalo se, když se brali od východu, našli pole v zemi Sinear, a bydlili tam... Nebo řekli: Nuže, vystavějme sobě město a věž, jejíž by vrch dosahoval k nebi; a tak učiníme sobě jméno, abychom nebyli rozptýleni po **vší zemi!**“ (V. 1.–4.) Srdce lidské hledá ustavičně nějaké jméno, nějaký podíl a středisko na zemi. O nějaké touze po nebi, po Bohu v nebi nebo po ne-

beské slávě, neví ničeho. Sobě sama přenecháno, bude vždy hledati své uspokojení v tomto nízkém světě a „pod nebem“ provádět své stavby. V pravdě, že je třeba povolání, zjevení i moci Boží, má-li se srdce člověka povznést nad viditelný svět.

V události, která se tu před naším zrakem odehrává, hledali bychom marně nějakého uznání Boha, vzhlížení k Němu nebo očekávání na Něho. Také bylo lidskému srdci docela daleká myšlenka připravit místo, kde by Bůh mohl přebývat, nebo shromáždit materiál, aby se Mu připravil příbytek. Ach, jméno Boží není ani jedenkrát připomenuto. Sobě sama jméno učinit, to byl ten jediný úmysl člověka na poli Sinear a od těch dob ukazoval člověk vždy tutéž náklonnost. Nechtě na něj hledíme na poli Sinear, nebo na břehu Tibery, vždycky ho vidíme jako sobecké, sebe sama povyšující, Boha vylučující stvoření. Ve všech jeho úmyslech, zásadách a cestách ukazuje se smutná shoda: snaží se Boha vyloučit a sebe povýšit.

Než ať se snažíme v jakémkoliv světle sledovati babylonské sjednocení, tu je přec poučné, povšimnouti si časného vývinu schopností a sil člověka. Sledujeme-li proud dějin lidstva, tu bez námahy objevíme vyhraněnou snahu po spojení nebo sjednocení. Téměř ve všech případech snaží se člověk dosáhnouti svých úmyslů na této cestě. Ať už se jedná o podniky lidem prospěšné, nebo o náboženství, či politiku, nic se nemůže státi bez právoplatně organisovaného lidského sjednocení. Jest prospěšné, této zá-

sadě rozumět, počátek jejího působení na poli Sinear sledovat a tam také nejprvnější vzor všech podobných lidských sjednocování spatřovat. Inspirované slovo nám nadarmo nesděluje tak podrobně jeho plán i účel, jakož i jeho zničení. Jestliže se v nynější přítomné době kolem sebe rozhlédneme, tu vidíme celé jeviště naplněné spolky. Jejich jména uvádět bylo by bezúčelné, neboť jsou tak četné jako plány srdce lidského. Avšak důležité jest připomenout, že první všech těchto spojení jest ono sjednocení v Sinear a že bylo uzavřeno k tomu účelu, aby šířilo lidské zájmy a povzneslo jméno člověka – účel, jemuž i naše osvícené a civilisované století věnuje svou všecku pozornost. Leč víra objeví velikou chybu na všech těchto sjednoceních a sice tuto: **Bůh jest vyloučen** a pokus vyvýšit člověka s vyloučením Boha, znamená vyhnati jej do závratné výše, odkudž může střemhlav spadnouti jen do beznadějného zmatku a nezměnitelné zkázy. Křesťan má znáti jen **jedno** sjednocení: církve Boha živého, tvořící **jedno** tělo skrze Ducha svatého, který sstoupil s nebe jako svědek oslaveného Krista, aby věřících, pokřtil v **jedno** tělo a učinil je příbytkem Božím. Babylon tvoří k tomu v každém ohledu příkrý opak a konečně bude, jak ve Zjevení 18 čteme, „příbytkem dáblů“.

„A řekl Hospodin: Aj, lid jeden a jazyk jeden všechněch těchto a tot' jest začátek díla jejich; nyní pak nedadí sobě v tom překaziti, což umínili dělati. Protož sstupme a změťme tam jazyk jejich, aby jeden

druhého jazyku nerozuměl. A tak rozptýlil je Hospodin odtud po vší zemi; i přestali stavěti města toho" (v. 6.-8.). To byl los prvního sjednocení člověka a tak to bude až do konce.

Než jak zcela jinak jest tomu, jestliže **Bůh** způsobí sjednocení lidí! Ve Skutcích ap. 2. vidíme Veleslavného sestoupit v nekonečné milosti, aby se setkal s člověkem v poměrech, do nichž ho hřích přivedl. Poslové milosti jsou Duchem svatým učiněni způsobilými vyřídit své poselství právě v té řeči, v níž každý z posluchačů se narodil. Jak vzácný důkaz o touze Boží, dosáhnouti srdce člověka libou zvěstí o milosti! Zákon nebyl na hoře, která „hořela ohněm“, takovým způsobem zvěstován. Když Bůh ohlásil, jaký člověk má býti, mluvil jen **jednou** řečí; když však zjevil, co On jest, použil si mnoha řečí. Milost Boží prolomila hradby, které zřídila lidská pýcha a bláhovost, aby každý mohl slyšeti a rozuměti radostnému poselství o spasení, „veliké věci Boží“. (Sk. ap. 2, 11.) A za jakým účelem se toto, všecko stalo? Právě proto, aby lidé mohli býti sjednoceni na půdě Boží, kolem Boha a zásadách Božích, aby jím mohla býti dána skutečně **jedna** řeč, **jedno** středisko, **jeden** předmět, **jedna** naděje a **jeden** život; aby byli tak shromážděni, že by nemohli býti už nikdy víc rozptýleni nebo zmateni; aby jím mohl dáti jedno jméno a jeden příbytek věčného trvání; aby jím mohl postavití věž a město, jejichž vrch by sahal nejen až k nebi, nýbrž jejichž neochvějný základ položený rukou samého všemohoucí-

ho Boha, byl by v nebi a aby konečně je všecky shromáždil kolem vznešené osoby z mrtvých vstalého a oslaveného Krista a aby je všechny sjednotil za tím jediným velikým účelem, aby Jej oslavovali a velebili.

Chce-li čtenář na okamžik nahlédnouti do Zjev. 7, 9., tu uvidí nesčíslný zástup „ze všech národů a pokolení a jazyků“ stojících před Beránkem; a všichni jako jedněmi ústy přináší mu chválu a velebení. Tak pozůstává nanejvýš poučné a zajímavé spojení mezi těmito třemi místy Písma, právě uvažovanými. V I. Mojž. 11 jest různost jazyků výrazem Božího **soudu**; ve Sk. ap. 2 jest výrazem **milosti** a ve Zjev. 7 vidíme všecky tyto jazyky shromážděné v **slávě** kol Beránka. Jak mnohem lépe jest proto naléztí své místo v sjednocení Božím, nežli v onom od člověka! Boží končí v slávě, lidské v zmatku; prvnější postupuje v moci Ducha svatého, druhé skrze neposvěcený vliv padlého člověka; prvnější má za účel vyvýšení Krista, druhé vyvýšení člověka v té nebo oné formě.

Kéž nás Pán zmocní, abychom všechny tyto věci v síle víry uvažovali a uchopili! Neboť jen takovým způsobem mohou býti našim duším užitečné. Nejdůležitější a nejzajímavější pravdy, jakož i nejdůkladnější známost Písma ponechají srdce vyprahlé i studené, není-li to Kristus, kterého v Písmě hledáme a nalézáme; a najdeme-li Jej a sytíme-li se Jím, tu se nám dostává svěžesti, pomazání i síly, kterých tolik potřebujeme v této době ztrnulé formálnosti. Jakou pak cenu má suchá pravověrnost, není-li živý

Kristus poznáván v celé mocné přitažlivosti své osoby? Nad vší pochybnost, že zdravé učení má nezměrnou důležitost a každý věrný služebník Kristův měl by nutně pociťovat povinnost mítí „jistý příklad zdravých řečí“ (II. Tim. 1, 13.), ale konečně přec jen živý Kristus jest duše a život, nerv a tep, bytost i skutečnost všeho zdravého učení. Kéž bychom jen v moci Ducha svatého spatřovali více krásy a vzácnosti v Kristu, a byli tak úplně osvobození od ducha a zásad Babylona!

Zbytek kapitoly budeme uvažovati ve spojení s následujícím oddílem této knihy.

KAPITOLA 12.

První kniha Mojžíšova projednává hlavně dějiny sedmi mužů: Abele, Enocha, Noé, Abrahama, Izáka, Jákoba a Jozefa a nic nepochybuji o tom, že dějiny jednoho každého z těchto mužů nám představují nějakou zvláštní pravdu. Tak na př. jsme u Abele spatřili velikou základní pravdu o přistupování člověka k Bohu prostřednictvím smírčí oběti uchopené vírou. Enoch ukázal nám ten zvláštní díl a naději nebeské rodiny (církve), kdežto Noé nám před oči uvádí osud zemské rodiny (Izraele). Prvnější byl před soudem vzat do nebe, poslednější byl uveden skrze soud na obnovenou zem. Tak máme v každém z těchto mužů určitou stranu pravdy a následkem toho i určitou stranu víry. Čtenář může tudíž tento předmět dále sledovat ve spojení s Žid. 11, a zajisté,

že jeho námaha bude bohatě odměněna. —
Obraťme se nyní k povolání Abrahama.

Porovnáme-li kapitolu 12, 1. a 11, 31. se Sk. ap. 7, 2.-4., tu budeme poučení o pravdě nekonečné praktické ceny pro duši. **„Nebo byl řekl Hospodin Abramovi: Vyjdi ze země své a z příbuznosti své, i z domu otce svého do země, kterouž ukáži tobě“** (v. 1.). Toto Boží vyzvání Abrahama mělo tedy veskrz nepochybný charakter a bylo od Boha určeno k tomu, aby působilo na srdce i svědomí toho, komu bylo dáno. Ve Sk. ap. 7, 2.-4. čteme: „Bůh slávy ukázal se otci našemu Abrahamovi, když byl v Mezopotamii, prvé než bydlil v Cháran a řekl jemu: „Vyjdi z země své a z příbuznosti své, a pod' do země, kterouž ukáži tobě. Tedy vyšel ze země Kaldejské, bydlil v Cháran. A odtud, když umřel otec jeho, přestěhoval jej do země této, v kteréž vy nyní bydlíte.“ Výsledek tohoto vyzvání máme v I. Mojž. 11, 31., kde čteme: „I vzal Táre Abrama syna svého... a Sarai nevěstu svou, ženu Abrama syna svého a vyšli spolu z Ur Kaldejských, aby se brali do země Kananejské, a přišli až do Cháran a bydlili tam...i umřel Táre v Cháran.“ Spojíme-li tato místa, tu z toho vidíme, že přirozené svazky bránily srdci Abrahamovu úplně a cele vyhověti volání Božímu. Ačkoliv již do Kanaánu povolán, zdržoval se přec v Cháran, až onen svazek byl smrtí přetržen; pak teprve vydal se pevným krokem na cestu k místu, kam ho „Bůh slávy“ povolal.

Toto vše má svůj hluboký význam. Vlivy přirozenosti stojí vždy nepřátelsky proti u-

skutečnění a praktickému provedení povolání Božího. Žel, že jsme všichni tak velice naklonění zaujmout nižší postavení, nežli to, které nám toto povolání vykazuje. Proto je tudíž potřebí veliké prostnosti i upřímnosti víry, aby se duše pozvedla až na výši myšlenek Božích a přivlastnila nám věci, jichž nám On zjevuje.

Modlitba ap. Pavla v ep. k Ef. 1, 15. až 22. poučuje nás, až k jakému stupni skrze Ducha svatého poznal těžkosti, s nimiž musí církev bojovat při uchopení se „naděje povolání Božího a bohatství slávy dědictví jeho v svatých“. Jest samozřejmé, že bychom nebyli způsobilí, dle „povolání tohoto důstojně choditi“, pakliže jsme ho nepoznali. Musíme věděti, kam jsme povoláni, prvé než tam můžeme jíti. Kdyby Abraham stál úplně pod mocným vlivem pravdy, že ho Bůh do Kanaánu povolal a tam že jest jeho dědictví, tu by mu nebylo možné zůstatí v Cháran. Právě tak jest tomu i u nás. Jsme-li skrze Ducha svatého přivedeni ku poznání pravdy, že naše povolání jest nebeské a že náš domov, náš podíl, naše naděje a naše dědictví „jest všechno v nebesích, kde „Kristus jest, sedíc po pravici Boží“, tu nebudeme nikdy toužit po tom, abychom dosáhli ve světě příjemného postavení, nebo dosáhli zde jména, nebo shromažďovali si na zemi pokladů. Nebeské povolání není žádná prázdná nauka víry, žádné bezmocné učení, žádná nezralá spekulace. Buď jest to božská skutečnost, nebo to vůbec není nic. Bylo snad povolání Abrahama do Kanaánu pouhou domněnkou nebo úvahou,

o níž mohl se přít a disputovat, zatím co po tu dobu zůstával v Cháran? Na žádný pád. Byla to božská, mocná, skutečná pravda. Abraham byl povolán do Kanaánu a bylo nemožné, aby Bůh schvaloval jeho zdržování se na cestě. Právě tak jest tomu i s námi. Chceme-li se radovati z Božího zalíbení a z Boží přítomnosti, tu musíme u víře pečovati o to, abychom dle svého nebeského povolání přiměřeně chodili, nebo jinými slovy, musíme se vynasnažiti ohledně svých zkušeností, svého způsobu jednání a svého mravního charakteru dosáhnouti toho bodu, k němuž nás Bůh povolal. A tento bod jest úplné obecenství se Synem Jeho — obecenství s Ním v Jeho zde opovržení a obecenství s Ním v Jeho přijmutí v slávu. Tak jako u Abrahama smrt přetrhala svazek, jímž ho přirozenost zdržela v Cháran, tak i při nás trhá smrt řetěz, který nás poutá k nynějšímu běhu času. My musíme uskutečniti pravdu, že jsme v Kristu, naší hlavě a našem zástupci, zemřeli, že naše místo v přirozenosti i ve světě náležejí minulosti, že kříž Kristův je pro nás totéž, čím bylo kdys Rudé moře pro Izraelské, totiž věčnou přehradou mezi námi a zemí smrti a soudů. Jen takovým způsobem se staneme způsobilí, abychom „chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jsme“ (Ef. 4 ,1.), hodné onoho vznešeného svatého a nebeského povolání, „povolání Božího v Kristu Ježíši“.

Pozastavme se zde na okamžik, abychom postřehli obě podstatné, skutečné strany kříže Kristova. Spatřujemeť v něm

základ našeho velebení a naší služby, našeho pokoje a našeho svědectví, našeho poměru k Bohu a našeho poměru k světu. Hledím-li jako usvědčený hříšník na kříž Pána Ježíše, tu poznávám v něm věčný základ mého pokoje. Vidím můj „hřích“, co se jeho příčiny nebo kořenů týče, odsouzený a vidím tam mé „hříchy“ nesené. Vidím, že v skutku a pravdě je Bůh „se mnou“ a sice právě v tom stavu, v němž se nalézám následkem mého usvědčeného svědomí. Kříž zjevuje Boha jako přítele **hříšníka**; zjevuje Ježíše v onom obdivuhodném charakteru spravedlivého ospravedlnitele bezbožného hříšníka. Stvoření a prozřetelnost by toho nemohly nikdy učinit. V obojím mohu nad vši pochybu poznávat moc, vznešenost a moudrost Boží; než co by ze mne bylo, kdyby všechny tyto věci byly proti mně? A samy v sobě pozorovány, musely by býti proti mně, protože jsem hříšník a nikdy nedokážou moc, vznešenost a moudrost Boží mé hříchy odstranit, ani Boha pro mé přijetí ospravedlnit.

Na kříži vidím však Boha takovým způsobem jednat s hříchem, takže tím sebe sama dokonale oslavil. Vidím zde vznešené rozvinutí a dokonalý soulad všech božských vlastností. Vidím lásku a to lásku, která mé srdce přesvědčuje a získává a přijímám-li tuto lásku, tu odtahuje mé srdce od každého jiného předmětu. Vidím moudrost a to moudrost, která přivádí ďáblы k mlčení a anděly uvádí v úžas. Vidím moc, která všechny překážky přemáhá. Vidím svatost, která hřích odstraňuje a současně se ukazuje jako

nejmocnější vyjádření ošklivosti Boží proti hříchu. Vidím konečně i milost, která přenáší hříšníka do přítomnosti samého Boha, ano, klade jej do náručí Boží. Kde jinde bych mohl všecky tyto věci spatřiti, nežli na kříži? Můžeme své oči obracet kamkoliv chceme — nikde nenalezneme tak dokonale a tak slavně sloučené obě pravdy: „Sláva na výsostech Bohu!“ a: „Pokoje na zemi!“

Jak vzácný jest proto kříž, pozorujeme-li ho z tohoto prvního hlediska, jako základ pokoje hříšníka, základ jeho velebení a jeho věčného obecenství s Bohem, který se tam tak vznešeným a požehnaným způsobem zjevil! Jak vzácný i pro Boha, utvořiv Mu spravedlivý podklad, na němž může On rozvinouti Své neporovnatelné dokonalosti a jednati s hříšníkem dle celého dosahu Své milosti! V pravdě, kříž má pro Boha takovou cenu, že všechno, co Bůh od počátku řekl a učinil, podává jen důkaz, že kříž zaujímal vždy v Jeho srdci první místo. A žádný div. Jeho drahý, vroucně milovaný Syn měl tam viset mezi nebem a zemí, jako předmět pohany a utrpení, jaká lidé a ďáblové na Něho mohli shrnouti, protože Jeho radostí bylo činiti vůli Otce Svého a vykoupit děti Jeho milosti. Kříž, jako nedokonalejší výraz Jeho lásky, bude tvořit veliký střed přitažlivosti po veškeré věčnosti.

Dále kříž, jako základ našeho učedlnictví; naší služby a našeho svědectví, dělá si nárok na naši nejvážnější pozornost. Nemusím ani říkat, že i v tomto ohledu jest právě tak dokonalý jako v onom, o němž

jsme právě uvažovali. Tentýž kříž, který mne přivádí do spojení s Bohem, oddělil mne od světa. Zemřelý zřejmě se světem zúčtoval a tudíž věřící, protože s Kristem zemřel, je se světem hotov; on jest světu a svět jemu ukřižován (Gal. 6, 14.); on jest, protože je z mrtvých vstalý s Kristem, spojen s Bohem v moci nového života a nové přirozenosti. Tímto způsobem nerozlučně spojen s Kristem, má věřící podíl na Jeho přijetí u Boha a na Jeho zavržení se strany světa. Tyto obě věci jdou společně. Prvnější jej dělá velebitelem v Duchu a nebeským občanem, druhé jej dělá svědkem a cizincem na světě. Ono jej uvádí dovnitř za oponu, toto staví jej ven za stany. Jedno jest tak dokonalé jako to druhé. Staví-li se kříž mezi mne a mé hříchy a vykazuje mi místo pokoje s Bohem, tu se také staví mezi mne a svět a vykazuje mi s Kristem místo zavržení a nepřátelství se strany světa; současně pak v jiném smyslu dělá ze mne pokorného a vytrvalého svědka o oné vzácné, nezměrné, věčné milosti, na níž nás kříž poukazuje.

Věřící měl by tyto obě strany kříže znát a umět jasně rozlišovati; neměl by vyznávat, že okouší požehnání jedné strany a současně se zdráhat druhou nastoupiti. Je-li ucho otevřeno k slyšení hlasu Kristova uvnitř za oponou, tu má býti i otevřeno k slyšení tohoto hlasu vně za stany. Přivlastnil-li si na kříži dokonané smíření, tu se nemá také ani lekat zavržení, jaké toto nutně následuje. Je to přec naší vzácnou předností, ne jen rozejít se s hří-

chem, ale i se světem. Vše to jest obsaženo v učení kříže a proto mohl apoštol právem říci: „Ale ode mne odstup to, abych se chlubil, jediné v kříži Pána našeho Jezukrista, skrze něhož jest mi svět ukřižován a já světu.“ (Gal. 6, 14.) Pavel hleděl na svět jako na věc, která měla býti přibita na kříž; a svět tím, že ukřižoval Krista, ukřižoval všechny ty, kteří jsou Jeho vlastnictvím. O kéž bychom jen dovedli o této pravdě uvažovati s opravdovou vážností a vroucí modlitbou a kéž Duch svatý nás zmocní k uskutečnění praktického významu oněch obou stran kříže.

Vraťme se nyní zpět k našemu předmětu.

Není nám řečeno, jak dlouho se Abraham v Cháran pozdržel. Přes to Bůh milostivě čekal na Svého sluhu, až osvobozen ode všech okovů, Jeho rozkazu s plnou poslušností se poddal. Přízpůsobení rozkazu na přirozené poměry, v nichž se Abraham nalézal, bylo nemožné. Bůh miluje své sluhy tak velmi a proto nechce dovoliti, aby byli oloupeni o plné požehnání bezpodmínečné poslušnosti. Také se Abrahamovi nedostalo žádného nového zjevení po celou dobu jeho pobytu v Cháran. Je dobře, povšimnouti si toho. My musíme jednat dle světla, jaké nám Bůh dal, pak nám dá ještě více. „Každému, kdo má, bude dáno.“ To je Boží zásada. Připomínejme si však ustavičně, že na stezce upřímné poslušnosti a služby nás Bůh nikdy nepovleče. Ne, On nás **nevleče**, On táhne nás po stezce, která vede k nevýslovnému požehnání v Něm

samém a nechápeme-li, že je to k našemu dobrému, když se všechny přehrady přirozenosti prolomí, tu se vzdáváme milosti nám udělené. Ach, naše srdce chápou často moc málo z těchto věcí; my začínáme tím, že vypočítáváme oběť, těžkosti a překážky, místo abychom s nadšením běželi stezkou poslušnosti, protože známe a milujeme Toho, jehož volání naše ucho zaslechlo.

Každý krok na stezce poslušnosti jest provázen pravým požehnáním, protože poslušnost jest ovoce víry a víra nás uvádí v živé spojení a obecnství s Bohem. Pozorujeme-li poslušnost z tohoto hlediska, tu snadno poznáme, jak naprosto jest odlišná ve všech svých rysech od pouhé zákonnosti. Poslednější přivádí s celým břemenem svých hříchů obtíženého člověka k tomu, aby sloužil Bohu ostříháním zákona, což má za následek, že je duše naplněna ustavičnou bázní a daleka jsouc toho, jíti cestou poslušnosti, neudělala dosud ani jediný krok na této stezce. Pravá poslušnost oproti tomu jest zjevení neboli výron nové, skrze milost udělené přirozenosti. Bůh ve Své dobrotivosti dává této nové přirozenosti vedoucí předpisy a jest naprosto jisté, že tato božská přirozenost vedena božími předpisy nikdy nevybočí do zákonnosti. Zákonnost pak jest to, když přirozenost **stará** bere Boží předpisy a se namáhá je naplnit. Ano, pokus, chtít přirozenost padlého člověka řídit čistým a svatým zákonem Božím, jest stejně bezúčelné jako bláhové. Jak by mohla padlá přirozenost dýchat v tak čistém ovzduší?

Nemožné. Obojí, ovzduší i přirozenost, musí býti božské.

Leč Bůh neudílí věřícímu jen božskou přirozenost a řídí ji Svými božskými předpisy, nýbrž opatřuje ji také přiměřenými nadějemi a očekáváním. Tak tomu bylo i při Abrahamovi: „**Bůh slávy** ukázal se mu.“ A za jakým účelem? Aby před jeho duchovní zrak postavil přitažlivý předmět, totiž: „zemi, kterouž ukáži tobě.“ Tu nebylo žádné násilí, nýbrž Bůh vábí duši, přitahuje ji. Podle úsudku nové přirozenosti nebo víry byla Boží země daleko lepší nežli Ur nebo Cháran a ačkoliv Abraham tuto zemi nikdy **neviděl**, přec víra jeho ji považovala za námahy hodnou k ujmutí, ba nejen ujmutí, ale i opustit k vůli ní věci přítomné. Čteme proto: „Věrou, povolán jsa Abraham, uposlechl Boha, aby odešel na to místo, kteréž měl vzíti za dědictví; i šel, nevěda, kam přijde, t.j. jednal u víře, ne u vidění. Ačkoliv očima svýma nic neviděl, věřil přec srdcem svým a víra byla mocnou pohnutkou v jeho duši. Víra spočívá na daleko pevnějším základě, než jaký nám může dáti přesvědčení našich smyslů a základ tento jest slovo Boží. Naše smysle nás mohou mýlit, slovo Boží nezklame nás nikdy.

Zákonná soustava mezitím úplně zavrhuje učení o nové přirozenosti spolu s vedoucími předpisy a obživujícími nadějemi. Učí, že se musíme vzdátí země, abychom mohli dosáhnouti nebe. Jak ale by mohlo padlou přirozenost povznést to, čím jest spoutaná? Jak by mohla býti přivábená k

něčemu, co nemá pro ní žádný půvab? Nebe nemá nic přitažlivého pro přirozenost, ba, ono jest tím nejposlednějším místem, kde by chtěla býti. Po nebi nemá žádné touhy, ani po tom, co se tam děje, ani konečně po obyvatelích nebe. Býti tak přirozenosti možné, dostati se do nebe, tu by se tam cítila nanejvýš nešťastná. Nemát ani schopnosti, vzdáti se země, a také nemá ani touhy po nebi. Chtěla by sice ráda uniknouti peklu a jeho nevýslovným mukám, jeho temnosti a bídě; než oboje přání, peklu uniknouti a nebe dosáhnouti, vytryská ze dvou docela rozdílných pramenů. Prvnější přání může vycházet ze staré přirozené povahy; ale druhé nalézá se jen v nové povaze. Nebýti žádného „ohnivého jezera“ a žádného „červa“ a žádného „skřípění zubů“ v pekle, tu by se ho přirozenost tak mnoho nelekala. —

Tatáž zásada platí ohledně všech přání a snah přirozenosti. Zákonnická soustava učí, že musíme odstranit hřích, dřív než můžeme dosáhnouti spravedlnosti; lež přirozenost nemůže hřích odstranit a co se spravedlnosti týče, tu nenávidí až do hlubin. Při tom ovšem miluje jistou míru náboženství, ale jen v té domněnce a naději, že tak unikne pekelnému ohni. Pravou zbožnost pak nemiluje proto, že toto přivádí duši v přítomný požitek obecenství Božího a na Jeho cesty.

Jak rozdílné v každém ohledu jest „evangelium slávy spasitele Boha“ od této zákonnické soustavy! Toto evangelium zjevuje Boha samého, jak On sestoupil v dokonalé milosti a odstranil hřích skrze oběť na kříži,

a to způsobem nejbezpodmínečnějším, na půdě věčné spravedlnosti, tím, že Kristus stal se za nás hříchem a za hřích náš trpěl. A ne jen to, nýbrž Bůh dává i nový život, život vzkříšení Svého z mrtvýchvstalého, vyvýšeného a oslaveného Syna – život, jaký každý v pravdě věřící obdržel na základě věčného uložení Božího skrze spojení s Tím, kterýž byl na kříž přibit, ale nyní sedí na trůně slávy v nebesích. Tuto novou přirozenost řídí Bůh, jak již podotknuto, ve Své dobrotivosti skrze předpisy Svého svatého, Duchem svatým obživeného slova. Také jich obživuje ukazováním jim neochvějně naděje a zjevováním jejich konečného cíle „naděje slávy“, „města majícího základy“, „lepší vlasti nebeské“, „příbytky mnohé v domě otcově“, „harfy zlaté“, „zelené palmy“, „bílá roucha“, „dědictví neporušitelné“, věčné spojení s Ním samým v oněch místech světla a požehnání, kam zármutek a tma nemají nikdy přístupu, jakož i konečně nevýslovnou výsadu, že po nekonečné věky věků budou u „vod tichých a na pastvách zelených“ opatrováni láskou, jež je vykoupila.

Jak rozdílné jest to všecko od zákonnických pojmů! Místo vyzývat mne, abych nepolepšitelnou, zkaženou přirozenost vychoval a zušlechťoval, aby se vzdala země, kterou miluje a dosáhla nebe, které nenávidí, udílí mi Bůh ve Své nekonečné milosti a v moci dokonané oběti Kristovy novou přirozenost, která se dovede z nebe radovat, dává nebe, které je rozkoší této přirozenosti; ano, mně se dostává nejen nebe, ný-

brž On sám, tento nevyčerpatelný zdroj všeliké nebeské blaženosti.

To jest Boží nekonečně znamenitá cesta. Tak On jednal s Abrahamem a se Saulem Tarsenským, a tak jedná i s námi. Bůh slávy ukázal Abrahamovi lepší vlast než bylo Ur nebo Cháran; On ukázal apoštolovi tak vznešenou slávu, že jeho oko se uzavřelo pro všecken lesk této země a považoval všechno za „smetí“, aby Krista získal, který se ukázal jemu, a jehož hlas pronikl až do nitra jeho duše. Pavel viděl nebeského Krista v slávě; a od onoho okamžiku, nehledě na mdlobu „nádoby hliněné“, naplňoval tento nebeský Kristus a tato nebeská sláva celou jeho duši.

„I prošel Abram tu zemi až k místu Sichem, to jest až k rovině More. A tehdaž Kananejští byli v zemi,“ (V. 6.) Přítomnost Kananejských v zemi musela se pro Abrahama ukázat jako zkouška, jako požadavek, kladený jeho víře i jeho naději, bylo to cvičením srdce a zkouškou trpělivosti. Onť opustil Ur a Cháran a přišel do země, o níž mu mluvil „Bůh slávy, a tam našel „Kananejské“. Než našel tam též Pána. „I ukázal se Hospodin Abramovi a řekl: Semeni tvému dám zemi tuto.“ (V. 7.) Spojení mezi oběma těmito výpověďmi jest dojemné krásy. „Kananejští bydlili v zemi“; aby však oči Abrahamovy nezůstaly hledět na přítomné majitele, ukázal se mu Hospodin jako Ten, který jemu a semeni jeho chtěl tuto zem dáti provždycky. Tím byla mysl Abrahamova upoutána na Pána a ne na Kananejské. V tom je pro nás důležité ponaučení. „Kananejští v zemi“ jest vyjádření moci

satanovy; než místo zabývání se touto mocí, která by nás ráda odloučila od našeho dědictví, jsme povoláni uchopiti se moci Kristovy, která nás do něho uvádí. „Neboť bojování naše není proti tělu a krvi...ale proti duchovním zlostem vysoko.“ (Ef. 6,12.) Právě ona místa, do nichž povolání jsme, jsou jevištěm našeho bojování. Mělo by nás to zastrašit? Nikoliv, neboť tam jest Kristus, ten vítězný Kristus, v Němž jsme „víc než vítězi“. Na místo abychom se poddali „duchu bázně“, živíme v sobě ducha velebení. Tedy Abraham „vzdělal tu oltář Hospodinu, kterýž se byl ukázal jemu“. – „A odtud podal se k hoře, kteráž leží na východ od Bethel, kdežto rozbil stan svůj.“ (V.7.8.) Oltář a stan zjevují nám oba velké rysy povahy Abrahamovy: byl velebitel Boží a ve světě cizinec. Požehnané rysy povahy: nic nemít na zemi, všechno míti v Bohu! Na zemi neměl Abraham nic, „ani šlépěje pudy“; než on měl Boha, a to mu bylo dosti.

Než, odpovídá-li Bůh víře, tu jí také zkouší. Nesmíme se domnívat, že by muž víry, odrazí-li svou loďku od břehu okolnosti, měl ustavičně klidnou plavbu. Naopak, musí znovu a znovu potkávat se s neklidnými vlnami a bouři přinášejícími mraky. Leč všechno jest Bohem milostivě předveděno, aby ve věřícím způsobilo hlubší a zralejší zkušenost o tom, kdo Bůh jest srdci, kteréž mu důvěří. Býti nebe stále bezmračné a hladina mořská ustavičně klidná, hladká, tu by věřící jistě nepoznával tak dobře Boha, s nímž má co dělati; vždyť víme, jak velice je srdce nakloněno zaměřovat zevní po-

koj s pokojem Božím. Vede-li se nám dobře, je-li náš majetek v bezpečí, kvete-li náš obchod, chovají-li se dobře naše děti i služební, je-li náš příbytek pohodlný a naše zdraví uspokojující – zkrátka, jde-li vše podle našeho přání, jak snadno jsme tu nakloněni tento pokoj, založený na takových okolnostech, zaměňovat s oním, pokojem, který vytryská ze skutečné přítomnosti Kristovy! Pán to ví a proto, když my místo v Něm odpočíváme v poměrech, tu nás navštěvuje a otrásá tím nebo oním způsobem našimi falešnými oporami.

Také jsme nakloněni posuzovat správnost některé cesty podle toho, jsou-li na ní těžkosti, nebo chybí-li tyto vůbec. Stezka poslušnosti přináší často nejvíce pokušení pro tělo a krev. I Abraham byl nejen povolán, aby v zemi, do níž ho Bůh uvedl, sešel se s Kananejskými, nýbrž i „byl hlad v zemi“. (V. 10.) Měl z toho snad vyvozovat, že není na pravém místě? Zajisté ne, neboť pak by byl soudil podle toho, co oči jeho viděly a to víra nikdy nečiní. Není žádné pochyby o tom, že to byla těžká zkouška pro jeho srdce, nepochopitelná věc pro jeho povahu; avšak pro víru bylo vše jednoduché a snadné. Když byl Pavel volán do Macedonie, bylo vězení ve Filippi téměř první věcí, které se mu dostalo. Srdci, které by nebylo v obecenství s Bohem, byla by tato zkouška smrtelným úrazem pro celé poslání. Leč Pavel nepochyboval ani na okamžik o správnosti svého postavení a byl schopný uvnitř žaláře „zpívat písně chvály“ v plné jistotě, že jest všechno tak, jak býti

musí. A měl pravdu, neboť v žaláři ve Filippi nalézala se jedna z nádob milosrdenství Božího, někdo, kdo, lidsky řečeno, byl by nikdy neuslyšel evangelium, nebyti kazatel téhož právě na tom místě uvězněn, kde onen se nalézal. Proti své vlastní vůli sloužil satan za nástroj, aby evangelium bylo zaneseno k uším jednoho z vyvolených Božích.

Nyní měl Abraham ohledně hladu v zemi také tak smýšlet, jako Pavel ohledně vězení. Nalézal se právě na tom místě, kam ho Bůh postavil a je zřejmé, že se mu nedostalo žádného rozkazu, aby toto místo opustil. Ovšem nastalý hlad se nedal upříti. Mimo toho byl Egypt blízko a nabízel mu osvobození od každé tísně. Než cesta služebníka Božího byla jednoduchá: **Lépe v Kanaánu hladovět, musí-li tak býti, nežli v Egyptě žíti v nadbytku!** Daleko lépe na stezce Boží trpěti, nežli na cestě satana žíti v pohodlí; lepší býti chudým s Kristem, nežli bohatý bez Něho. Abraham měl v Egyptě „ovce a voly a osly, i služebníky a děvky, též oslice a velbloudy.“ Důkazů dosti, řeklo by přirozené srdce, že Abraham jednal zcela správně, odebrav se do Egypta. Než ach! V Egyptě neměl žádný oltář, žádné obecenství s Bohem. Země Faraonova nebyla místem přítomnosti Hospodina; a Abraham svým sestoupením do Egypta ztratil víc nežli získal. Tak je tomu vždycky. Nic nám nemůže nahraditi ztrátu obecenství s Bohem. Osvobození od časné tísně a dosažení největšího bohatství jsou ubohou náhradou za to, co ztraceno, i když se jen o vlas uchýlí z přímé

cesty poslušnosti. Jak mnozí z nás mohou k tomu připojit své amen! Jak mnozí jsou, kteříž chtějí se vyhnouti na cestě Boží různým zkouškám a těžkostem, upadli do proudu přítomného zlého běhu času a připravili tím vyprahlost a chudobu, tíseň a tmu duši své! Snad udělali „své štěstí“, podle běžného výrazu, nahromadili bohatství a dosáhli přízně světa; snad s nimi jejich Faraón dobře jednal a snad si získali jméno a postavení ve světě. Ale mohou všechny tyto věci nahraditi radost v Bohu, obecnství s Bohem, šťastné srdce, čisté svědomí bez výčitek, ducha díků a velebení, živé svědectví a vydatnou službu? Kdo by mohl něco takového tvrdit? A přec jen jsou přechasto všechna tato neporovnatelná pozhánání zaprodána za trochu blahobytu, za trochu vlivu a za trochu peněz.

Budmež, milovaný čtenáři, bdělí vůči náklonnosti k uchýlení se od úzké, ale bezpečné, ač mnohdy drsné, ale vždy šťastné a pozhnané stezky jednoduché, upřímné poslušnosti! Bděmež pečlivě a horlivě nad „vírou a dobrým svědomím“, které nemohou býti ničím nahrazeny! Přichází-li nějaká ta zkouška, tu místo jíti do Egypta, očekávejme na Boha! Pak se zkouška ukáže ne jako příležitost ke klesání, ale jako příležitost k ukázání naší poslušnosti. A budeme-li pokoušeni následovat proud tohoto světa, tu patřme na Toho, který „sebe samého vydal za hříchy naše, aby nás vytrhl z tohoto přítomného věku zlého, podle vůle Boha a Otce našeho“ (Gal. 1, 4.) Když se Jeho láska k nám ukázala takovým způsobem a

posuzoval-li On tak povahu tohoto přítomného světa, takže aby nás z něho vytrhl, sebe sama dal — měli bychom Jej my tím zapřítí, že bychom se zase navrátili k tomu, od čeho nás Jeho kříž na věky osvobodil? Bůh, ten všemohoucí, rač nás od toho ochrániti! On chrání nás Svou mocnou pravicí a skryje nás ve stínu křídel Svých, dokudž nespatříme Ježíše tak jak On jest, tehdy budeme Jemu podobni a budeme věčně a stále u Něho!

KAPITOLA 13.

Počátek této kapitoly přivádí nás do styku s předmětem, kterýž jest pro naše srdce veledůležitým, totiž s pravým charakterem božského uvedení v původní stav. Když věřící nějakým způsobem se ze svého duchovního stavu vyšinul a ztratil obecnství s Bohem, tu je v nebezpečí, jakmile svědomí počne působiti, že neuchopí božskou milost tak jak ona jest a že nevstoupí ve skutečnost božského obnovení. Nám je však známe, že Bůh činí vše způsobem, jenž jest Jeho samého hoden. Ať již stvoří anebo vykoupí, ať On k obrácení přivede, obnovuje aneb se o nás stará — On může jednati vždy jen přiměřeně tomu, kdo On jest. Jen to co je Jeho hodno, tvoří měřítko Jeho jednání; a toto je pro nás velikým štěstím, poněvadž jsme stále náchylni „Svatého Izraelského“ omezovati, a sice obzvláště, když se jedná o Jeho obnovující milost. — Naše kapitola nám ukazuje, že Abraham byl ne-

jen osvobozen z Egypta, nýbrž také že byl zpět přiveden, až „k místu tomu, kdež prvé byl stánek jeho, k místu oltáře, kterýž tam byl **prvé** vzdělal, kdežto vzýval Abram jméno Hospodinovo.“ (V. 1.-4.) Bůh nemůže býti vzhledem některého bloudícího aneb opozdícího se dříve uspokojen, dokudž jej neuvedl úplně v původní stav. My se snad ve své samospravedlnosti domníváme, že takovému člověku patří nižší místo než jaké předtím zaujímal; a tomu by také tak vskutku bylo, kdyby se jednalo o jeho zásluhu aneb o jeho charakter. Ale poněvadž to je jediné otázkou milosti, tedy je to Boží výsadou určití míru obnovení; a tato míra se nám jasně představuje slovy: „Budeš-li se míti navrátiti Izraeli, dí Hospodin, **ke mně** se navrať.“ To je způsob, jakýmž Bůh obnovuje; kdyby jednal jinak, to by nebylo Jeho hodné. Když On obnovuje, tedy to může býti jediné takovým způsobem, jenž bohatství Jeho milosti oslaví. Proto když malomocný byl opět uveden do tábora, tedy byl uveden až ke dveřím stánku úmluvy. (3. M. 14, 11.) Když se marnotratný syn domů vrátil, tedy mu jeho otec dal místo u svého stolu; a když Petr po svém pádu byl opět vzpřímen, tedy mohl mužům izraelským přivolati: „Vy pak toho svatého a spravedlivého odepřeli jste se.“ (Skut. 3, 14.) A obvinil je z jednání, jehož se sám za těch nejtěžších okolností dopustil a tak vinným se stal. Ve všech těchto a i v mnoha jiných případech vidíme, že Bůh dokonale vzpřimuje. V plné síle milosti a v plné důvěře víry vede On vždy

duši zpět k sobě. „Budeš-li se míti navrátiti, **ke mně** se navrať.“ – „Abram šel až k místu tomu, kdež **prvé** byl stánek jeho.“

Mimo toho má působení božského uvedení duše v původní stav neobyčejně praktickou stránku; a když **charakter** tohoto opětného uvedení v původní stav zákonitost zahanbí, tedy její **působení** umlčí bezzákonitost. Duše uvedená v původní svůj duchovní stav, má živý a hluboký pocit o zlém, od něhož je osvobozena; a toto se projevuje duchem horlivosti, modlitby, svatosti a bedlivosti. Bůh nás nevzpřímuje, abychom to brali ještě lehkovážněji s hříchem jakž až dosud, a abychom znovu upadli. Nikoliv, On praví: „Jdiž a nehřeš více.“ (Jan 8, 11.) Čím hlubší je můj pocit **o milosti** božského vzpřímení, tím hlubší bude také můj pocit **o svatosti** toho samého. Tato zásada se představuje ve všech dílech Pisma svatého; zvláště ji však nalezneme v následujících, nám dobře známých místech: „Duši mou očerstvuje (t.zn. vzpřímuje), vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své.“ (Žalm 23, 3.) „Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, a nás očistil od všelike nepravosti,“ (1. Jan 1, 9.) Pravá přiměřená stezka božsky vzpřímené duše je stezka spravedlnosti. Jinými slovy, když jsme okusili milosti, tu obcujeme ve spravedlnosti. **Mluvíti** o milosti a **choditi** v nepravosti znamená podle slov apoštola: „Milost Boha našeho přenášeti v chlépnost.“ (Juda 4.) Když „milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému“ (Řím. 5,

21), tak se to také zjeví v dílu spravedlnosti, jakožto ovoci tohoto života. Milost, jenž nám naše hříchy odpustí, očišťuje nás také od veškeré nepravosti. Tyto dvě věci se nesmí nikdy od sebe dělit; ve vzájemném spojení umlčují, jak již podotknuto, jak zákonnost, tak i bezzákonnost lidského srdce.

Na Abrahama čekala však ještě jedna zkouška a ta byla těžší než ta v době hladu. Tato zkouška měla svůj původ ve spojení s člověkem, kterýž, jak je zřejmé, nechodil v síle osobní víry ani u vědomí osobní zodpovědnosti. Vypadá to, že Lot hned z počátku byl ku předu veden více vlivem a příkladem Abrahama jak svou vírou v Boha; a toto není žádný neobyčejný případ. Pohled na dějiny lidu Božího nás přesvědčí o tom, že každému velikému hnutí, které Duch Boží způsobil, se také připojili lidi, kteří osobně nebyli účastni síly, jež ona hnutí vyvolala. Takové osoby jdou jistý čas vedle a jsou buďto jako mrtvá tížící závaží svědectví, aneb totéž určitým způsobem přímo i zdržující. Tak v případě Abrahama. Bůh mu přikázal, aby opustil své příbuzenstvo, ale na místo poslušnosti, vzal on totéž sebou. Táře ho na cestě zdržel, dokudž jej smrt neodstranila z cesty; a Lot ho doprovázel poněkud dále, dokudž nad ním nezvítězily a jej nepřemohly „jiné žádosti“, (Mar. 4, 19.)

Při vyjití Izraele z Egypta lze pozorovati totéž. Lid, jenž se k nim „přimísil“, šel s nimi a stal se jim podnětem mnohých znečištění, zeslabení a zármutků. Ve 4.Moj.11,4. čteme: „Lid pak k nim přimíšený

napadla žádost náramná; a obrátivše se, plakali synové Izraelští a řekli: Kdo nám to dá, abychom se masa najedli?" Právě tak tomu bylo v prvních dnech církve; a později, u všech Duchem Božím vyvolaných probuzeních a obživeních, bylo lze pozorovati mnohé osoby, kteréž se připojily k oněm hnutím, a to pod těmi nejrozličnějšími vlivy. Tyto vlivy nebyly božské, nýbrž jen přecházející a proto se osoby ty brzy zpět vrátily a opět své místo ve světě zaujaly. Jen to, co je od Boha, má trvání. Musím uskutečniti svazek, jenž je učiněn mezi mnou a Bohem. Musím si býti vědom, že zaujímám postavení, do kterého mně Bůh povolal; neboť jinak nemohu v tomto postavení ani pevnost ani vytrvalost projevit. Nemůžeme jíti cestou někoho jiného, poněvadž tento po ní kráčí. Bůh označuje ve Své milosti jednomu každému z nás stezku, po které kráčeti, působiště, kde se pohybovati a povinnosti, kterým dostáti máme. Je na nás, abychom své povolání a ty s ním spojené povinnosti znali a abychom v síle milosti, jež se nám denně udílí, v tomto povolání k oslavení Božímu působili. Zda míra naší působnosti je veliká nebo malá, to s tím nemá co dělat, jen když Bůh nám ji svěřil. Ať již někdo „pět hřiven“ obdržel aneb jen „jednu“, pakliže vzhledem ku Pánu tou jednou věrně těžíme, tedy uslyšíme z Jeho úst právě tak slova: „To dobře, služebníče dobrý a věrný!“ (Mat. 25, 21.) jako kdybychom „pět“ věrně spravovali. Pavel, Petr, Jakub a Jan měli jedenkaždý svou zvláštní míru a službu. Právě tak je tomu i s ná-

mi. Žádnému není zapotřebí do práce druhého se mísiti. Truhlář má pilu, hoblík, kladivo a dláto; a on používá jeden každý z těchto nástrojů, jak jich potřebuje. Nic není bezcennější jak pouhé padělání. V přírodním světě něco takového nenalezneme; každá stvořená bytost má své vlastní místo a svou obzvláštní působnost. A když je tomu tak ve světě přírodním, jak mnohem více v duševním! Pole toto je dosti rozsáhlé pro všechny. V každém domě jsou nádoby různé velikosti a rozličných tvarů, a vlastník je všechny potřebuje.

Kéž bychom se proto, milovaný čtenáři, stále zkoušeli, zda stojíme pod božským aneb pod lidským vlivem; zda naše víra spočívá na lidské moudrosti aneb na Boží síle. Zda něco činíme, poněvadž druzí totéž činí, aneb poněvadž nás Pán k tomu povolal; a konečně, zda se jen na příklad o vliv našeho okolí podpíráme, aneb zda jsme udržováni osobní vírou. To jsou vážné otázky.

Požívání obecenství našich bratří je jistě výsada, avšak spoléháme-li v to, tedy brzy utrpíme škodu. Právě tak, když jdeme přes naší míru, ztratí naše práce svou cenu; ona je vynucená a nepřirozená. Není těžkým poznati zdali je někdo na svém místě a pracuje-li podle míry své schopnosti. Každé vynucené, ozdobené bytí, každé osobování se a veškeré nápodobňování je opovržení hodné. Dejž nám Pán milosti, abychom byli vždy pravdivými, upřímnými a přirozenými. Kdo se opováží do hluboké vody aniž by dovedl plovati, bude brzy ru-

kama a nohama třepati; a vydá-li se pro cestu nezpůsobilá a nevystrojená loď na moře, tedy se brzy vrátí do přístavu aneb ztroskotá. Lot opustil „Ur Kaldejských“, ale neosvědčil se v rovině sodomské. Povolání Boží se nedotklo jeho srdce a jeho zrak zůstal uzavřený pro slávu Božího dědictví. To je vážná myšlenka! Bohu budiž dík, že je pro každého služebníka Božího stezka, osvětlená Jeho uznáním a světlem Jeho obličeje; a naší radostí má býti, choditi po této stezce. Jeho uznání je dosti pro srdce, jež Ho zná. Arciť že se takto nebudeme vždy radovati z porozumnění a uznání našich bratří, často nebudou snad míti pro nás porozumnění; ale tomu se nemůžeme vyhnouti. Ale „ten den“ postaví vše na patřičné místo; a věrně smýšlející srdce pohlíží klidně tomuto dnu vstříc, poněvadž ví, že „tehdaž bude míti chválu každý od Boha.“ (Porovn. 1. Kor. 13, 4, 5.)

Uvažujme však ještě poněkud blíže, co Lota přimělo opustiti cestu veřejného svědectví. V životě jednoho každého člověka je bod, kde se zjeví, na které půdě stojí, jaké pohnutky jej vodí a za jakými účely jde. Tak tomu bylo u Lota. On nezemřel v Cháran, ale přišel ku pádu v Sodomě. **Zřejmá** příčina tohoto pádu byla „nesnáz“ mezi jeho pastýři a mezi pastýři Abrahamovými. Když někdo nechodí se sprostným okem a s přečištěnými náklonnostmi, tedy najde snadno kámen, jenž ho přivede ku poklesku. Nenajde-li ho dnes, tedy snad zítra, a když ne zde, tedy jinde. V jistém smyslu na to nepříjde, co je **zdánlivou** příčinou od-

chýlení od přímé cesty; **skutečná** příčina často snad ujde veřejné pozornosti. Tato je ukrytá uvnitř v tajných komorách náklonností a přání srdce, tam kde **svět** v té neb oné formě vchod nalezl. „Nesnáz“ pastýřů mohla se bez duchovní škody jak pro Abrahama, tak i pro Lota urovnati. Prvnímu dala ve skutečnosti jen příčinu zjevití slavnou sílu víry, jakož i k ukázání morální vyvýšenosti a nebeské převahy, jimiž víra věřícího obléká. Lotovi dala příležitost na světlo přivéstí úplnou světskost, kterouž jeho srdce naplněno bylo. Nesnáz **způsobila** v srdci Lota právě tak málo světskost, jako v srdci Abrahamově víru, ale ona u obou zjevila, co bylo v jejich srdcích.

Tak je to vždycky. Nesnáze a nesváry povstanou v církvi Boží; mnozí tím bývají přivedeni ku pokleskům a bývají tím aneb oním způsobem zpět do světa vehnání. Oni použijí pak oněch smutných zjevů k tomu, aby od sebe odvalili veškerou zodpovědnost a aby ji svalili na ty nesnáze a nesváry. Ve skutečnosti však byly tyto věci jen prostředkem ke zjevení skutečného stavu jejich duše a náklonností jejich srdce. Je-li svět jednou v srdci, tu je cesta k němu lehká k nalezení. Prozrazuje to také nízký stupeň mravní vyvýšenosti, když nesnáze a nesváry, ač tyto jsou politování hodné, jsou příčinou, že někdo haní lidi a okolnosti, kdežto kořen zla se nachází v našem nitru. Je to smutné a pokořující, když v přítomnosti „Kananejských a Ferezejských“ bratří se hašteří. Naší řečí má vždy býti „Nechžť, prosím není nesná-

ze, mezi mnou a tebou, poněvadž jsme muži bratří." (V.8,9.) Proč však Abraham nevyvolil Sodomu? Proč nehnila nesnáz jej do světa? Proč nebyla pro něho žádnou příčinou ku poklesnutí? Poněvadž on vše uvažoval se strany Boží. Jeho srdce nebylo méně náchylné pro rovinu svlažovanou, než srdce Lotovo; on však nedovolil svému srdci, aby volilo. On přenechal volbu Lotovi a pak přenechal Bohu, aby za něho volil. To byla nebeská moudrost. Tak jedná víra vždycky. Ona přenechá Bohu starost k určení dědictví, jakož mu také přenechá uvedení do téhož. Víra může říci: „Provazcové padli mi na místech veselých, a dědictví rozkošného dostalo se mi." (Ž. 16,6.) Není znepokojen otázkou, kde „provazcové" pro něho padnou; neboť dle úsudku víry padnou vždy na „místa veselá", poněvadž Bůh je tam položí. Muž víry rád přenechá volbu muži zření, on může říci: „Půjdeš-li na levo, já na pravo se držeti budu; pakli půjdeš na pravo, na levo se držeti budu." (V. 9.) Jak krásný obraz nezištnosti a morální vyvýšenosti! A spolu jaká jistota!

Jisté jest, že přirozenost, ať se již sebe výše její přání pnou, a ať i díl, kterýž pro sebe vezme sebe větší je, přec jen nevztáhne svou ruku po pokladu víry. Víra uschová svůj poklad na místě, kdež hledati ho by přirozenosti ani ve snu nenapadlo. Ona se mu nemůže ani přiblížiti i kdyby chtěla, a nechtěla by to učiniti i kdyby mohla, takže víra, přenechávajíc přirozenosti volbu, právě tak dokonale je zajištěná jako je i podivuhodně nezištná.

Nuže, co zvolil Lot, když směl voliti? On zvolil Sodomu, právě ono místo, na které se měl v brzkou božský soud snést. Proč však učinil takovou volbu? Poněvadž obrátil svůj pohled na zevní zjev a nikoliv na vnitřní povahu a na budoucí osud tohoto místa. Pravý charakter Sodomy bylo „zlo“ a její budoucí úděl „soud“, zkažení „ohněm a sírou“. Někdo snad namítne, že Lot o všem tom nevěděl. Snad ne; Abraham to také nevěděl. Ale Bůh to věděl a kdyby Lot Jemu volbu svého dědictví přenechal, tu by mu Bůh jistě neurčil místo, jehožto zkažení On již určil. Lot však volil sám a viděl v Sodomě, proti úsudku Božímu, vhodné místo pro své ležení. Jeho oko spočívalo na „rovině svlažované“ a tato zaujala jeho srdce. On postavil své stany „až k Sodomě.“ (V. 10.–12.) Tak volí přirozenost. „Děmas mne opustil, zamilovav tento svět.“ (2. Tim. 4, 10.) Lot opustil Abrahama pro tutéž příčinu; on opustil místo svědectví a vstoupil na půdu soudu.

„I řekl Hospodin Abramovi, když se oddělil od něho Lot: Pozdvihni nyní oči svých a pohleď z místa, na němž jsi, na půlnoci a na poledne, i na východ a na západ. Nebo všecku zemi, kterouž vidíš, tobě dám a semeni tvému až na věky.“ V. 14, 15.) „Nesnáz“ a „oddělení“ se, nemohly Abrahamovi uškoditi, přivedly však nebeské zásady, jež ho vedly, jasně na světlo a sílily život víry v jeho duši. Mimo to posloužily k osvětlení jeho cesty a osvobodily jej od společníka, kterýž mohl jen jeho krok zdržovati. Tak posloužilo Abra-

hamovi vše k dobrému a přineslo mu výtě-
žek bohatého požehnání.

Nezapomeňme nikdy – a toto je vážná,
ale spolu i povzbuzující pravda – že každý
člověk časem své obzvláštní stanovisko za-
ujme. Všichni, kteříž běží, aniž by byli po-
sláni, dříve nebo později nějakým způso-
bem klesnou a vrátí se zpět k tomu, co
opustili; oproti tomu všichni, kteříž jsou
Bohem povoláni a v Něho důvěřují, bývají
Jeho milostí udržováni.

Stezka spravedlivých jest jako světlo
jasné, kteréž rozmáhá se a svítí až do pra-
vého dne." (Přís. 4, 18.) Tato myšlenka má
nás udržeti pokornými a bdělými a ponou-
kati k modlitbám. „A protož, kdo se do-
mnívá, že stojí, hleďž aby nepadl." (1. Kor.
10, 12.) „Jisté jest, že jsouť poslední,
kteříž budou první a jsou první, kteříž budou
poslední." (Luk. 13,30.) Slovo Páně: „Ale kdož
setrvá až do konce, tentž spasen bude." (Mat 10, 22.) To je zásada, jež má velikou
morální dalekosáhlost, ať je již její ob-
zvláštní použití jakékoliv. Mnohá loď sli-
bovala, opouštějíc přístav s pyšně napjatými
plachtami při jásotu lidí, krásnou cestu; ale
žel! bouře, vlny, mělčiny, písčiny a úskalí
změnily brzy stav věci a cesta nastoupená
za poměrů nejpriznivějších, skončila úplným
nezdarem. Zde mluvím jen o stezce služby
a svědectví, nikoliv však o přijetí člověka
a o jeho věčném spasení v Kristu. Toto není,
díky Bohu za to, závislé na žádný způsob
od nás, nýbrž od Pána, kterýž řekl: „A jáť
život věčný dávám jim a nezhynout na
věky, aniž jich kdo vytrhne z ruky mé."

(Jan 10, 28.) Není však často viděti věřící jíti cestou obzvláštní služby nebo svědectví (v domnění, že jsou Bohem k tomu povoláni) a po nějakém čase vypovídají službu? A dále, nezříme mnohých, kteříž — když se byli přiznali k obzvláštním zásadám působení, o kterých však nebyli Bohem poučeni, aneb kterýchžto následky v přítomnosti Boží zrale neuvážili — tím končí, že sami těchto zásad veřejně ruší? Toto vše je politováníhodné, a máme se toho pečlivě vystříhati. Takové jednání seslabuje víru vyvolených a dává nepříteli pravdy podnět k rouhání. Jeden každý má své povolání a vyslání bezprostředně od Pána samého obdržeti. Všech, kterýchž Kristus k obzvláštní službě povolává, On **je** také v **ní** jistě udrží; neboť On nevyslal ještě nikdy někoho do války na vlastní útraty. Běžíme-li však, aniž bychom byli posláni, tu nejen že sami poznáme vlastní bláhovost, nýbrž zjevíme ji také před jinými.

Nechť mi však čtenář porozumí. Nikdy se nemá někdo představovati jako zástupce nějaké zásady, aneb vzor nějakého obzvláštního charakteru služby aneb svědectví. Bůh nás od toho ochraň! Nebylo by to nic jiného jak jen bláhovost a ješitný klam. Úlohou učitele je vykládati slovo Boží a úlohou služebníka je představití vůli Boží. Avšak i když tomu všemu také úplně rozumíme a za správné to uznáváme, tož přec jen nezapomeňme spočísti náklad, nežli započneme stavěti věž aneb nežli potáhneme do boje. (Luk. 14, 28.—31.) Kdyby se to-muto napomenutí více vážné pozornosti vě-

novalo, tu by bylo mezi námi viděti méně zmatků a nezdravých věcí.

Abraham byl Bohem povolán z Ur do Kanaánu; a proto jej Bůh vedl celou cestu. Když Abraham v Cháran prodléval, Bůh na něho čekal; když šel do Egypta, Bůh jej přivedl zpět; když potřeboval vedení, On jej vedl. Když povstala nesnáz a rozdělení, Bůh měl o Abrahama péči – takže Abraham mohl vděčně vyznati: „Ó, jak veliká jest dobrotivost tvá, kterouž jsi odložil těm, jenž se bojí tebe a kterouž jsi činíval doufajícím v tebe před syny lidskými,“ (Ž. 31, 20.) On neztratil nic následkem nesnáze; měl, jako i před tím, svůj stan a svůj oltář. „Tedy Abram hnuv se se stanem, přišel a bydlil v rovinách Mamre, kteréž jsou při Hebronu, kdežto vzdělal oltář Hospodinu.“ (V. 18.) Nechtěl si Lot zvolit Sodomu; Abraham hledal a našel své vše v Bohu. V Sodomě nebylo žádného oltáře. Ne velebení Boha, nýbrž láska k světu řídí kroky do Sodomy. A i kdyby našli předmět, kterýž hledají, jaký to vezme konec? Slovo Boží nám na to odpovídá: „I dal jim, čehož se jim chtělo, avšak dopustil hubenost na život jejich,“ (Ž. 106, 15.)

KAPITOLA 14.

Tato kapitola nám sděluje vzpouru pěti králů proti Chedorlaomerovi, jejich podrobiteli a o bitvě z toho vzešlé. Duch svatý se může s pohyby králů a jejich vojsk zabývati, přijdou-li tito nějakým způsobem do

styku s lidem Božím. Abraham nebyl osobně zapleten do této vzpoury a jejich následků. Jeho stan a oltář nehodili se pro příčinu k vypovězení války a také jim nehrozilo nebezpečí, že vypuknutím aneb skončením války by mohly býti nějak dotčeny. Kterakž by také mohl majetek nebeského člověka lákati chtivost a ctižádost králů a dobyvatelů tohoto světa? Avšak ačkoliv Abraham nebyl bitvou „čtyř králů proti pěti“ dotčen, tož tomu bylo s Lotem přec jinak. Jeho postavení bylo takové, že jej vtáhlo do celé té záležitosti. Dokavadž chodíme z milosti po cestě víry, tu se nacházíme mimo obor okolností světem otřásajících; když však opustíme naše vysoké a vzácné postavení jakožto tací, jichž „obcování jest v nebesích“ (Fil. 3, 20), a hledáme jméno, místo a díl na zemi, tedy musíme také očekávati, že budeme míti i podíl na otřesech a změnách tohoto světa. Lot se usadil v rovinách sodomských a následkem toho se jej válka sodomská těžce dotkla. Tak tomu bude vždy. Je to hořké a bolestné, pro dítě Boží, vstoupí-li se syny tohoto světa ve spojení; jeho duše utrpí vážnou škodu a svědectví, jež mu Bůh svěřil, se seslabí. Jaké svědectví mohl Lot v Sodomě vydati? V nejlepším pádu jen nanejvýš slabé. Již skutečnost, že se na tomto místě usadil, dala jeho svědectví smrtelnou ránu. Každé slovo proti Sodomě a proti bezbožnému životu jejich obyvatel, bylo by proti němu samému namířeným, zatracujícím rozsudkem; neboť proč tam byl? Vůbec není vidno, že myslel na vydání svědectví pro Boha, když tam své

stany postavil. Osobní a rodinné zájmy tvořily bezpochyby pohnutky k jeho jednání. Když nám pak Petr sděluje, že „ten zajiště spravedlivý, bydliv mezi nimi, den ode dne hleděním i slyšením spravedlivou duši nešlechetrnými jejich skutky trápil“, tedy jest zjevné, že i kdyby to učiniti chtěl, tedy měl jen málo síly, aby mohl trestati jejich „nešlechetrné skutky“.

Uvažujeme-li to z praktického stanoviska, tedy je důležité, abychom toho dbali, že nemůžeme býti vedeni současně dvěma úmysly. Nemohu na př. současně sledovati své vedlejší zájmy a zájmy evangelia o Kristu. Jdu-li někam za obchodem, tu je zjevně obchod mým účelem a ne zvěstování evangelia. Ovšem mohu si předsevzítí obstarati svůj obchod a spolu zvěstovati evangelium, ale to je jasné, že jedno neb druhé musí býti mým účelem. Ne, že by snad služebníci Kristův nemohl požehnaně a působivě zvěstovati evangelium a vésti obchod; avšak v takovémto případě není obchod, nýbrž evangelium jeho vlastním vedoucím zájmem. Pavel zvěstoval evangelium a také dělal stany; ale jeho účelem nebylo dělání stanů, nýbrž zvěstování evangelia. Mám-li svůj obchod na zřeteli, tedy se mé kázání zjeví jakožto neplodné a jakožto pouhá forma i pak, když to také nepoužívám jakožto záminky ku posvěcení mé žádostivosti. Naše srdce je velmi oklamávající a klame nás často úžasným způsobem, chceme-li dosáhnouti nějaký obzvláštní účel. Předvádí nám nejušvědčivější důkazy pro naše jednání, zatemní osobními zájmy aneb neodsouzenou

svévůli očí mysli naší, takže nejsme více v stavu rozeznávatí povahu těchto zdánlivých důkazů. Jak často se setkáme s osobami, kteréž se chtějí udržeti v nějakém, jimi samými co nesprávně poznaném postavení a kteréž se odvolávají na to, že jim toto postavení otevírá rozsáhlé pole působení. Jedinou odpovědí Boží na všechny takové výmluvy je: „Aj, poslouchati lépe je, nežli obětovati, a ku poslušnosti státi, nežli tuk skopců přinášeti.“ (1. Sam. 15, 22.) Nedoказuje nám zkušenost Abrahama a Lota dostatečně, že věrnost oproti světu, když se od tohoto oddělíme a proti němu svědčíme, je nejpůsobivějším prostředkem ke sloužení jemu?

Avšak nemůžeme si ani dosti často připomenouti, že pravé oddělení od světa je jen výsledek obecenství s Bohem. Mohl bych se od světa oddělití a jako mnich, aneb nějaký přísný poustevník, sebe samého učiniti předmětem svého bytí; avšak oddělení pro Boha je něco docela jiného. Ono oddělení působí chladnost a úzkoprsost, toto vroucnost a otevřenost; ono nás vede k zaměstnávání s sebou samými, toto nás odvrací od nás samých k účinné lásce a sdílnosti pro jiné; ono činí naše já a jeho zájmy naším střediskem, toto však činí Boha a Jeho oslavení střediskem. Tak vidíme u Abrahama, že právě skutečnost jeho oddělení jej učinila schopným onomu velice důležitou službu prokázati, jenž se se svým světským obcováním dostal do utrpení. „Uslyšev tedy Abram, že by zajat byl **bratr jeho**, vypravil způsobných k boji a v domě svém

zrozených služebníků tři sta a osmnácte, a honil je až k Dan... I odjal zase všechno zboží; také i Lota bratra svého s statkem jeho zase přivedl, ano i ženy a lid." (V. 14.-16.) Přes vše, co se bylo stalo, byl Lot **bratr** Abrahamův a láska bratrská musela jednati. „Bratr v soužení ukáže se" (Přís. 17, 17); a často se stává, že doba nouze srdce obměkčí a ponouká nás k dobrotivosti vůči těm, od kterýchž jsme se museli oddělit. Je to povšimnutíhodné, že ač ve verši 12. čteme: „Vzali také Lota, a zboží jeho, syna **bratra Abramova**," ve verši 14. však nacházíme slova: „Uslyšev tedy Abram, že by zajat byl **bratr jeho**." Volání bratra v soužení dojde odpovědi v lásce srdce bratrského. To je božské. Pravá víra nás činí ovšem neodvislými, ale nikdy lhostejnými. Ona se nehalí klidně v kožesinu, kdežto bratr se zimou třese. Víra působí tři věci: ona „očišťuje srdce" (Skut. 15, 9); „působí skrze lásku" (Gal. 5, 6); a „přemáhá svět" (1. Jan 5, 4); a tyto tři výsledky víry se zjevily u této příležitosti u Abrahama v jejich celé kráse. Jeho srdce bylo očištěno od poskvrnění sodomského, on projevil upřímnou náchylnost vůči Lotovi, svému bratru, a vydobyl úplné vítězství nad králi. To je vzácné ovoce víry, této nebeské, Krista oslavující zásady.

Kdo chodí u víře, ten není však jistým před útoky nepřítele; právě naopak, často na něho dotírají bezprostředně po nějakém vítězství nová pokušení. Tak tomu bylo u Abrahama. „Tedy vyšel král Sodomský proti němu, když se navracoval od pobití Chedor-

laomera a králů, kteříž byli s ním, k údolí Sáreh, kteréž jest údolí královské." (V. 17.) Tato událost ukrývala v sobě bezpochyby nějaký lstivý úmysl nepřítele. „Král Sodomský" představuje jinou stránku moci nepřítele, kteráž je úplně rozdílná od té, kterouž jsme viděli v Chedorlaomerovi a králích, kteříž byli s ním". Když se nám v těchto představuje řvaní lva, tož jest, jako bychom v onom slyšeli syčení hada. Ať měl však Abraham co dělati s hadem aneb se lvem, jemu dostačila milost Boží, a tato milost byla dána k dobru služebníka Božího právě v okamžiku nebezpečí. „Melchisedech, také král Sálem, vynesl chléb a víno; a ten byl kněz Boha nejvyššího. I požehnal mu a řekl: Požehnaný Abram Bohem silným nejvyšším (tak podle pův.), kterýž vládne nebem a zemí. A požehnaný Bůh silný nejvyšší, kterýž dal nepřátely tvé v ruce tvé." (V. 18–20.) Zde je nám nejprve patřiti na okamžik, kdy Melchisedech vystupuje, a pak na dvojí působnost jeho služby. On nešel Abrahamovi vstříc, když tento byl zaujat pronásledováním Chedorlaomera, nýbrž když Abraham byl pronásledován králem sodomským, a toto činí veliký morální rozdíl. K vydání se v boj s vážnějším významem, jak byl ten, kterýž byl právě přestál, měl Abraham zapotřebí také v jeho významu důkladnějšího obcenství s Bohem.

Chléb a víno Melchisedechovo obcerstvily po boji s Chedorlaomerem duši Abrahamovu, kdežto požehnání sílilo jeho srdce pro boj, ježž měl vésti s králem sodomským.

Ačkoliv byl vítězem, nacházel se přec jen v okolnostech, kdež mu bylo nový boj prodělávati, a proto občerstvil královský kněz ducha vítěze a posiloval srdce bojovníka.

Je to nadevše vzácné pozorovati tvar a způsob, kterak Melchisedech uvádí Boha do myšlenek Abrahamových. On Jej nazývá „Bohem silným, nejvyšším, kterýž vládne nebem a zemí“, a zvěstuje spolu Abrahamovi, že je tímto Bohem „požehnaný“. To byla mocná příprava pro **setkání** s králem sodomským. Bohem „požehnaný“ člověk nepotřeboval to, co mu nepřítel mohl nabídnouti; a když „Vládce nebe i země“ jeho obzor vyplňoval, tu nemělo „zboží“ sodomské pro něho žádného půvabu. Proto nás nesmí překvapiti, když Abraham na nabídku krále sodomského: „Dej mi lid, a zboží vezmi sobě,“ odpověděl: „Pozdvihl jsem ruky své k Hospodinu, Bohu silnému nejvyššímu, kterýž vládne nebem i zemí, že nevezmu od niti až do řeménka obuvi ze všech věcí, kteréž jsou tvé, abys neřekl: Já jsem obohatil Abrama.“ (V. 22, 23.) Abraham se zdráhal býti obohacen králem sodomským. Jak by se také mohl domnívati, že osvobodí Lota od vlivu tohoto světa, kdyby se jím sám byl nechal opanovati! Osvoboditi svého bližního mohu jen pak, když sám úplně svobodným jsem. Dokudž se sám nacházím v ohni, tedy je mi nemožným jiných z ohně vytrhnouti. Stezka oddělení pro Boha je stezka síly a spolu také stezka pokoje a požehnání.

Svět ve všech svých různých formách je velikým nástrojem, jehož si satan použije, aby ruce sluhů Kristových ochromil a jejich náklonnosti zeslabil. Avšak, Bůh budiž za to pochválen! Když je srdce upřímné, tu se Pán v pravou hodinu přiblíží, aby nás potěšil, povzbudil a posílil. „Oči zajisté Hospodinovy spatřují všecku zemi, aby dokazoval síly své při „těch, kteříž jsou k němu srdce upřímného“. (2. Par. 16, 9.) To je povzbuzující pravda pro naše ubohá, bázkli-vá, pochybující a nestálá srdce. Kristus chce býti naším štítem a naší silou; „On učí ruce mé boji, a prsty mé bitvě,“ (Ž. 144, 1.) On „přikrývá“ hlavy těch Svých „v čas boje“; a On „potře satana pod nohy naše brzo“, (Řím. 16, 20.) Kéž by nás Pán uchoval uprostřed pokušení plného jeviště vůkol nás, věrnými pro Něho!

KAPITOLA 15.

Když pak ty věci pominuly, stalo se slovo Hospodinovo k Abramovi u vidění, řkoucí: „Neboj se Abrame; já budu pavéza tvá, a odplata tvá velmi veliká.“ (V. 1.) Pán nechtěl dopustiti, aby Jeho služebník utrpěl nějakou škodu odmítnutím nabídek světa. To bylo nekonečně lepší pro Abrahama býti uschován za pavézou (štítem) Hospodina, a býti účasten Jeho „velmi veliké odplaty“, jak se utéci pod ochranu krále sodomského a přijmouti zboží sodomské. Místo, označené prvním veršem naší kapitoly, na které Abraham byl posta-

ven, mluví krásným, výrazuplným způsobem o postavení, do kterého jedna každá duše skrze víru v Krista uvedena bývá. Hospodin byl Abrahamův „štít“, takže mohl v Něm odpočívati, a On byl jeho „odplatou“, takže mohl v Něho důvěřovati. Právě tak jest tomu dnes s věřícím: on najde své odpočívání, svůj pokoj, svou jistotu, své vše v Kristu. Žádný šíp nepřítelů není s to proraziti štít, jenž i toho nejslabšího učedníka Páně kryje. A budoucnost? — **Kristus** ji vyplňuje. Jak vzácný podíl! Jaká naděje! Podíl, kterýž nikdy nemůže býti vyčerpán; naděje, jež nikdy nezahabí. To jedno, jakož i to druhé je nezměnitelně zajištěno radou Boží a dokonanou obětí Krista; a v přítomnosti požíváme tyto věci skrze službu Ducha svatého. Poněvadž tomu tak jest, tedy je na bíledni, že se věřící, jenž světskou dráhu sleduje aneb tělesným žádostem se poddá, nemůže radovati se ani ze „štítu“ ani z „odplaty“. Když je Duch svatý zarmoucen, tedy On nemůže udíleti požitek toho, co je obzvláštní podíl a obzvláštní naděje věřícího. Proto vidíme v tomto oddílu ze života Abrahamova, že když se vrátil z bitvy s králi, a když odmítnul nabídku krále sodomského, že se mu Hospodin představil v tomto dvojím charakteru. Kéž by naše srdce o tom přemýšlelo, milovaný čtenáři; to obsahuje celou knihu plnou bohaté, praktické pravdy.

Konec naší kapitoly nám představuje obě zásady synovství a práva dědičného. „Jemužto řekl Abram: Panovníče, Hospodine, což mi dáš, poněvadž já scházím **bez**

děti, a ten, jemuž zanechám domu svého, bude Damašský Eliezer? Řekl ještě Abram: Aj, mně jsi nedal semene; a aj, schovanec můj bude mým dědicem." (V. 2, 3.) Abraham si přál mítí syna; neboť věděl, že mu bylo slovem Božím zajištěno, že „jeho símě" mělo „všecku zemi" obdržeti. (Porov. K. 13, 15.) Synovství a právo dědičné jsou spolu v myšlenkách Božích nerozlučně spojené. „Ale kterýž vyjde z života, ten dědicem tvým bude." (V. 4.) Synovství je vlastní základ všeho; ono je nadto ovocem neomezené rady Boží a Jeho působení. V epistole Jakuba čteme: „On proto, že chtěl, zplodil nás," (Jak. 1, 18.) Synovství je konečně založeno na věčné a božské zásadě vzkříšení. Jak by tomu mohlo jinak býti? Tělo Abrahamovo bylo již „umrtvené" takže v jeho i v každém jiném případě to muselo býti synovství v síle vzkříšení. Přirozenost je mrtvá a nemůže pro Boha ani nic zploditi aniž co přijati. Dědictví se rozprostíralo v celé své kráse před zrakem patriarchy; avšak kde byl dědic? Tělo Abrahamovo i lůno Sáry byly již „umrtvené", ale Hospodin je Bůh vzkříšení a právě proto je pro Něho „umrtvené tělo" půdou, kde může působiti. Kdyby nebyla přirozenost umrtvená, tu by ji musel Bůh předem umrtviti, aby tak mohl cele Svou moc zjevití. Jeviště z kterého je přirozenost, se všemi svými tak velmi vychvalovanými silami a se svým ješitným osobováním si, rozsudkem smrti odstraněna, je nejprůměřenějším pro působení Boží. Proto slyšel Abraham slovo Boží: „Vzhlédniž nyní k nebi a sečti hvězdy, bu-

deš-li je však moci sčísti? Řekl mu ještě: Tak bude símě tvé." (V. 5.) Když Bůh vzkříšení vyplňuje obzor duše, tu není žádných mezí pro její požehnání; neboť Tomu, jenž mrtvé obživuje, není nic nemožným.

„Abraham uvěřil Hospodinu a počteno mu to za spravedlnost." (V. 6.) Abrahamovi zde připočtená spravedlnost byla založená v jeho víře v Boha jakožto Toho, jenž obživuje mrtvé. Právě v tomto charakteru se zjeví ve světě, kde smrt panuje; a duše, která v Něho jakožto takového Boha věří, bývá Bohem uznána za spravedlivou. Tím je ovšem člověk zřejmě, co se jeho spolupůsobení u toho týče, úplně vyloučen; neboť co může činiti na půdě smrti? Může vzkřísiti mrtvé? Může otevřít brány hrobu? Je v stavu ujíti moci smrti a přejíti přes hranice jejího smutného panování k životu a svobodě? Nikoliv; a proto si nemůže vyzískati ani spravedlnosti, aniž se dostati do poměru dítku. Bůh „nenít Bůh mrtvých, ale Bůh živých." (Mark. 12, 27.) A proto nemůže člověk, dokudž se nachází pod mocí smrti a panováním hřícha, znáti ani postavení dítku ani stav spravedlnosti. Jedině Bůh může tedy dáti dětství a synovství, a jen On může připočísti spravedlnosti. Obé je pak spojeno s vírou v Něho jakožto Boha, jenž vzkřísil Krista z mrtvých.

Tak uvažuje apoštol tu otázku, když ve 4. kap. epištoly k Římanům víru Abrahamu představuje: „Jestliž pak to napsáno ne pro něj toliko, že jemu počteno bylo, ale i pro nás, kterýmž bude počteno, **věřícím v toho, kterýž vzkřísil Ježíše, Pána**

našeho, z mrtvých." Zde se i nám Bůh vzkříšení představuje jako předmět víry, a naše víra v Něho je jediným základem naší spravedlnosti. Kdyby Abraham, když vzhlédl k nebi hvězdami posetému, zůstal státi u svého, již „umrtveného těla“, tu by mu nikdy nepřišla myšlenka na símě, nesčetné jako hvězdy. On však nepohlížel na své vlastní tělo, nýbrž na Boží moc vzkříšení. A poněvadž tato moc to byla, kteráž měla zaslíbené símě dáti, tu můžeme porozuměti, že hvězdy nebeské a písek břehu mořského byly jen slabými obrazy; neboť který přirozený předmět by mohl vysvětliti působení moci, kteráž mrtvé obživuje?

Právě tak musí hříšník, když po uslyšení radostného poselství evangelia uzřel čisté světlo přítomnosti Boží, a pak by se pohřížiti musel do nevystihlých hlubin své vlastní hříšné povahy, vším právem zvolati: „Kterak bych se mohl kdy dostatí do přítomnosti Boží? Kterak bych mohl kdy v tomto světle přebývati?“ Kde je odpověď? V něm samém? Nikdy. Ne, Bůh buď za to chválen! Odpověď je v Něm, našem veleslavném Pánu. On přišel od Otce a až na kříž, ano, až do hrobu sestoupil. Z hrobu byl vyvýšen na trůn, takže Svou osobou a Svým dílem vyplnil celý prostor, kterýž tyto dva nejkrajnější body od sebe dělí. Jistě že není nic vyššího než lůno Otce, toto věčné bydliště Syna; ale také nic nižšího než kříž a hrob; ale — ó podivuhodná pravda! — Krista nalézám v lůnu Otce a v hrobě. On sestoupil a vytrpěl smrt, aby v prachu hrobu zanechal veškerou tíhu

hříchů a nepravostí Svého lidu. Kristus v hrobě představuje konec všeho, co člověk jest, představuje konec hřícha před náš zrak; v něm je moci satana na vždy hranice položena. Hrob Ježíše je tou velikou konečnou závěrkou všeho. **Vzkříšení** nás však přenáší přes tuto závěrku a tvoří nepomíjející základ, na kterém sláva Boží a požehnání člověka věčně spočívají. Jakmile oko víry spočine na vzkříšeném Kristu, tu v Něm nalézá vítěznou odpověď vzhledem k hříchu, soudu, smrti a hrobu. Pán Ježíš, jenž s tímto vším božským způsobem se setkal, je vzkříšen z mrtvých a posadil se po pravici velebnosti na výsostech; a nejen to, Duch Vzkříšeného a Oslaveného ve věřících činí jej synem. Věřící je jako z hrobu Krista vyveden, obživen, jak čteme: „I vás, když jste mrtví byli ve hříších a v neobřízce těla vašeho, spolu s Ním obživil, odpustiv nám všecky hříchy. (Kol. 2, 13.)

Vidíme tedy, že synovství, poněvadž je založeno na vzkříšení, stojí ve spojení s dokonalým ospravedlněním, s dokonalou spravedlností a s dokonalým osvobozením ode všeho, co by mohlo nějak býti proti nám. Bůh by nemohl nám, majícím nějaký hřích na sobě, dovoliti přístup ve Svou přítomnost; On nemůže ani jedinkého poskvrnění hříchem na Svých synech a dcerách trpěti. Otec marnotratného syna nemohl tomuto dáti žádného místa **u svého** stolu, dokudž on se ještě nacházel v círu daleké krajiny. On mu šel vstříc, padl na jeho šíji a políbil ho v jeho hadrech, a toto byl jeho **milosti** plný skutek; ale nebylo to možné,

aby syn v hadrách u jeho stolu místo zaujal. Milost, kteráž otce marnotratnému synu vstříc pudila, panuje skrze spravedlnost, kteráž ztraceného vedla v dům a blízkost otce. Nebyla by to milost, kdyby otec chtěl na syna čekat, dokudž si tento sám nezaopatřil nový šat; a právě tak by také nebylo spravedlivé, uvést syna v jeho hadrech do domu. Avšak milost a spravedlnost září v jejich plném lesku a jím vlastní kráse, když otec ztracenému synu vstříc běžel a na šíji mu padl, avšak přec jen mu nedal místo u svého stolu, dokudž nebyl oblečen hodně svého vyvýšeného a blahoslaveného postavení. Bůh sestoupil v Kristu až na nejnižší stupeň morálního stavu člověka, aby jej tímto ponížením pozdvihl k nejvyššímu stupni blahoslaveného obecenství s sebou samým. Z toho všeho jde najevo, že naše synovství se všemi s tím spojenými výsadami a hodnostmi, je zcela neodvislé od nás. Máme s tím právě tak málo co činit, jako umrtvené tělo Abrahama a umrtvený život Sárin se semenem, jež mělo býti jako nesčetné hvězdy nebeské a jako písek břehu mořského. Vše je od Boha. Bůh Otec vymyslel plán, Bůh Syn položil základ a Bůh Duch svatý provádí stavbu; a tato stavba nese nápis: „**Milostí, věrou bez skutků zákona.**“ (Řím. 3, 28; Efez. 2, 8.)

Avšak naše kapitola nám představuje ještě jeden velmi důležitý předmět, totiž **právo dědické**. Když otázka synovství a spravedlnosti byla božsky a bezvýminečně spořádána, řekl Bůh Abrahamovi: „Já

jsem Hospodin, kterýž jsem tě vyvedl z Ur Kaldejských, aťbych dal zemi tuto k dědičnému vladařství." (V. 7.) Zde se jedná o důležitou otázku práva dědictvého, a také se ukazuje stezka, po které mají vyvolení dědicové kráčet, prve nežli zaslíbeného dědictví dosáhnou: „A jestliže dívky, tedy i dědicové, dědicové zajisté Boží, spolu pak dědicové Kristovi, jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslavení byli." (Řím. 8, 17.) Naše cesta k slávě vede utrpením, zármutkem a soužením. Ale Bohu budiž dík; věrou můžeme říci, „že nejsou rovna utrpení nynějšího času oné slávě, kteráž se zjevití má na nás." (Řím. 8, 18.) Dále víme, že „toto nynější lehoučké soužení naše převelmi veliké věčné bříme slávy nám působí." (2. Kor. 4, 17.) A konečně „se chlubíme souženími, vědouce, že soužení trpělivost působí, a trpělivost zkušení, zkušení pak naději." (Řím. 5, 3. 4.) Je to pro nás veliká čest a výsada, když je nám popřáno píti z kalicha našeho oslaveného Pána a býti pokřtěnu Jeho křtem a jíti v Jeho požehnaném obecenství po té stezce, která vede přímo k našemu slavnému cíli. Dědic jakož i spoludědicové dosáhnou tohoto dědictví po stezce utrpení.

Připomeňme si však, že utrpení, na kterých spoludědicové podíl mají, nenesou žádné trestající živly. Není to utrpení pro hřích pod rukou božské spravedlnosti. Toto utrpení vytrpěl dokonale Kristus, božská oběť, když na kříži svou svatou hlavu sklonil pod ranami oné spravedlnosti. „Nebo i Kristus jednou za hříchy trpěl." (1.

Petr. 3,18). Toto „jednou“ stalo se na kříži **a nikde jinde**. Nikdy předtím netrpěl On za hříchy; a nikdy nemůže On opět za hříchy trpět. „Ale nyní **jednou** při skonání věků, na shlazení hřícha skrze obětování sebe samého, zjeven jest.“ „Kristus **jednou** jest obětován.“ (Žid. 9, 26. 28.)

Máme dvě hlediska, ze kterých můžeme uvažovati o trpícím Kristu; nejprve jako stíraného Bohem, a pak jako opovrženého lidmi. Pod trestem Božím stál On úplně sám; v Jeho opovržení lidmi máme výsadu a čest, že jsme s Ním spojeni. V prvním se On nacházel úplně sám; neboť kdo by tam mohl spolu s Ním po Jeho boku státi? On nesl sám hněv Boží, osamělý sestoupil On sám do údolí pustého, kteréž nikdy nebylo děláno aneb oseto (5. Mojž. 21, 4); a tam spořádal On pro vždy otázku našich hříchů. Na tomto utrpení Kristově nemáme žádné účasti, ačkoliv mu věčně za vše vděčíme. Úplně sám bojoval v tom boji a zvítězil; avšak kořist dělí On s námi. Sám byl „v jámě hlučící, v blátě bahnivém“ (Ž. 40, 3); jakmile však postavil nohu Svou na věčnou skálu vzkříšení, spojil nás s sebou. On byl sám, když na kříži zvolal „hlasem velikým“; avšak má společníky, když zpívá „píseň novou“. (Ž. 40, 4.)

Nyní je otázka: chceme se zdráhati, **s Ním** trpět od lidí, když **On za nás** trpěl od Boha? Že to je v jistém smyslu otázkou, leží na bíledni; neboť Duch svatý používá ve spojení s tímto předmětem stále slova „jestliže“, „pakli“. (Pohled Řím. 8,

17; 2. Tim. 2, 11-13; Žid. 3,6.) Když se jedná o synovství, tu nepřichází takováto slova v úvahu. Vysokou hodnot synů nezískáme utrpením, nýbrž obživující silou Ducha svatého; založenou na dokonaném díle Kristově, přiměřeně věčným předsevzetím Božím. Toto postavení nemůže býti ničím zvikláno. Avšak přináležejíce k rodině Boží a jsouce již jakožto děti v domě, jsme povoláni trpěti. Naše cesta do říše vede, jak již řečeno, utrpením; a míra tohoto utrpení odpovídá naší oddanosti ke králi a naší podobnosti s Ním. Čím více jsme **Jemu** podobní, tím více s Ním trpíme; a čím hlubší je naše obecenství s Ním v utrpení, tím hlubší bude také ono s Ním v slávě.

Mezi **domem** otcovským a říší Syna je rozdíl. Vzhledem k prvnímu se jedná o schopnost, vzhledem k druhému o určené postavení. Všechny mé děti mohou seděti u mého stolu, ale jejich požitek mé společnosti a mého bavení závisí zcela a úplně od jejich schopnosti. Jedno z mých dětí může, v plném požitku svého poměru dětství seděti na mém klínu, aniž by bylo schopno porozuměti jen jednomu z mých slov. Jiné zas snad projevuje neobyčejné porozumění předmětu rozmluvy, aniž by však, co se jeho poměru vůči mně týče, bylo nějak šťastnější nad dítě sedící na mých kolenou. Jakmile se však jedná o službu mých dětí vůči mně, aneb o jejich veřejné vystoupení pro mne, tu je ta věc zřejmě docela jiná. Toto porovnání je však jen velice slabým vysvětlením myšlenky o rozdílu mezi schop-

ností v domě otcovském a nám daným postavením v říši Syna.

Kéž bychom však vždy pomněli, že naše trpění s Kristem není otcovským jhem, nýbrž výsadou. Není železným zákonem, nýbrž darem milosti; není vynucenou službou, nýbrž dobrovolnou oddaností. „Nebo vám jest to z milosti dáno pro Krista, abyste netoliko v Něho věřili, ale pro něj i trpěli.“ (Fil. 1, 29,) Dále není asi žádné pochybnosti, že právě tajemství utrpení pro Krista je v tom, že náklonnosti našich srdcí se spojí v Něm jakožto svém středisku. Čím více miluji Ježíše, tím větší je blízkost, v které s Ním obcuji; a čím blíže s Ním obcuji, tím věrněji následuji Jeho; a čím věrněji Ho následuji, tím více budu s Ním trpěti. Tak vytéká vše z lásky ke Kristu; a fundamentální pravda je, že my Jej milujeme, poněvadž On prvé miloval nás. Bojme se v tomto, jakož i v každém jiném bodu, zákonnického ducha. Nedomnívejme se, že někdo, kdož stojí pod duchem zákonnictví, trpí pro Krista. Ach, mnohem více se musíme obávat, že takový nezná ani Krista ani požehnaného postavení dětství; že není v milosti utvrzen, nýbrž že chce vstoupiti do rodiny zákonnickými skutky, než na cestě utrpení dosáhnouti říše.

Chraňme se však také z druhé strany, chtíti se vyhnouti kalichu a křtu našeho Pána. Nechlubme se požitkem požehnání, kteráž nám jistí Jeho kříž, mezitím co se zdráháme vzíti podíl na opovržení, kteréž tento kříž v sobě uzavírá. Budme přesvědčení, že stezka, jež vede do říše, není ani

osvětlena přízní tohoto světa, aniž je po-
seta růžemi jejího štěstí. Daří-li se
křesťanu v tomto světě, tu má veliké příčiny
k obavám, že není v obecnství s Kristem.
„Slouží-li mi kdo, následujž mne; a kdež
jsem já, tuť i můj služebník bude.“ (Jan 12,
26.) Co bylo cílem pozemské cesty Krista?
Toužil On po vlivu a po nějakém vysokém po-
stavení v tomto světě? Ó ne; On obdržel
Své místo na kříži mezi dvěma odsouze-
nými zločinci. „Ale“, odvětí někdo, „Bůh
měl v tom Svou ruku“. Ovšemže; ale i ruka
člověka v tom byla. A tato poslední sku-
tečnost má nevyhnutelně v zápětí, když cho-
díme s Kristem, naše opovržení od světa.
Naše spojení s Kristem, jež nám otvírá ne-
be, vylučuje nás z tohoto světa; mluvíme-li
o prvním, aniž bychom z toho posledního
něco zažili, to dokazuje jen, že je u nás
něco v nepořádku. Kdyby byl Kristus dnes
na zemi, jaká by byla Jeho cesta? Kam
by vedla a kde by ukončila? Bůh nám udě-
liž milosti, abychom tyto otázky zodpově-
děli v přítomnosti Všemohoucího a ve světle
slova, kteréž jest ostřejší nad všeliký meč
na obě strany ostrý; Duch svatý pak nás
učíň věrnými pro našeho nepřítomného,
opovrženého a ukřižovaného Pána! Kdo
chodí Duchem, je naplněn Kristem a ne-
zabývá se utrpením, nýbrž Pánem, pro kte-
rého trpí. Spočívá-li náš zrak na Kristu,
tu je nám utrpení ničím u porovnání s pří-
tomnou radostí a budoucí slávou.

Vraťme se však opět k naší kapitole.
Nyní nám zbývá ještě se pozastaviti u vý-
znamuplného zjevení Abrahamova, kteréž se

nám sděluje v druhém dílu naší kapitoly. „I stalo se, když slunce zapadalo, že dřímota těžká připadla na Abrama; a aj hrůza a tma veliká obklíčila jej. Řekl tedy Bůh Abramovi: To zajisté věz, že pohostinu bude símě tvé v zemi cizí, a v službu je podrobí, a trápití je budou za čtyři sta let. Však národ, jemuž sloužiti budou, já souditi budu; a potom vyjdou s velikým zbožím... I stalo se, když zapadlo slunce, a tma bylo, a aj, ukázala se pec kouřící se, a pochodně ohnivá, kteráž šla mezi díly těmi.“ (V. 12.-17.)

Může se říci, že celé dějiny Izraele jsou obsaženy v těchto dvou obrazech „pec kouřící se“ a „pochodně ohnivá“. „Pec kouřící se“ nám představuje různé doby, průběhem kterých byli Izraelité v utrpeních a souženích, jako na př. dlouhotrvající otroctví v Egyptě, čas jejich podrobení králi kananejskými, zajetí babylonské, jakož i přítomné roztroušení a ponížení. Průběhem všech těchto období lze Izraele spatřovati jako procházejícího pecí kouřící se. (Pohled 5. Mojž. 4, 20; I. Král. 8, 51; Iz. 48, 10.)

Pochodeň ohnivá nám však představuje ony oddíly z příběhů plných dějin Izraele, kdy Hospodin v milosti se zjevil, aby se jich ujal, jako na př. osvobození z Egypta skrze Mojžíše, osvobození z ruky králů kananejských službou různých soudců, návrat z Babylonu rozkazem Cýra, jakož i konečné osvobození lidu, když Kristus se zjeví ve Svě slávě. Dědictví musí býti dosaženo pecí kouřící se; a čím

tmavější je kouř pece, tím skvělejší a oblažující bude „pochodeň“ Božího spasení.

Tato zásada není také omezená na lid Boží uvažovaný celkově, nýbrž dá se právě tak dobře obrátiti na jednotlivce. Všickni, kteříž kdy nějaké významné místo jako **služebníci** obdrželi, prošli pecí kouřící se, prvé nežli se mohli radovati z pochodně ohnivé. „Hrůza a tma veliká“ obklíčila Abrahama; Jákob musel dvacet let v domě Labanově vykonávati nejnamahavější práce; Josef našel svou kouřící se pec bídy v žaláři egyptském; Mojžíš trávil čtyřicet let v poušti. Tak tomu musí stále býti se služebníky Božími. Musí býti nejprve „zkušeni“, a teprve když se ukáží bez úhony, mohou nastoupiti svou službu. (Porov. 1. Tim. 3, 10) Zásada Boží ohledně těch, kteříž Jemu slouží, jde na jevo ze slov apoštola Pavla: „Ne v nově obrácený, aby nadut jsa, neupadl v odsouzení ďábla.“ (1. Tim. 3, 6.)

Býti **dítěm Božím a služebníkem Kristovým**, jsou dvě úplně rozdílné věci. Miluji své dítě velmi, ale když ho postavím v zahradě k práci, tu snad více zkazí, než napraví. Proč? Poněvadž není milované dítě? Ne, nýbrž proto, poněvadž není zkušeným služebníkem. V tom sestává celý rozdíl. Poměr a služba jsou dvě rozdílné věci. Ne snad, že by neměly všechny děti Boží se učití nějaké práci a utrpení. Bezpochyby že mají; ale vždy zůstane pravdou, že **veřejná služba a tajná kázeň na cestách Božích**, jsou s sebou úzce spojeny. Každý, kdož mnoho veřejně vystupuje, potřebuje onoho

pokorného smýšlení, onoho zralého úsudku, onoho podrobujícího se, světu zemřelého ducha, oné zlomené vůle, onoho tichého hlasu, krátce, všech oněch krásných a jistých výsledků tajné kázně Boží. U všech, kdož nějaké významné místo zaujímají, aniž by tyto morální vlastnosti ve větší neb menší míře měli, uvidíme, že dříve neb později zmalátní. — Pane Ježíši! drž Svě slabé služebníky zcela blízko u sebe, a skryj je ve Svých dlaních.

KAPITOLA 16.

Zde nalézáme, kterak nevěra vrhá své temné stíny na ducha Abrahamova a odvrací jej na čas opět od stezky šťastné a jednoduché důvěry. „I řekla Sarai Abramovi: Aj, nyní Hospodin zavřel život můj, abych nerodila.“ (V. 2.) Tato slova mluví hlasitě o obyčejné netrpělivosti nevěry; a Abraham měl s ní dle toho naložiti a ode Pána splnění Jeho milostivých zaslíbení očekávati. Naše ubohé srdce volí přirozeně vše jiné než postavení trpělivého **čekání**. Ono vezme své útočiště raději k nějakému prostředku, plánu, aneb k nějakému výpomocnému prameni, než vytrvati v postavení očekávání. V zaslíbení na počátku uvěřiti, aneb splnění téhož trpělivě vyčkati, jsou dvě různé věci. Tento rozdíl můžeme v chování se dítky dosti jasně poznati. Když svému dítěti něco přislíbím, tu nemá žádné nedůvěry vůči mému slovu; avšak přece jen pozoruju u něho největší nepokoj a netrpělivost, poněvadž chce věděti, jak a kdy své přislíbení

ní splním. Chování se dítěka je však zrcadlem, v kterém nejmoudřejší člověk svůj vlastní obraz uvažovati může. Abraham zjevuje víru v kap. 15.; a přec jen mu chybí trpělivost v kap. 16. Jak výrazná a krásná jsou proto slova apoštolova v Žid. 6: „Abyste nebyli leniví, ale následovníci těch, kteříž skrze **víru a snášelivost** vytrvání dědičně obdrželi zaslíbení.“ Bůh dává zaslíbení; víra tomu věří; naděje požívá ho již předem a trpělivost vyčkává klidně splnění zaslíbení.

V obchodním světě je něco, co je nazváno „přítomnou cenou“ nějaké směnky neb obchodního papíru. Je-li někdo přinucen k čekání na své peníze, tu musí býti za toto čekání odškodněn. Nuže, ve světě víry je také něco, což bychom mohli jmenovati **přítomnou** cenou zaslíbení Božího. Neboť podle toho, jak vysoko oceňuji Boha, budu také oceňovati Jeho zaslíbení. Mimo to nalezne poddávající se a trpělivě vyčkávající duše bohatou a plnou odměnu v čekání na Něho k splnění všeho toho, co On zaslíbil.

Co se Sára týče, tedy je význam jejích slov k Abrahamovi asi tento: „Pán mne zanedbal; snad se moje egyptská služka pro mne osvědčí jako výpomocný pramen“. Vše, kromě Boha, se zamlouvá srdci, stojícímu pod vlivem nevěry; a často býváme nemálo udiveni, když vidíme, na jak bídné věci se může věřící vázati, když jedenkrát ztratí pocit blízkosti Boží a následkem toho zapomněl, že Jeho věrnost je neomylná a že On ve všem dostačí. Ztratíme-li pokojný a

stejnoměrný stav duše, jenž je pro věrné svědectví muže víry tak potřebný, vezmeme svět jako útočiště ke každému prostředku, kterýž se nám k dosažení žádoucího cíle naskytne. Tak to nazýváme: „chvalitebné upotřebení naskytujících se prostředků“.

Jest to však zarmucující a hořká věc, když se vzdáme místa bezpodmínečné závislosti od Boha. Následky musí být smutné. Kdyby Sára řekla: „Přirozenost mne zanedbala, ale Bůh jest má pomoc, tak by se byla postavila na půdu, pro ni příslušnou, neboť přirozenost jí vskutku zanedbala. Avšak to byla přirozenost pod **jednou** formou; a poněvadž Sára ještě se nenaučila odvrátiti svých zraků od přirozenosti **všech** forem, tedy vzala k ní své útočiště pod jinou formou. Dle úsudku Božího a víry nebyla přirozenost v Agar lepší jak v Sáře. Přirozenost, ať stará neb mladá, je pro Boha a proto také i pro víru vždy tatáž. Ale tato pravda nemá žádné moci nad námi, když jsme nenalezli ze zkušenosti své středisko v Bohu samém. Jakmile odvrátíme své zraky od Boha, jsme vydáni nejnižším oklamávajícím vynálezům nevěry. Jen pak, když se s vážností spoléháme na živého, jedině pravého a jedině moudrého Boha, jsme v stavu, odvrátiti se od stvoření a všech přirozených výpomocných prostředků. Ne, že bychom opovrhli nástroji, kterýchž si Bůh použije. Nikoliv; to by byla lhostejnost a ne víra. Víra cení nástroj vysoce, avšak ne pro nástroj, nýbrž pro Toho, jenž ho upotřebuje. Nevěra pohlíží pouze na nástroj a na místě, usuzo-

vat dle všemohoucí síly Toho, jenž si nástroje použije, připisuje každý výsledek zdánlivé síle tohoto nástroje. Právě tak jako Saul se podíval nejprve na Davida a pak na Filistinského a pravil prvnému: „Nebudeš moci jíti proti Filistinskému tomu, abys se potýkal s ním; nebo mládeneček jsi.“ V srdci Davidově se však nejednalo o otázku, **zda on**, nýbrž **zda Bůh** byl v stavu přemoci Goliáše.

Stezka víry je velmi jednoduchá a velmi úzká stezka. Víra **nezbožňuje** prostředků, ale také jimi **nepohrdá**; ona si jich váží jako prostředků, kterých Bůh používá, ale nic více. Je velmi veliký rozdíl mezi tím, jak Bůh stvoření používá, aby mi sloužilo, a tím, jak člověk ho používá, aby Boha vyloučil. Tohoto rozdílu se, žel, dosti nedbá. Bůh si použil krkavců, aby Eliáše uživil; ale Eliáš si jich nepoužil, aby Boha vyloučil. Když srdce vskutku svou důvěru v Boha skládá, tu se nestará o prostředky; čeká na Něho v blahé jistotě, že On vždy žehnatí, pomáhatí a staratí se bude, ať si již použije jakýchkoliv prostředků.

V našem pádu je zřejmé, že Agar nebyla nástrojem Božím k vyplnění zaslíbení, učiněných Abrahamovi. Ovšem, že Bůh Abrahamovi syna zaslíbil; ale On neřekl, že bude z Agar. A skutečně nás toto sdělení poučuje, že jak Abraham, tak Sára, vzavše útočiště k Agar, své bolesti rozmnožili. „Neboť, když Agar viděla, že počala, zlehčila sobě paní svou.“ (V. 4.) A toto byl jen počátek mnohých bolestí, které vyšly následkem použití lidských pomůcek. Egypt-

ská služka šlapala nohama hodnost Sáro; a tato se viděla v postavení slabosti a pohrdnutí. Naši hodnost a sílu udržujeme jen tím, že vytrváváme v postavení vycítěné slabosti a závislosti. Nikdo není tak nezávislým ode všeho, co jej obklopuje, jako ten, jenž v skutku věrou chodí a jen na Boha očekává. Jakmile se však dítko Boží činí dlužníkem přirozenosti aneb světa, ztrácí svou hodnost a pocítí brzy svou ztrátu. Je těžké odhadnouti ztrátu, která povstává již z nepatrného se odchýlení od stezky víry. Bez pochyby potkají se všickni, kteříž po stezce víry kráčí, se zkouškami a cvičením. Jedno je však jisté: radost a požehnání, které se stávají jejich podílem, jsou nekonečně více než odškodnění. Ti však, kteříž se od této stezky odchylují, vběhnou do náručí daleko těžších zkoušek, a to aniž by našli nějaké náhrady.

„I řekla Sarai Abramovi: Křivdou mou **tys vinen.**“ (V. 5.) Když jsme chybili, tedy jsme pak často nakloněni, svaliti vinu na někoho jiného. Sára sklízela jen ovoce své vlastní rady, a přec pravila Abrahamovi: „Křivdou mou **tys vinen,**“ a pak se chtěla s dovolením Abrahamovým zbaviti zkoušky, kterou si sama připravila svou netrpělivostí. „I řekl Abram k Sarai: Až děvka tvá v moci tvé; učiň s ní, cožť se za dobré vidí. Tedy trápila ji Sarai, a ona utekla od ní.“ (V. 6.) Avšak to nejde; tvrdým jednáním se člověk „děvky“ nezbaví. Když jsme pochybili a následky toho se dostaví, tedy se jim nemůžeme vyhnouti pýchou a násilím. My sice často těchto pro-

středků zkoušíme; avšak tím jen to zlo zhoršíme. Když jsme chybili, tedy se máme pokořiti, naše chyby vyznati a očekávati od Boha osvobození. Ale v chování se Sáry nenalézáme ničehož podobného. Právě naopak; ona nemá žádného vědomí o tom, že učinila něco zlého; a místo aby od Boha očekávala osvobození, chce se sama na své vlastní cestě osvoboditi. Avšak veškeré naše námahy k spořádání našich chyb, prve nežli jsme je úplně vyznali, činí naši stezku jen ještě těžší. Z tohoto důvodu musela Agar se vrátiti k své paní, aby tam dala život synu, kterýž nebyl synem zaslíbení, nýbrž stal se, jak ještě uvidíme, velikou zkouškou pro Abrahama a jeho dům.

Toto vše můžeme a máme uvažovati ze dvojího hlediska. Nejprve v tom poznáváme bezprostřední praktickou zásadu veliké ceny, a pak nám to dává zajímavé předzobrazující poučení. Co se týče praktické zásady, tedy se učíme, když jsme nevěrou svých srdcí nějakou chybu učinili, že tuto nemůžeme ani v jednom okamžiku odstraniti aniž ji nějakým umělým obratem vyléčiti. Musí to jíti svou cestou. „Nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žíti. Nebo kdož rozsívá tělu svému, z těla žíti bude porušení; ale kdož rozsívá Duchu, z Ducha žíti bude život věčný.“ (Gal. 6, 7. 8.) S touto neměnicí se zásadou setkáváme se vždy znovu v Písmě svatém a též i v našem vlastním životě. Milost odpustí hřích a uvede opět v původní stav, ale co je jedenkrát zaseto, to se musí žíti. Abraham a Sára museli přítomnost děvky a jejího syna

dlouhá léta snášeti a mohli býti od nich osvobozeni jen dle Božích myšlenek a na Jeho cestě. Je v tom obzvláštní požehnání, když se přenecháme rukám Božím. Kdyby se Abraham a Sára v tomto pádě svěřili těmto rukám, tož by nikdy nebyli obtíženi přítomností děvky a jejího syna; poněvadž však vzali útočiště k tělu, tedy museli následky toho nésti! Ale žel! my se podobáme často mladému býku, kterýž není ještě zvyklý jhu, ač by naším štěstím a naší útechou bylo, chovati se tiše a klidně, „jako dítě ostavené při matce své“. (Ž. 131, 2.) Těžko se naleznou dva obrazy, tvořící ostřejší protivy, jak mladý nezrokčený býk a odstavené dítě. První nám představuje člověka, jenž se pod jhem okolností nerozumně vzpírá a protiví, a chtě se svou námahou od svého jha osvoboditi, toto jen ještě bolestnějším činí. Odstavené dítě je obrazem toho, jenž se pokorně pod vše sklání a úplným poddáním svého ducha los svůj tím jen ulehčuje.

Co se dále týče obrazného významu poučení této kapitoly, tu jsme oprávněni Agar a jejího syna považovati jakožto předzobrazení smlouvy pod zákonem a všech těch, kteří tím ve službu podrobeni jsou. „Nebo psáno jest, že Abraham měl dva syny, jednoho z děvky a druhého ze svobodné. Ale ten z děvky podle těla se narodil, ten pak ze svobodné podle zaslíbení. Kteréžto věci mají svůj zvláštní smysl. Neboť onyť jsou ty dvě smlouvy, jedna zajisté s hory Sinai, ke službě rodící, a tať jest Agar. (Gal. 4, 22.-24.) Toto důležité místo

staví „tělo“ proti „zaslíbení“. To nám dává nejen porozumění o myšlenkách Božích ohledně významu slova „tělo“, nýbrž také i ohledně námahy Abrahamovy, prostřednictvím Agar získati zaslíbené símě, místo důvěrného odpočívání v Božím zaslíbení. Obě smlouvy se nám obrazně představují v Agar a Sáře a jsou si přímo odporující. Jedna z těchto smluv zrodila ke službě, když dala otázku ohledně schopnosti člověka, „činiti“ aneb „nečiniti“, a učinila život zcela závislým od jeho schopnosti. „Který by člověk činil ty věci, živ bude v nich.“ (Gal. 3, 12.) To byla smlouva Agar. Ale smlouva Sáře zjevuje Boha jakožto Boha zaslíbení – zaslíbení, kteréž jest úplně neodvislé od člověka a je založeno na hotovosti a schopnosti Boží k jejímu splnění. Bůh nepřipojuje k Svým zaslíbením žádné „když“. On dá zaslíbení **bez** podmínky a je odhodlán to splnit; a víra spočívá v Něm v dokonalé svobodě srdce. Víra nepotřebuje k splnění zaslíbení Božích žádné námahy těla; a právě v tomto bodu to bylo, kde Abraham a Sára chybili. Usilovali vlastními prostředky dosáhnouti cíle, kterýž jim byl zaslíbením Božím úplně zajištěn. Tak to činí nevěra stále. Svou neklidnou příčinlivostí utvoří kolem duše hustou, neproniknutelnou mlhu, která zamezuje paprskům slávy Boží proniknouti k duši. „I nečinil tu mnoho divů pro nevěru jejich.“ (Mat. 13, 58.) Jedním rozeznávajícím charakterním tahem víry je, že nechává vždy Bohu pole otevřené k zjevení Jeho samého. A v pravdě, když Bůh se

zjeví, pak zůstává člověku jen zaujmouti místo šťastného velebitele.

Blud, ke kterému se Galatští strhnouti dali, sestával v tom, že chtěli k tomu, co Kristus již za ně na kříži dokonal, něco z „těla“ přimísiti. Evangelium, jim Pavlem zvěstované, kteréž přijali, bylo jednoduchým představením bezmezné, bezpodmínečné milosti Boží. Jim byl „Ježíš Kristus prvé vypsán, jako mezi nimi ukřižovaný.“ (Gal. 3, 1.) To nebylo jen nějaké zaslíbení Boží, nýbrž božské a slavné **naplnění** zaslíbení. Ukřižovaný Kristus spořádal vše ohledně požadavků Božích a potřeb lidských. Avšak falešní učitelé zničili evangelium Kristovo, aneb chtěli ho zničiti, když pravili: „Nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nebudete moci spasení býti.“ (Skut. 15, 1.) Tímto způsobem, jak apoštol pravil, vskutku „milostí pohrdali“ a „Kristus nadarmo umřel.“ (Gal. 2, 21.) Kristus byl buďto dokonalým anebo nebyl vůbec zachranitelem. Jakmile někdo praví: „Pakliže nejste toto aneb ono, nemůžete spasení býti,“ převrací křesťanství od základu. Neboť ono zjevuje Boha jakožto Toho, jenž ke mně, **právě tak jak jsem**, hříšnému, zahynulému, v sobě samém úplně zkaženému hříšníku sestoupil a přináší mně, v síle platnosti Svého, Jím samým na kříži dokonaného díla, dokonalé spasení ode všech mých hříchů a dokonalé vysvobození z mého zahynulého stavu. Když mi tedy někdo řekne: „Musíš takovým a takovým býti, chceš-li dojíti spasení,“ tedy připravuje kříž o všechnu jeho slávu a mě o všechnen můj

pokoj. Závísí-li spasení od **naší** „hodnosti“ a od našeho „činění“, tedy jsme navždy ztraceni. Ale Bohu budiž dík! Tomu tak není. Velká základní zásada evangelia zní: „Bůh je **vším** a člověk je **ničím**.“ Zde není žádného Božího smíšení s člověkem; vše je od Boha. Evangelium darovaný pokoj se nezakládá z části na díle Kristově a z části na díle lidském, nýbrž **zcela a jedine** na díle Kristově. Toto dílo je dokonalé, pro vždy dokonalé a činí všechny, kdož svou důvěru v ně složí, tak dokonalými, jak ono samo jest.

V období zákona byl Bůh, abychom tak řekli, klidný, chtěje viděti, co člověk může učiniti, kdežto evangelium nám Jej představuje jakožto působícího a člověk má „státi a patřiti na spasení Hospodinovo.“ (2. Mojž. 14, 13.) Poněvadž pak tomu takto je, tu se apoštol nezdráhá říci Galatským: „Zbavili jste se Krista, kteřížkoli v zákoně ospravedlnění býti hledáte; vypadli jste z milosti.“ (Gal. 5, 4.) Má-li člověk v díle spasení co dělat, tedy je Bůh z toho vyloučen. Je-li však Bůh vyloučen, tedy je spasení nemožností, poněvadž není možné, aby člověk učinil spasení tím, co jej jakožto zahynulé stvoření na světlo staví. Je-li to však otázkou **milosti**, tedy musí býti **všechno** milost a ne z půli milost a z půli zákon. Obě smlouvy jsou úplně rozdílné. Budťo to musí jedno aneb druhé býti, ne však na polovic Sára a na polovic Agar. Je-li to Agar, tedy u toho Bůh nemá co činiti, a když je to Sára, tak nemá člověk u toho co činiti. Zákon se obrací na člověka; staví ho

na zkoušku, zjevuje jeho pravou cenu, ukazuje, že odpadl, a přivádí jej, dokudž má se zákonem co činiti, t. j. dokudž žije, pod zlořečení. „Zákon panuje nad člověkem, dokudž živ jest.“ (Řím.7,1.) Když však člověk zemřel, tu ovšem vzhledem k němu toto panování skončilo (pohled Řím.7,1-6; Gal.2,19; Kolos. 2,21;3,3), ačkoliv zákon stále v plné síle zůstává státi, aby každého **živého** člověka pod zlořečenství postavil.

Evangelium naproti tomu zjevuje Boha jakožto Toho, jenž viníku odpouští a obživuje z mrtvých. Potvrzuje, že člověk je zahynulý, zkažený a mrtvý. Nezjevuje Jej jakožto Boha, jenž od člověka něco žádá (co by se vůbec mohlo očekávat od člověka, jenž je mrtvý a zkažený?), nýbrž jakožto Toho, jenž Svoji svobodnou milost ve spasení zjevuje.

Rozdíl je tedy podstatný a činí nás schopnými porozuměti obzvláštní přísnosti apoštola, když praví Galatským: „Divím se, kdo vás tak zmámil?“ – „Bojím se za vás.“ – „Ó by také odřezání byli, kteříž vás nepokojí.“ To je řeč Ducha svatého, kterýž zná cenu úplného Krista a úplného spasení, a jenž ví, jak podstatné je poznání obou pro zahynulého hříšníka. V žádné jiné epištole nenacházíme takovou mluvu, ani v epištole ke Korintským, ačkoliv zde apoštol musel vystoupiti proti nejhrubším nepořádkům. Každá lidská chyba může uvedením milosti Boží býti opravena; avšak Galatští, podobně jako Abraham v naší kapitole, odvrátili se od Boha a vraceli se zpět k tělu. Kde by se našel lék v

takovémto případě? Kterak lze opravit blud, jenž sestává v odvrácení se od toho, co jedině vše opravit může? „Vypadnutí z milosti znamená vrátit se pod zákon, od kteréhož nelze nikdy nic jiného žítí než jen zlořečenství. — Kéž by Pán naše srdce upevnil ve Své slavné milosti.

KAPITOLA 17.

V této kapitole se setkáváme s Božím lékem pro chybu Abrahamovu. „Když pak Abram byl v devadesáti devíti letech, ukázal se mu Hospodin, a řekl jemu: **„Já jsem Bůh silný všemohoucí; cho-diž ustavičně přede mnou a budiž dokonalý.“** (Verš 1.)* Toto je velice významné místo. To je jisté, že Abraham,

*) Zde chci vsunouti poznámku ohledně výrazu „dokonalý“. Když Bůh Abrahama povolal, aby byl „dokonalý“, tedy to neznamená dokonalost v něm samém (v tomto smyslu on nikdy dokonalým nebyl a také jím býti nemohl), nýbrž jednoduše dokonalost ohledně předmětu, kterýž stál před jeho srdcem; je to jinými slovy vyzvání, aby soustředil svoji naději a své očekávání dokonale a neděleně ve „Všemohoucího“, jako v jednom bodě.

Slovo „dokonalý“ nachází se v Novém zákonu nejméně ve třech různých významech. U Mat. 5,48 čteme: „Buďtež vy tedy **dokonalí**, jako Otec váš, kterýž jest v nebesích, dokonalý jest.“ Ze spojení s předcházejícím jde najevo, že slovo „dokonalí“ zde má vztah na zásadu našeho obcování; neboť ve verši 44. a 45. čteme: „Milujte nepřátele své... abyste byli synové Otce svého, kterýž jest v nebesích; neboť slunci svému velí vzchodit na zlé i na dobré, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.“ Býti „dokonalým“ ve smyslu verše 48. zna-

když přijal nabídku Sáry ohledně Agar, nechodil před všemohoucím Bohem. Jedině víra nás činí schopnými k volnému pohybování se před obličejem Všemohoucího. Nevěra naproti tomu vždy více aneb méně počítá s tím já, s okolnostmi, druhými příčinami a podobnými věcmi, a tím nás připraví o radost a pokoj, jakož i o klidnou vyvýšenost a svatou nezávislost, kteréžto jsou podílem toho, jenž se podpírá jedinečně na rámě Všemohoucího. Pomněme toho dobře: Bůh je pro naše duše jen zřídka stálou, zůstávající skutečností, jak On jí má býti, a jak On by jí byl, kdybychom před Ním chodili v sprostnější víře a ve větší odvislosti.

„Chodiž ustavičně **přede mnou.**“ Choditi stále před obličejem Božím je pravá síla; a abychom to mohli, nesmí se srdce mená tedy jednati podle zásady milosti vůči všem, i proti těm, kteříž nás nenávidí a proklínají a nám nepřátelskými jsou. Křesťan, kterýž se pouští do procesů a sporů, aby prosadil své právo, není „dokonalým jako Otec“; neboť jeho Otec jedná v **milosti**, kdežto on jedná v **spravedlnosti**.

Zde se nejedná o otázku, zda je to správné nebo nesprávné se světskými lidmi se souditi (jedná-li se o „bratři“, tedy je rozhodujícím 1. Kor. 6); co chci představití je toto: když křesťan se dává do soudu, tedy jedná v povaze, která je v přímé protivě s povahou jeho Otce. Jisté je, že Bůh nyní nejde se světem k soudu. On nesedí ještě na soudné stoličce, nýbrž na trůnu milosti. On vylévá Svá požehnání na ty, kterýchžto místo by bylo v pekle, kdyby je nyní souditi chtěl. Proto je jasným, že křesťan, jenž někoho před soud volá, není dokonalým jako jeho Otec v nebesích.

Podobenství u Mat. 18 nás dále poučuje, že ten, jenž chce své právo prosaditi, nezná pravou po-

zaměstnávatí žádným jiným předmětem, než jen Bohem samým. Zakládám-li svá očekávání na stvoření, lidech a věcech, tu nechodím před Bohem, nýbrž před stvořením. Je to největší důležitostí, abychom měli jasnost o tom, kdo aneb co je předmětem našich srdcí. Na co je v tomto okamžiku můj zrak upřen, na koho se podpírám? Vyplňuje Bůh úplně a zcela moji budoucnost? Nemísí se snad do toho lidé a poměry? Nemá v tom člověk žádné místo? Věrou choditi je jediným prostředkem ku pozdvižení nad svět, poněvadž víra tak vyplňuje celé jeviště Bohem, že pro stvoření a svět nezbývá již místa. Když Bůh vyplňuje celý můj obzor, tu každý jiný předmět zmizí, a já mohu mluvit se žalmistou: „**Vždy** přece měj se k **Bohu** mlčelivě, duše má, nebo od něho jest očekávání mé. **Ont'** jest zajisté skála

vahu a působení milosti. Služebník žádající to, co mu patřilo, nebyl **nespravedlivý**, ale on byl **nemilosrdný**. Nebyl svému pánu ani dost málo podobný. Deset tisíců hřiven bylo mu odpuštěno, a přec jen se hrdloval se svým spoluslužebníkem pro sto peněz. Který to mělo následek? Byl předán katům; ztratil požehnaný pocit **milosti** a musil hořké ovoce prosazení svého **práva** nésti, ačkoliv byl sám předmět **milosti**. Povšimněme si mimo to, že je nazván „zlým služebníkem“, a to ne že dluhoval „deset tisíců hřiven“, nýbrž poněvadž neodpustil těch „sto peněz“. Toto podobenství mluví vážně ke všem křesťanům, kteříž se dávají do procesů. Neboť ačkoliv poučení z toho praví: „Taktéž i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte každý **bratru svému** ze srdcí,“ tak je přec jen zásada ta pro všeobecné použití, totiž, že ten, kdož jedná podle spravedlnosti, ztratí vědomí milosti.

U Žid. 9 setkáváme se s jiným významem slova „dokonalý“; ale také i zde nám jeho spojení vysvětlí

má, mé spasení, vysoký hrad můj, nepohnut se." (Ž. 62, 6. 7.) Slovíčko „vždy“ zkušuje srdce. Přirozenost mluví jinak. Nechce ovšem Boha úplně vyloučiti, vyjma toho pádu, že by byla úplně pod vlivem drzého a Boha urážejícího pochybování; ale její pozornost a její očekávání jsou dělené, a ona nemůže říci: „**Ont'.**“

Je pozoruhodné, že Bůh jak ohledně spasení, tak i vzhledem k jednotlivostem našeho denního života, Svě slávy nechce dělit se stvořením. Od počátku až do konce musí to jen „**Ont'**“ býti; a tu nedostačí vésti vyznání odvislosti od Boha a ve skutečnosti srdcem se spoléhati ve stvoření. Bůh vše zjeví; On zkusí srdce a uvede víru do ohně zprubujícího. „Chodiž ustavičně přede mnou a budiž dokonalým!“ To je cesta k dosažení pravého cíle. Když duše

jeho význam. Zde se jedná o dokonalost ohledně „**svědomí**“. (Porov. verš 9.) Obětující pod zákonem nemohl nikdy mít dokonalého svědomí, a to z té jednoduché příčiny – poněvadž neměl dokonalou oběť. Krev býka aneb kozla nemohla „hříchy shladiti“; a cena té krve byla jen **pro jistý čas**, ale ne **pro vždycky**, takže nikdy nemohla dáti dokonalého svědomí. Nyní však má i nejslabší věřící výsadu, že má **dokonalé** svědomí. Proč? **Je lepší** než velebitel pod zákonem? Ne; ale on má **lepší oběť**. Když je oběť Kristova dokonalá a sice navždy dokonalá, pak je i svědomí věřícího navždy dokonalé. (Porov. v. 9–11. 25. 26; kap. 10, 14.) Nedomonalé svědomí u křesťana by bylo zneuctěním oběti Kristovy; neboť to by znamenalo, že oběť Kristova je ve své působnosti jen časnou a ne věčnou. Tím by však byla oběť Kristova snížena na stupeň obětí v domácnosti zákona. Je však třeba dbáti rozdílu mezi dokonalostí v těle a dokonalostí ohledně svědomí. Osobovati si první, je sebe přeceňováním;

vedená milostí přestane svoje očekávání spojovati se stvořením, pak a jen pak je schopná přenechatí vše Bohu; a když On jedná, tu jde vše dobře. On nenechá nic nedokonané; On pořádá vše ohledně těch, kteříž svou důvěru v Něho skládají. Když se nikdy nemýlíci moudrost, všemocná síla a nekonečná láska spojí, tu se může důvěřující srdce oddati sladkému, nerušenému klidu. Nemáme pak žádných příčin ani v nejmenším býti starostlivými a bázlivými, aneb musíme býti v stavu předvésti nějakou okolnost, která by byla pro všemohoucího Boha příliš veliká aneb příliš malá. To je vzácná pravda, požehnaná pravda, která je v stavu uvéstí každého věřícího do postavení, v kterémž nalézáme Abrahama v této kapitole. Jakmile mu Bůh takřka pravil: „Přenech mi **vše**, a já se budu starati nad tvá nejsmělejší přání a očekávání; símě, dědictví a vše, co k tomu patří, je dokonale a věčně jistým přiměřeně smlouvě

opovrhnutí druhou je zneuctěním Krista. Dítko v Kristu má míti dokonalé svědomí, kdežto Pavel neměl a ani nemohl míti dokonalé tělo. Tělo se nepředstavuje v Písmě svatém jako něco co dokonalým se má učiniti, nýbrž co má býti ukřižováno. Tento rozdíl je nesmírný. Křesťan má hřích **v sobě**, ale žádný **na sobě**. Proč? Poněvadž Kristus, kterýž žádný hřích **v sobě** neměl, náš hřích **na sebe** vzal, když byl přibit na kříži.

Konečně nalézáme slovo „dokonalí“ ve Filip. 3, 15 ještě v jiném smyslu použité. Pavel tam praví: „Protož kteřížkoli jsme **dokonalí**, to smýšlejme.“ Dokonalost, o které se zde mluví, dosáhli ti, kteříž své nové neměnicí se postavení v Kristu věrou zaujali a Krista postavili před svůj zrak a před své srdce jakožto vše ovládající předmět.

všemohoucího Boha," – „padl (pak) Abram na tvář svou." (V. 3.) V pravdě pozhledné postavení, jedině vhodný stav pro nicotného, slabého a bezcenného hříšníka v přítomnosti živého Boha, Stvořitele nebe i země, majitele všech věcí, „všemohoucího Boha!"

„I mluvil s ním Bůh." (V. 3.) Když člověk v prachu leží, pak může s ním Bůh mluvit o milosti. Postavení Abrahamovo je zde krásným výrazem pravého pokoření v přítomnosti Boží. Leží před Bohem ve vědomí své celé slabosti a své nicoty; a toto je vždycky, nezapomeňme to, jistým předchůdcem Božího zjevení. Když stvoření před Ním na zemi leží, tu se může Bůh ukázat v nezkaleném lesku Své slavné bytosti. Svou čest nedá On žádnému jinému. On se může zjevit a člověku dovolit, vzhledem k tomuto zjevení, aby velebil; nežli však člověk své patřičné místo zaujme, nemůže Bůh Svůj charakter zjevit. Jak rozdílné je chování Abrahama v této a v předcházející kapitole! Tam měl před sebou přirozenost, zde se nachází v přítomnosti všemohoucího Boha; tam jedná on, zde se klaní; tam vzal své útočiště k svým výpočtům a k návrhům Sáry; zde předává sebe a svoje okolnosti, svoji přítomnost a budoucnost rukám Božím a dovolí Jemu působiti v něm, za něho a skrze něho. Proto může Bůh říci: „A učiním," „utvrdím," „dám tobě," „požehnám." Jedním slovem – **Bůh** je zde, aby jednal; a to dá ubohému srdci, kteréž sebe aspoň poněkud poznalo, pravý klid.

Nyní se uvádí smlouva obřízky. Každý úd domácnosti víry musí bez výjimky nésti na svém těle pečeť smlouvy. „Obřezán bude mezi vámi každý pohlaví mužského. Konečně ať jest obřezán narozený v domě tvém, i koupený za peníze tvé; a budeť smlouva má na těle vašem za smlouvu věčnou. Neobřezaný pak pacholík, kterýž by neobřezal těla neobřízky své, vyhlazena zajisté bude duše ta z lidu svého; nebo zrušil smlouvu mou.“ (V. 10–14.)

Čtvrtá kapitola epištoly k Římanům nás poučuje, že obřízka byla „pečeť spravedlnosti víry.“ „Uvěřil pak Abraham Bohu a počteno jemu za spravedlnost.“ A když byl tímto způsobem prohlášen za spravedlivého, vtiskl na něho Bůh Svě pečeti.

Pečeť, kterouž věřící nyní je znamenán, nesestává, jako tehdy, ze znamení na těle, nýbrž je to „Duch svatý Boží, kterýmž znamenání jsme ke dni vykoupení.“ (Porov. Efez. 4,30.) Toto znamenání je založeno na věčném spojení věřícího s Kristem a na jeho dokonalém sjednocení s Ním ve smrti a ve vzkříšení, jak čteme v Kol. 2,10–13: „A v něm jste naplněni, kterýž jest hlava všeho knížatstva i mocností, v němž i obřezání jste obřezáním ne rukou učiněným, svlékše tělo hříchů skrze obřezání Kristovo, pohřbeni jsouce s ním skrze křest, skrze nějž i spolu z mrtvých vstali jste skrze víru v mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil jej z mrtvých. I vás, když jste mrtví byli ve hříších a v neobřízce těla vašeho, spolu s ním obživil, odpustiv vám všecky hříchy.“ Toto vzácné místo nám dá vysvětlení o pra-

vém předobrazném významu obřízky. Každý věřící náleží k „obřízce“ následkem svého živého spojení s Ním, kterýž Svým křížem vše provždy odstranil, co dokonalému ospravedlnění Jeho církve v cestě stálo. Není ani skvrny hříšné na svědomí Jeho lidu, aniž nějaké zásady hřícha v jejich přirozenosti, za což by Kristus nebyl na kříži souzen; a nyní se považují věřící jakožto ti, kteříž s Kristem zemřeli, s Ním pohřbeni, s Ním vzkříšení a v Něm vzácnými jsou. Jejich hříchy, nepravosti, přestupky, nepřátelství, neobřízka jsou křížem úplně odstraněny. Rozsudek smrti je napsán na tělo; ale vlastnictvím věřícího je nový život následkem spojení s jeho vzkříšenou hlavou ve slávě.

V právě uvedeném místě z epištoly ke Kolossenským nás apoštol poučuje, že církev je jako z hrobu Kristova obživena; a dále, že odpuštění jejích hříchů jest právě tak úplně a právě tak dokonale dílem Božím, jako bylo dílem Božím vzkříšení Krista z mrtvých. Nyní ale víme, že vzkříšení Krista bylo výsledkem slavného zásáhnutí Božího, že se stalo „podle nesmírné velikosti moci jeho.“ (Pohl. Efez. 1, 19.) Jaký výraz k označení velikosti a slávy vykoupení jakož i pevnosti základu, na kterémž ono spočívá.

Jaký klid, ano, jak dokonalý klid je zde pro srdce a svědomí! Jak dokonalé osvobození pro upracovanou a obtíženou duši! **Všechny** naše hříchy – ani jediný, ani ten nejmenší není vyjmut – jsou pohřbeny v hrobě Kristově! To učinil Bůh pro nás! Vše, co Jeho pronikající oko na nás odkry-

lo, vložil On na hlavu Kristovu, když tento pněl na kříži. Tam, na onom kříži, soudil On Krista, na místo aby nás soudil a uvrhl do věčného pekelného trápení. To je vzácné ovoce obdivuhodného, hlubokého a věčného předsevzetí vykupující lásky. A jsme „znamenání“ ne zevním, v našem těle učiněným znamením, nýbrž Duchem svatým; a touto pečetí je znamenána celá domácnost víry. Krev Kristova má tak nesmírnou cenu, takovou neproměnlivou sílu, že Duch svatý může příbytek učiniti ve všech, kteříž svou důvěru v tuto krev skládají.

A nyní, co jiného zbývá ještě všem, kteříž tyto věci znají, jak uskutečniti napomenutí apoštola: „Protož, bratří moji milí, stálí buďte a nepohnutelní, rozhojňující se v díle Páně vždycky?“ (1. Kor. 15, 58.) Ó Pane, kéž by tomu tak bylo u všech Tvých vykoupených v síle Tvého Ducha svatého!

KAPITOLA 18.

Kapitola 18. nám předvádí skvostný příklad výsledků života oddělení a poslušnosti. „Miluje-li mne kdo, slova mého ostríhati bude, a Otec můj bude jej milovati a k němu půjdeme a příbytek u něho učiníme.“ (Jan 14, 23.) Toto místo nám ukazuje ve spojení s obsahem naší kapitoly, že poslušná duše požívá takové obecenství, jakéž zůstane úplně neznámé tomu, kdož se pohybuje ve světském ovzduší.

To vše se však nedotýká žádným způsobem otázky odpuštění aneb ospravedlně-

ní. Všichni věřící jsou oblečení v tentýž bezvadný šat spravedlnosti; všichni stojí v témž ospravedlnění před tváří Boží. Tentýž život rozlévá se od hlavy v nebesích a proudí všemi údy zde na zemi. Toto, již častěji v našich úvahách rozvinuté důležité učení, je v Písmě svatém nejjasnějším způsobem představeno. Avšak nesmíme zapomenouti, že ospravedlnění a jeho **ovoce** jsou dvě úplně různé věci. Býti dítkem a býti **poslušným** dítkem není jedno. Otec miluje poslušné dítě a učiní je důvěrníkem svých myšlenek a plánů. A nemělo by tomu tak býti u našeho nebeského Otce? Slova Páně (Jan 14, 23.24.) odstraní v tomto ohledu všechny pochybnosti a dokazují spolu, že je to pokrytství, když někdo vyznává, že miluje Krista a „neostříhá Jeho slova.“ „Miluje-li mne kdo, slova mého ostříhati bude.“ Neostříhání Jeho slova je tedy jistým důkazem, že nechodíme v lásce Jeho jména. Naše láska ke Kristu zjevuje se v tom, že činíme to, co On přikázal, a že neříkáme jen „Pane, Pane!“ Jakou cenu má říkati: „Jdu Pane,“ když srdce nezamýšlí jíti?

Nuže, ačkoliv Abraham v jednotlivém chybil, tak v něm přec jen vidíme člověka, kterýž se všeobecně vyznamenal upřímným, prostným a vznešeným chozením s Bohem. V tomto nás nyní zaměstnávajícím zajímavém dílu jeho života, nachází se on v požitku tří zvláštních výsad, totiž: připravil **pro** Pána občerstvení, **byl** s Pánem v úplném obecenství, **přede** Pánem prosil za jiné. To jsou vzácná významování, ale

ona doprovázejí vždycky svaté obcování, život oddělení a poslušnosti. Poslušnost občerství Pána, poněvadž je ovocem Jeho vlastní milosti v našich srdcích. Vidíme, jak jedině dokonalý člověk, který kdy na této zemi byl, Otci stále radost a občerstvení působil. Opět a opět dal Jemu Bůh z nebe svědectví, jakožto Svému „milému Synu, v němž se mu dobře zalíbilo.“ Život Kristův zde na zemi připravil nebi takřka stálý požitek. Všechny Jeho cesty vysílaly k trůnu Božímu líbeznou spokojující vůni. Od jeslí až ke kříži činil On vždy to, co se líbilo Jeho otci. Tu nebylo žádného přerušení, ani změny, ani nějaké nesrovnalosti. On byl jediný dokonalý. Jen v Něm mohl Duch svatý sledovati stopy dokonalého života. Nicméně setkáváme se, když sledujeme proud svatých dějin, tu a tam s duší, která příležitostně nebi radost činila. Tak na př. v naší kapitole s cizincem v rovině Mamre, když připravil ve svém stanu samému Pánu občerstvení, jež v lásce nabídnuté, bylo ochotně přijato. (V. 8.)

Dále nalézáme Abrahama v požitku úzkého obecenství s Pánem; když s Ním rozmlouvá nejprve o svých vlastních zájmech (V. 9–15), a pak ohledně osudu Sodomu. (V. 16–21.) Jaké posílnění bylo obsaženo pro srdce Abrahamovo v určitém zaslíbení: „A aj, syna míti bude **Sára**, manželka tvá.“ U Sáry vyvolalo toto zaslíbení ovšem jen úsměv, jak tomu bylo v předešlé kapitole u Abrahama. (17, 17.)

Při této příležitosti chci upozorniti na to, že Písmo svaté mluví o dvou druzích

smíchu. Nejprve je smích, kterým plní Pán ústa lidu Svého, když v okamžiku velkých zkoušek, zřejmým způsobem se zjeví k jejich pomoci. „Když zase vedl Hospodin jaté Sionské, zdálo se nám to jako ve snách. Tehdážť byla plná radosti – dle pův. smíchu – ústa naše a jazyk náš plesání; tehdážť pravili mezi národy: Veliké věci s nimi učinil Hospodin. Učiniltť jest s námi veliké věci Hospodin, protož veselili jsme se.“ (Ž. 126,1–3.) Pak je ale smích, kterýmž plní ústa naše nevěra, když zaslíbení Boží jsou příliš slavná, takže nenajdou přijetí v našich úzkých srdcích, aneb když viditelné prostředky, kterýchž si Bůh použití chce ku provedení Svých velkolepých plánů, jsou podle našeho mínění nepatrné.

Za první druh smíchu se nikdy nestydíme, aniž se bojme to vyznati. Synové Sionští se nestyděli vyznati: „Tehdážť byla plná radosti – smíchu – naše ústa.“ Smíme se srdečně smáti, když je to Hospodin, jenž ten smích vyvolává. „Zapřela pak Sára a řekla: Nesmála jsem se; nebo se bála.“ Nevěra z nás činí zbabělce a lháře. Víra nás činí smělymi a pravdivými. Činí nás schopnými se „smělostí“ a „s pravým srdcem“ přistoupiti. (Žid. 10.)

Co třetí vidíme, že Abraham byl seznámen s myšlenkami a úmysly Božími ohledně Sodomy. Ačkoliv on osobně neměl co činiti s osudem Sodomy, tož stál on srdci Božímu dosti blízko, aby mohl býti zasvěcen do Jeho tajných myšlenek ohledně tohoto města. Chceme-li Boží úmysly vzhledem k přítomnému zlému věku znáti, tu nesmíme

brátí žádného podílu na jeho plánech a podnikcích zlého, nýbrž musíme býti od něho úplně oddělení. Čím vroucnější je naše chování s Bohem, tím více poznáváme Jeho myšlenky o všech věcech. Nemám zapotřebí studovati noviny, abych zvěděl, co se v tomto světě přihodí. Slovo Boží mi vše zjeví, co je mi nutno věděti. Jeho čisté a svaté listy mně dopodrobna zpravují o povaze, běhu a osudu tohoto světa. Vezmu-li proti tomu k lidem tohoto světa své útočiště, k dosažení poučení o těchto věcech, tu se nemám co diviti, když ďábel jich použije, aby mi nasypal do očí písku.

Kdyby Abraham navštívil Sodomu, aby si zaopatřil zpráv o tamním stavu věcí, kdyby se byl obrátil na obezřelé správce města, aby vyzvěděl jejich myšlenky o tehdejšímu stavu a o budoucích vyhlídkách Sodomy, co by mu byli odpověděli? Bezpochyby by obrátili pozornost Abrahamovu na zemědělské a stavební podniky svých krajanů, jakož i na nezměrné blahobytné prameny země a ukázali by mu na pestré směs lidí, kteříž kupovali a prodávali, stavěli a štěpovali, jedli a pili, ženili a vdávaly se. Správci Sodomy jistě nemysleli ani dost málo na soud; a kdyby s nimi někdo o tom chtěl mluvit, tu by se jistě úsměv nevěry ukázal na jejich rtech. Proto je zřejmé, že Sodoma nebyla místem, kde by se nabylo poučení o osudu města. Místo, kde Abraham stál před Hospodinem (kap. 19, 27), bylo jediným bodem, kterýž dovoloval vyhlídku na celý ten výjev. Tam stál on nad všemi těmi temnými mraky, jež se na hori-

zontě Sodomy stahovaly; tam, v čistotě a tichosti přítomnosti Boží, mohl všemu jasně porozumět.

A jak využil Abraham své známosti a svého vyvýšeného postavení? Čím se zaměstnával v přítomnosti Boží? **On prosil před Bohem za jiné;** a to je třetí výsada, jež našemu patriarchovi v této kapitole byla udělena. On mohl prositi za ty, kteříž se smísili se zkaženým lidem sodomským a proto nyní v nebezpečí byli, že budou vtaženi do soudu tohoto města. To bylo vskutku dobré a svaté využití, jež učinil ze svého postavení v blízkosti Boží. Tak tomu však bude vždycky. Duše, které se přibližují Bohu v plné jistotě víry, zproštěny zlého svědomí a s očištěným srdcem, a kteréž ohledně minulosti, přítomnosti a budoucnosti Bohu důvěřují – jsou schopné a ochotné za jiné prositi. Kdo je oblečen „v celé oděni Boží“, je schopen modliti se „za všechny svaté“. (Efez. 6, 18.) Jakou vyhlídku nám to dává na orodování našeho velikého nejvyššího kněze, kterýž pronikl nebese! (Žid. 4, 14.) Jak nekonečný klid požívá On ve všech předsevzetích Božích! S jak hlubokým vědomím Svého přijetí trůní On v nebi, uprostřed slávy božské velebnosti! A jak s mocnou působností zastupuje On před touto velebností všech těch, kteříž procházejí zkázou panující tímto světem! Ó, jak šťastni a jisti jsou předměty takového všemocného orodování! Kéž by byla naše srdce proniknuta těmito věcmi a rozšířila se osobním obecenstvím s Bohem, a tak v stavu ku přijmutí větší míry neko-

nečné plnosti Jeho milosti a mohla lépe porozuměti, jak dokonale On se postaral o veškeré naše potřeby.

Jak velmi požehnaná byla prosba Abrahamova, přec jen byla omezená, poněvadž prosebník **byl jen člověk**. Nevystihla výši potřeb. Abraham pravil: „Prosím, ať se nehněvá Pán můj, jestliže jednou ještě mluvit budu.“ (V. 32.) A pak zadržel, jako kdyby se obával, že předložil v pokladně nekonečné milosti směnku s příliš velikým obnosem, aneb jako kdyby zapomněl, že poukázka víry nebyla ještě nikdy bankou Boží odmítnuta. Bůh nepoložil Abrahamovi žádných mezí, nikoliv. V Bohu byla přehojnost milosti a trpělivosti. On by dbal Svého milovaného služebníka, i kdyby tento své prosby snížil na tři, ano na jediného spravedlivého. Vina byla na straně služebníka. On se bál výšku svého úvěru přestoupiti; on přestal prositi a Bůh přestal dávat. Tak tomu není s naším chvály hodným přímluvcem. O Něm může býti řečeno: „Protož i **dokonale** spasiti může ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, **vždycky** jsa živ k orodování za ně.“ (Žid. 7, 25.) Kéž by se naše srdce k Němu vinula ve všech našich potřebách, v našich slabostech a v našich bojích!

Prve nežli naši kapitolu ukončíme, chci učiniti zmínku, kteráž, ať se již považuje za vyšlou z naší kapitoly aneb ne, mně se přec jen zdá býti povšimnutí hodnou. Při zkoumání Písma svatého je největší důležitostí rozeznávati mezi Boží morální vládou světa a obzvláštní nadějí církve Boží. Ve-

škerá prorocství Starého a veliký díl prorocství Nového zákona mluví o této vládě Boží; a proto nemusím asi říci, že jsou následkem toho pro každého křesťana předmětem nejvyššího zájmu. Jistě je námahy hodné vědět, co Bůh ohledně národů zemských činí a činiti bude, a jaké jsou Jeho myšlenky o Týru, Babylonu, Ninive a Jeruzalému, o Egyptu, Assyrii a o zemi izraelské. Nezapomeňme však, že v těchto prorocstvích obzvláštní naděje církve Boží není obsažená. Jak by to bylo možné? Když ve Starém zákoně **jsoucnost** církve přímo zjevená není, kteráž by pak mohla býti řeč o její **naději**? Ne snad, že by prorocství starozákonní neobsahovala množství božských a mravních zásad, z kterých by mohla církev vzíti bohatý užitek; ale to je něco jiného, než v nich hledati zjevení jsoucnosti a obzvláštní naděje církve. A přec jen je veliký díl starozákonních prorocství vztahován na církev. Tím je však celý ten předmět tak zamotan a zatemněn, že sprostná srdce jsou tím od studování prorocství zdržena a přišla tak dalece, že zanedbávají i uvažování toho, co je od onoho úplně oddělené — naděje církve Boží. Tato naděje však, my to opětujeme, nemá co dělati s cestami Božími ohledně národů zemských, nýbrž sestává v tom, býti zachvácení Pánu vstříc v povětří, a tak vždycky u Něho a Jemu podobní býti. (Pohled 1. Tessal. 4, 13 a násl.)

Mnozí snad namítnou: „Ach, já nemám dosti **rozumu** pro prorocství.“ Snad ne; ale rád bych se čtenáře zeptal: máš **srdce**

pro Krista? Když Jej miluješ, tedy budeš také milovati Jeho příští, ačkoliv nemáš snad schopnost k důkladnému prozkoumání proroctví. Milující žena nemá snad dosti rozumu, aby se mohla dáti do obchodu a povolání svého muže; ale její srdce se zaměstnává, je-li vzdálen, jeho návratem. Snad nerozumí položkám v jeho deníku a hlavní knize, ale ona zná jeho krok a pozná ihned jeho hlas. Nejnevědomější křesťan může, miluje-li osobu Pána Ježíše, ve svém srdci chovati toužebné přání Jej zřítí a u Něho býti; a to je naděje církve. Apoštol mohl Tessalonicenským říci: „Obrátili jste se k Bohu od model, abyste sloužili Bohu živému a pravému, **a očekávali Syna jeho s nebe.**“ (1. Tes. 1,9–10.) Je jasné, že svatí v Tessalonice při svém obrácení měli velice nedokonalé poznání proroctví o jeho obzvláštních předmětech vůbec; a přec jen byli v tomtéž okamžiku v plném vlastnictví a pod působením té obzvláštní naděje církve Boží; očekávali příchod Syna Božího. Tak je tomu v celém Novém zákoně. Bezpochybně tam najdeme také proroctví jakož i mravní vládu Boží. Mnohá místa nám však dávají důkaz, že společnou, ustavičnou a neomezenou nadějí křesťanů v dobách apoštolských nebylo nic jiného, než **příchod Syna Božího, návrat ženicha.** Kéž by Duch svatý tuto „blahoslavenou naději“ v církvi Páně opět obživil! (Tit. 2,13.) Nechť On shromažďuje vyvolených a „připraví Pánu lid hotový!“ (Luk. 1, 17.)

KAPITOLA 19.

Pán používá ve Své milosti dvojí metody k odvrácení srdce lidského od věcí tohoto světa. Nejprve zjeví On cenu a neporušitelnost „vrchních věcí“ a pak ukazuje marnost a pomíjejícnost věcí „zemských“. (Kol.3,1-2.) Konec od Žid. 12 nám dává výborný příklad těchto obou metod. Když se představila pravda, že jsme přišli k hoře Sionu a ke všem s tím spojeným radostem a výsadám, pokračuje apoštol dále: „Viztež, abyste neodpírali mluvícimu. Nebo poněvadž onino neušli, kteříž odpírali tomu, jenž na zemi na místě Božím mluvil, mnohem více my, jestliže tím, kterýž s nebe jest, pohrdneme. Jehož hlas tehdáž byl zemí pohnul, nyní pak zaslíbil, řka: „Ještěť já jednou pohnu netoliko zemí, ale i nebem.“ Ale to „ještě jednou“ ukazuje pohnutelných věcí přenesení, jakožto učiněných, aby zůstávaly ty, kteréž jsou nepohnutelné. Bez otázky je lépe býti **taženu** nebeskou radostí, než býti **puzen** zemskými starostmi. Věřící nemá čekati, až bude vyhozen z věcí přítomných; nemá čekati, až se ho svět vzdá, prve nežli on se světa vzdá. On se má světa vzdáti v síle obecenství s nebeskými věcmi. Když je Kristus věrou uchopen, tu není těžkým světa se vzdáti; mnohem těžší je pak s ním zůstatí ve spojení. Když městský metař obdrží náhle veliké jmění, tu jistě nezůstane on déle u svého dosavadního zaměstnání. Právě tak i my nenajdeme žádné těžkosti vzdáti se zemských radostí, pakliže věrou skuteč-

níme svůj podíl na věcech nepomíjejících, kteréž jsou pro nás v nebi skryté.

Obrátme nyní pozornost právě počínajícímu vážnému dílu našeho děje. „A Lot seděl v bráně Sodomské.“ (V. 1.) To bylo místo vládnoucí moci. Vskutku, on učinil pokroky; on to „k něčemu dopracoval“. Uvažováno se světského stanoviska, byla jeho cesta korunována výsledkem. Na počátku „podav (postavil) stanů až k Sodomě“; později mu bezpochyby město otevřelo bránu; a nyní jej vidíme v bráně seděti, na místě, kteréž patřilo jen vlivným mužům. Jak rozdílné je toto vše od toho, co se nám představuje na počátku předešlé kapitoly. Ach, příčina toho je nadevše jasná. „**Věrou** bydlil (Abraham) v zemi zaslíbené jako v cizí, ve staních přebýváje.“ Něco podobného neslyšíme o Lotovi.*) Nemůžeme říci: „Věrou seděl Lot v bráně Sodomské.“ Ach ne! Lot nemá žádného místa v řadě statečných vyznavačů, v onom oblaku svědků působnosti víry. Svět mu byl osidlem a věci přítomné jeho zkázou. Nebyl věrou utvrzen, „jako by viděl neviditelného.“ (Žid. 11, 27.) Jeho zrak byl upřen na „viditelné“ a „časné“ věci, kdežto Abraham patřil na věci, „kteréž se nevidí a jež jsou věčné“. (2. Kor. 4, 18.) Rozdíl mezi Abrahamem a Lotem je nesmírný; ačkoliv počli společně svůj běh, dosáhli pokud se jejich veřejného svědectví

*) Je jedna otázka, kteráž zkouší srdce až do nejhlubšího základu. Otázka ta zní: „Jednám u víře?“ – „Cožkoli není z víry, hřích jest“; a: „Bez víry pak nemožné jest dobře se líbiti Bohu.“ (Řím. 14, 23; Žid. 11 6.)

týče, úplně různých cílů. Lot byl bezpochyby spasen, „avšak tak jako skrze oheň“; neboť skutečně „jeho dílo shořelo“. (1. Kor. 3, 15.) Abraham proti tomu došel „hojného vjití k věčnému království Pána našeho a Spasitele Jezukrista.“ (2. Petr 1, 11.) Kromě to také nikde nečteme, že by Lot byl v nějakém požitku oněch vysokých vyznamenání a výsad, z kterýchž se Abraham radoval. Na místo býti ve svém stanu poctěn návštěvou Páně, „trápil den ode dne spravedlivou duši.“ (2. Petr. 2, 8.) Na místo požívání obecenství s Pánem, nachází se v politováníhodném vzdálení od Něho. A konečně na místě, aby prosil za jiné, může nanejvýš za sebe samého prositi. U Abrahama zůstal Pán státi, aby mu sdělil Svě myšlenky, kdežto do Sodomy poslal jen Svě anděly; a i tito se velmi zdráhali vejíti do domu Lotova a přijmouti jeho pohostinnost. Řekli: „Nikoli, ale přenocujme na ulici.“ (V. 2.) Jak rozdílné je toto zdráhání od ochotného přijetí pozvání Abrahamova, jak se to zračí ve slovech: „Tak učiň, jakž jsi mluvil.“

Přijmouti pohostinství je významuplné; vyjadřuje, je-li správně uvažováno, obecenství hosta s hostitelem. „Vejdu k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.“ (Zjev. 3, 20.) „Poněvadž jste mne soudili věrnou Pánu býti, vejduce, v domě mém pobuďte.“ (Skut. 16, 15.) Zdráhání andělů obsahuje v sobě velmi rozhodné odsouzení postavení Lotova v Sodomě. Raději chtěli zůstatí celou noc na ulici, než přenocovati pod střechou muže, kterýž se nacházel v nesprávném postavení. Zdá se, že jejich cesta do So-

domy vskutku neměla jiný význam, než jen Lotovo osvobození a to k vůli Abrahamovi. Čteme: „Stalo se pak, když kazil Bůh města té roviny, že se rozpomenul Bůh na Abrahama a vytrhl Lota z prostředku podvrácení, když podvracel města, v nichž bydlil Lot.“ (V. 29.) Vidíme tedy, že k vůli Abrahamovi bylo Lotovi dovoleno uniknouti soudu. To je pozoruhodné. Pán nesouhlasí se srdcem světsky smýšlejícím; a právě láska k světu vedla Lota k usazení uprostřed zkázy onoho provinilého města. Nevedla jej tam ani víra, ani nebeské smýšlení, ani „spravedlivá duše“; jen jeho láska k přítomnému zlému věku vedla jej k „volbě“, pak k „postavení stanů až k Sodomě“ a konečně k sedění „v bráně Sodomské“. Ach, jaká volba! To byly skutečně „cisterny děravé“, nedržící vody, „hůl třtiny nalomené“, kteráž jeho „ruku pronikla“. (Porov. Jer.2,13 a Iz. 96,6.) Je to hořká věc, pakliže chceme své cesty sami řídit; tu se dopouštíme nejsmutnějších chyb. Je to nekonečně lepší, když si je dáme Bohem označiti, a když Jemu v smýšlení malého dítěte, vše přenecháme, poněvadž On to jest, jenž ve Svě nikdy nechybící moudrosti a nekonečné lásce vše pro nás spořádati může a chce.

Bezpochyby měl Lot vzhledem k sobě a své rodině za to, že přesídlení do Sodomy je místné; avšak následující ukazuje, jak velmi se mýlil. Konec jeho smutného děje nás napomíná způsobem nanejvýš vážným, abychom dbali prvních pohybů světského smýšlení v našem nitru. „Dosti majíce na tom, což máte.“ (Žid. 13, 5.) Proč? Snad

proto, poněvadž máme ve světě dobré příjmy? aneb poněvadž všechna přání našich ubohých srdcí uspokojena jsou? aneb poněvadž v našich poměrech není ničehož, co by ještě nějakého přání v nás probuditi mohlo? Má toto býti základem našeho uspokojení? Nikoliv! Co tedy? „Nikoli, nenechám tebe, aniž tě opustím.“ Požehnaný díl! Kdyby se byl Lot tímto spokojil, tu by nikdy nevyhledal svlažovanou rovinu u Sodomu.

Potřebujeme-li však ještě jiných pohnutek, abychom byli přivedeni k výchově ducha spokojenosti, tedy jich v této kapitole nalezneme. Kolik štěstí a uspokojení získal Lot na své cestě? Vskutku málo. Muži sodomští obklopili jeho dům a hrozili, že si vstup násilně vynutí; a marně se namáhal je upokojiti nabídkou nanejvýš pokořující. Jeden každý, kdož se k svému vyvýšení smísí se světem, musí býti připraven na to, že bude sklízeti smutné následky svého jednání. Nemůžeme táhnouti ze světa užitek a současně proti němu působivé svědectví vydati. „Sám se dostal sem pohostinu a chce nás **souditi**?“ (V. 9.) To je nemožné. Jedinou cestou k posouzení a odsouzení světa je, býti od něho oddělen v morální síle milosti, ne však v pyšném smýšlení farizejském. Chtíti svět usvědčiti z jeho zlých cest, je marným podniknutím, pakliže s ním zůstáváme ve spojení pro vlastní zisk. Svět nedbá takového svědectví a usvědčování. Se svědectvím Lota vůči jeho zeťům, tomu bylo právě tak: „Ale zdálo se zeťům jeho jako by žertoval.“ (V. 14.) Je to bezcenné

mluviti o blížícím se soudu, dokudž nalézáme své místo, svůj díl a své požitky na jevišti, které soudem stíženo býti má.

Abraham se nalézal v lepším, vhodnějším postavení, k vydání svědectví o soudu. On byl úplně mimo jeho obor. Sodoma mohla státi v plamenech, aniž by tím stany cizince v Mamre v nějakém nebezpečí se nacházely. O kéž by naše srdce více toužila po vzácném ovoci uskutečnění cizinectví, abychom nemuseli násilně, jako nešťastný Lot, se světa vyvedení býti a nepohlíželi neustále zpět, nýbrž se svatou horlivostí v závod „úsilně chvátali, k cíli snažně běželi.“

Vypadá to, že Lot litoval opuštění místa své volby. Nejenom, že andělé museli jeho ruku uchopiti a jej k útěku, před blížkým soudem nutiti, nýbrž když ho napomínali, aby **zachoval život svůj** (to jediné, co mohl od zkázy zachovati), a aby šel na horu, tu odvětil: „Ne tak, prosím, páni moji. Aj, nyní našel služebník tvůj milost před očima tvýma a veliké jest milosrdenství tvé, kteréž jsi učinil se mnou, když jsi zachoval duši mou; ale jáť nebudu moci ujíti na tu horu, aby mne nepostihlo to zlé a umřel bych. Hle, teď jest toto město blízko, do něhož bych utekl, a toť jest malé; prosím nechť tam ujdu; však pak neveliké jest a živa bude duše má.“ (V. 18–20.) Jaký obraz! Podobně tonoucí chytá se stébla, chtě se tak udržeti. Ačkoliv jej andělé vyzvali, aby ušel na horu, zdráhá se a lpí na „malém městě“, na ubohém cáru tohoto světa. Bojí se potkati smrt na místě, kteréž mu Boží milosrdenství vykávalo; bojí se různého zla

a zří jedinou zachraňující kotvu v „malém městě“, v místě své volby. „Prosím, nechť tam ujdou a **živa bude duše má.**“ Jak smutné! Lot se nemohl Bohu úplně svěřiti. Ach, on obcovoal příliš dlouho vzdálen Boha, dýchal příliš dlouho ovzduší „města“, takže nedovedl oceniti čistý vzduch přítomnosti Boží, aniž se spolehnouti na rámě Všemohoucího. Jeho duše byla zcela zatemnělá. Sídlo, kteréž si na zemi připravil, bylo tak náhle zničeno; a ten nešťastný muž neměl dosti víry, aby se utekl v lůno Boží. Nepřestával žádné obecenství se světem neviditelným, a nyní zmizel svět viditelný s prudkou rychlostí pod jeho nohama. „Síra a oheň“ měly padnouti s nebe na všechny věci, s kterými jeho nejdražší naděje a sklony spojeny byly. Zloděj jej překvapil; a podobá se, že Lot svou duchovní sílu a sebevládu zcela ztratil. Byl se svou moudrostí u konce. Ale svět zapustil v jeho srdci kořeny příliš hluboko; Lot byl jím opanován a puzen, hledati útočiště v „malém městě“. Ale ani tam se necítí jistý; opustil město a vstoupil na horu a činí tak z bázně, což se zdráhal činiti na rozkaz Božího posla.

A jaký je Lotův konec? Ach, jeho vlastní dítky jej opily. V tomto smutném stavu je on nástrojem, kterýmž Moabští a Ammonitští, tito urputní nepřátelé lidu Božího, v jsoucnost povoláni byli. Jak mnoho vážného ponaučení je v tomto všem! O můj čtenáři, poznej zde, co je svět! Hleď, jak osudné to je, když svému srdci dovolíme toužiti po světě! Jaké vysvětlení dává děj Lota onomu krátkému, ale obsažnému na-

pomenutí: „Nemilujtež světa, ani těch věcí, kteréž na světě jsou.“ (1. Jan 2, 15.) Sodomy a Ségory tohoto světa jsou stejny. V jejich zdech nenajde srdce ani jistotu, ani pokoj, ani klid, ani stálé uspokojení. Soud Boží se vznáší výhruzně nad celým tím jevištěm. Bůh ve Své dlouhoshovívavé a milosrdné trpělivosti držel až dosud meč soudu zpět, „nechtě, aby kteří zahynuli, ale všichni ku pokání se obrátili.“ (2. Petr. 3,9.)

Snažmež se tedy sledovati stezku svatého oddělení od světa! Stojíce mimo svět a jeho věci, pěstujmež se šťastným srdcem naději na příchod našeho Pána! Kéž by svlažované roviny této země neměly žádné přitažlivosti pro naše srdce! Uvažujme jejich uctívání, vyznamenání a bohatství vždy ve světle budoucí slávy Kristovy! Buďme podobni Abrahamovi a v stavu pozdvihnouti se v přítomnost Páně a z tohoto vyvýšeného hlediska poznávati celý rozklad a veškerou zkázu zde. Spatřována okem víry, není země nic jiného než jen zřícenina; a že jí jedenkráte také **vskutku** bude, je jasné; neboť „země pak i ty věci, kteréž jsou na ní, vypáleny budou.“ (2.Petr. 3, 10.) Všechny ty věci, pro které se dítky tohoto světa tak namáhají, po kterých tak horlivě pachtí, a o které často s takovou hořkostí bojují – všechny tyto věci shoří. A kdo může říci, jak brzy již? Kde je Sodoma? Kde je Gomora? Kde jsou města oně roviny – ona města plná života, plná hluku a obchodního ruchu? Zmizela, zničena soudem Božím a strávena ohněm a sírou nebes. Nuže, nyní visí soudy Boží hrozivě nad tímto provini-

lým světem. Den soudu je blízko; a mezitím co soud již takřka zřejmě sahá do naší doby, proniká sladké poselství milosti k mnohým duším. Blahoslavení všichni, kteříž toto poselství slyší a uvěří! Blahoslavení všichni, kteříž se zachrání na nepohnutelnou skálu Božího spasení, kteříž se utečou pod kříž Syna Božího a tam najdou odpuštění a pokoj! Dejž Bůh, aby čtenář těchto řádků tomu rozuměl, co to znamená, se svědomím očištěným od hříchů a se srdcem očištěným od svádějícího vlivu tohoto světa, očekávati Syna Božího s nebe!

KAPITOLA 20.

Tato kapitola nám staví před oči dvě významné skutečnosti. Totiž snížení, kteréhož se dítko Boží před světem někdy dopustí a pak mravní hodnost, kterouž je ono **vždy** před Bohem oblečeno. Abraham dopustil, že se jeho srdce zmocnila bázeň před okolnostmi. On byl pohostinu v Gerar a bál se tamnějších mužů. Usuzuje, že Bůh není mezi nimi, zapomenul, že Bůh byl stále u něho. Podobá se, že byl více lidmi v Gerar zaměstnán, jak Bohem, kterýž byl silnější nad všechny. Poněvadž pak nedůvěřoval Bohu, že by Sáru mohl ochrániti, vzal opět útočiště ke lsti, kteréžto se již dříve dopustil v Egyptě. V pravdě vážná výstraha! Otec věřících dal se strhnouti zlým, poněvadž odvrátil svůj zrak od Boha. Tím ztratil na čas své středisko v Bohu a podlehl pokušení. Jak je pravdivé, že jsme

jen tehdy silnými, když se u vědomí své úplné slabosti vineme k Bohu! Nic nám nemůže škoditi, dokudž jdeme cestou, kterouž On nám vykázal. Kdyby se Abraham spoléhal prostně v Boha, tu by se lidé v Gerar o něho nestarali; měl by výsadu, uprostřed nejtěžších okolností ospravedlniti Boha a spolu by uhájil svou vlastní hodnost co věřící.

Často je to bolestným pocitem v srdci, když lze pozorovati, kterak dítky Boží Otce svého zneuctívají, a následkem toho sebe samých před světem snižují ztrátou vědomí, že Bůh dostačí ve všech okolnostech. Dokud v našem obcování uskutečníme pravdu, že „**všecky** naše studnice“ jsou v Bohu, zůstaneme vyvýšenými nad svět v každém ohledu. Nic nepozdvihne celou mravní jsoucnost člověka tak jako víra. Ona nás přenáší daleko přes obor myšlenek tohoto světa. Kterak by mohl světský člověk nebo tělesně smýšlející věřící pochopiti život víry? Zřídlo, z kterého víra nabírá, je nedostižitelné pro porozumění onoho. Oni žijou na povrchu věcí přítomných; důvěřují a jsou plni naděje, dokudž něco **vidí**, co by dle jejich úsudku tvořilo rozumný základ naděje a důvěry. Myšlenka, jediné a zcela se spoléhati v zaslíbení neviditelného Boha, je jich úplně vzdálená. Muž víry proti tomu zůstane klidným i za takových okolností a příběhů, kde přirozené oko **nic nevidí**, co by nějakou podporu skýtalo. Proto je podle úsudku těla víra vždy bezstarostná, nerozvážlivá a nadýmající se; a jen ti, kteříž Boha znají, mohou uznati činy víry,

poněvadž jsou jedině schopnými pochopiti v pravdě rozumné pohnutky takového jednání.

V naší kapitole se vystavil muž Boží svým jednáním výtce a odsouzení člověka světského. Tomu nemůže jinak býti; neboť, jak již podotknuto, jen víra může charakteru a chování se člověka propůjčiti pravou vznešenost. Ovšem, často se setkáváme s lidmi s přirozeně počestným a cti-hodným charakterem; avšak upřímnosti a počestnosti přirozené povahy nelze nikdy věnovati úplné důvěry, poněvadž to nespočívá na dobrém základě a snadno povoluje působení okolností. Jedině víra víže duši živou silou s Bohem, tímto jediným zřídlem pravé moudrosti. Dále je pozoruhodnou skutečností, že ti, kterýchž se Bůh ve Své milosti ujal, opustí-li stezku víry, často ještě hlouběji padají než jiní lidé. Tato skutečnost vysvětluje počínání Abrahamovo v onom oddílu jeho života.

Ale tu se nám zjevuje ještě něco jiného. Poznáváme, že Abraham již léta živil ve svém srdci něco špatného. Podobá se, že započal svůj běh s jistou opatrností, kterážto vycházela z nedostatku úplné, bezpodmínečné důvěry v Boha. Kdyby byl Abraham schopný vzhledem, k Sáře důvěřovati úplně Bohu, tu by byl nepotřeboval žádných vytáček. Bůh by Sáru ostříhal od všeho zlého. Kdo by mohl kdy uškoditi těm, kteříž se nalézají pod ochranou Toho, jenž nespí ani nedřímá? Avšak milost vedla Abrahama k odkrytí, vyznání a odsouzení zlého kořenu celé té věci a tak

byl od toho osvobozen. Ve skutečnosti nemůže býti ani požehnání ani síla tu, kdež až dosud nebyl žádný zbytek kvasu na světlo přiveden a dán pod nohy. Boží trpělivost je nevyčerpatelná. On může čekat a nás s dlouhoshovívavostí snášeti; ale nikdy nemůže pozdvihnouti duši na vrchol požehnání a síly, dokudž tato v sobě chová stopu poznaného, ale neodsouzeného kvasu. Tak dalece o Abimelechovi a Abrahamovi. Uvažujme nyní hodnotu posledního v očích Božích.

V dějinách dítek Božích, ať již uvažováno v celku nebo jednotlivě, nás často překvapuje obdivuhodný rozdíl mezi tím, co jsou v očích Božích a co jsou podle úsudku lidského. Bůh zří Svě v Kristu. On je spatřuje v Něm a proto na nich nevidí žádné poskvrny, ani vrásky nebo co takového. Jsou před Bohem jako Kristus sám. Co se týče jejich postavení v Kristu, tu jsou na vždycky dokonalými učiněni. „Nejsou v těle, ale v Duchu.“ (Efez. 5, 27; 1, 4-6; I. Jan 4, 17; Řím. 8, 9.)

V sobě samých jsou však chudá, slabá, nedokonalá, klesající a nestálá stvoření. Poněvadž pak svět na to a jen na to, co jsou sami v sobě, zřetel obrací, tu lze pochopiti, že je tak veliký rozdíl mezi božským a lidským oceněním. To je však Božím právem zjevití krásu, hodnotu a dokonalost Svého lidu. Ano, je to Jeho výhradním právem, poněvadž On to jest, kterýž všechna požehnání Svému lidu dal. Jsou jen krásnými, poněvadž On je krásnými učinil. Proto je to pro Něho náležitým zje-

viti tuto krásu. A On to činí způsobem, kterýž je Jeho hoden a není slavnější než tu, když nepřítel se blíží, aby lid Boží tupil, obžaloval a zlořečil. Tak praví Hospodin, když Balám přišel, aby zlořečil semeni Abrahamovu: „Nepatříť na nepravosti v Jákobovi, aniž hledí na přestoupení v Izraeli.“

— „Jak velmi krásní jsou stánkové tvoji, Jákobe, příbytkové tvoji, Izraeli!“ (IV. Mojž. 23, 21; 24, 5.) A když satan stojí po pravici nejvyššího kněze, aby se mu protivil, tu to zní: „Potresciž tě Hospodin, satane! Zdaliž tento není jako hlaveň vychvácená z ohně?“ (Zach. 3,1.2.)

Tak se Pán stále staví mezi Svůj lid a každý jazyk, kterýž jej chce obžalovati. On takovou obžalobu neukazuje na to, co sami v sobě oni jsou aneb co v očích lidí tohoto světa, nýbrž On vysvětlí, co On z nich učinil a kam je přesadil. Tak mohl Abraham sebe samého v očích Abimelechových, krále gerarského ponížití, a tento měl následkem toho příčinu jej kárati; jakmile však Bůh vzal tuto věc do Své ruky, tu pravil Abimelechovi: „Prorok jest a modliti se bude za tebe.“ (V. 3–7.) Ano, ač „v upřímnosti srdce svého“ jednal, měl přec jen král gerarský „smrti umřítí“ a měl za své a svého domu uzdravení co děkovati přímlově pobloudilého a nestálého cizince. To je Boží způsob. On musí v skrytě Svému dítěti o jeho praktickém obcování mnohé vážné slovo říci; ale jakmile nepřítel proti tomuto se pozdvihne, tu zastupuje věc Svého služebníka. „Nedotýkejte se pomazaných mých a prorokům mým nečiňte nic zlého.“

„Kdož se dotýká vás, dotýká se zřítelnice oka mého.“ – „Kdo bude žalovati na vyvolené Boží? Bůh jest, kterýž ospravedlňuje. Kdo jest, ježto by odsoudil?“ (I. Par. 16, 22; Zachar. 2, 8; Řím. 8, 33. 34.) Žádný šíp nepřítel nemůže proniknouti štít, kterým Pán chrání nejslabší ovečku stáda Svého, kteréžto On získal Svou drahou krví. On ukrývá Svůj lid ve stánku Svém; On staví jeho nohy na skálu věčnosti a vyvyšuje hlavu jeho nade všechny nepřátele a naplňuje jeho srdce zůstávající radostí Svého spasení. (Žalm 27, 5. 6.) Jeho jméno budiž velebeno vždy a věčně!

KAPITOLA 21.

„Navštívil pak Hospodin Sáru, tak jakž byl řekl; učinil Hospodin Sáře, jakož byl mluvil.“ (V. 1.) Zde se setkáváme s naplněním zaslíbení, s požehnaným ovocem trpělivého očekávání na Boha. Nikdy nečekal někdo na Boha marně. Duše, kteráž si u víře zaslíbení Boží osvojuje, má v tomto skutečnost, kteráž ji nikdy nezklame. Tak tomu bylo u Abrahama a i u věřících všech staletí, a tak tomu je vždycky u těch, kteříž skládají svou důvěru v živého Boha. Jaké štěstí a jaké uklidnění pro naše duše na oklamávajícím a svůdném jevišti, po kterém kráčíme, míti za svůj podíl a za své útočiště Boha; a podpírat se na „kotvu bezpečnou i pevnou, a vcházející až do vnitřku za oponu,“ jakož i na obě nepohybné věci: slovo a přísahu Boží!

Když Abraham před sebou spatřil zaslíbení Boží jakožto hotovou skutečnost, tu mohl poznati pošetilost vlastní námahy, kteroužto chtěl přivoditi vyplnění zaslíbení. Izmael byl vzhledem k tomuto zaslíbení úplně bezcenný. On mohl býti předmětem náchylnosti Abrahamovy a měl také skutečně přirozenou lásku srdce Abrahamova, takže úloha Abrahamova byla v následujícím tím těžší. On však nesloužil nikterak ku provedení Božího předsevzetí ani k utvrzení víry Abrahamovy. Přirozenost nemůže nikdy něco učiniti pro Boha. Bůh musí „navštívití“ a Bůh musí „učiniti“; víra musí čekatí a přirozenost klidnou býti; ano, tato musí jakožto mrtvá a bezcenná věc býti úplně odstraněna. Jen pak může božská sláva zazářiti a v této záři nalezne víra svou bohatou a vzácnou odměnu. „Nebo počala a porodila Sára Abrahamovi syna v starosti jeho, v **ten čas**, kterýž předpověděl Bůh.“ (V. 2.) Je Bohem „předpověděný čas“, je to Boží „čas určitý“; a na tento musí víra uměti s trpělivostí očekávati. Může se podobati, jako kdyby se tento čas prodlužoval, udržováním naděje může srdce umdlévati; ale duchovní smysl najde vždy ulehčení v jistotě, že vše musí sloužití ke konečnému zjevení se slávy Boží. „Proto, že ještě do jistého času bude vidění a směle mluvití bude až do konce, a nezklamát. Jestliže by pak prodlilo, posečkej na ně; neboť jistotně dojde, aniž bude meškati. – Ale spravedlivý z víry své živ bude.“ (Abak. 2, 3. 4.) Jak podivná věc je víra! Ona uvádí celou moc Boží

budoucnosti do přítomnosti a požívá zaslíbení Boží jakožto přítomnou skutečnost. Působením víry zůstane duše ochráněná v očekávání na Boha, i kdyby vše zevní se zdálo býti proti tomu; a „v čas určitý“ naplní Bůh ústa radostí. „Byl pak Abraham ve stu letech, když se mu narodil Izák, syn jeho.“ (V. 5.) Pro přirozenost tu nebylo ničeho, čím by se mohla chlubit. Lidská bezmocnost dala Bohu příležitost zjevit se; řekla Sára: „Radost mi učinil **Bůh**.“ (V. 6.) Když se Bohu dovolí, aby se zjevil, tu je vše radost, triumfující radost.

Když však narození Izákovo Sáru radostí naplnilo, tu také uvedlo do domu Abrahamova úplně nový živel. Syn svobodné přivedl k rychlému vyvinutí pravý charakter syna děvky. Ve skutečnosti byl Izák pro dům Abrahamův zásadně tím, čím je vštípení nové přirozenosti do hříšníka. Izmael se **nezměnil**, ale Izák se **narodil**. Syn děvky nemohl nikdy se státi něčím jiným než co byl. On mohl býti v národ veliký, bydlil v poušti, stal se dobrým střelcem a otcem dvanácti knížat — ale zůstal vždycky synem děvky. Na druhé straně pak, ať byl Izák sebe slabším a opovrženým, tož byl on přec jen synem svobodné. Jeho postavení a jeho povaha, jeho výsady a naděje, vše bylo od Pána. „Což se narodilo z těla, tělo jest, a což, se narodilo z Ducha, duch jest.“ (Jan 3,6.)

Znovuzrození není přeměnění staré přirozenosti, nýbrž uvedení nové. Je to vštípení života posledního Adama, působením Ducha svatého, založeného na dokonaném

díle Kristově v úplné shodě s neomezeným předsevzetím a vůlí Boží. V okamžiku, kdy hříšník od srdce v Pána Ježíše věří a Jej ústy vyzná, obdrží nový život; a tento život jest Kristus. Je z Boha zrozený; je dítkem Božím, synem svobodné. (Pohled Řím. 10, 9; Kol. 3, 4; Jan 3, 1. 2; Gal. 3, 26; 4, 31.)

Uvedením této nové přirozenosti se však nemění ani dost málo charakter staré. Tato zůstává čím byla a nebývá nikterak zlepšená. Její špatný charakter se zjevuje tím více v úplném odporu vůči novému živlu. „Nebo tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu. Ty pak věci jsou sobě vespolek odporné.“ (Gal. 5, 17.) Oba živly jsou tu se vši svou růzností. Jeden slouží jen k tomu, aby druhý tím ostřeji vynikl.

Učení o jsoucnosti dvou přirozeností ve věřícím nebývá všeobecně porozuměno. Dokudž není o tomto předmětu jasno, tu věřící ohledně postavení a výsad dítko Božího tápe v nejistotě. Mnozí myslí, že znovuzrození je stupňovitě se vyvinující změna staré přirozenosti, kteráž se tak dlouho vyvíjí, dokudž není celý člověk úplně přeměněn. Různá místa Nového zákona nám však jasně dosvědčují, že takové názory jsou nesprávné. Tak čteme na př.: „Mysl těla jest nepřítelkyně Bohu.“ (Řím. 8, 7.) Jak by se mohlo nějak to proměnit, co je nazváno „nepřítelkyně Bohu“? Apoštol proto pokračuje: „Nebo zákonu Božímu není poddána, **aniž hned může býti.**“ Když však zákonu Božímu **nemůže** poddána býti, kterakž by pak mohla býti zlepšená nebo

nějak změněná? Opět čteme: „Což se narodilo z těla, tělo jest.“ (Jan 3, 6.) Čiň s tělem co chceš, ono zůstane vždy tělem. „Bys blázna i v stupě (v hmoždíři) mezi krupami píchem rozpíchal, neodejde od něho bláznovství jeho.“ (Přís. 27, 22.) Každý pokus učiniti bláznovství moudrým, je marný; je třeba uvéstí nebeskou moudrost do srdce, kteréž až dosud bylo ovládáno bláznovstvím. Dále čteme: „Svlékli jste starého člověka.“ (Kolos. 3, 9.) Apoštol nepraví: „Zdokonalili jste starého člověka,“ aneb: „snažíte se jej zdokonaliti,“ nýbrž: „**svlékli**“ jste ho. Je v tom veliký rozdíl, zdali někdo starý šat spravuje, aneb jej odhodí a nový obléká. Naše místo jedná skutečně o svléknutí starého a oblečení nového šatu. Nic nemůže býti určitějším a jasnějším. K doložení toho, že učení o stupňovém zdokonalování staré přirozenosti je falešné a zavádějící, mohla by se ještě mnohá místa uvéstí. Ach, tato stará přirozenost, poněvadž je mrtvá ve vinách a hříších, je veskrz nepolepšitelná a nezbývá nám nic jiného, než jí držeti pod nohama v síle onoho nového života, kterýž máme následkem našeho spojení s naší oslavenou hlavou v nebesích.

Narození Izákovo neposloužilo ku polepšení Izmaele, nýbrž přivedlo jen na světlo protivu mezi tímto a synem zaslíbení. Snad projevoval až k příchodu Izákovo klidné a pořádné chování, pak však zjevil, co byl, když se dítěti vzkříšení posmíval. Kde byl k dostání nějaký lék pro toto zlo? Byl on v polepšení se Izmaele? Nikoliv.

Jediným prostředkem bylo: „Vyvrz děvku tuto i syna jejího; neboť nebude dědicem syn děvky té se synem mým Izákem.“ (V. 10.) „Což křivého jest, nemůže se napraviti.“ (Kaz. 1, 15.) Následkem toho je nutno se odvrátiti od toho, což je křivé a zaměstnávat se tím, co je božsky přímé. Je to marná námaha, chtíti něco křivého narovnat. Veškeré úsilí k zdokonalení přirozenosti je proto, pokudž se jedná o Boha, zcela neužitečné a marné. Pro lidi to může býti výhodné zlepšiti a zušlechtit co je pro ně užitečné; avšak Bůh dal Svým dítkám něco nesmírně lepšího, totiž pěstování toho, což je Jeho vlastním stvořením, kteréhožto ovoce, aniž by kdy tělo vyvyšovalo, poslouží jenom a jedině k chvále a oslavení Božímu.

Blud, kterému propadly sbory Galatské, byl v tom, že uvedli a očekávali něco od těla. Spasení bylo učiněné odvislé od něčeho, co by člověk mohl učiniti aneb dodržeti. „Nebudete-li se obřezovati podle obyčeje Mojžíšova, nebudete moci spasení býti.“ (Skut. 15, 1.) To znamenalo zboření celé slavné budovy spasení, kteráž, jak věřící ví, výhradně na tom spočívá, kdo Kristus jest a co On učinil. Spasení aspoň v nejmenší míře učiniti odvislé od toho, co je v člověku aneb od toho, co tento učinil, znamená jeho úplné zničení. Jinými slovy: Izmael musí býti úplně vyvržen a veškerá naděje Abrahamova musí spočívat v tom, co Bůh učinil a dal v osobě Izákově. Toto nezanechá, což netřeba ani poznamenati, nic k oslavení člověka. Kdyby mé nynější aneb

budoucí požehnání bylo odvislé od změny přirozenosti, byť by i Bůh tuto způsobil, tu by se mohlo tělo, to já, chlubit, a Bůh by neobdržel **všechnu** slávu. Ač by moje přirozenost byla polepšená, tu by to bylo přec jen něco ode **mne**. Když jsem však uveden v nové stvoření, tu vidím, že vše je od Boha. Vše je Bohem předsevzaté, připravené a provedené. Bůh jedná a já se Mu klaním; On je ten žehnající a já jsem požehnán; On je ten „větší“, a já jsem „menší“ (Žid. 7, 7.); On je dárce a já jsem obdarovaný. Toto dává křesťanství jeho pravý charakter a dělí ho od každého lidského náboženského systému pod sluncem. Každé lidské náboženství dává více anebo méně místo stvoření, ono podrží děvku a jejího syna v domě a nabízí člověku něco, čím se chlubit může. Křesťanství však vylučuje člověka od každého spolupůsobení na díle spasení a dává veškerou čest Jemu, kterémuž tato jediné náleží.

Uvažujme nyní, co děvka a její syn vskutku jsou a co nám předobrazují. Čtvrtá kapitola epištoly ke Galatským nám dává o obou těchto bodech bohaté vysvětlení. Děvka zde představuje smlouvu zákona a její syn všechny ty, kdož jsou ze skutků zákona aneb kteříž na této půdě stojí. Děvka rodí jen v službu a nemůže nikdy člověka osvoboditi. Jak by to také mohlo býti možným? Zákon nemohl nikdy dáti svobodu; neboť panoval nad člověkem, dokudž jest živ. (Řím. 7, 1.) Dokudž se nalézám pod panováním někoho, nejsem svobodným; a poněvadž zákon, pokudž žiju,

své panování nade mnou provozuje, tu mne může jen smrt od tohoto panování osvoboditi. To je požehnané poučení 7. kapitoly epištoly k Římanům. „Takž tedy, bratří moji, i vy umrtvení jste zákonu skrze tělo Kristovo, abyste byli jiného, toho totiž, kterýž z mrtvých vstal, abychom ovoce nesli Bohu.“ To jest svoboda; neboť „jestližet vás Syn vysvobodí, právě svobodni budete.“ (Jan 8, 36.) „A tak, bratří, nějsmeť synové děvky, ale svobodné.“ (Gal. 4, 31.)

V síle této svobody jsme nyní schopni uposlechnouti přikázání: „Vyvrz děvku tuto i syna jejího.“ Nevím-li, že jsem svobodným, tu se budu namáhati na zvláštních cestách, totiž podržením děvky v domě, získati svobodu. Jinými slovy: budu se namáhati dosáhnouti života plněním zákona; budu se namáhati získati vlastní spravedlnost. Vyvržení tohoto živlu služby nejde ovšem bez boje, neboť zákonnost je tak vlastní našim srdcím. „Ale Abraham velmi těžce nesl tu řeč, pro syna svého.“ (V. 11.) Avšak jak bolestné to i je, tož je přec jen vůle Boží, abychom stáli v svobodě, kterouž Kristus nás osvobodil, a nezaplétali se zase v jho služebnosti. (Gal. 5, 1.)

Kéž bychom se, milovaný čtenáři, ujali tak úplně a ze zkušenosti požehnání, kterýchž nám Bůh v Kristu připravil; abychom s tělem a vším co toto býti, činiti aneb provésti chce, konec učinili. V Kristu je plnost, kteráž činí každé odvolání na tělo zbytečným a marným.

KAPITOLA 22.

Abraham je nyní ve vhodném mravním stavu, aby jeho srdce mohlo býti vystaveno nejob-
lestnější zkoušce. Když byla v kap. 20. z
jeho srdce odstraněna ona dlouho a úz-
kostlivě opatrovaná opora, a když v kap.
21. vyvrhl z domu děvku a jejího syna,
ukazuje se nyní v nejpočestnějším postavení,
do kteréhož duše přesazena býti může; totiž
v postavení zkušení pod rukou Boží. Jsou
různé druhy zkoušek — zkoušky pod rukou
satana a zkoušky, které povstaly ze zevních
poměrů. Ale nejvznešenější charakter má ta
zkouška, která přichází bezprostředně od
Boha, když On své milované dítě přivede do
ohně zprubujícího, aby zkusil pravost jeho
víry. Bůh musí míti skutečnost. Nedostačí,
když se říká: „Pane, Pane!“ aneb: „Jdu, Pa-
ne!“ Srdce musí býti zkušeno až do základů,
aby se v něm neskrýval žádný zbytek po-
krytectví aneb falešného vyznání. Bůh pra-
ví: „Dej mi, synu můj, **srdce své.**“ On
nepraví: „Dej mi svou hlavu, své srdce,
své hřivny, svůj jazyk, své peníze,“ nýbrž:
„srdce své“; a chtě upřímnost naší odpovědi
na Jeho milostivé vyzvání zkusiti, položí
Svou ruku na něco, co je našemu srdci nej-
bližším. On pravil Abrahamovi: „Vezmi nyní
syna svého, toho jediného svého, kteréhož
miluješ, Izáka, a jdi do země Moria; a obě-
tuj ho tam v oběť zápalnou na jedné hoře, o
níž povím tobě.“ (V. 2.) To muselo vskutku
mocně se dotknouti srdce Abrahamova a ved-
lo jej to do ohně přečišťujícího. Bůh „li-

buje pravdu u vnitřnostech." (Žalm 51, 8.) Mohli bychom míti mnoho pravdy na rtech a bohatou známost; ale Bůh hledá pravdu v srdci. Obyčejné důkazy lásky našich srdcí Jej neuspokojí. On sám se také nespokojil tím dáti nám jen nějaký obyčejný důkaz Své lásky. On dal Svého jednorozeného Syna! A my? Nemělo by býti naší tužbou dáti Bohu obzvláštní důkazy naší lásky k Němu, jenž nás tak miloval, když jsme ještě byli mrtví ve vinách a hříších?

Nezapomeňme však, že Bůh nám prokazuje velikou čest, když nás takto na zkoušku staví. Nikdy nečteme, že **Lot** „zkušěn byl Bohem“; ne, ale Lot byl zkušěn Sodomou. Nedosáhl nikdy dostatečnou výši, aby mohl býti rukou Hospodínovou zprubován. Bylo zjevné, že mnoho stálo mezi jeho duší a Bohem, takže nebylo zapotřebí, aby se to ohněm zprubujícím na světlo přivedlo. Sodoma neměla pro Abrahama ani nejmenší pokušení. Jeho rozmluva s králem sodomským v kapitole 14. nám podává nejjasnější důkaz toho. Bůh věděl dobře, že Abraham Jej mnohem více miloval než Sodomu a její poklady. On však chtěl, když vložil Svoji ruku na předmět, kterýž byl srdci Abrahamu nejdražším, na světlo přivést, že Jeho služebník Jej **nadevše** miluje. „Vezmi nyní **syna** svého, toho **jediného** svého, kteréhož **miluješ, Izáka.**“ Ano Izák, syn zaslíbení, Izák, předmět tak dlouho čekající naděje, předmět lásky otcovské, a ten, ve kterémž všechna pokolení země požehnána býti měla - tento Izák měl jakožto oběť zápalná, obětován býti. To znamenalo

vskutku zkušení víry, aby mnohem dražší nežli zlato, kteréž hyne, avšak se v ohni zkušuje, nalezeno bylo ku chvále a ke cti i k slávě." (I. Petr 1, 7.) Kdyby se Abraham nepodpíral prostně a celou duší na Pána, tu by nemohl bez váhání uposlechnouti rozkazu, kterýž jej tak důkladně na zkoušku stavěl. Ale Bůh byl živou a zůstávající oporou jeho srdce; a proto byl hotov, všeho se pro Něho vzdáti.

Duše, kteráž **všechna** svá zřídla v Bohu nalezla, může se bez váhání vzdáti **všech** lidských studní a potůčků. Můžeme právě v té míře od stvoření upustiti, jak jsme ze zkušenosti seznámeni se Stvořitelem, ale ne dále. Věcí časných se vzdáti na jiné cestě, než v síle víry, kteráž neviditelné věci uchopuje, je nejneužitečnější prací, jakouž si můžeme představit. Je to vůbec nemožné. Duše podrží svého Izáka tak dlouho, dokudž nenalezla své vše v Bohu. Když však můžeme u víře říci: „Bůh jest naše útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová," tu můžeme také připojiti: „A protož nebudeme se báti, byť se pak i země podvrátila a zpřevracely se hory doprostřed moře." (Žalm 46, 2. 3.)

„Tedy vstav Abraham velmi ráno." (V. 3.) On neotálel, poslouchal přesně. „Pospíchámť a neodkládám ostříhati rozkazů tvých." (Žalm 119, 60.) Víra nezůstane nikdy státi, aby uvažovala poměry aneb počítala s následky; ona pohlíží jen na Boha a praví, jako kdysi apoštol: „Ale když se zalíbilo Bohu, kterýž mne byl od-

dělil ze života matky mé a povolal skrze milost svou, zjevití Syna svého mně, abych jej kázal mezi pohany, hned jsem se neporadil s tělem a krví" (Gal.1,15,16.) Jakmile se poradíme s tělem a krví, je naše svědectví a naše služba oslabena; neboť tělo a krev nemohou poslušny býti. Chceme-li býti šťastni a oslaviti Boha, tu máme velmi brzy ráno vstáti a v síle milosti Boží rozkazy vykonati. Je-li slovo Boží zřídlem naší činnosti, tu propůjčí našemu jednání sílu a stálost. Jednáme-li však jen z nějaké pohnutky aneb jsouce něčím ovlivnění, tu naše činnost přestane, jakmile tento vliv zmizí.

Dvojí je zapotřebí k ustálenému obcování a činnému životu, totiž: Duch svatý jakožto síla a slovo Boží co neklamný vůdce. Abraham byl požehnan obojím; nejenom obdržel od Boha sílu k jednání, nýbrž také i přikázání k tomu. Jeho poslušnost a jeho odevzdanost do vůle Boží měly zcela rozhodný charakter, a to je velice důležité. Často se setkáváme s mnohým, co má zdání skutečnosti, není to však nic jiného než neustálená činnost vůle, kteráž není poddaná mocnému působení slova Božího. Každá taková zdánlivá oddanost je bezcenná; a duch, z kterého vychází, se velmi záhy rozptýlí. Jakožto zásadu smíme stanoviti: každá oddanost překračující meze Bohem určené je podezřelá; nedosáhne-li těchto mezí, tedy jest nedostatečná; proudí-li mimo ně, tedy jde cestami bludnými. Přiznávám, že je obzvláštní cesta a působení Ducha Božího, kde On svoji neomezenost zachovává a se nad obyčejné meze pozdvihne. V takovémto

případě je však svědectví, že je to božská činnost, tak mocná, že každou duchovní mysl přesvědčí. Takové výjimky neodporují také nikterak pravdě, že pravá oddanost vždycky spočívá na božské zásadě a je vedena božskou zásadou. Nelze popřít, že obětování syna bylo jednáním neobyčejné oddanosti. Musíme si však připomenouti, že to, co tomuto jednání pravou cenu propůjčilo, je skutečnost, že se zakládalo na rozkaze Božím.

Pak jest ještě jedna věc, kteráž stojí ve spojení s pravou oddaností, a to jest velebení. „Já pak a dítě půjdeme tamto **velebiti**." (Tak dle pův. v. 5.) V pravdě oddaný služebník nepohlíží na službu, nýbrž na Pána, a to probouzí jistě duchovní velebení. Miluji-li svého pána zemského, tu si z toho málo dělám, zdali cítím jeho boty aneb jezdím s jeho povozem; myslím-li však více na sebe než na něho, tu budu raději kočím než cidičem bot. Právě tak je tomu ve službě našeho nebeského Pána. Myslím-li jen na Něho, tu mi zůstane stejným, zda zakládám sbory aneb dělám stany. Totéž můžeme pozorovati ve službě andělů. Pro anděla to není žádný rozdíl, zdali je vyslán zničit nějaké vojsko aneb ostrážeti některého dědice spasení; jejich myšlenky jsou jen Pánem zaměstnány. Kdyby, jak někdo velmi správně řekl, Bůh seslal na zem dva anděly, aby jeden panoval nad nějakou říší a druhý aby zametal ulice, tu by se jistě nepřeli ohledně své práce. A když se toto o andělech může říci, jak mnohem více mělo by to o nás pravdou

býti. Charakter služebníka má vždy jíti ruku v ruce s charakterem velebitel. Dílo našich rukou má býti okořeněno vůní vroucích vzdechů, díků našich srdcí. Jinými slovy, máme vždy své dílo započítati v duchu slov: „Já pak a dítě půjdeme tamto velebiti.“ Tímto způsobem zůstaneme ochráněni před onou pouze mechanickou službou, do které tak snadno přicházíme, když jenom pro práci pracujeme a více se svým dílem než s Pánem se zabýváme. Vše musí vyplývati z prostné víry v Boha a z poslušnosti vůči Jeho slovu.

„Věrou obětoval Abraham Izáka, byv pokoušín, a to jednorozeného obětoval ten, kterýž byl zaslíbení přijal.“ (Žid. 11, 17.) Jen když věrou chodíme, můžeme své dílo přiměřeně Bohu započítati, v něm pokračovati a také ho dokonati. Abraham se nejen vydal na cestu, aby obětoval svého syna, nýbrž on šel po této cestě, až dosáhl toho místa, kteréž mu Bůh označil. „Tedy vzal Abraham dříví k zápalné oběti a vložil je na Izáka, syna svého, sám pak nesl v ruce své oheň a meč. I šli oba spolu... A udělal tu Abraham oltář a srovnal dříví; svázav syna svého, vložil ho na oltář na dříví. I vztáhl Abraham ruku svou a vzal meč, aby zabil syna svého.“ (V. 6–10.)

To bylo vskutku „dílo víry“ v nejvyšším smyslu tohoto slova. Nebyla to nepravá zář, aniž pokrytství, nebylo to blížení se Bohu ústy, kdežto srdce bylo Jeho vzdáleno. Abraham neřekl: „Jdu, pane,“ ale pak přece jen nešel. Vše je zde hlubokou skutečností – skutečností, jakou víra vždy tak

ráda působí, a kterouž Bůh tak rád přijímá. To je lehké zdobiti se oddaností, když se na ní nečiní žádné nároky. To je lehké říci: „Byť se pak všichni zhoršili nad tebou, jáť se nikdy nezhorším... Bychť pak měl s tebou umříti, nikoli **nezapřím** tebe“ (Mat. 26, 33. 35.); ale jedná se o to, v pokušení obstáti. Když byl Petr postaven na zkoušku, tu v pokušení podlehl. Víra nikdy nemluví o tom, **co chce** činiti, nýbrž ona činí, co může, v síle Páně. Nic není mizernější nad pýchu a osobování si; jsou právě tak špatnými jako půda, na které spočívají. Ale víra **jedná**, když je postavena na zkoušku; a až do té doby je spokojená, zůstávajíc v tichu a ve skrytosti.

Sotva je třeba připomenouti, že Bůh bývá svatou činností víry oslaven. On je jejím bezprostředním předmětem, jakož i pramen, z kteréhož vytryskuje. V celém životě Abrahamově není příběhu, kterýmž by Bůh byl více oslaven, než dějem na hoře Moria. Tam byl Abraham schopným vydati svědectví o skutečnosti, že všechna jeho zřídla byla v Bohu; ano, že on je tam našel nejen před, ale i po narození Izákově. Odpočívati v Božích požehnáních je jiná věc než odpočívati v Bohu samém. Důvěřovati Bohu, když máme před očima kanál, kterýmž má téci požehnání, je něco docela jiného než Jemu důvěřovati, když je tento kanál zacpán. Výbornost víry Abrahamovy se osvědčila v tom, že ohledně nesčetného potomstva nejen tu Bohu důvěřoval, když Izák před ním stál ve zdraví a v síle, nýbrž právě tak úplně i pak, když

by ho spatřil jakožto oběť na oltáři. To byla vskutku veliká, slavná důvěra - důvěra beze vší smíšeniny. Nespoléhal z části ve Stvořitele a z části ve stvoření, nýbrž byl založen na pevném základě, v Bohu samém. „Tak o tom smýšleje, že jest mocen Bůh,“ ale nikdy nepočítal s tím, co mohl Izák. Izák bez Boha nebyl ničím; Bůh bez Izáka byl vše. To je nanejvýš důležité pravidlo a zprubující kámen pro srdce, aby bylo zkušeno až do základu. Mizí má důvěra, když zdánlivý kanál všech mých požehnání počíná vysychati? Aneb zůstávám dosti blízko u hlavního zřídla, abych byl schopným, v duchu velebení pozorovati, jak všechny lidské potoky se vyprazdňují? Mám tak úplnou důvěru v dostačitelnost Boží, takže jsem v stavu také takřka „vztáhnouti ruku svou a vzíti meč a zabíti syna svého?“ Abraham byl toho schopen, poněvadž jeho zrak spočíval na Bohu vzkříšení, poněvadž, „smýšlel, že jest mocen Bůh i z mrtvých vzkřísiti.“ (Žid. 11, 17. 19.) Jedním slovem, on měl co činiti s Bohem; a to bylo dosti. Bůh nedovolil, aby zasadil ránu smrtelnou. Přišel až k nejkrajnějším hranicím; Bůh milosti ho nenechal jíti dále. Bůh ušetřil srdci otcovskému bolest, kterouž sobě samému neušetřil, když vydal na smrt Svého vlastního Syna. On šel, chváleno buď za to Jeho jméno, přes nejkrajnější hranice. „Kterýž ani vlastnímu Synu svému neodpustil, ale za nás za všechny vydal jej.“ (Řím. 8, 32.) Žádný hlas nebyl slyšán z nebe, když Otec Svého jednorozeného Syna na Golgotě obětoval. Ne, tato oběť byla úplně

dokonaná; a v jejím dokonání je zpečetěn náš věčný pokoj.

Oddanost Abrahamova byla však nicméně projevona a úplně přijata. „Neboť jsem již poznal, že se Boha bojíš, když jsi neodpustil synu svému pro mne.“ (V. 12.) Povšimněme si, že Bůh praví: „Neboť jsem **již poznal**.“ Až dosud tento důkaz dán nebyl. Víra tu byla, Bůh to věděl; ale důležitým bodem je zde, že Bůh poznání víry Abrahamovy zakládá na patrný důkaz, kterýž Abraham na oltáři na hoře Moria dal. Víra se projevuje vždycky svou činností a bázeň Boží ovocem, které z ní vyrůstá. „Abraham, otec náš, zdali ne ze skutků ospravedlněn jest, obětovav syna svého Izáka na oltář?“ (Jak. 2, 21.) Kdo by se opovážil o jeho víře pochybovati? Odstraňme víru a Abraham na hoře Moria je před námi jako vrah a nesmyslný. Počítejme s vírou a on stojí před naší duší jako věrný, pokorný velebitel, jako bohabojný a ospravedlněný člověk. Ale víra musí býti ukázána. „Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo víru míti, nemá-li skutků?“ (Jak. 2, 14.) Vyznání bez síly a bez ovoce nedostačí ani Bohu ani lidem. Bůh hledá skutečnost a On ji ctí, kde ji nachází; a co se člověka týče, tedy může tento porozuměti jen živému, rozumnému projevení se víry, kteráž se zjevuje ve skutcích. Žijeme v atmosféře náboženských vyznání. Řeč víry je v ústech tak mnohých; ale víra sama, kteráž činí člověka schopným, odraziti od pobřeží přítomných okolností, vzdorovati větru a vlnám a jim čeliti, když nám připa-

dá, že Pán spí – tato víra je perlou tak velmi řídkou.

Nebude se zdáti zbytečným, když na tomto místě vložíme slovo o podivuhodné shodě, která je vzhledem k učení o ospravedlnění mezi Jakubem a Pavlem. Rozumný a duchovní čtenář, jenž se před božským vdechnutím Písma svatého koří, ví velmi dobře, že u této důležité otázky nemáme co činiti s Pavlem a Jakubem, nýbrž s Duchem svatým, kterýž si jednoho každého z těchto dvou velice omilostněných mužů použil jakožto péra, k napsání Svých myšlenek. Právě tak jako já bych mohl použití k napsání svých myšlenek husího brku nebo ocelového péra a tu by bylo nanejvýš směšné mluvit o odchylkách aneb o odporování si obou per, když pisatel je jeden a tentýž. Že si dva písaři božského vdechnutí odporují, je právě tak nemožné jako srážka dvou nebeských těles na jejich putování dráhou Bohem jim vykázanou.

Mezi apoštolem Pavlem a Jakubem je, jak ani jinak nelze očekávat, dopodrobná a dokonalá shoda; ohledně učení o ospravedlnění je jeden protějším hlasem aneb vykladačem druhého. Pavel nám podává vnitřní zásadu; Jakub zevnější vyvinutí se této zásady. První nám představuje **skrytý**, poslední **zjevený** život; onen uvažuje člověka ve spojení s Bohem, tento v jeho vztazích k lidem. My máme zapotřebí jednoho jak druhého, neboť vnitřní zásada nestává bez vnějšího života, jakož i tento bez vnitřní zásady by neměl ceny ani síly. Abraham byl ospravedlněn, když „uvěřil

Bohu"; a Abraham byl ospravedlněn, když „obětoval syna svého Izáka“. V prvním pádě vidíme jeho skryté postavení, druhý nám ukazuje jeho veřejné uznání nebem a zemí. Je dobře tento rozdíl znáti. Když Abraham Bohu uvěřil, tu nepřišel žádný hlas z nebe, ačkoliv Bůh tuto víru viděl a připočetl mu ji za spravedlnost. Když však „na oltáři obětoval syna svého“, tu mohl Bůh říci: „Neboť jsem již poznal,“ a celý svět měl mocný, nezvratný důkaz skutečnosti, že Abraham byl mužem ospravedlněným. Tak tomu bude vždycky. Tam, kde je vnitřní zá-
sada, nebude ani chyběti zevní činnost; a veškerá cena poslední vychází z jejího spo-
jení s tou první. Oddělme na okamžik skutky Abrahamovy, tak jak nám je Ja-
kub představuje, od víry Abrahamovy, jak nám ji Pavel vysvětluje a ptejme se, jakou ospravedlňující sílu by ony skutky měly? Pražádnou. Jejich veškerá cena, jejich celá působnost vychází ze skutečnosti, že byly zevním zjevením víry, v jejížto síle Abra-
ham již spravedlivým byl prohlášen. Je te-
dy úplná shoda mezi Pavlem a Jakubem, aneb mnohem více úplná stejnost hlasu Du-
cha svatého, ať je tento slyšán skrze Pavla aneb skrze Jakuba.

Vraťme se nyní k naší kapitole. Je zají-
mavé poznati, jak duše Abrahamova zkouš-
kou jeho víry, byla přivedena k novému poznání charakteru Božího. Jsme-li schop-
nými obstáti ve zkouškách Bohem na nás
vložených, tu činíme bezpochybně nové zku-
šenosti ohledně Jeho povahy a tím učíme
se oceňovati cenu zkoušky. Kdyby Abraham

nevztáhl ruku svou, aby zabil syna svého, tu by jistě nikdy nepoznal vzácná bohatství jména, kteréž zde Bohu přikládá: „Hospodin - Jireh“, t. j. „Hospodin opatří“, (V. 14.) Pouze když jsme skutečně zkouškám vystaveni, poznáváme, kdo Bůh jest. Bez zkoušky zůstáváme pouhými teoretiky; ale to Bůh nechce. On chce, abychom vnikli v živé hlubiny, kteréž v Něm jsou, v božské skutečnosti osobního obecenství s Ním. S jak rozličnými city a přesvědčeními musel Abraham obrátiti své kroky z Moria do Bersabé! Jak rozličné musely býti jeho myšlenky ohledně Boha, ohledně Izáka a ohledně všech věcí. Vpravdě můžeme říci: „Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení.“ (Jak. 1, 12.) Zkouška je Pánem samým propůjčená čest; a nemůžeme ani dosti vysoko oceniti požehnání v tom učiněných zkušeností. Když se člověk tam dostal (použijeme řeči žalmu 107.), že „všecko umění jeho mizí,“ tu poznává, kdo jest Bůh. Dejž nám Bůh milosti, abychom pokušení snesli, aby Jeho dílo zazářilo a Jeho jméno v nás bylo oslaveno.

Prve nežli úvahy této kapitoly ukončíme, chci obrátiti pozornost čtenářovu na milostivou přízeň, v které Bůh Abrahamovi osvědčuje, že vykonal skutek, k jehožto provedení se ukázal úplně připraveným. „A řekl: Skrze sebe samého přísáhl jsem, praví Hospodin, poněvadž jsi učinil tu věc, že jsi neodpustil synu svému, jedinému svému: Požehnám velmi tobě a velice rozmnožím símě tvé jako hvězdy nebeské a jako písek, kterýž jest na břehu mořském;

nadto dědičně vládnouti bude símě tvé branami nepřátel tvých. Ano, požehnání budou v semeni tvém všichni národové země, protože jsi uposlechl hlasu mého." (V. 16. až 18.) Tato slova jsou v krásné shodě se způsobem, kterým Duch svatý skutků Abrahamových vzpomíná v ep. k Žid. 11. a Jak. 2. Oba tyto oddíly nám představují Abrahama, jako kdyby Izáka svého syna na oltáři obětoval. Důležitá zásada, kteráž se nám v celém ději představuje, je tato: Abraham se ukázal hotovým, **vše** vydati, vyjma Boha; a táž zásada to také byla, kteráž jej **učinila** spravedlivým mužem a jej také jakožto takového **osvědčila**. Víra může kromě Boha vše a všech postrádati; ona má plné, hluboké vědomí, že Bůh pro vše dostačí. Proto mohl Abraham také oceniti celou hodnotu slov: „Skrze samého sebe přísahám." Ano, toto podivuhodné slovo „skrze samého sebe" znamenají pro muže víry vše. Bůh zajisté zaslíbení čině Abrahamovi, když neměl skrze koho většího přísáhnouti, přísáhl skrze sebe samého... Lidé zajisté skrze většího přísahají a všelike rozepře mezi nimi konec jest, když bývá potvrzena přísahou. Protož Bůh, chtěje hojněji ukázati dědicům zaslíbení neproměnitelnost rady své, vložil mezi to přísahu. (Žid. 6, 13. 16. 17.) Slovo a přísaha živého Boha mají učiniti konec všem rozepřím a pohybům lidské vůle a uprostřed neklidu a pachtění se tohoto bouřlivého světa tvoří pro duši jistou kotvu.

My se musíme stále odsuzovati, že zaslíbení Boží mají pro naše srdce tak malou

sílu. Zaslíbení je tu, a my vyznáváme, že v ně věříme; ale ach, ono není pro nás tou hlubokou, zůstávající, pevnou skutečností, kterou má stále býti, abychom z něho měli ono „pevné potěšení“, kteréž sdíleti jest jejím účelem. Jak málo jsme hotovi, v síle víry obětovati našeho Izáka. Prosme Pána, aby nám ve Své dobrotě dal hlubší nahlédnutí v požehnanou skutečnost života víry v Něm, abychom lépe porozuměli dalekosáhlosti slova: „A toť jest to vítězství, kteréž přemohlo svět, víra naše.“ (1. Jan 5, 4.) Jen vírou můžeme přemoci svět. Nevěra nás staví pod moc věcí přítomných. Ona propůjčuje, jinými slovy, světu vítězství nad námi, kdežto duše, kteráž následkem vyučování Ducha svatého se naučila, že Bůh je úplně dosti, je od věcí zemských zcela neodvislá. Ó, kéž bychom přec, milý čtenáři, činili o tom v nás bohaté zkušenosti k našemu pokoji, k naší radosti v Bohu a k Jeho oslavení.

KAPITOLA 23.

Tento krátký oddíl svaté knihy přináší duši mnohé užitečné ponaučení. Duch svatý nám zde kreslí před oči krásný obraz o způsobu, jak se má věřící chovati vůči těm, kteříž jsou venku. Ač je pravdou, ano, božskou pravdou, že nás víra činí nezávislými od lidí tohoto světa, tož je právě tak pravdou, že nás také stále poučuje, poctivě vůči světu choditi. Písmo nás napomíná, „abychom poctivě chodili před těmi, kteříž

jsou vně" (1. Tes. 4, 12), „dobré opatrující netoliko před obličejem Páně, ale i před lidmi" (2. Kor. 8, 21) a „žádnému nebyti nic dlužni." (Řím. 13, 8.) To jsou důležité předpisy, kterých již prve nežli byly dány, bylo všemi věrnými služebníky Páně dbáno za všech časů, kterýmž se však v naší moderní době, žel, často málo pozornosti věnuje.

Tato kapitola zasluhuje proto naší obzvláštní pozornost. Ona počíná smrtí Sároy a ukazuje nám Abrahama v novém charakteru, totiž jakožto truchlícího. „I přišel Abraham, aby kvílil nad Sárou a oplakal jí." (V. 2.) Dítě Boží musí se s takovými věcmi setkat; avšak ne „jako i jiní, kteříž naděje nemají." (1. Tes. 4, 13. 14.) Veliká skutečnost vzkříšení přichází mu na pomoc a propůjčuje jeho kvílení zcela zvláštní charakter. Věřící může stát u hrobu některého bratra aneb sestry v Pánu v tom šťastném vědomí, že tento hrob svého zajatce dlouho nepodrží. „Nebo jestliže věříme, že Ježíš umřel a z mrtvých vstal, tak Bůh i ty, kteříž zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním." Spasení duše jistí spasení těla; máme to první a čekáme na to poslední. (Řím. 8, 23.)

Koupí jeskyně Machpelah za dědičné pohřebiště, propůjčil Abraham, jak se mi zdá, výraz své víře ve vzkříšení. „Potom **vstav** Abraham **od** mrtvého svého." (V. 3.) Víra nemůže smrt dlouho před očima podržeti; ona má, dík za to „Bohu živému", vyvýšenější předmět. Pohled víry je vždy upřen na vzkříšení; a v síle této skutečnosti může povstati od svého mrtvého. Jednání

Abrahamovo jest velmi významuplné; a my potřebujeme plnějšího porozumění jeho dalekosáhlosti, poněvadž jsme velmi náchylní k zaměstnávání se smrtí a jejími následky. Smrt je hranicí moci satana; ale tam, kde satan končí, počíná Bůh. Abraham tomu rozuměl, když povstal a jeskyni Machpelah koupil k pohřbu Sary. Toto jednání bylo výrazem myšlenek Abrahamových ohledně budoucnosti. On věděl, že v přícházejícím věku se naplní zaslíbení Boží ohledně země kananejské a mohl proto v jistém a určitém očekávání slavného vzkříšení položit tělo Sary v hrob.

Neobřezaní synové Het tomu nerozuměli. Myšlenky naplňující duši patriarchy, byly jim úplně cizí. Pro ně to byla věc malého významu, kde Abraham pohřbil svou mrtvou; ale pro něho to nebylo na žádný pád bezvýznamné. „Hostem a přichozím, jsem u vás; dejte mi místo ku pohřbu u vás, abych pochoval mrtvého svého od tváře své.“ (V. 4.) Hetejským to mohlo býti nanejvýš podivným, že Abraham pro jeden hrob činil tolik okolků; ale „protoť svět nezná nás, že jeho nezná.“ Nejkrásnější tahy víry jsou ty, které přirozený člověk za nejnepochopitelnější uzná. Kananejští neměli žádných představ o očekávaních, která jednání Abrahamovu u této příležitosti charakteru propůjčila. Oni netušili, že Abraham pohlížel na budoucí držení země, když hledal jeskyni, ve které mohl po své smrti jako Sára očekávat Bohem určený čas — **jitro vzkříšení**. On cítil, že neměl se syny Het co činiti a byl proto

hotov svou hlavu podobně jako Sáře v hrob položití a přenechatí to Bohu, za něho, s ním a pro něho jednati.

„Podle víry zemřeli ti všichni, nevzavše zaslíbení, ale zdaleka je viděvše, jim i věřili, i je vítali a vyznávali, že jsou hosté a příchozí na zemi.“ (Žid. 11, 13.) To je v pravdě krásný tah v božském životě. Tito „svědkové“, o kterých v ep. k Žid. 11. se mluví, nežili jen u víře, nýbrž dokázali také, když dospěli na konec svého běhu, že zaslíbení Boží byla pro jejich duše právě tak skutečná a dosažitelná jako na počátku, když svůj běh započali. Koupě pohřebiště v zemi zaslíbení byla tudíž, jak se mi zdá, představou moci víry, nejen vzhledem k životu, nýbrž také i vzhledem na smrt. Proč činil Abraham takové okolky u koupě místa pohřebního? Proč si přál tak živě, aby jeho nároky na pole a jeskyni Efrona byly založeny na spravedlivém základě? Proč byl tak odhodlán plnou cenu zaplatiti, jak byla „běžná mezi kupci“. (V. 16.) **Víra** to byla, kteráž jej vedla tak jednati. Abraham činil vše skrze víru. On věděl, že v budoucnosti patří země jemu, a že ve slávě vzkříšení jeho símě ji také bude míti v držení; a až do té doby nechtěl býti dlužníkem těch, kteříž ještě z držení této museli vypuzeni býti.

Tato kapitola může tedy býti uvažována z dvojího stanoviska: nejprve nám představuje jednoduchou, praktickou zásadu ohledně našeho chování se vůči světu a pak předvádí požehnanou naději, kteráž má věřícího stále obživovati. V evangeliu nám

představená naděje jest slavná nesmrtelnost. Tato skutečnost nám podává svatou a vyvýšenou zásadu k určování našeho veškerého zacházení s těmi, kteříž venku jsou, a spolu pozdvihuje srdce nad přirozenost a svět. „Nejmilejší, nyní dítky Boží jsme, ale ještě se neukázalo, co budeme. Vímeť pak, že když se ukáže, podobni Jemu budeme; nebo viděti jej budeme, jakž jest.“ To jest naše naděje. Jaké jest mravní působení této naděje? „A každý, kdož má tuto naději v něm, očišťuje se, jakož on čistý jest.“ (1. Jan 3, 2. 3.) Když mám býti Kristu podobným, tedy se snažím, abych Jemu již nyní byl tak podobný co nejvíce. Křesťan má toho proto vždy dbáti, aby chodil před zrakem těch, kteříž jej obklopují, v čistotě, v upřímnosti a v milosti.

Abraham nám podává svým chováním vůči synům Het následování hodný příklad. Ve všem svém jednání projevuje velikou hodnotu a nezištnost. On byl „kníže Boží“ uprostřed nich a oni by se cítili šťastnými, kdyby mu mohli přízeň projeviti. Avšak Abraham se naučil důkazy přízně přijímati jen od Boha vzkříšení; a mezitím, co Hetejským jeskyni Machpelah zaplatil, očkával na Boha vzhledem k zemi kananejské. Synové Het znali velmi dobře cenu stříbra „běžného mezi kupci“, a Abraham znal cenu jeskyně Machpelah; ona měla pro něho daleko vyšší cenu než pro ně. Když oni cenili pole čtyři sta lotů stříbrných, tož bylo ono pro něho téměř neocenitelné; neboť to bylo závdavkem věčného dědictví, kteréž právě proto, že bylo věčné, jen v moci vzkříšení

mohlo se obdržeti. Víra vede duši dopředu, do Boží budoucnosti; ona uvažuje věci jak Bůh je uvažuje a cení je dle odhadnutí svatyně. Úsudkem víry veden, povstal tedy Abraham „od mrtvého svého“ a koupil hrob, čímž jasně projevil svoji naději na vzkříšení a na dědictví, na tom se zakládající.

KAPITOLA 24.

Spojení této kapitoly s oběma předcházejícími je pozoruhodné. V kap. 22. je obětování syna na oltáři; v kap. 23. je Sára odstraněna, a v kap. 24. se vysílá služebník, aby hledal manželku pro toho, kteréhož Abraham „v podobenství“ z mrtvých přijal. (Žid. 11, 19.) Pořadí těchto událostí souhlasí nápadně s pořádkem dějů, které stojí ve spojení s povoláním církve Boží. Někteří o tom pochybují, zda toto souhlasení je božského původu; každopádně je to však nanejvýš překvapující zjev.

V Novém zákoně se setkáváme s těmito velikými skutečnostmi: 1. opovržení a smrt Krista, 2. odstranění Izraele podle těla a konečně povolání církve a slavné postavení nevěsty Beránkovy. Vše toto odpovídá přesně obsahu těch tří kapitol. Smrt Kristova musela býti dokonanou skutečností, nežli mohla býti církev povolána. A právě tak musela býti odstraněna „dělicí zeď ohraď“, prve nežli mohl býti vzdělán **„nový člověk“**. Je důležité, aby se tomu rozumělo, abychom znali místo, kteréž církev v cestách Božích zaujímá. Dokudž stávala

židovská domácnost, bylo Bohem nařízeno ostré rozdělení mezi Židy a pohany; a proto byla myšlenka na spojení obou v **jednom** novém člověku duchu Žida úplně vzdálená. Žid byl mnohem více veden spatřovati se v postavení, jež v každém vzta- hu převyšovalo postavení pohana a pova- žovati tohoto za úplně nečistého člověka, s kterýmž styk byl zapovězen. (Porovnej Skut. 10, 28.)

Kdyby Izrael chodil s Bohem přiměřeně pravdě poměru, do kteréhož Bůh ho ve Svě milosti uvedl, tu by v tomto postavení oddělení a v jemu propůjčené výsadě zů- stal. Avšak Izrael sledoval jinou cestu. A když pak ukřižováním knížete života, Pána slávy, jakož i opovržením svědectví Ducha svatého, míru nespravedlnosti do- vršil, tu byl probuzen Pavel, jakožto slu- žebník nové věci, kteráž byla ukryta v radě Boží, dokudž se vykonávalo svědectví na Izraelovi. „Pro tu příčinu já Pavel ten vě- zeň Krista Ježíše pro vás pohany, jestliže však jste slyšeli o milosti Boží, kteréž jest mi uděleno k přisluhování vám, že skrze zjevení oznámil mi tajemství, kteréž za jin- ých věků nebylo známo synům lidským, tak jako **nyní** zjeveno jest svatým apo- štolům jeho a prorokům skrze Ducha, že jsou pohané spoludědicové a jednotelní a spoluúčastníci zaslíbení jeho v Kristu skrze evangelium.“ (Efez. 3, 1.–6.)

To jest jasná, rozhodná řeč. Tajemství církve – složené ze Židů a pohanů, pokřtěných skrze **jednoho** Ducha v **jedno** tělo, spojenou se slavnou hlavou v nebesích

— nebylo až do dnů Pavla zjeveno. Vzhledem k tomuto tajemství pokračuje apoštol: „Kteréhož jsem učiněn slouha z daru milosti Boží sobě dané, podle působení moci jeho.“ (Efez. 3, 7.) Apoštolové a proroci Nového zákona tvořili, abychom tak řekli, první vrstvu tohoto slavného stavení. (Pohl. Efez. 2, 20.) Když tomu ale takto je, pak není možným, že by stavba ta svůj počátek vzala dříve, před apoštoly. Kdyby stavba ta byla započata ve dnech Abele, tu by apoštol řekl: „Vzdělání na základ svatých Starého zákona.“ Poněvadž on však jinak mluvil, tu z toho musíme nevyhnutelně odvozovat, že svatí Starého zákona, jaké postavení se jim i přiřkne, nemohou patřiti k tělu, kteréž až k smrti a vzkříšení Kristovu, jakož i až k tomu z toho následujícímu seslání Ducha svatého, jen v radě Boží své stání mělo. Oni svatí byli spasení, Bůh buď za to poctěn! — spasení skrze krev Kristovu a určení s církví Boží požívatí nebeskou slávu; ale nemohli patřiti k tělu, kteréž teprve staletí po jejich době existovalo.

Mnozí mohou ovšem, jak již podotknuto, pochybnosti míti, zdali máme tohoto, tak velmi zajímavého oddílu Písma svatého, považovati za **předobrazení** povolání církve. Já pro svůj díl bych jej chtěl raději pojednávati jakožto **malbu, obrazné vysvětlení** onoho slavného díla. Nemůžeme přijmouti, že Duch svatý nás chce v tak neobyčejně dlouhé kapitole zaměstnávati s pouhými jednotlivostmi rodinných úmluv, aniž by mělo toto sloužiti za **předobrazení**

aneb vysvětlení nějaké veliké pravdy. „Nebo kteréžkoli věci prvé napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou.“ (Řím. 15,4.) Toto místo má důležitý význam. Ačkoliv Starý zákon neobsahuje žádné bezprostřední zjevení velikého tajemství církve, tož uzavírá v sobě nicméně děje a okolnosti, které toto tajemství pozoruhodným způsobem na světlo přivádějí. Když, jak jsme již podotkli, syn byl „v podobenství“ obětován a z mrtvých opět přijat, a původní kmen, z něhož syn vzešel, byl na stranu dán, vysílá otec posla, aby hledal pro syna nevěstu.

K získání jasného a úplného porozumění obsahu této kapitoly, nechť obrátí čtenář svoji pozornost na následující body: 1. na přísahu, 2. na svědectví a 3. na úspěch poslání služebníka. Je krásné pozorovati, že povolání a vyvýšení Rebeky se zakládá na přísaze, kteráž byla mezi Abrahamem a služebníkem. Právě tak je tomu s církví Boží, ať ji již uvažujeme v celku aneb v jedné každé její části. „Ve knihu tvou všichni oudové jeho zapsáni jsou; i dnové, v nichž formováni byli, když ještě žádného z nich nebylo.“ (Žalm 139, 16.) „Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Jezukrista, kterýž požehnal nám všelikým požehnáním duchovním v nebeských místech v Kristu, jakož vyvolil nás v něm před ustanovením světa, abychom byli svatí a neposkrvnění před obličejem jeho v lásce.“ (Efez. 1,3.4.) „Nebo kteréž předzvěděl, ty i předzřídil, aby byli připodobnění obrazu Syna jeho, aby on byl prvorozený mezi mnohými bratřími. Kteréž pak předzřídil, těch i povolal, a

kterýchž povolal, ty i ospravedlnil, a kteréž ospravedlnil, ty i oslavil." (Řím. 8,29,30.) Mezi těmito výroky Písma a předmětem nás právě zaměstnávajícím je obdivuhodná shoda. Povolání, ospravedlnění a sláva církve – vše je založeno na věčném předsevzetí Božím a Jeho slovu, kteréž přísahou je utvrzeno a smrtí, vzkříšením a oslavením Syna Jeho potvrzeno. Dávno, dávno před početím času spočívalo toto předsevzetí ohledně církve, kteréž nerozlučně s myšlenkami Božími ohledně oslavení Syna spojeno jest, v tajuplných hlubinách plánů Božích. Služebníkem Abrahamovi daná přísaha měla za účel získání společnice pro syna. Prání otce pro syna vedla ke všem hodnostem, kterýchž Rebeka následkem toho měla. Blahoslavený, kdož těmito věcem rozumí! Blahoslavený, kdo pozná, že jistota a štěstí církve je nerozlučně připoutáno na Krista a Jeho slávu. „Nebo není muž ze ženy, ale žena z muže. Také zajisté není muž stvořen pro ženu, ale žena pro muže." (1. Kor. 11, 8. 9.) Tak čteme také v tom krásném podobenství o svatbě: „Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému." **Syn** je veliký předmět všech myšlenek a plánů Božích a když je někdo veden k blahoslavenství aneb k slávě, tedy to může býti jen ve spojení se synem. Skrze hřích ztratil člověk každé právo na tyto věci i na samý život. Kristus však vzal na sebe celý trest, jenž hříchu patřil, On se učinil vzhledem k Svému tělu, církvi, za vše zodpovědným. Jakožto zástupce církve byl On přibit na

kříž. On nesl její hříchy na Svém vlastním těle na kříži, a když jejich celou tíhu vytrpěl, sestoupil v hrob. Nic nemůže proto býti dokonalejší jako osvobození církve ode všeho, co bylo proti ní. Obživená vyšla z hrobu Kristova, kde zůstaly všechny hříchy jejích údů. Život, kterýž má, je získán na druhé straně hrobu, když všechny požadavky a nároky byly upokojeny. Tento život stojí proto ve spojení s božskou spravedlností a je na ní založen, v tom, že nároky Kristovy na tento život se zakládají na úplném zničení smrti; a On je život církve. Tímto způsobem požívá ona božský život; je oblečena v božskou spravedlnost; a naděje, kteráž ji oživuje, je naděje spravedlnosti. (Porov. mezi mnohými jinými, následující místa: Jan 3,16.36; 5,39.40; 6,27.40.47.68; 11,25;17,2; Řím.5,21; 6,23; 1.Tim. 1,16; 1.Jan 2,25;5,20; Jud. 21; Efez. 2,1-6.14.15; Kol. 1,12-22;2,10-15; Řím.1,17; 3,21-26;4,5.23-25; 2.Kor. 5,21; Gal. 5,5.)

Těmito místy Písma jsou úplně dokázané tři následující body: život, spravedlnost, naděje církve a tyto tři body vycházejí ze skutečnosti sjednocení církve s Tím, jenž je z mrtvých vzkříšen. Nuž, nic není tak přizpůsobeno k upevnění srdce jako přesvědčení, že jsoucnost církve patří nevyhnutelně k slávě Kristově. „Ale žena je sláva mužova.“ (1. Kor. 11, 7.) O církvi se praví: „Kteráž jest tělo jeho, plnost všecko ve všech naplňujícího.“ (Efez 1, 23.) Tento poslední výraz jest nanejvýš povšimnutí hodný; výrazem „plnost“ přeložené slo-

vo, označuje doplnění některé věci, jsouc této věci připojená, činí ji celkem. Tímto způsobem tvoří Kristus, jakožto hlava a církev, jakožto tělo, toho jednoho „nového člověka.“ (Efez. 2, 15.) Když věc tu uvažujeme s tohoto stanoviska, tu se již více nedivíme, že církev byla předmětem věčných plánů Božích. Pak tím více cítíme, že z milosti tu byla podivuhodná příčina, že tělo, nevěsta, společnice Jeho Syna, myšlenky Boží zaměstnávalo již před ustanovením světa. Rebeka byla zapotřebí pro Izáka; a proto tvořila předmět tajného plánu, kdežto sama byla vzhledem k své budoucnosti a svému vysokému určení ještě v nejhlubší nevědomosti. Všechny myšlenky Abrahamovy se vztahovaly na Izáka. „Abych tě zavázal přísahou skrze Hospodina, Boha nebe a Boha země, abys nebral manželky synu mému ze dcer Kananejských, mezi nimiž já bydlím.“ (V. 3.) „Manželku synu mému“ – to jest zde, jak vidíme, velmi důležitý bod. „Není dobré člověku býti samotnému.“ Toto nám dopouští činiti hluboký a požehnaný pohled na to, co jest církev. Podle plánů Božích jest ona zapotřebí pro Krista a v dokonaném dílu Kristově je božsky o to postaráno, aby býti mohla povolána v jsoucnost.

Když uvažujeme pravdu z tohoto hlediska, tu se nejedná více o otázku, zdali Bůh **může** chudé hříšníky spasiti. Ne, On chce skutečně „Svému Synu učiniti svatbu“, a církev je vyvolená nevěsta, předmět rady Otcovy, předmět lásky Syna a svědectví Ducha svatého. Ona je určena býti spolu-

účastnicí hodnosti a veškeré slávy Syna, právě tak jako má podíl na veškeré lásce, kteréžto věčný předmět On byl. Naslouchejme vlastním slovům Syna: „A já slávu, kterouž jsi mi dal, dal jsem jim, aby byli jedno, jako my jedno jsme; já v nich, a ty ve mně, aby dokonání byli v jedno, a aby poznal svět, že jsi ty mne poslal a že jsi je miloval, jakož jsi mne miloval.“ (Jan 17, 22. 23.)

Tato slova rozhodují celou tu otázku. Odhalují nám myšlenky srdce Kristova ohledně církve. Nejen že je ona určena býti jako On jest, nýbrž ona je takovou již nyní; neboť čteme: „V tomtoť jest k dokonání svému přišla láska Boží s námi, abychom bezpečné doufání měli v den soudný, kdyžto, jakýž jest on, takoví i my jsme na tomto světě.“ (1. Jan 4,17.) Tato vzácná pravda dá duši úplnou důvěru. „A jsme v tom pravém, v Synu jeho Ježíši Kristu. Onť jest ten pravý Bůh, a život věčný.“ (1. Jan 5, 20.) Každá nejistota je vypuzená; neboť nevěstě je vše v ženichovi zajištěno. Vše, co Izáku náleželo, stalo se vlastnictvím Rebeky, poněvadž Izák byl jejím; a právě tak jest vše, co patří Kristu, podílem církve. „Všecky věci vaše jsou. Buď Pavel, buď Apollo, buď Petr, buď svět, buď život, buď smrt, buď přítomné věci, buďto budoucí, všecko jest vaše, vy pak Kristovi, a Kristus Boží.“ (1. Kor. 3, 21-23.) Kristus je dán „hlava nade všecko církvi“. (Efez. 1, 22.) Po veškeré věčnosti bude to Jeho zalíbením, ukazovati církev ve vši slávě a kráse, jimiž On ji přioděl; neboť její sláva a krása bude

jen odleskem Jeho vlastní slávy. Andělé a knížatstva budou v církvi spatřovati předivné zjevení se moudrosti, moci a milosti Boží v Kristu.

Zkoumejme nyní ten druhý bod, kterýž jsme zpředu uvedli: **svědectví**. Služebník Abrahamův nesl jasné a určité svědectví. „Tedy řekl: Služebník Abrahamův jsem já. A Hospodin požehnal pánu mému velice, takže veliký učiněn jest, nebo dal mu ovce a voly, stříbro a zlato, služebníky a děvky, velbloudy a osly. A porodila Sára, manželka pána mého, pánu mému v starosti své syna, jemuž dal, cožkoli má.“ (V. 34–36.) Služebník zjevuje otce a syna, to bylo jeho svědectví. On mluví o velikých bohatstvích otce a spolu sděluje, že tento veškerý svůj majetek dal svému synu, poněvadž tento je „jednorozený syn“ a předmět lásky otcovské. Prostřednictvím tohoto svědectví hledí získati nevěstu pro syna.

Nemusím téměř ani připomenouti, že nám zde Písmo obrazným, ale velmi trefným způsobem staví před oči svědectví o Letnicích z nebe seslaného Ducha svatého. „Když pak přijde ten Utěšitel, kteréhož já pošlu vám od Otce, Duch pravdy, kterýž od Otce pochází, ten svědectví vydávati bude o mně.“ (Jan 15, 26.) A opět: „Když pak přijde ten Duch pravdy, uvedeť vás ve všelikou pravdu. Nebo nebude mluvit sám od sebe, ale cožkoli uslyší, toť mluvit bude; i budoucí věci zvěstovati bude vám. Onť mne oslaví; nebo z mého vezme a zvěstovati bude vám. **Všecko, cožkoli má Otec, mé jest.** Protož jsem řekl, že

z mého vezme, a zvěstovati bude vám." (Jan 15, 13–15.) Souhlas mezi těmito slovy a svědectvím služebníka Abrahamova je právě tak poučný, jakož i zajímavý. Když služebník mluví o Izákovi, tu hledí získati srdce Rebeky. Právě tak to činí Duch svatý; když mluví o Ježíši, tu se snaží ubohé hříšníky vytáhnouti ze světa hříchu a bídy a uvésti je do požehnané a svaté jednoty těla Kristova. „Z mého vezme a zvěstovati bude vám." Duch svatý nevede nikdy duše k tomu, aby patřily na **Něho a Jeho** dílo, nýbrž On obrací jejich zrak jediné a pouze na Krista. Čím duchovnějši je proto duše, tím výhradněji zabývá se Kristem.

Jsou tací, kteříž stále uvažování svého srdce a to, co (ať snad způsobeno Duchem svatým) v něm spatřují, považují za znamení velké duchovnosti. Avšak to je hrubý blud. Takové sebe spatřování není důkazem duchovnosti, ale ono dokazuje mnohem více pravý opak toho, poněvadž Pán Ježíš vzhledem k Duchu svatému výslovně prohlásil: „Nebude mluvití sám od sebe." Nýbrž: „Z mého vezme, a zvěstovati bude vám." Proto když někdo stále do svého nitra pohlíží a staví na svědectví, kteráž tam vzhledem k působení Ducha svatého domnívá se spatřovati, tu smí býti ujištěn, že v tomto ohledu není veden Duchem svatým. Duch svatý táhne duše k Bohu, když jim představuje Krista. Poznání Krista je život věčný; a Duchem svatým způsobené zjevení Otce vzhledem k Synu, tvoří základ církve. Když Petr vyznává, že Kristus je ten Syn Boha živého, tedy odpo-

vídá Kristus: „Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův; nebo tělo a krev nezjevilo tobě toho, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích. I jáť pravím tobě, že jsi ty Petr, a na též skále vzdělám církev svou, a brány hades (Kral.: pekelné) nepřemohou jí.“ (Mat. 16,17.18.) Kdo je tou skálou? Petr? Bůh chraň! „Skálou je zjevení Otce o Kristu, jakožto Syna Boha živého. Toto zjevení je jediným prostředkem, kterýmž může duše býti uvedena do církve Kristovy. Zde se učíme znáti pravý význam evangelia. Evangelium je především zjevení a sice nejen pouhé zjevení nějakého učení, nýbrž zjevení jedné osoby, osoby Syna Božího. Toto skrze víru uchopené zjevení táhne srdce ke Kristu a stává se pramenem života a síly, základem spojení s Kristem jakožto údové Jeho těla, jakož i silou obecenství. Apoštol praví: „Ale když se zalíbilo Bohu zjevití **Syna svého** ve mně atd.“ Zde máme pravou zásadu „skály“, totiž: Bůh zjevuje Svého Syna. Tímto způsobem se zřizuje stavba a tato spočívá, dle věčného předsevzetí Božího, na tomto nezvratném základě.

Proto je velmi přitahujícím a poučným, v naší kapitole odkrýti tak krásný obraz o seslání a o tom obzvláštním svědectví Ducha svatého. Služebník Abrahamův rozvínoval celou hodnost a celé bohatství, kterýmiž otec syna obklopil, jakož i lásku, kteréžto předmětem Izák byl – zkrátka vše, co by se mohlo dotknouti srdce Rebeky a co by ji odtáhlo od věcí, v jejichžto středu se nacházela. On ji ukazoval vzdálený

předmět a štěstí býti jedno s tímto milovaným a vysoce obdařeným předmětem. Vše, co patřilo Izákovi, mělo býti podílem Rebeky, když s ním byla spojena. To byl obsah poselství služebníka, jeho svědectví. A tentýž ráz nese svědectví Ducha svatého. On mluví o Kristu, o slávě Kristově, o kráse, plnosti, milosti Kristově, o Jeho „nestihlém bohatství“, o hodnosti Jeho osoby a o slávě Jeho díla. Spolu vynáší na světlo to nevýmluvné štěstí, že jsme jedno s Kristem – údy Jeho těla, z těla Jeho, a z kostí Jeho.

To jest svědectví Ducha svatého – znamenitý prubířský kámen pro všeliké poučování a kázání. Duchovní poučování se bude vždycky označovati úplnou a stálou představou Krista. On je obsahem téhož. Duch se může jen Kristem zaměstnávat, u Něho se zdržovati. O Něm mluvíti je Jeho slastí; Jeho dokonalosti, ctnosti a krásu zvěstovati je Jeho radostí. Proto pracuje-li někdo v díle Páně, v síle Ducha svatého, tu se bude v jeho službě vždy více zjevovati Kristus než co jiné. Lidské uzávěry a rozumování najdou v takové službě málo místa; tyto mohou míti místa tam, kde člověk sebe samého v popředí stavěti chce. Kéž by proto všichni, kteříž stojí v službě Páně, nikdy nezapomněli, že představování Krista bude vždycky tím jediným předmětem Ducha.

Konečně se máme ještě zaměstnávat s **výsledkem** poslání služebníka. Pravda a praktické použití pravdy jsou dvě velmi rozdílné věci. **Jedna** věc jest mluvíti o obzvláštní slávě církve, a **druhá** věc, býti

touto slávou prakticky ovlivněn. V případě Rebeky bylo působení svědectví služebníka Abrahamova nejvýš rozhodné a určité. Vniklo do jejího ucha a do jejího srdce; a tímto způsobem byla úplně uvolněná ode všeho, co ji obklopovalo. Byla hotova vše opustiti a běžeti k představenému cíli, aby dosáhla to, k čemu byla uchváćena. (Porov. Fil. 3, 12. 13.) Pro ni bylo nemožným poznati se jakožto předmět tak vysokého určení, a přece jen zůstatí uprostřed poměrů, do kterých postavena byla přirozeností. Když bylo svědectví o její budoucnosti pravdivé, tu by bylo lpění na přítomných věcech největší pošetilostí. Když naděje, býti Izákovou nevěstou a spoludědičkou vši jeho slávy, byla pro ní skutečností, pak by dalším hlídáním ovcí Lábanových dala na jevo pohrdání vším tím, co Bůh ve Své milosti před ní postavil.

Avšak ne, ta vyhlídka byla příliš slavná, než aby se mohla tak lehkovážně zanechatí. Ovšem ještě neviděla ani Izáka ani dědictví; ale ona uvěřila zprávě posla, jeho svědectví o Izákovi a obdržela spolu také již závdavek dědictví; a to jejímu srdci dostačilo. Proto se bez váhání pozdvihli a byla hotová k odcestování. Řekla: „**Půjdu.**“ (V. 58.) Ona je úplně hotovou vydati se na cestu jí neznámou, a sice ve společnosti toho, kterýž jí vzdálený předmět a tu s tím spojenou slávu zjevil, slávu, ke kteréž měla vbrzku býti pozdvížena. „Půjdu,“ řekla a zapomenouc, co leželo za ní a chvátajíc k tomu, co bylo před ní, běžela k odplatě svého vysokého povolání.

(Pohled' Fil. 3, 14.) Jak krásný a dojmavý obraz o církvi, kteráž pod vedením Ducha svatého spěchá kupředu, aby se setkala se svým nebeským ženichem! Aspoň by tomu tak mělo s církví býti. Žel, žel, s uskutečněním to vypadá smutně. Spatřujeme málo oné svaté radosti, kteráž každé břímě a každou překážku odkládá v síle obecenství s oním svatým vůdcem a spolucestujícím, kteréhožto služba a slast to jest z věcí Ježíše vzíti a nám je zvěstovati, právě tak jako služebník Abrahamův z věcí Izákových vzal a Rebece je ukázal; a bezpochyby našel, čím více se blížili radosti a slávě nevěstu očekávající, svoji radost ve sdělování jí nových svědectví ohledně syna. Tak je tomu aspoň s naším nebeským vůdcem a průvodčím. Jeho radostí jest mluvit o Ježíši. „Z mého vezme a zvěstovati bude vám.“ My máme této služby Ducha Božího také vskutku zapotřebí, kterýž našim duším zvěstuje Krista a probouzí v nás vřelou touhu Jej zříti, jak On jest a Jemu na vždycky podobnými býti; neboť jen to je vstavu naše srdce uvolniti od země a všeho, co přirozenosti patří. Co jiného než naděje, že bude spojena s Izákem, mohlo by Rebeku přiměti říci: „Půjdu,“ když její bratr a její matka prosili: „Nechat pozůstane děvečka s námi za některý den, aspoň za deset?“ (V. 55.) A tak je to s námi; nic jiného než naděje, že budeme viděti Ježíše, **jakž jest**, a že budeme Jemu podobni, může nás učiniti schopnými se očišťovati, jakož On čistý jest.“ (1. Jan, 3, 3.)

KAPITOLA 25.

Počátek této kapitoly nám staví v druhém ožení se Abrahamovu před oči příběh, kterýž uvažován ve spojení s obsahem předcházející kapitoly, pro duchovní smysl není bez zajímavosti. Ve světle prorockých sdělení Nového zákona poznáváme, že símě Abrahamovo po doplnění a přijetí vyvolené nevěsty Kristovy opět v popředí vstoupí. Právě tak obrací se po uvedení Rebeky Duch svatý opět k dějinám semene Abrahamova prostřednictvím nového ožení a zaměstnává nás jednotlivými vedlejšími okolnostmi z děje tohoto patriarchy a jeho semene podle těla. Já nechci čtenáři vnucovati žádné zvláštní vysvětlení o tomto všem, chci jen říci, že obsah naší kapitoly v tomto ohledu je povšimnutí hodný.

První kniha Mojžíšova obsahuje v sobě takřka, jak jsme již poznamenali, zárodky všeho, velké prvotní zásady vztahů Božích k člověku, zásady, kterýchžto vyvinutí je obsaženo v Novém zákoně. Ovšem představují se nám tyto zásady v první knize Mojžíšově obrazným způsobem; kdežto v Novém zákoně se vyvinují jakožto učení; nicméně jsou však tyto obrazy velké zajímavosti a obzvláštním způsobem vhodnými, pravdu mocně do srdce uvést.

Konec naší kapitoly představuje nám několik zásad velmi vážného a praktického významu. Jákobův charakter a život vstoupí brzy, jak Bůh dá, jasněji před nás. Avšak prve nežli dále jdeme, chtěl bych rád obrátiti pozornost na chování Ezaua ohledně

prvorozenství a všeho, co s tím souviselo. Přirozené srdce nepřikládá věcem Božím žádné ceny. Poněvadž nezná Boha, tedy jsou zaslíbení Boží pro ně neurčitou, bezcennou a bezmocnou věcí. To je také příčina, proč věci přítomné u lidí tak velmi na váhu padají a na ně tak velký vliv mají. Člověk cení jen to, **co vidí**, poněvadž je veden viděním a ne vírou. Pro něho je přítomnost vše, budoucnost ale nejistá, bezvlivná věc. Tak tomu bylo u Ezaua. „I řekl Ezau: Aj, já k smrti se blížím, k čemuž mi tedy to prvorozenství?“ (V. 32.) Jak zvláštní rozumování. **Přítomnost** mi pod nohama uniká, proto pohrdám a vzdávám se **budoucnosti**; čas prchá přede mnou, proto nemám žádného zájmu na **věčnosti**. „A tak pohrdl Ezau prvorozenstvím.“ (V. 34.) Tak pohrdl Izrael zemí žádanou (Žalm 106, 24.); tak opovrhl Mesiášem (Zach. 11, 12); a tak pohrdli pozvání na svatbu pozváním. (Mat. 22, 5.) Člověk nemá srdce pro věci Boží; „krmě z čočovice“ platí pro něho více než právo na Kanaan. Příčina, proč Ezau své prvorozenství necenil, měla jej právě přiměti přiložiti mu velikou cenu. Čím více poznávám nejistotu a marnost přítomnosti člověka, tím více se vinu k Boží budoucnosti. Tak soudí víra. „Poněvadž tedy to všecko má se rozplynouti, jací pak vy býti máte ve svatých obcováních a zbožnosti. Očekávající a chvátající ku příštímu dni Božímu, v němžto nebesa hořice rozpustí se a živlové pálivostí ohně rozplynou se? Nového pak nebe a nové země podle zaslíbení jeho čekáme, ve kterýchž

spravedlnost přebývá." (2. Petr 3, 11-13.) To jsou myšlenky Boží a proto také i myšlenky víry. Věci viditelné se rozplynou. Máme proto pohrdati neviditelnými? Jistě že ne! Přítomnost prchá jako stín. Co jest naším útočištěm? „Očekávající a chvátající ku příštím dni Božímu." Tak zní úsudek obnoveného srdce; každý jiný úsudek je bezbožný jako u Ezaua: „Kterýž za jednu krmi prodal prvorozenství své." (Žid. 12,16.) Kéž nás Pán od toho uchrání!

KAPITOLA 26.

První verš této kapitoly navazuje na kapitolu 12. „Byl pak opět hlad na zemi, mimo hlad první, kterýž byl za dnů Abrahamových." (V. 1.) Zkoušky, kterýmž jsou dítky Boží průběhem jejichездеjšího putování vystaveny, mají téměř všechny tentýž ráz a slouží vždycky k tomu, aby se zjevilo, až ku kterému bodu srdce své vše v Bohu nalezlo. Je to těžká věc, ku kteréž se zřídka vzneseme, abychom chodili v tak důvěrném obecenství s Bohem, takže je duše úplně nezávislá od lidí a věcí. Země egyptské a gerarské, kteréž leží po naší pravici a levici, skýtají nám příliš mocná pokušení, aby nás buďto od přímé stezky odvrátily, aneb aby nás zdržely od skutečného zaujmutí našeho postavení co služebníků živého a pravého Boha.

„Tedy odebral se Izák k Abimelechovi, králi Filistinskému do Gerar." (V. 1.) Mezi

Egyptem a Gerar ukazuje se zjevný rozdíl. Egypt jest výraz světa s jeho přirozenými výpomocnými prostředky a jeho neodvislosti od Boha. „Moje řeka patří mně,“ byla řeč Egyptana, kterýž o Hospodinu nic nevěděl a k Němu nevzhlížel o pomoc a požehnání. Egypt byl polohou vzdálenější Kanaanu než Gerar; a také mravně nám představuje stav duše, kteráž jest více od Boha vzdálena. O Gerar se nám v kapitole 10. sděluje: „A bylo pomezí Kananejských od Sidonu, když jdeš k Gerar až do Gázy; a odtud když jdeš k Sodomě a Gomoře, a Adama a Seboim až do Lázy.“ Také se dovídáme, že z Gerar do Jeruzaléma byla třídení cesta. Gerar zaujal tedy v porovnání s Egyptem přednější postavení; ale přec jen ležel v oboru nebezpečných vlivů. Abraham si tam připravil nepříjemnosti, a Izák v naší kapitole právě tak. Abraham zapřel svoji ženu a Izák učinil totéž. Je to velmi vážná věc, viděti otce a syna na témž místě v tentýž hřích upadnouti; to dokazuje zjevně, že vliv tohoto místa nebyl dobrý. Kdyby Izák nešel k Abimelechovi, králi gerarskému, tu by se nedostal do nesnáze zapřítí svou ženu; avšak nejmenší odchýlení se od přímé cesty je doprovázeno duchovní slabostí. Když se Petr ohříval u ohně v paláci nejvyššího kněze, zapřel svého Pána. Co se Izáka týče, tedy je to zřejmé, že se v Gerar vskutku šťastným necítil. Ovšem, že mu Pán pravil: „Budiž tedy pohostinu v zemi této“ (v. 3.); ale jak často se stává, že Pán dává Svému lidu nařízení, kteráž odpovídají stavu, v kterémž se lid nachází a kteráž

mají posloužiti a vésti ke skutečnému poznání tohoto stavu. Bůh poručil Mojžíšovi, aby vyslal muže, kteříž by spatřili zemi Kananejskou (4. Mojž. 13.); kdyby však mravní stav lidu nebyl tak smutný, tedy by takový krok zapotřebí nebyl. Vždyť víme, že víra nemá zapotřebí „shlédnouti“, když zaslíbení Boží jest tak jasné. Právě tak byl dán Mojžíšovi rozkaz, vyvoliti sedmdesáte mužů ze starších (4. Mojž. 11,16.), kteříž by s ním nesli břímě lidu. Kdyby však Mojžíš hodnost a požehnání svého vysokého postavení zcela poznal, tedy by takového rozkazu zapotřebí nebylo. Totéž platí, když Samuel obdržel od Pána rozkaz, aby dal lidu krále. Lid neměl si žádati krále. Chceme-li rozkazy Páně, dané jednotlivcům aneb všemu lidu, správně posuzovati, tu musíme vždy bráti v úvahu stav této osoby aneb tohoto lidu.

Někdo by však mohl namítnouti: Když Izák se nacházel v nezdravém postavení, proč čteme: „Šel pak Izák v zemi té a shledal v tom roce sto měr; nebo požehnal mu Hospodin.“ (V. 12.) Nato odpovídáme, že zevní blahobyť není nikdy důkazem správnosti postavení některého člověka. Na jiném místě jsme již podotkli, že mezi Páně požehnáním a Jeho přítomností je veliký rozdíl. Mnohý se těší z prvního, aniž by požíval druhé. Naše srdce je tak velmi náchylné viditelné požehnání a Boží přítomnost směniti, aneb si aspoň namlouváme, že to jedno musí býti přirozeně doprovázeno tím druhým. To jest velký omyl. Jak často spatřujeme osoby, kteréž, ačkoliv jsou obklopeny zevním Božím požehnáním, nepožívají

Jeho přítomnosti a také po ní ani netouží! Jest velice důležitým, abychom tomu rozuměli. Někdo může býti velikým, „růsti a prospívati vždy více v zrostu, až i zroste velmi; má stáda ovcí i stáda volů a čeledi mnoho“ (v. 13. 14.) a přec jen u toho všeho nepožívá úplně a nerušeně Boží přítomnost. Stáda ovcí a volů nenahradí Pána. Věci ty probudily závist Filistinských, což by přítomnost Páně jistě neučinila. Izák by mohl pěstovati nejlíbeznější a nejvroucnější obecenství s Bohem, aniž by Filistinští toho některak dbali, a sice jednoduše z toho důvodu, poněvadž tomu nerozuměli a nedovedli to oceniti. Stáda ovcí a volů, mnoho čeledi a studnice dovedli oceniti, ale ne božskou přítomnost.

Konečně se však Izák od Filistinských oddělil a šel do Bersabé. **„A ukázal se mu Hospodin v tu noc a řekl: Já jsem Bůh Abrahama, otce tvého; neboj se, nebo s tebou já jsem, a požehnám tobě.“** (V. 24.) Zde vidíme, že nejen Páně požehnání, nýbrž Pán sám s ním jest. A proč? Poněvadž Izák opustil Filistinské s veškerou jejich závistí a třenicemi a vstoupil do Bersabé. Zde se mohl Pán Svému služebníkovi zjevit, kdežto v Gerar, ačkoliv jej obsypal svým bohatým požehnáním, jej nemohl potěšiti Svojí přítomností. Abychom mohli Boží přítomnost požívat, musíme býti tam, kde On jest, a jisté jest, že Jej nenajdeme ve třenicích a svárech bezbožného světa. Proto, čím dříve dítko Boží všechny ty věci opustí, tím lépe si bude státi. Tuto zkušenost učinil Izák. Dokudž se zdržoval mezi

Filistinskými, neměl ani klidu ve svém duchu a také neměl žádného užitečného vlivu na ně. Mnozí se domnívají, že mohou lidem tohoto světa sloužiti, když se s nimi smísí ohledně svých cest a spojení. Avšak jediné pravým prostředkem státi se jim užitečným je, oddělení se od nich v síle obecenství s Bohem; tímto způsobem se jim ukáže vzor, „vyšší cesty“.

Povšimněme si duchovního pokroku duše Izákovy a mravního vlivu jeho obcování: „Vstoupil pak odtud do Bersabé,” a „ukázal se mu Hospodin,” „i vzdělal tu oltář,” „a vzýval jméno Hospodinovo,” „a rozbil tu stan svůj,” a „služebníci Izákovi vykopali tam studnici.” To byl blahoslavený, požehnaný pokrok. Od okamžiku, kdy Izák učinil první krok na správné cestě, šel od síly k síle. Vstoupil do radostné přítomnosti Boží a požíval požehnání pravého velebení; zjevil také povahu cizince a poutníka. Nalezl občerstvení, pokoj a mír a studnici, o kterouž se s ním nepřeli, a kterouž mu Filistinští zasypati nemohli, poněvadž tu nebyli.

Tento pro Izáka tak požehnaný výsledek působil také blahodárně na jiné. Čteme: „Abimelech pak přijel k němu z Gerrar a Ochozat, přítel jeho, a Fikol, kníže jeho. I řekl jim Izák: Z jaké příčiny přišli jste ke mně? Poněvadž vy nenáviděli jste mne a vyhnali jste mne od sebe. Kteřížto odpověděli: Patrně jsme to shledali, že jest Hospodin s tebou, i řekli jsme: Učiňme nyní přísahu mezi sebou...” (V. 26–28.) Abychom mohli na srdce a svědomí lidí tohoto

světa působiti, musíme býti od světa, jakž již podotknuto, rozhodně oddělení, ačkoliv vůči němu současně v milosti jednáme. Dokudž přebýval Izák v Gerar, tu měl jen sváry a nesnáze; sklízel pro sebe jen žal a neměl vlivu na své okolí. Sotvaže však místo to opustil, tu jej Filistinští vyhledali a chtěli s ním uzavřít smlouvu.

Život dítek Božích vykazuje mnohé příklady podobného způsobu. Především nám má jíti o to, vědět, že naše postavení je božsky uspořádané, ano, nejen ohledně našeho postavení, nýbrž také ohledně mravního stavu našich duší. Je-li vůči Bohu vše v pořádku, tu smíme doufati, že budeme míti dobrý vliv na jiné. Jakmile Izák vstoupil do Bersabé a tam své místo zaujal jakožto velebitel, tu byla jeho duše uzdravena a občerstvena a Bůh si jej použil, aby působil na své okolí. Zdržování v nižším postavení oloupí nás o mnohá požehnání a činí nás úplně neschopnými pro naši službu a svědectví. Také nemáme nikdy zůstat ve falešném postavení — jak se často stává — s otázkou: „Kde najdu něco lepšího?“ Boží slovo praví: „Přestaňte zle činiti!“ (Iz. 1, 16.) A když jsme tohoto svatého rozkazu uposlechli, tu nám praví: „Učte se dobře činiti.“ (Iz. 1, 17.) Domníváme-li se, že se můžeme učit „dobře činiti“, prve nežli jsme „přestali zle činiti“, tu se mýlíme velice. „Probuď se ty, kdož spíš a vstaň z mrtvých a zsvítit se tobě Kristus.“ (Efez. 5, 14.)

Milý čtenáři, činíš-li něco, o čemž víš, že je to zlé, aneb máš-li nějaký podíl na věci, kterouž jsi poznal jako nesprávnou, tu po-

mní slova Páně: „Přestaňte zle činiti!“ Buď ujištěn, že když těchto slov uposlechněš, tu nezůstaneš déle v nejistotě ohledně své cesty. Jen nevěra nás svádí k vyznání: „Nemohu přestat zle činiti, dokudž nenajdu něco lepšího.“ Dejž nám Pán sprostné oko a povolného ducha!

KAPITOLA 27.

Kapitoly 27.–35. seznamují nás se životem Jákobovým aneb aspoň s nejvýznamnějšími příběhy z jeho života. Duch svatý nám tu dává důkladná ponaučení jak o radě neskonale milosti Boží, tak i také o úplné neschopnosti a zkaženosti lidské přirozenosti.

V kapitole 25. jsem zúmyslně přešel jedno místo, kteréž se vztahovalo na Jákoba, chtěje se k tomu nyní vrátiti, abychom tak měli božská sdělení o Jákobovi v úplné souvislosti před sebou. Tam čteme ve verších 21.–23.: „I modlil se Izák pokorně k Hospodinu za manželku svou; neboť byla neplodná. A uslyšel jej Hospodin; a tak počala Rebeka manželka jeho. A když se děti potiskali v životě jejím, řekla: „Má-liť tak býti, proč jsem počala? Šla tedy, aby se otázala Hospodina. I řekl jí Hospodin: Dva národové jsou v životě tvém a dvůj lid z života tvého se rozdělí; lid pak jeden nad druhý bude silnější a větší sloužiti bude menšímu.“ U proroka Malachiáše se na to navazuje slovy: „Miluji vás, praví Hospodin, vy pak říkáte: V čem nás miluješ? Zdaliž

Ezau nebyl bratr Jákobův? praví Hospodin. Avšak miloval jsem Jákoba, Ezaua pak měl jsem v nenávisti." (Mal. 1, 2. 3.) Druhou narážku na to najdeme u Řím. 9, 11–13, kdež čteme: „Nebo ještě před narozením, a prve než co dobrého nebo zlého učinili, aby uložení Boží, kteréž jest podle vyvolení, ne ze skutků, ale z toho, kterýž povolává, pevné bylo, řečeno jest jí: Větší sloužití bude menšímu, jakož psáno jest: Jákoba jsem miloval, ale Ezaua nenáviděl jsem."

Tímto způsobem je nám věčná rada Boží, odpovídající **vyvolení milosti**, jasně představena. Výraz „vyvolení" jest veliké dalekosáhlosti. On zničí všechno lidské si osobování a hájí Boží právo jednati jak On chce. To jest největší důležitostí. Stvoření nemůže požívatí pravého štěstí, dokudž nesklonilo svou hlavu pod tuto neomezenou milost. Člověku patří takto jednati, poněvadž je hříšníkem a poněvadž jako takový nemá žádného práva jednati nebo Bohu něco předpisovati. Státí na této půdě je proto tak velice důležité, poněvadž se pak již nejedná o otázku, co si zasloužíme, nýbrž o to, co se Bohu líbí nám **dáti**. Marnotratný syn si přál státí se nádeníkem; avšak když se jednalo o zásluhy, tu nebyl vskutku hoden zaujati místo nádeníka. Proto mu nezbylo nic jiného, než přijati to, co otec uznal za dobré mu dáti; a otec mu dal nejvznešenější místo, místo obecenství se sebou samým. Tak tomu musí vždy býti. Milost bude po veškeré věčnosti dílo Boží korunovati. Jaké štěstí pro nás! Kupředu se ubírajíce a činíce den co den

nové objevy o tom, co my jsme, máme zapotřebí mít pod nohama neochvějný základ milosti. Zkáza člověka jest beznadějná a proto musí býti milost nekonečná. A ona jest neskonalá, poněvadž Bůh je jejím zřídlem, v Kristu se k nám rozlévá a Duch svatý jest síla k jejímu požívání. Trojjedinost se zjevila ve spojení s milostí, kteráž spasí chudého hříšníka. „Milost kraluje skrze spravedlnost k životu věčnému, skrze Jezukrista Pána našeho.“ (Řím. 5, 21.) Jen ve vykoupení mohlo býti viděno kralování milosti. Ve stvoření spatřujeme kralování moci a moudrosti, v prozřetelnosti dobroty a dlouhoshovívavosti, ale jen ve vykoupení spatřujeme kralování milosti, a to založené na základě spravedlnosti.

V osobě Jákobově se tedy setkáváme s nanejvýš vhodnou představou moci této božské milosti a to proto, poněvadž on nám v sobě představuje pozoruhodný příklad moci lidské přirozenosti. V něm spatřujeme přirozenost v její celé špatnosti a proto se ukazuje milost ve vší své mravní kráse a síle. Podle skutečnosti nám zjevené je vidno, že před i po jeho narození se zjevila neobyčejná působnost přirozenosti. Před jeho narozením čteme: „Děti se potiskali v životě jejím“; u jeho narození: „a rukou svou držel Ezaua za patu“; a po jeho narození vidíme na jeho celé cestě – ano bez výjimky, až k obratu v jeho životě v kapitole 32 – jen zjevení se přirozenosti, kteráž nebyla příjemná. Vše toto slouží jako temné pozadí, jen k tomu, aby pronikla milost toho, kterýž se sklonil, aby přijal jmé-

no „Bůh Jákobův“ – jméno, jež tvoří dojemný výraz svobodné, bezpodmínečné milosti.

Obírajíce se blíže jednotlivostmi života Jákobova, nalézáme nejprve nanejvýš pokorující obraz smyslnosti, podvodu a lsti. Tyto věci se zjevují tím smutněji a hrozněji, když je najdeme jako zde ve spojení s lidem Božím. A přece, jak věrný a pravdivý jest Duch svatý. On musí vše odkrýti. Když On vypravuje běh některého člověka, tu On nemůže učiniti nedokonalý nástin, On ho kreslí jak jest a ne jak není. Právě tak je tomu však také, když nám zjevuje charakter a cesty Boží: On nám ukazuje Boha, jak On jest; a to jest právě co potřebujeme. Potřebujeme zjevení dokonale svatého, současně ale také dokonale milostivého a milosrdného Boha, kterýž se mohl skloniti k celé hlubokosti bídy a snížení člověka a tu se ho ujati a jej z tohoto stavu osvoboditi a pozdvihnouti k plnému nerušenému obecnství se sebou samým, a sice v celé skutečnosti toho, kdo On jest. Bůh znal naše potřeby a On je uspokojil. Chváleno budiž Jeho jméno!

Připomeňme si také, že Duch svatý, když nám představuje ve Svě věrné lásce všechny tahy lidského charakteru, sleduje jen jeden cíl. On zjevuje bohatství Boží milosti a varuje naše duše. Jeho účel není pěstovat upomínku na hřích, poněvadž tento je z očí Božích navždy odstraněn. Skvrny, pády, poblouzení Abrahamovy, Izákovy a Jákobovy jsou dokonale obmyty a odstraněny, a tito muži zaujali místo mezi „du-

chy spravedlivých dokonalých" (Žid. 12, 23); ale jejich běh zůstává na listech božské knihy, k zjevení Boží milosti a slouží jakožto výstraha lidu Božímu všech dob, jakož i ku zjevení nám toho, že Bůh v dřívějších dobách neměl co činiti s dokonalými lidmi, nýbrž s lidmi „týmž bídám jako my poddanými." U nich Mu bylo snášeti tytéž slabosti, tytéž chyby a táž poblouzení, nad kterými my den co den vzdycháme. Toto vše jest velmi utěšujícím pro srdce a úplně v opaku se způsobu, podle kterých většina lidských životopisů je sepsána. V těchto není běh lidí jako jsme my obsažen, nýbrž je to mnohem více děj bytostí, kteréž byly bez omylu a slabosti. Ty slouží čtenáři spíše k zmalátnění než ku vzdělání; neboť sdělují mnohem více to, co člověk má býti než to, co on ve skutečnosti jest. Nic nemůže v pravdě vzdělati představení cest Božích s člověkem, jaký skutečně jest; a to jest právě, co nám Boží slovo udílí.

Naše kapitola je toho vhodným důkazem. Zde nacházíme zestaralého patriarchu Izáka takřka na prahu věčnosti. Země se vším, co patří přirozenosti, mizí jeho zraku. Nicméně zaměstnává se „krmí chutnou" a chystá se, chtěje prvorozeného požehnati před mladším, jednati přímo proti Boží radě. V pravdě to jest přirozenost a sice přirozenost „s poslými očima". Když Ezau prodal své prvorozenství za krmi ze čočovice, tu je Izák blízek toho, jemu dáti požehnání za kus zvěřiny. Ach, jak je to velmi pokorující!

Ale rada Boží musí zůstatí a Bůh pro-

vede vše podle Svého zalíbení. Víra to ví. V síle tohoto poznání může ona vyčkat na čas Bohem určený. Přirozenost však, neschopná k čekání, jest nucena hledati docílení svých účelů vlastními vynálezy. To jsou ty dva hlavní body, kteréž v životě Jákově se zjevují. Jednak předsevzetí Boží v milosti a jednak přirozenost, kteráž činí plány a nárysy ku přivedení toho, což by bez nich rada Boží bezpochyby učinila. Toto zjednoduší nesmírně celý běh našeho patriarchy a zvýší spolu pro něj zájem. Snad nám nechybí žádná milost tak velmi jako vyčkávající trpělivost a úplná odvislost od Boha. Přirozenost chce vždy jednati tím nebo oním způsobem a brzdí tím zazáření božské milosti a moci. Bůh nepotřeboval ku provedení Svého předsevzetí ani lsti Rebeky, ani hrubého podvodu Jákovova. On pravil: „Větší sloužití bude menšímu.“ To bylo dostačitelné — dostačitelné pro víru, ale nedostačitelné pro přirozenost, kteráž neznajíc odvislosti od Boha, vždy musí sáhnouti po vlastních prostředcích.

Není však požehnanějšího postavení, než když duše ve sprostnosti malého dítěte, v úplné odvislosti od Boha žije a je dokonale spokojená v čekání na **Boží** čas. Takové postavení přináší ovšem s sebou také zkoušky. Ale obnovená duše se učí, když takto na Boha očekává, některé z nejdůkladnějších lekcí činí pak nejsladší zkušenosti. A čím mocněji na nás doráží pokušení oddáliti se Božím rukám, tím bohatší bude požehnání, když v tomto požehnaném postavení odvislosti vytrváme. Jest to nanej-

výš blahodárné cítiti se odvislým od někoho, jehožto radostí jest požehnati. Jen ti, kteříž aspoň poněkud skutečnost tohoto podivného postavení požívali, dovedou si ho vážit. Pán Ježíš byl jediným, kterýž ono postavení dokonale, bez přerušení zaujal. On žil v stálé odvislosti od Boha a opovrhl rozhodně každým návrhem nepřítele k opuštění postavení odvislosti. Jeho řeč byla: „Ostříhej mne, Bože silný, neboť v tebe doufám.“ „Na tebeť jsem uvržen od narození svého.“ (Žalm 16, 1; 22, 11.) Proto, když Jej ďábel chtěl svěsti použitím neobyčejných prostředků k utišení Jeho hladu, tu Pán odpověděl: „Ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem vycházejícím skrze ústa Boží.“ Když Jej satanáš pokoušel, aby se spustil se střechy chrámové, řekl mu Pán: „Zase psáno jest: Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého;“ a když Jej konečně pokoušel vzítí království světa z ruky jiného než Boha, když by se klaněl jinému než Bohu, odpověděl On: „Psáno jest: Pánu Bohu svému klaněti se budeš a jemu samému sloužiti budeš.“ Jedním slovem, nic nemohlo Jej, toho dokonalého člověka přiměti, aby opustil místo bezvýjimečné odvislosti od Boha. Bezpochyby to bylo předsevzetí Boží Svého Syna sytiti a udržovati, Jej neočekávaně přivést do Jeho chrámu a dáti Jemu království světa. To byla však příčina, proč Pán Ježíš ohledně rady Boží a její splnění svým časem a svým způsobem jednoduše a vytrvale Bohu chtěl důvěřovati. On nechtěl činiti Svoji vlastní vůli a dosáhnouti Svých vlastních cílů. On se

předal úplně Bohu. On chtěl jísti, když Mu Bůh chléb dal. On chtěl vstoupiti do chrámu, jen když Bůh Jej tam poslal, a On vstoupí na trůn, když Bůh uzná čas k tomu příšlý. „Seď na pravici mé, dokudž nepoložím nepřátele tvých za podnoží noh tvých.“ (Žalm 110, 1.)

Toto úplné podrobení se Syna Otci jest podivuhodné nad každé popsání. Ačkoliv dokonale Bohu rovný, zaujal jako člověk místo odvislosti. On našel vždy Svou radost ve vůli Otcově, vždy díky činil; když se zdálo, že je vše proti Němu, vždy činil co bylo Otci příjemné a vždy měl oslavení Otce za Svůj vznešený a neproměnlivý cíl. A když konečně bylo vše vyplněno, když dílo, kteréž Mu Otec dal, dokonale dokonáno, poručil ducha Otci, a Jeho tělo odpočívalo v naději zaslíbené slávy a zaslíbeného vyvýšení. Proto nám může apoštol přivolat: „Budiž tedy táž mysl při vás, kteráž i při Kristu Ježíši byla. Kterýž jsa ve způsobu Božím, nepoložil sobě toho za loupež rovný býti Bohu, ale samého sebe zmařil, způsob služebníka přijav, podobný lidem učiněn. A v způsobu nalezen jako člověk, ponížil se, poslušný byv až do smrti, a to smrti kříže. Protož i Bůh povýšil ho nade vše a dal Jemu jméno nad každé jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo těch, kteříž jsou na nebesích a těch, kteříž jsou na zemi i těch, kteříž jsou pod zemí, a každý jazyk aby vyznával, že Ježíš Kristus jest Pánem k slávě Boha Otce.“ (Filip. 2, 5-11.)

Jak málo rozuměl Jákob při nastoupení

své dráhy tomuto požehnanému smýšlení! Jak málo byl nakloněn na Boží čas čekati a Božího vedení dbáti! On chtěl požehnání a dědictví dosáhnouti raději různým podvodem a lstí, než sprostnou odvislostí od Boha, kteréhožto vyvolující milost jej učinila dědicem zaslíbení a kteréhožto moudrost a všemohoucnost všechna zaslíbení k jeho dobru neomylně by splnila. Ach, žel my víme příliš dobře, jak se lidské srdce této odvislosti a tomuto podrobení vzpírá. Ono volí vše před postavením trpělivého vytrvání. Přirozenost se žene do zoufalství, když se jí vezmou všechny výpomocné prameny, kromě Boha. Tato skutečnost dostačí, aby se nám ukázal pravý charakter lidské přirozenosti. Ku poznání této přirozenosti není třeba vniknouti na ona místa, kde neřest a zločinnost zřejmě hlavy pozdvihuje. Ne, jen když ji na okamžik postavíme na místo odvislosti, tu vidíme jak ona se tam zachová. Ona skutečně nezná Boha a proto Mu nemůže také ani důvěřovati; a zde leží tajemství vši její bídy a mravní zkaženosti. Ona je vzhledem k pravému Bohu v úplné nevědomosti a je proto jen zkaženou, bezcennou věcí. Poznání Boha je pramen života, ano život samý. A co je člověk, aneb co může on býti, nežli má život?

Vidíme, jak přirozenost v Rebece a Jákobovi, přirozenost v Izákovi a Ezauovi kořistila ke svému prospěchu. Chování Rebeky a Jáкова dokázalo jasně, že u nich nebyla ani odvislost od Boha, ani důvěra v Boha. Izákův zrak byl zatemněn; jej podvésti bylo lehké. A k tomuto skutku se

spojili matka a syn, na místo patřiti na Boha, kterýž by jistě překazil úmysl Izákův, požehnati toho, kteréhož Bůh žehnati nechtěl – úmysl, jehožto zřídlo bylo v přirozenosti a to v přirozenosti, kteráž nebyla příjemná. Neboť „Izák byl laskav na Ezaua, protože z lovu jeho míval pokrm.“ (Kap. 25, 28.) Jak pokořující je to vše!

Avšak, když my sebe, své okolnosti neb své uložení chceme rukám Božím vzíti, tu na sebe uvodíme jen utrpení.*) Tak tomu bylo s Jákobem, jak v následujícím uvidíme. Někdo učinil poznámku: „Uvážíme-li život Jákobův od doby, kdy si vyloužením osvojil požehnání otcovské, tu najdeme, že on se jen z velmi malého štěstí v tomto světě mohl radovati. Jeho bratr zamýšlel jej usmrtiti, a nutí ho k útěku z domu otcovského; jeho strýc Lában jej podvedl, jako on podvedl svého otce, a nakládá s ním velmi tvrdě. Po jednadvacetileté službě byl donucen jej tajně opustiti, a to ne bez nebezpečí, že bude svým rozhněvaným bratrem zase zpět veden aneb usmrcen. Sotva jest od těchto obav osvobozen, tu jej naplňuje hanebné a zločinné jednání jeho Rubena hořem a žalem. Pak musí truchliti nad věrolomností a ukrutností svých synů Simeona a Léviho vůči obyvatelům sichemským a spolu oplakávati ztrátu své milované Ráchel. Dále vidíme, jak byl podveden svými syny a domnělou smrtí Josefa uveden v hlu-

*) Nacházíme-li se v nějaké zkoušce, tu se máme vždy upamatovati, že my nepotřebujeme změnu poměrů, nýbrž vítězství nad sebou samými.

boký smutek. A konečně k dovršení míry bídy, nutí jej hlad sestoupiti do Egypta; a tam v cizí zemi zemřel. To jsou spravedlivé, podivné a nejvýš poučné cesty prozřetelnosti."

Toto popsání je pravdivé a věrné, pokud se týče Jáko. Ono nám však představuje jen jednu, a sice tu tmavou stránku jeho života. Bohu budiž dík! Jest ještě jiná stránka; Bůh stál ve spojení s Jáko. a ve všech událostech jeho života, ve kterých on ovoce svých lstivých záměrů a křivých cest sklízel, vyvedl Bůh Jáko. ze zlého dobré a rozhojnil Svou milost nad hříchem a pošetilostí Svého chudého služebníka. Při dalším uvažování jeho života to najdeme.

Velmi zajímavé jest pozorovati na počátku této kapitoly, jak Izák přes nadobytou slabost svého těla, u víře udržuje hodnost, Bohem mu propůjčenou. On zvěstuje požehnání v plném vědomí, že mu byla moc k žehnání propůjčena. On praví: „Požehnal jsem mu a budeť požehnan... Aj, ustanovil jsem ho pánem nad tebou, a všechny bratři jeho dal jsem mu za služebníky; obilím také a vínem opatřil jsem ho. Což tedy již tobě učiniti mohu, synu můj?“ (V. 33. a 37.) On mluví jako někdo, jemuž skrze víru stojí k použití všechny poklady země. Neukazuje se u něho žádná falešná pokora, on nesestupuje pro zjevení přirozenosti se svého vyvýšeného místa. Ovšem stál u bodu provinění se smutným přehmatem a jednati přímo proti radě Boží. Avšak on zná Boha a zaujímá patřičné místo, když

v celé hodnosti a rozhodnosti víry rozděluje požehnání. „Požehnal jsem mu a bude požehnan,“ „Obilím také a vínem opatřil jsem ho.“ U víry jest to zvláštní, že se pozdvihne přes všechny naše chyby a jejich následky, aby zaujala místo, kteréž nám milost Boží připravila.

Co se týče Rebeky, tedy musela ona nésti všechny smutné následky svých pletich. Bezpochyby se domnívala, že uspořádala vše velmi zručným způsobem; ale ach! její oči neviděly Jáкова již nikdy. Jak by byl výsledek jiný, kdyby vše byla přenechala rukám Božím! Tak spořádá vše **víra**, a ona zůstává proto vždy vítěznou. „A kdož z vás pečlivě myslí, můž přidati ku postavě své loket jeden?“ (Luk. 12, 25.) Svými starostmi a plány nezískáme nic; tím vylučujeme jen Boha, a to není jistě žádný zisk. A když sklízíme ovoce svého vlastního uvažování, tak trpíme jen spravedlivý Boží soud. Není nic smutnějšího, jako když dítko Boží zapomene na své postavení a své výsady a vezme spořádání svých záležitostí samo do ruky. „Ptactvo nebeské“ a „kvítí polní“ nás mohou poučiti, když v tomto bodě zapomeneme na úplnou odvislost od Boha.

Co se konečně Ezaua týče, tedy ho apoštol nazývá „ohyzdným, kterýž za jednu krmi prodal prvorozenství své“ a kterýž „chtěje potom dědičně dosáhnouti požehnání, zavržen jest (nebo nenalezl místa ku pokání), ačkoli ho s pláčem hledal.“ Z toho se učíme, že „ohyzdný“ jest člověk, kterýž nebe a zemi současně chce míti a kterýž chce požívatí přítomnost, aniž by chtěl ztratiti

své právo na budoucnost. To není žádný neobyčejný případ. Každý světský vyznavač, jehož svědomí nikdy nepocítilo působení božské pravdy a kteréhožto srdce vlivu milosti zůstalo cizí, patří k této třídě lidí.

KAPITOLA 28.

Nyní přicházíme k Jákobově cestě, jak on, vzdálen rodnému domu, osamělý a bez přístřeší světem putuje. Zde jest to, kde začínají obzvláštní cesty Boží s ním. Mezitím co Jákob počíná sklízeti hořké ovoce svého chování vůči Ezauovi, vidíme na druhé straně, jak Bůh se pozvedá přes veškerou slabost a pošetilost Svého služebníka a ve Svém jednání mu Svou neomezenou milost a neskonale moudrost rozvinuje. Bůh Svá předsevzetí provede, ať již použije jakýchkoliv prostředků. Když se však dítě Boží ve své netrpělivosti a nevěře vládě Boží chce vyhnouti, tak se může připravit na to, že musí procházeti zarmucujícími zkušenostmi a bolestnou kázní. Tak tomu bylo u Jákoba. On by neměl zapotřebí utíkat do Cháran, kdyby Boha nechal jednati za sebe. Bůh by se jistě zabýval Ezauem a dal by mu nalézti díl a místo, kteréž byly pro něho určeny; a Jákob byl by mohl požívat onen sladký pokoj, kterýž dává úplné podrobení pod moc a předsevzetí Boží ve všech věcech.

Avšak zde jest právě bod, kdež se ustavičně neobyčejná slabost našich srdcí zjevuje. My chceme jednati, na místo klidně

spočívati v ruce Boží; a když my jednáme, tu překážíme Bohu ve vyvinování Jeho milosti a moci k našemu dobru. „Upokojtež se a věrte, že jsem já Bůh.“ (Žalm 46, 11.) To jest rozkaz, k jehožto uposlechnutí nás může schopnými učiniti jen mocná milost. „Mírnost vaše známa buď všem lidem. Pán blízko. O nic nebudte pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou žádost s díků činěním prosby vaše oznamovány buďte Bohu.“ A jaký bude výsledek toho? „A pokoj Boží, kterýž převyšuje všeliký rozum, hájiti bude srdcí vašich i myslí vašich v Kristu Ježíši.“ (Fil. 4, 5-7.)

Avšak co činí Bůh? Mezitím co musíme sklízeti ovoce svých cest, své netrpělivosti a nevěry, použije On si ve Své milosti naší slabosti a pošetilosti, chtě nám dáti důkladnější porozumění Své něžné milosti a dokonalé moudrosti. Toto přivádí ovšem, aniž by se netrpělivost a nevěra nějak ospravedlňovaly, podivuhodným způsobem na světlo Boží dobrotivost a slouží našim srdcím k útěše i pak, když je nám snad, následkem našeho poblouzení, procházeti těžkými okolnostmi. Bůh je nadevším; a nadto jest to Jeho obzvláštní výsada, ze zlého vyvésti dobré, „ze zžírajícího pokrm a ze silného sladkost“ (Soud. 14, 14.) vyjíti nechati. Ačkoliv jest pravda, že Jákob byl přinucen k životu ve vyhnanství svým podvodem a svou netrpělivostí, tož jest z druhé strany právě tak pravda, že on by nikdy významu „Bethele“ nepoznal, kdyby zůstal klidně pod otcovskou střechou. V každém oddílu života Jákobova nacházejí se obě tyto strany ostře

naznačené. Když jej jeho pošetilost vypudila z domu otcovského, tu jej vedla na druhé straně, v jisté míře, ku požívání blahoslavenství „domu Božího“.

„Vyšed pak Jákob z Bersabé, šel do Cháran. I trefil na jedno místo, na kterémžto zůstal přes noc (nebo slunce již bylo zapadlo), a nabrav kamení na místě tom, položil pod hlavu svou a spal na téměř místě.“ (V. 10, 11.) Zde se nachází Jákob, uprchlík bez domova, právě v postavení, ve kterémž se Bůh mohl s ním potkat i odhaliti své myšlenky milosti a slávy. Nic nemohlo jasněji projevití nicotnost a bezmocnost člověka, jako stav, ve kterémž zde Jákoba vidíme; on leží pod širým nebem v bezmocnosti spánku, a má za polštář jen kamení. „I viděl ve snách, a aj, žebřík stál na zemi, jehožto vrch dosahoval nebe; a aj, andělé Boží vstupovali a sestupovali po něm. A aj, Hospodin stál nad ním a řekl: Já jsem Hospodin, Bůh Abrahama otce tvého a Bůh Izákův; zemi tu, na kteréž ty spíš, tobě dám a semeni tvému. A bude símě tvé jako prach země; nebo rozmůžeš se k západu, i ku poledni; nad to požehnány budou v tobě všechny čeledi země, a v semeni tvém. A aj, já jsem s tebou, a ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této; nebo neopustím tebe, až i učiním, což jsem mluvil tobě. (V. 12–15.) Zde máme vskutku „milost a slávu“. **„Žebřík stojící na zemi“** řídí srdce přirozeně k úvahám o zjevení se milosti Boží v osobě a díle Syna Božího. Na zemi bylo dokonáno ono podivuhodné dílo, tvořící silný, věčný

základ všech Božích předsevzetí ohledně Izraele, církve a světa. Na této zemi žil, působil a zemřel Ježíš, aby Svou smrtí vše odstranil, co stálo v cestě k vyplnění Božích plánů ohledně požehnání člověka.

„Ale „vrch žebříku dosahoval nebe“. Tvořil spojení mezi nebem a zemí; a slova: „andělé Boží vstupovali a sestupovali po něm,“ dávají krásnou a případnou představu o Něm, skrze kteréhož Bůh sestoupil do celé hlubokosti lidské bídy, a skrze kteréhož On také člověka pozdvihl a v moci božské spravedlnosti jej pro vždycky přivedl do Své přítomnosti. Bůh připravil vše potřebné k vyplnění všech Svých plánů, přes hřích a pošetilost lidskou. A jaká stálá radost je to pro duši, která poučena Duchem svatým se vidí uvedena v obor milostiplných předsevzetí Božích!

Prorok Ozeáš nás vede k té době, kde věci žebříkem Jákobovým předobrazené, dojdou svého úplného splnění. „A učiním pro tebe smlouvu v ten den s živočichy polními a s ptactvem nebeským i zeměplazy, lučiště pak i meč polámu, i válku odejmu ze země a způsobím to, aby bydleli bezpečně. I zasnoubím tě sobě, pravím, v spravedlnosti a v soudu a v dobrotivosti a v hojném milosrdenství. Zasnoubím tě sobě také u víře, abys poznala Hospodina. I stane se v ten den, že vyslyšíš budu, dí Hospodin, vyslyšíš budu nebesa, a ona vyslyší zemi. Země pak vyslyší obilí, i mest, i olej, a ty věci vyslyší Jezreele. Nebo ji rozsejí sobě na zemi a smilují se nad Loruchámou, Loammi pak řeknu: Lid můj jsi ty, a on dí: Bože můj.“

(Oz.2,18-23.) Také slova Páně u Jana 1, 52. „Amen, amen pravím vám: Od tohoto času užijete nebe otevřené, a anděly Boží vstupující a sestupující na Syna člověka,“ obsahuje narážku na vidění Jákobovo.

Toto vidění jest podivuhodné zjevení milosti Boží vzhledem k Izraeli. My poznali něco z pravého charakteru a stavu Jákobova a získali přesvědčení, že on mohl býti požehnán jen na cestě milosti. Ani jeho rod ani jeho charakter mu nepropůjčili nějakých nároků. Ezau mohl činiti nároky rodem a charakterem, ovšem s přejitím neomezeného Božího práva. Jákob však neměl nic takového. A proto, když Ezau své právo mohl uplatnit jen na účet Boží bezmeznosti, tu nemohl Jákob žádných jiných práv míti, než ta, která mu právě bezmeznost Boží propůjčila. On byl takovým hříšníkem a beze všech nároků, takže se nemohl na nic jiného spoléhati jen na svobodnou a bezmeznou milost Boží. Zjevení, kteréž zde Pán Svému služebníku dal, zvěstuje proto jednoduše, co On, Hospodin, ještě učiní. Čteme: „Já jsem Hospodin – já dám tobě – já tě budu ostříhati – já tě zase přivedu – já tě neopustím, až i učiním, což jsem mluvil tobě.“ (V. 13 až 15.) Vše je od Boha samého, a to bez každé podmínky; neboť kde milost jedná, tu není žádného „když“ a žádného „ale“. Kde je nějaké „když“, tu nepanuje milost; ne snad, že by Bůh nemohl člověka uvést do zodpovědného postavení, v kterémž se nevyhnutelně musí na něho obrátiti se slůvkem „když“. My víme, že On to může. Na kameném polštáři spící Jákob nenacházel

se v postavení zodpovědnosti, nýbrž v největší bezmocnosti a slabosti; a proto byl v postavení přijmouti zjevení nejplnější, nejbohatší a bezpodmínečné milosti.

Máme to považovati jen za veliké po-
žehnání, když se nacházíme v takovém po-
stavení, že nemáme žádné jiné podpory kro-
mě Boha samého. Každé pravé požehnání
a každá skutečná radost, kterýchž požívati
můžeme, mají své zřídlo v povaze a v ne-
omezených právech Božích. Podle této zá-
sady by to byla pro nás nenahraditelná
ztráta, státi na nějaké půdě, zřízené námi
samými. V tomto případě by se Bůh na
nás obrátil na půdě zodpovědnosti, a vše
by bylo pro nás nevyhnutelně ztraceno. Já-
kob byl v tak smutném stavu, že jen Bůh
mohl pro něho jednati. A povšimněme si
toho, že on se z nedostatku poznání této
pravdy přivedl vždy znovu v utrpení a těž-
kosti.

Boží zjevení o sobě samém a naše od-
počívání v tomto zjevení jsou dvě různé
věci. Bůh se zjevil Jákobovi v nekonečné
milosti; ale sotva se tento probudil ze
svého spánku, již projevuje svůj pravý
charakter a dokázal, jak málo znal
prakticky toho Veleslavného, kterýž se mu
právě tak podivným způsobem zjevil.
„Nebo zhroziv se, řekl: Jak hrozné jest
místo toto! Není jiného, jediné dům
Boží, a tu jest brána nebeská.“ (V. 17.)
Necítil se býti doma v přítomnosti Boží; a
tak tomu bude vždycky, není-li srdce
důkladně potřené a nevzdal-li se člověk
sám sebe. Bůh přebývá rád — Jeho jmé-
no budiž za to chváleno! — u srdce

potřeného; a srdce zkroušené a potřené cítí se šťastno v blízkosti Boží. Ale srdce Jákobovo se ještě nenacházelo v tomto stavu; také se ještě nenaučil odpočívati jako malé dítě v dokonalé lásce Toho, kterýž mohl říci: „A však jsem miloval Jáкова.“ (Mal. 1, 2; Řím. 9, 13.) „Ale láska dokonalá ven vyhání bázeň.“ Tam, kde tato láska není poznána a skutečněná, ukazuje se vždycky neklid a strach. Dům a přítomnost Boží nejsou hrozné pro duši, kteráž zná Boží lásku, tak jak ona se v dokonalé oběti Krista zjevuje. Taková duše je mnohem více nakloněna k vyznání: „Hospodine, jáť miluji obydlí domu Tvého, a místo příbytku slávy Tvé.“ (Žalm 26, 8.) A dále: „Jedné věci žádal jsem od Hospodina, té vždy hledati budu: Abych přebýval v domě Hospodinově po všechny dny života svého, a spatřoval okrasu Hospodinovu, a zpytoval ve chrámě jeho.“ (Žalm 27, 4.) A dále: „Jak jsou milí příbytkové tvoji, Hospodine zástupů! Žádostiva jest a velice touží duše má po síních Hospodinových.“ (Žalm 84, 2. 3.) Když jest srdce utvrzeno v známosti Hospodinově, tu také miluje Boží dům, ať má jakýkoliv charakter, buďto Bethel aneb chrám jeruzalémský, aneb konečně církev Boží, kterážto sestává ze všech pravých věřících a „vzdělává se v příbytek Boží, v Duchu svatém.“ Jákobova známost o Bohu a Jeho domu byla v tomto oddílu jeho života ještě velmi malá; a smlouva, kterouž on chtěl v posledních verších naší kapitoly s Bohem uzavřítí, jest pro něho nanejvýš

významná a ukazuje nám, jak málo on znal povahu Boží.

„Zavázal se také Jákob slibem, řka: Jestliže Bůh bude se mnou a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu, a navrátím-li se v pokoji do domu otce svého, a bude mi Hospodin za Boha. Kámen tento, kterýž jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě Tobě dám.“ (V. 20–22.) Povšimněme si slov Jákobových: „Jestliže Bůh bude se mnou.“ **Ač Bůh** mu právě s důrazem přislíbil: „A aj, já **jsem** s tebou, a **ostříhati tě budu, kamžkoli půjdeš**, a přivedu tě zase....“ Nedbaje toho svědectví, nemůže se ubohé srdce Jákobovo vznést ani nad to „jestliže“, aniž vzhledem k dobrotě Boží míti vyšších myšlenek nad ty, kteréž se vztahovaly na chléb a oděv. To byly myšlenky člověka, kterýž právě měl vzácné zjevení o žebříku dotýkajícím se země a nebe, nad kterýmž stál Pán, jenž jemu zaslíbil nespočetné símě a věčné zboží. Je zřejmé, že Jákob byl neschopným vejíti do skutečností a plnosti Božích myšlenek. On měřil Boha podle sebe a proto se dokonale mýlil. Jedním slovem Jákob nepřišel ještě se sebou samým ku konci a následkem toho ještě nezačal s Bohem.

KAPITOLA 29.–31.

„Tedy Jákob vstav, odešel do země východní.“ (Kap. 29, 1.) Jak jsme právě vi-

děli v kapitole 28., není Jákob vstavu pochopiti pravý charakter Boží a potkává plnost milosti v Bethel se svým „jestliže“ a s bídou smlouvou o chlebu a oděvu; a nyní jej sledujeme na jevišti, kteréž jest naplněno samými takovými smlouvami. „Nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žíti.“ (Gal. 6, 7.) Není možné ujíti následkům naší nevěrnosti. Jákob ještě nenalezl své pravé místo před Bohem; a proto používá Bůh okolností k jeho kázni a pokoření.

To jest to pravé tajemství našich mnohých těžkostí a zkoušek v tomto světě. Nikdy jsme nebyli před Bohem úplně zničeni, nikdy jsme se před Ním úplně neodsoudili, aniž se sebe samých vzdali; a odtud pochází, že se stále podobáme člověku, kterýž chce hlavou proraziti zeď. Nikdo nemůže skutečně požívat Boha; dokudž neskončil se svým „já“; a sice z té jednoduché příčiny, poněvadž Bůh počne teprve tu se zjevovati, kde jest konec těla zřejmý. Proto, když jsem ještě hluboké a určité zkušenosti své duše s tělem neukončil, tu jest nemožné míti také jen přibližně správné porozumění Boží povahy. V tom aneb v onom způsobu musím však naučiti se poznati, jakou cenu má přirozenost. Chtě mně k tomuto poznání přivést, používá Bůh různých prostředků, kteréžto však, ať jsou jakékoliv, jen pak působí, když On jich používá, aby našemu zraku zjevil pravou povahu toho, co jest v našich srdcích. Jak často se stává (jako v případě Jákobově), že Pán se nám přibližuje a k nám mluví, aniž bychom rozuměli Jeho hlasu a aniž bychom před Ním

zaujali pravé místo. „Vpravdě Hospodin je na místě tomto a já jsem nevěděl.... Jak hrozné jest místo toto!“ Jákob se tímto vším nenaučil ničemu, takže bylo třeba kázně jednadvacetileté školy; a ani tato ještě nepostačila, jak uvidíme, aby byl v sobě úplně potřen.

Pozoruhodné jest však, jak on vstoupil do atmosféry, kteráž tak úplně odpovídala jeho mravnímu stavu. Jákob zvyklý uzavíratí smlouvy, setkává se s Lábanem, kterýž má stejnou náchylnost a oba napínají takřka každý sval, aby se navzájem obelstili. U Lábana se není čemu diviti, on nebyl nikdy v Bethel, on neviděl ani otevřené nebe ani žebřík, sahající z nebe až na zem. On nezaslechl nikdy z úst Hospodinových vzácná zaslíbení, kteráž by mu jistila držení země kananejské a nesčetné símě. Žádný div proto, že projevoval ziskuchtivé a žádostivé smýšlení; on neměl jiného výpomocného pramene. Je to zbytečné očekávati od světáka něco jiného než světské smýšlení, světské zásady a cesty; on nemá nic jiného. Kterakž by se mohlo očekávati od nečistého čisté? Ale pokořující je to, když spatřujeme Jákoba po všem tom, co viděl a slyšel v Bethel, v boji se světákem namáhati se takovými prostředky bohatství nahromaditi!

A žel, že to není žádná nevšední věc, nalézti dítky Boží, kteréž své vysoké určení a nebeské dědictví z očí ztratí a vstupují s lidmi tohoto světa na bojiště, aby s nimi se potýkali o bohatství a čest země, obtížené zlořečenstvím hřícha. To je v mnohých případech pravdivé v takovém rozměru,

že je nanejvýš těžké naléztí nějaké stopy oné zásady, o které apoštol Jan praví, že „přemáhá svět“. (1.Jan 5, 5.) Kdybychom chtěli Lámana a Jáкова posuzovati jen podle přirozených zásad, tu by bylo těžkým mezi nimi naléztí nejmenší rozdíl. Musíme se postavití za tento obraz a vejítí v myšlenky Boží vzhledem k oběma, abychom viděli, jak dalece se od sebe lišili. Ale to byl Bůh, jenž tento rozdíl vyvolal a ne Jáko; právě tak jest tomu i nyní. Jak těžkým to i někdy může býti odkrýti tento rozdíl mezi dítkami světla a dítkami temnosti, tož stává on přec jen v nezměrném rozsahu – rozdíl, kterýž je založen na onu vážnou skutečnost, že ony jsou „nádoby milosrdenství, kteréž Bůh připravil ke slávě,“ a tyto „nádoby hněvu, připravené (ne Bohem, nýbrž hříchem) k zahynutí.“ (Řím. 9, 22. 23.)*)

*) Každá duchovní mysl zpozoruje ne bez zájmu, s jakou pečlivostí Duch svatý v Řím. 9 a na jiných místech Písma svatého se brání proti onomu hroznému důsledku, kterýž lidský rozum až příliš často z učení o Božím vyvolení, vyvodil. Když On mluví o „nádobách hněvu“, tu praví prostě: „připravené k hněvu.“ On nepraví, že Bůh je k tomu „připravil“. Když On proti tomu mluví o „nádobách milosrdenství“, tu praví: „kteréž (Bůh) připravil ke slávě.“ Tento rozdíl je velmi povšimnutí hodný.

Jiný vhodný a krásný příklad téže věci najdeme u Mat. 25, 34–41. Když se král obrátí k těm, kteříž jsou na pravici Jeho, tu praví: „**Pojďtež, poženání Otce mého**, dědičně vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa.“ (V. 34.) Ale když se obrací k těm na levici dí: „Jděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu i andělům jeho.“ (V. 41.) On nepraví: „zlořečení mého Otce“. Dále to zní: „do ohně věčného,

Jákovové a Lábanové se liší zřejmě a budou vždy rozdílní, ačkoliv ti první politování hodným způsobem uskutečnění a praktické představení svého pravého charakteru a své hodnosti mohou zanedbatí.

Co se týče Jáкова, tedy jest vše, jak jeho práce a námaha, tak také jeho ubohá smlouva v předcházející kapitole, jen následek jeho nevědomosti ohledně božské milosti a jeho neschopnosti, Božím zaslíbením bez výjimky důvěřovati. Kdo může po obdržení bezpodmínečného zaslíbení Božího, že obdrží zemi kananejskou, říci: „Jestliže Bůh bude se mnou; a dá-li mi chléb, ku pokrmu a roucho k oděvu,“ ten má vskutku jen velmi slabou představu o Bohu a o tom, co Jeho zaslíbení jest. Proto vidíme také, jak Jákob se namáhá, chtě sám své záležitosti nejvýhodnějším způsobem podporovati; a tak tomu bude vždy, když se nerozumí milosti. Vyznání zásad milosti může tu býti, avšak skutečná míra našich zkušeností o moci milosti je něco docela jiného. Mělo by se myslet, že vidění, kteréž Jákob měl v Bethel, k němu hlasitě mluvilo o milosti. Avšak

kterýž jest připraven“ – ne vám, nýbrž – „dáblu i andělům jeho“.

Krátce jest úplně jasné, že Bůh království, jakož i „nádoby milosrdenství“ co dědice tohoto království připravil. Ale On nepřipravil „oheň věčný“ lidem, nýbrž dáblu a andělům jeho. Právě tak nepřipravil On „nádoby hněvu“ k zahynutí, nýbrž tyto to učinily samy. Proto když slovo Boží jasně stanoví „**vyvolení**“, odmítá od sebe právě tak pečlivě a jasně „zahynutí“. Kdo se bude nacházeti v nebi, bude jedině Bohu míti za to co děkovati; a kdo v pekle místo najde, musí jedině sebe samého proto obžalovati.

zjevení Boží v Bethel a chování Jákobovo v Pádan, jsou dvě velmi rozdílné věci; poslední nám ukazuje, jak dalece Jákob prvnímu porozuměl. Charakter a chování člověka, třebaže jeho vyznání zní krásně, zjevují vždy pravou míru zkušeností a přesvědčení jeho duše. Jákob nebyl ještě nikdy k tomu přiveden, aby se měřil v přítomnosti Boží, a proto byl v nevědomosti vzhledem k milosti a svoji nevědomost dosvědčil tím, že se měřil s Lábanem a přijal jeho zásady a cesty.

V jisté míře nás překvapuje skutečnost, že Jákob, poněvadž se nenaučil poznati a odsouditi svůj charakter, byl prozřetelností Boží veden právě v onen kruh, ve kterém tento charakter ve svých nejvýznačnějších tazích úplně na světlo vstoupil. Byl veden do Cháran, do domoviny Lábana a Rebeky, do oné školy, ze které vyšly zásady tak vhodně jím používané a kde se jim vyučovalo, kde se pěstovaly a používaly. Aby se Bůh poznal, muselo se jíti do Bethel; k poznání člověka byla zapotřebí cesta do Pádan. Poněvadž Jákob zjevení, kteréž Bůh o sobě samém učinil, neuchopil, tedy cestoval do Pádan a tam se zjevilo, co on byl. A ach! Jak se tu namáhal, aby svého cíle dosáhl! Jaké úskoky, jaké pletichy, jaké umělé obraty! Neukazuje se nic ze svaté a vyvýšené důvěry v Boha, nic ze sprostnosti a vytrvání víry. Je pravda, Bůh byl s Jákobem; neboť nic nemůže zameziti záření milosti. Jákob také v jisté míře uznal přítomnost a věrnost Boží; ale přec jen se nemohlo nic státi bez nějakého jeho vlast-

ního plánu aneb osnovy. Nebyl vstavu přenechati Bohu spořádání otázek ohledně svých žen a své mzdy; on chtěl vše spořádati svou lstí a svými pletichami. Jedním slovem, Jákob jest od počátku až do konce „podvedlík“. (27, 36.) Kde lze na př. nalézt dokonalejší jako v kapitole 30., verš 37–42? To je vskutku dobře povedený obraz Jákobův. Na místě přenechati Bohu starost, rozmnožiti dobytek „peřestý a strakatý a načernalý“, jak Bůh by jistě učinil, kdyby Mu Jákob důvěřoval, použil Jákob k dosažení svého účelu prostředku, kterýžto vymysleti byl schopen jen rozum Jákobův. A podobným způsobem jednal průběhem svého celého dvacetiletého pobytu u Lábana; a konečně „ušel tajně“ a tak zůstal ve všem ve shodě se sebou samým.

Nicméně nahlédáme do divu milosti Boží, když sledujeme v nadobyčejném životě Jákobově od stupně k stupni stopy jeho charakteru. Nikdo kromě Boha by nemohl Jákoba snést, jakož také nikdo kromě Bona se o něho zajímat. Milost počíná na nejhlubším místě. Ona se ujme člověka, tak jakž ho nalezne a jedná s ním v plném poznání toho, co on jest. Jest to nejvýš důležité, hned od počátku porozuměti tomuto charakternímu tahu milosti, abychom byli způsobilými snést se statečnými srdci pozdější objevy, kteréž činíme o naší vlastní nehodnosti – objevy, jež tak často důvěru zviklají a pokoj dítek Božích ruší.

Mnohé duše nepoznají hned na počátku svého běhu celou zkaženost své přirozenosti, tak jakž ona se objevuje ve světle pří-

tomnosti Boží, ačkoliv jejich srdce byla vskutku milostí dotčená a jejich svědomí v jisté míře přivlastněním si díla Kristova upokojena jsou. Následek toho jest, když v křesťanském životě pokračují a činí důkladnější objevy ohledně v nich přebývajícího zlého, že počínají pochybovati, zda jsou dítkami Božími, poněvadž mají jen nedostatečnou představu o Boží milosti a o ceně krve Ježíše Krista. Tímto způsobem bývají od Krista odděleni a na sebe samé uvrženi. Pak se svěřují buďto nějakému náboženství s jeho ustanoveními, aby aspoň řeč pobožnosti podrželi, aneb se vrátí zpět do stavu úplného světáctví. To jsou smutné následky a ty se dostaví, není-li „srdce upevněno milostí.“ (Žid. 13, 9.)

To jest to, co sledování života Jákovova tak hluboký zájem propůjčuje a činí nám ho tak užitečným. Nikdo nemůže naše tři kapitoly čísti, aniž by nebyl překvapen tou podivuhodnou milostí, kteráž se mohla zabývati s takovým člověkem, jakým byl Jákob a kteráž, když se vše, co v něm bylo zjevilo, mohla říci: „Nepatříť na nepravosti v Jákobovi, aniž hledí na přestoupení v Izraeli.“ (4.Mojž. 23, 21.) Bůh nepraví, že není nepravosti v Jákobovi, že není **žádného přestoupení** v Izraeli. To by nemohlo srdci nikdy onu jistotu propůjčiti, kterouž mu Bůh tak rád, ano především jiným chce dáti. Říci chudému hříšníku, že v **něm není žádného hříchu**, to nedá nikdy jeho srdci klid; neboť on ví velmi dobře, že hřích v něm jest. Ale když Bůh mu praví, že On na základě dokonalé oběti

Kristově žádného hříchu více na něm nevidí, tak nepochybně zavítá blahý pokoj v jeho srdce a svědomí. Kdyby Bůh učinil Ezau předmětem Svého působení, tak bychom asi neviděli takové požehnané vyvíjení se milosti, a sice z toho jednoduchého důvodu, poněvadž Ezau se nám nezjevuje v tak nepříznivém světle jako Jákob. Čím hlouběji člověk padne, tím výše stoupá milost Boží. Podle toho, jak dle mého odhadnutí můj dluh vzrůstá od padesáti k pěti stům peněz, vzrůstá také i můj pocit o milosti, jakož i moje zkušenost o oné lásce, kteráž, „když jsme **neměli**, odkud bychom zaplatili,“ nám odpustila celý dluh. (Luk. 7, 42.) Proto mohl apoštol říci: „Výborněť jest zajisté, aby milostí upevněno bylo srdce, a ne pokrmý, kteříž neprospěli těm, kteříž se jimi vázali.“ (Žid. 13, 9.).

KAPITOLA 32.

„Jákob pak odešel cestou svou a potkali se s ním andělé Boží.“ (V. 1.) Přese všechno jej milost doprovází. „Jeho láska nemizí.“ On miluje láskou neměnicí se. Koho On miluje, miluje ho až do konce; Jeho láska jest podobna Jemu samému: „včera i dnes tentýž, i na věky.“ (Žid. 13, 8.) Ale jak malý byl vliv, kterýž to „vojsko Boží“ na Jákoba mělo! „A Jákob vyslal posly před sebou k bratru svému Ezau, do země Seir, do kraje Idumejského. A přikázal jim říka: Takto povězte **pánu mému** Ezau: Totoť vzkazuje služebník tvůj Jákob: U Lámana

jsem byl pohostinu a zůstával až do tohoto času." (V.3.4.) Bylo mu nevolno při myšlence na setkání se svým bratrem, a to ne bez příčiny. Jednal oproti svému bratru velmi špatně a jeho svědomí nebylo klidné. Avšak na místo uvrhnouti se bez odkladu do náruče Boží, používá k odvrácení hněvu Ezaua znovu svých obyčejných prostředků. Kuje plány. Pokouší se ukonejšiti Ezaua, na místo spoléhati se v Boha a vyprositi si Jeho mocnou ochranu.

„A přikázal jim řka: Takto povězte **pánu mému** Ezau: Totoť vzkazuje **služebník tvůj** Jákob: U Lábana jsem byl pohostinu a zůstával až do tohoto času." (V. 4.) Vše toto prozrazuje duši, kteráž se velmi daleko vzdálila od svého střediska v Bohu. „**Pánu mému**" a „**služebník tvůj**" – to není řeč bratra vůči bratru, aniž řeč muže, kterýž má vědomí hodnosti, kterouž propůjčuje Boží přítomnost; jest to řeč Jákoba, muže se zlým svědomím.

„I navrátili se poslové k Jákobovi, řkouce: Přišli jsme k bratru tvému Ezauovi, kterýž také jde proti tobě, a čtyři sta mužů s ním. Jákob pak bál se velmi, a rmoutil se náramně." (V.7.7.) Co učiní nyní? Vrhne se do náruče Boží? Nikoliv, on počíná vše náležitě zařizovati. „Tedy rozdělil lid, kterýž s sebou měl, ovce také a voly, a velbloudy na dva houfy. Nebo řekl: Jestliže by přišel Ezau k houfu jednomu a pobil by jej, bude aspoň zadní houf zachován" (V.7.8.) První myšlenkou Jákobovou byl vždy nějaký **plán**; a v tom najdeme jen příliš věrný obraz ubohého lidského

srdce. On se sice obrací, když svůj plán učinil, na Pána a vzývá Jež o zachránění z ruky Ezaua; avšak jakmile jest jeho modlitba ukončena, tu se také opět vrací zpět k svým nařízením. Než prosby a činění plánů nemohou jíti pospolu. Když činím plán, tu se spoléhám více aneb méně na svůj plán; když se však modlím, tu se mám spoléhati výhradně na Boha. Tyto dvě věci jsou si proto naprosto odporné. Je-li můj zrak upřen na mé vlastní působení, tu nejsem připraven patřiti na Boží jednání za mne; a pak není modlitba výrazem mé potřeby, nýbrž pouhým výkonem věci, kterouž se domnívám museti vykonati; aneb se obracím na Boha s prosbou, aby mé vlastní plány uznal. Bůh však nechce, abych Jež prosil o uznání a o požehnání svých plánů a prostředků, nýbrž abych se svěřil úplně Jeho rukám, aby On za mne vše činil.*)

Ačkoliv Jákob Boha prosil o vysvobození z ruky svého bratra, tu přec jen tím uspokojen nebyl; neboť se pokusil Ezaua „ukrotiti darem“. Jeho důvěra se spoléhala na dar a ne jedině na Boha. „Nejlstivější jest srdce nade všecko, a nejpřevrácenější.“ (Jer. 17, 9.) Často jest těžko k vyzkoumání, co jest vlastním základem naší důvěry. Domýšlíme se, aneb si chceme sami namluviti, že Bůh jest naší podporou, kdežto ve skutečnosti vzkládáme svou dů-

*) Když víra nechá Boha jednati, tu Bůh bezpochybně použije Svých prostředků. To jest však něco úplně jiného než Jeho uznání a požehnání plánů a zařízení nevěry a netrpělivosti. Tento rozdíl nebývá často dosti chápán.

věru na něco námi samými vynalezeného. Mohl by si někdo, kdo slyšel Jáкова se modlití: „Vytrhni mne, prosím, z ruky bratra mého, z ruky Ezauovy; neboť se ho bojím, aby přijda, nepohubil mne i matky s dětmi“ (v. 11) – představití, že hned potom řekne: „Ukrotím tvář jeho darem“? (V. 20.) Zapomněl Jákob úplně svoji modlitbu? Učinil ze svého daru Boha? Vložil svoji důvěru na stádo dobytka, na místo v Boha, jehož rukám se právě svěřil?

Tyto otázky povstanou přirozeně, když uvažujeme počínání Jákobovo u této příležitosti; a potřebujeme jen nahlédnouti do zrcadla našich srdcí, abychom četli na toto odpověď. V tomto zrcadle poznáme, právě tak jako v životě Jákobově, jak jsme mnohem více nakloněni spoléhati se na vnuknutí naší vlastní moudrosti, než na Boha. Ach, často jsme velmi spokojeni sami s sebou, když jsme naším zaopatřením připojili modlitbu, aneb když jsme použili všech dovolených prostředků a vyprosili si pro tyto Boží požehnání. Je-li tomu však takto, tu neplatí naše modlitby více než naše plány, poněvadž se více spoléháme na ně než na Boha. Musíme býti skutečně u konce se vším, co pochází z vlastního já nežli se Bůh může zjevití; a s našimi plány nebudeme u konce, dokudž jsme neskončili se sebou samými. Musíme se dostatí k poznání, „že všeliké tělo jest tráva, a všeliká vzácnost jeho jako květ polní.“ (Iz. 40, 6.)

Tak to nalézáme v této zajímavé kapitole. Když Jákob všechna svá chytrá zaopatření učinil, čteme: „A zůstal Jákob sám;

a tu zápasil s ním muž až do svítání." (V. 24.) Zde jest obrat v životě tohoto podivného muže. Zůstati sám s Bohem, to jest ta jediná cesta dostati se k pravému poznání nás samých a našich cest. K poznání pravé ceny přirozenosti a jejího jednání, musíme to vše položiti na váhu svatyně. Na tom, co my aneb jiní o nás myslí, záleží málo. Důležitá otázka jest, co Bůh o nás myslí, a abychom dostali odpověď na tuto otázku, musíme zůstati s Bohem „sami“ – vzdálení svého já, vzdálení všech myšlenek, úsudků, domněnek a uvažování přirozenosti – „sami“ s Bohem.

„A zůstal Jákob sám; a tu zápasil s ním muž až do svítání." Povšimněme si, že nečteme: Jákob zápasil s mužem, nýbrž: „zápasil s ním muž". Tento příběh se často představuje jako příklad rozhodnosti, s kterou Jákob se modlil. Znění tohoto místa dokazuje, že výklad takový je nesprávný. Mé zápasení s mužem, a zápasení muže se mnou jsou dva velmi různé pojmy. Zápasím-li s někým, tedy chci od něho něco obdržeti, a opačně chce druhý ode mne něco obdržeti. V tomto pádu zápasil Bůh s Jákobem, chtě jej nechati pocítiti, jak chudým, slabým a bezcenným stvořením on byl; a když se Jákob dosažení tohoto účelu s velikou urputností vzepřel, „obrazil jej v příhbi stehna jeho, i vyvinulo se příhbi stehna Jákobova, když zápasil s ním." (V. 25.) Rozsudek smrti musí býti napsán na tělo; dalekosáhllost kříže Kristova musí býti poznána, prve nežli můžeme stále a šťastně s Bohem choditi. Sledovali jsme tak dalece Jákoba na

všech oklikách a zatačkách jeho neobyčejného charakteru. Viděli jsme ho průběhem jeho dvacetiletého pobytu u Lámana, dělati plány a zaopatření; ale teprve když byl zůstal „sám“, obdržel správnou představu o tom, jak slabým, bezmocným stvořením on sám v sobě byl. Pak ale, když sídlo jeho síly bylo postiženo, mohl říci: „Nepustím tě.“

Tím počíná úplně nový oddíl v životě Jáкова. Až dosud se držel svých vlastních cest a prostředků; nyní však byl přiveden k tomu, že řekl: „Nepustím **tě**.“ Nechtě si však čtenář povšimne toho, že toto vyslovil teprve pak, když „obraženo bylo v příhbě vrchní stehno jeho.“ Tato jednoduchá skutečnost dá nám do ruky klíč k vysvětlení celého tohoto děje. Bůh zápasil s Jákovem, chtě jej přivést k tomuto bodu. Jedná-li se o energii, kterouž Jákov projevil ve své modlitbě, tu jsme již viděli, že on, sotva že otevřel ústa k prosbě, již v zápětí odhalil tajemství své důvěry slovy: „Ukrotím tvář jeho darem.“ Mohl by takto mluvit, kdyby rozuměl skutečnému významu modlitby a pravé odvislosti od Boha? V pravdě ne! Bůh a stvoření musí zůstatí rozdělení; a tak tomu bude u každé duše, kteráž svatou skutečnost života z Boha zná.

Ale žel, v tomto bodu chybíme tak rozmanitě, pakliže smíme mluvit za jiné. Často zakrýváme určitou nevěru našich chudých, lstivých srdcí zdánlivě velmi rozumným a zbožným předstíráním, použití prostředků v domněnce, že čekáme na Boha, aby těchto prostředků požehnal, kdežto ve skutečnosti se spoléháme ne v Boha, nýbrž v prostřed-

ky. Ó, kéž by naše srdce poznala špatnost takové cesty! Kéž by se učila s větší prostotou lpěti na Bohu samém, aby náš život byl více označován onou svatou hodností, kteráž nás vyvyšuje nad okolnosti, kterými nám jest procházeti! To není lehké přijíti úplně ke konci se stvořením každého druhu a tvaru, takže se může říci: „Nepustím tě, leč mi požehnáš.“ (V. 26.) Říci to od srdce a v síle toho, co tato slova vyjadřují, jest tajemstvím veškeré pravé síly. Jákob tak mluvil, jak již podotknuto, teprve pak, když bylo obraženo jeho stehno; ne dříve. On zápasil dlouho prve nežli povolil, poněvadž jeho důvěra v tělo byla veliká. Bůh však může nejtvrdší povahu v prach pokořiti. On umí dosáhnouti pramen přirozené síly a napsati na něj ortel smrti; a dokudž toto se nestane, nelze míti sílu u Boha a u lidí. Musíme býti „nemocni“, nežli můžeme býti „silni“. „Moc Kristova“ může na nás spočívatí jen ve spojení s poznáním naší slabosti. Kristus nemůže nikdy dáti pečeť Svého uznání síle přirozenosti, na její moudrost aneb slávu; všechny tyto věci musí se menšiti, aby On mohl růsti. Přirozenost nemůže nikdy a nijakým způsobem sloužiti vyvinování milosti aneb za základ moci Kristovy; neboť kdyby tento pád se stal, tedy by tělo mělo něco k svému oslavení před Bohem, což však jak víme, jest nemožné.

Poněvadž tedy vyvíjení se slávy a jména anebo charakteru Božího spojeno jest s úplným odstraněním přirozenosti, tu se zřejmě duše nemůže dříve z tohoto vyví-

jení radovati, dokudž toto odstranění se skutečně nestalo. Ačkoliv tedy Jákob jest vyzván oznámiti své jméno a uznati, že zní „Jákob“ aneb „lstivý“, tož neobdržel zjevení jména toho, jenž s ním zápasil a v prach pokořil. Pro sebe samého obdržel jméno „Izrael“ aneb „kníže“, a to byl veliký pokrok; ale když pravil: „Oznam, prosím, jméno své,“ obdržel za odpověď: „Proč se ptáš na jméno mé?“ (V. 29.) Pán se zdráhá oznámiti mu Své jméno, ačkoliv jej dostal tak dalece, že Mu řekl pravdu ohledně sebe samého a proto mu tu dal požehnání. Jak mnoho podobných pádů obsahují dějiny rodiny Boží! To já se odkrývá v jeho celé ošklivosti; ale my zanedbáváme praktické uchopení toho, kdo Bůh jest, ačkoliv On se nám tak přiblížil, a nám požehnal přiměřeně poznání, kteréž jsme učinili o našem já.

Jákob obdržel nové jméno „Izrael“, když obdržel vědomí, že byl slabým člověkem. Přec jen musel mu Pán říci: „Proč se ptáš na jméno mé?“ A On mu nezjevil jméno Toho, kterýž pravé jméno a pravý stav Jákoba na světlo přivedl. Toto nás učí, že je to něco úplně jiného obdržeti od Boha požehnání, než přijmouti Duchem zjevení Božího charakteru. „I dal mu to požehnání;“ ale On mu neoznámil Své jméno. Jest to vždycky požehnáním, býti přivedenu v nějaké míře k poznání nás samých; neboť tím býváme vedeni na stezku, kde jsme schopni jasněji rozeznávati, kdo Bůh pro nás jest ve všech jednotlivostech. Tak tomu bylo u Jákoba. Jakmile bylo obraženo v přihbí

vrchní stehno jeho, nalézal se ve stavu, ve kterém Bůh sám mohl dostačiti. Chudý, kulhavý muž nemohl mnoho poříditi; pro něho tedy slušelo spoléhati v Toho, jenž jest všemohoucí.

Prve nežli uvažování této kapitoly ukončíme, chci ještě podotknouti, že kniha Job v jistém smyslu nám podává vysvětlení k tomuto právě uvažovanému oddílu života Jákobova. V prvních 31 kapitolách se Job pře se svými přáteli a hájí svá tvrzení proti všem jejich důkazům. V kapitole 32. však počíná s ním Bůh zápasiti, když si k tomu použil Elihu; a v kapitole 38. útočí na něho přímo v celém majestátu Své moci, přemůže ho zjevením Své velikosti a slávy a vyvádí z úst Jobových dobře známá slova: „Tolikoť jsem slýchal o tobě, nyní pak i oko mé tě vidí. Pročež mrzí mne to, a želim toho v prachu a popeli.“ (Job 42,5.6.) Bůh obrazil v příhbě vrchní stehno jeho. Po všimněme si výrazu: „Oko mé tě vidí,“ Job nepraví: „Vidím sebe,“ nýbrž: „Vidím tě.“ Jen pohled na toho, kdo jest Bůh, působí pravé pokání a odsouzení nás samých. Tak tomu také bude s lidem izraelským, jehožto dějiny jsou s Jobovými velmi příbuzné. „Když obrátí zřetel na toho, kteréhož jsou bodli, a kvíliti budou“ (Zach. 12,10); a tam jim Bůh požehná a úplně je obnoví. Pak poznají plný význam slov: „Z tebeť jest zhouba tvá, ó Izraeli, ježto ve mně všecka pomoc tvá.“ (Podle pův.: „Z tebeť jest zhouba tvá, ó Izraeli, ježto jsi proti mně, proti pomoci své.“ Oz. 13, 9.)

KAPITOLA 33. a 34.

Nyní uvidíme, jak bezdůvodné byly všechny obavy Jákobovy a jak neužitečné všechny jeho plány. Nedbaje zápasu, nedbaje obražení příhbi svého stehna a nedbaje svého kulhání, pokračuje činiti plány. „Pozdvih pak očí svých Jákob, uzřel, an Ezau jde, a čtyři sta mužů s ním; i rozdělil syny Lie zvlášť a Ráchele zvlášť, a obou děvek zvlášť. Postavil, pravím, děvky se syny jejich napřed, potom Liu se syny jejími za nimi, Ráchel pak a Josefa nejzáže.“ (V.1.2.) Toto zaopatření dokazuje, že Jákobovy obavy ještě nepřestaly. Stále se ještě bojí msty Ezau, a vystavuje prvním ranám jeho ty, o kteréž byl nejméně starostliv. Jaké údivuhodné hloubky lidského srdce! Jak se ono zdráhá důvěřovati v Boha! Kdyby se Jákob skutečně spoléhal v Boha, tu by se nikdy nestrachoval ohledně sebe a své rodiny, že bude zničen. Ale žel, my víme ze zkušenosti, jak to srdci přichází za těžko spoléhati se prostně a v tiché důvěře ve stále přítomného, všemocného a nekonečně milosrdného Boha.

Bůh nám zde ukazuje, jak jest neužitečný veškerý neklid srdce. „I běžel Ezau proti němu a objal ho; a pad na šíji jeho, líbal ho. I plakali.“ (V. 4.) Dar Jákobův nebyl zapotřebí a jeho plán byl bez užitku. Bůh „ukrotil“ Ezaua, jak byl již Lábana ukrotil. Tak nalézá Bůh vždy Své zalíbení v trestání našich chudých, bázlivých a nevěřících srdcí a v rozptýlení všech našich obav. Na místo setkání se s mečem Ezaua,

nachází Jákob otevřené náruči a polibky bratra; na místo potýkání prolévají slzy. To jsou cesty Boží. Kdož by nechtěl Jemu důvěřovati? Kdož by nechtěl Jež uctívati úplnou důvěrou srdce? Odkud to jest, že jsme přes všechny důkazy Jeho věrnosti tak velmi nakloněni k pochybování a uplatňování našich rozpaků. Ach! odpověď zní: My neznáme Boha dosti. „Přivykejž medle s ním choditi, a pokojněji se míti, skrze to přijde tobě všecko dobré.“ (Job 22, 21.) Toto jest pravdou jak ohledně neobráceného člověka, tak i vzhledem k dítěti Božímu. Pravé poznání Boha, skutečná známost s ním jest život a pokoj. „Tototť jest pak věčný život, aby poznali tebe samého pravého Boha, a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.“ (Jan 17, 3.) Čím vroucněji jsme známi s Bohem, tím pevnější jest náš pokoj a tím více jsme vyvýšeni nad každou závislost od přirozenosti. „Bůh jest skála;“ a nám je třeba jen naše celé bříme na Něho vložití, abychom zkusili, jak ochotný a jak mocný On jest k našemu zachování.

Po veškerém tomto zjevení dobrotivosti Boží vidíme Jákoba usaditi se v Sochot, a v odporu se zásadami a duchem života poutnického vystavěl si tam dům, jako kdyby tam byl jeho domov. Jest zřejmým, že Sochot nebyl místem Bohem mu určeným. Pán mu nepravil: „Já jsem ten silný Bůh... v Sochot;“ nýbrž: „Já jsem ten silný Bůh... v Bethel.“ (Kap. 31, 13.) Jákob měl proto Bethel a ne Sochot, co svůj veliký cíl na zřeteli míti. Ale žel, naše srdce jsou vždy nakloněna spokojiti se s menším postave-

ním a s nižším dílem, než Bůh nám ve Svě dobrotě chce dáti.

Pak se ubíral Jákob dále a přišel až k Sichem, kdež koupil pole a zůstal tak opět zpátky za božsky určenou hranicí; také jméno, kteréž dal svému oltáři, jest označujícím pro mravní stav jeho duše. On ho nazývá: „Bůh silný, Bůh Izraelský.“ (Kap. 33, 20.) Ovšem máme výsadu znáti Boha co **našeho** Boha; ale více ještě jest znáti Jej jakožto Boha svého vlastního domu a nás samých považovati za díl toho domu. Věřící má výsadu považovati Krista za **svou** hlavu; ale ještě větší výsadou jest znáti Jej co hlavu „Jeho těla“ a sebe jakožto údý tohoto těla.

V kap. 35. uvidíme Jákoba uvedeného k rozsáhlejší a slavnější představě o Bohu. V Sichem se však nachází zřejmě na nízké půdě, a proto musí trpěti, jak tomu vždycky bývá, když zůstaneme zpět za postavením, kteréž Bůh nám naznačil. Dvě a půl pokolení, kteráž se usadila na této straně Jordánu, byla prvními, kteříž padli do ruky nepřitele. Právě tak tomu bylo s Jákobem. V kapitole 34. vidíme hořké ovoce jeho pobytu v Sichem. Na jeho rodinu přišla skvrna, kterouž chtěli Simeon a Lévi pouhou rozhodností a násilím přirozenosti smazati, čímž však jen rozmnožili hoře a neklid Jákoba. Jákoba se jejich násilí ještě mocněji dotklo, než hana učiněná jeho dceři. „Řekl pak Jákob Simeonovi a Lévi: Zkormoutili jste mne, a zošklivili jste mne u obyvatelů krajiny této, u Kananejských a Ferezejských a já jsem s malým počtem lidí. Seberou-li se

na mne, zbijí mne a tak vyhlazen budu já i dům můj." (Kap. 34, 30.) To, co Jákobem nejvíce otrásl, byly následky pro něho a jeho dům. Vypadá to, že žil ve stálé bázni před nějakým jemu a jeho rodině hrozícím nebezpečím. Všude zjevuje neklidného, bázlivého, počítajícího ducha, kterýž jest nesnesitelným se životem víry v Boha.

Tím však není řečeno, že Jákob vůbec nebyl mužem víry; on jím jistě byl a jako takový obdržel také své místo ve velikém „oblaku svědků". (Žid. 11.) On však nechovil z návyku v provádění této božské zásady a činil proto tak mnohé smutné chyby. Vedla by jej víra k tomu, aby řekl: „A tak vyhlazen budu já i dům můj?" Jistě že ne. Boží zaslíbení v kapitole 28, 14. 15. by vyhnalo každou bázeň z jeho srdce. „A aj, já jsem s tebou... neopustím tebe" – to byla slova, kteráž měla uklidniti jeho srdce. Ale Jákob byl více zaměstnán nebezpečím, kteréž mu hrozilo, než svojí jistotou v ruce Boží. On měl věděti, že ani jeden vlas jeho hlavy nebyl v nebezpečí a místo pohlížení na Simeona a Lévi aneb na následky jejich přenáhleného jednání, měl sebe samého odsouditi proto, že se vůbec v takovém postavení nacházel. Kdyby se byl v Sichem po domácku neusadil, tu by Dína nebyla zhanobena a násilí jeho synů by nepovstalo. Ach! jak mnozí křesťané se vrhnou v bol a hoře svojí vlastní nevěrností a pak na místo odsouditi sebe sama, odsuzují poměry.

Jak často jsou na př. křesťanští rodiče zneklidnění a plni starostí nad rozpustilos-

tí, nezdárností a světáctvím svých dítek; a přec mají vlastně sebe sama odsouditi pro tyto zjevy, poněvadž vzhledem ke svým rodinám nechodili věrně před Bohem. Tak tomu bylo u Jákoba. V Sichem stál na nízké půdě; a poněvadž mu chyběl něžný cit, kterýž by jej byl nepochybně vedl k odkrytí jeho ne-správného postavení, použil Bůh ve Svě věrnosti okolnosti k jeho kázni. „Bůh nebude posmíván; nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žítí.“ (Gal. 6,7.) To jest zásada mravní vlády Boží, jejíhož použití nikdo neujde; a pro dítky Boží jest to i bezpodmínečná milost, že jsou povoláni sklízeti ovoce svých poblouzení. Milost jest to, býti tím aneb oním způsobem přivedení k pocítění, jak bolestné to jest, vzdáliti se od živého Boha aneb nezaujmouti místa nám vykázaného. Musíme zkusiti, že zde není místo našeho odpočinku; Bůh nám nechce dáti poskvrněný klid. Jeho jméno bu-diž za to chváleno! Přání Boží jest, aby-chom odpočívali v Něm a u Něho. To jest Jeho dokonalá milost. A když jsme poblou-dili aneb na cestě se zpozдили, tu nám při-volává: „Budeš-li se míti navrátiti... **ke mně** se navrať...“ (Jer. 4, 1.) Falešná po-kora, ovoce nevěry, vede často pobloudi-lého aneb zpozdivšího se k tomu, aby za-ujal nepatrnější místo, než to, kteréž Bůh mu dává, poněvadž nezná zásadu, podle kte-ré Bůh duši obnovuje, ani míru tohoto obno-vení. Marnotratný syn toužil po místě nájem-níka, poněvadž nevěděl, pokud se týkalo jeho osoby, že měl na místo více nároků než jen na místo nájemníka. A opačně, že by to

bylo nehodné charakteru otce, když by se v takové postavení uvedl. Buďto musíme k Bohu přijít podle zásady, kteráž jest Jeho hodna, aneb zůstaneme od Něho úplně vzdáleni.

KAPITOLA 35.

„Potom mluvil Bůh k Jákobovi: Vstana, vstup do Bethel, a bydlí tam.“ (V. 1.) Tato slova potvrzují zásadu, s kterouž jsme se právě zaměstnávali. Když jsme pochybili aneb od Boha se vzdálili, tu volá Pán duši k sobě zpět. „Protož pomni, **odkud jsi vypadl**, a čiň pokání **a první skutky**.“ (Zjev. 2,5.) To jest božská zásada obnovení. Duše se musí vrátiti ve své nejvyšší postavení. Pán nepraví: „Pomni, **kde** jsi,“ nýbrž: „Pomni toho vysokého postavení, z kteréhož jsi vypadl.“ Jen tímto způsobem poznáváme, jak daleko jsme se odchýlili a jak se můžeme opět navrátiti. Když jsme se tímto způsobem k slavné a svaté míře Boží vrátili, pak teprve jsme schopni posouditi velikost zla našeho padlého stavu. Jak mnoho zlého se nahromadilo v rodině Jákobově, aniž by to bylo jím odsouzeno, až když byl probuzen hlasem: „Vstana, vstup do Bethel!“ Sice nebylo místem k rozeznávání veškerého toho zla. Ovzduší tohoto místa bylo tak naplněno nečistými látkami, že nebylo možným tam poznati pravý charakter zlého. Ale jakmile zastihlo Jáka vyzvání do Bethel, „tedy řekl čeládce své a všechněm, kteříž

s ním byli: Odvržte bohy cizí, které máte mezi sebou, a očistěte se, a změňte roucha svá. A vstanouce, vstupme do Bethel, a udělám tam oltář silnému Bohu, kterýž vyslyšel mne v den soužení mého, a byl se mnou na cestě, kterouž jsem šel. (V. 2.3.) Pouhá zmínka o domu Božím rozechvěla v duši patriarchy strunu a předvedla mu v jednom okamžiku zkušenosti dvaceti let plných událostí. Ne v Sichem, nýbrž v Bethel poznal, kdo Bůh jest. Proto se musel vrátiti do Bethel a vystavěti oltář podle zásady a jména, kteréž se úplně lišily od jeho oltáře v Sichem; neboť tento byl spojen se spoustou nečistoty a modlářství.

Jáko b mohl o „Bohu, Bohu Izraele“ mluvit, když se nalézal uprostřed věcí, kteréž se svatostí domu Božího byly zcela neslučitelné. Jest důležité tomuto rozuměti. Na cestě stálého a rozumného oddělení nemůže duši nic udržeti, než jen vědomí toho, co jest dům Boží, a co tomuto domu sluší. Patřím-li na Boha jen ohledně sebe, tu nebudu mítí jasného, božského porozumění toho, co vychází ze správného ocenění Božích vztahů k Jeho domu. Mnozí to mají, předpokládajíce, že sami jsou věrnými a upřímného srdce, za věc menšího významu, jsou-li ohledně své bohoslužby ve spojení s nečistými věcmi. Jinými slovy, oni věří, že lze Boha také v Sichem velebiti, a že oltář se jménem „Bůh silný, Bůh Izraelský“ jest právě tak vznešený a Bohu přiměřený jako oltář se jménem „Boha z Bethel“. Avšak to jest politováníhodný omyl. Duchovní čtenář rozpozná rychle ten ve-

liký rozdíl v chování Jákobově v Sichem a v jeho chování v Bethel; a tentýž rozdíl je také mezi oběma oltáři. Naše pojmy ohledně bohoslužby musí býti samozřejmě ovlivněny naším duchovním stavem. Naše bohoslužba bude úplně v té míře jak jsme porozuměli charakteru Božímu a naším vztahům vůči Němu, buďto ubohá a omezená nebo poznání plná a vznešená.

Jméno našeho oltáře a charakter naší bohoslužby jsou výrazem jedné a téže myšlenky. Služba stojící ve spojení s „Bohem z Bethel“ je vznešenější než služba věnovaná „Bohu Izraelskému“. První jest vázána na vyvýšenější představu o Bohu než ta druhá, u které Bůh, na místo býti znám co Bůh Svého domu, jen jako Bůh jediné osoby se předvádí. Ovšem jest název: „Bůh silný, Bůh Izraelský“, výrazem obdivuhodné milosti; a duše se cítí šťastna, když uvažuje charakter Boha, kterýž se v milosti s každým kamenem Svého domu a s každým údem těla spojí. Každý kámen v domě Božím jest „živým kamenem“; a jako spojený se „živým kamenem“ má obecnství se „živým Bohem“ skrze moc „Ducha života“. Avšak ač toto vše jest pravdou, tož jest Bůh nicméně také Bohem Svého domu; a jsme-li více vyvinutým duchovním porozuměním schopnými, Jej jakožto takového uvažovati, tu obdrží naše bohoslužba vznešenější charakter.

Povolání Jákoba do Bethel, obsahuje však ještě něco jiného. Bůh mu praví: „Udělej tam oltář Bohu silnému, kterýž se ukázal tobě, kdyžs utíkal před Ezauem bratrem

svým" (V. 1.), a upamatoval jej tím na „den soužení". (V. 3.) Často jest to dobře, když jsme ve svých upomínkách vedeni zpět k onomu oddílu našeho života, kdy jsme se viděli na nejnižším stupni žebříku. Tak upamatoval Samuel krále Saula na dobu, kdy byl „maličký sám u sebe" (1.Sam. 15,17.); a jeden každý z nás potřebuje toho, aby čas, kdy byl „maličký sám u sebe", byl mu často v paměť uváděn. Jsme-li „maličkými" ve svých očích, tu se srdce důvěřuje jedině v Boha. Počneme-li se opět za něco míti, tu jest Pán přinucen nás znovu nechati pocítiti naši nicotu. Vstoupí-li někdo na cestu služby nebo svědectví, jak velmi tu cítí duše svou vlastní slabost a neschopnost a jak velmi pocítí následkem toho potřebu spoléhati se v Boha! Jak vážné, vroucí volání o sílu a pomoc vysílá tu k Němu! Později se snad domýšlíme, poněvadž se již tak dlouho v díle nacházíme, že můžeme státi na vlastních nohách, aneb nemáme snad již pocit své slabosti a nestojíme již v odvislosti od Boha. Pak klesne naše služba jako ubohá, bezcenná věc, bez pomazání a síly, poněvadž nenabírá z nevysýchajících pramenů Ducha, nýbrž z našich vlastních bídných myšlenek.

Ve verších 9.-15. obnovuje Bůh Jákobovi Svá zaslíbení a potvrzuje mu to nové jméno „kníže" na místo „lstivý; a Jákob nazývá opět jméno toho místa „Bethel". Verš 18. nám podává zajímavý příklad rozmanitosti, kteráž jest mezi úsudkem víry a přirozenosti. Přirozenost spatřuje věci zkaženou mlhou, kterouž jest obklopena, kdež-

to víra je uvažuje ve světle přítomnosti a rad Božích. Ráchel, „když k smrti pracovala (nebo umřela; nazvala své dítě Ben Oni; ale otec jeho nazval ho Beniaminem.“ Přírozenost ho nazývá „synem bolesti“ (nouze), ale víra „syn pravice“ (také „syn štěstí“). Tak jest tomu vždycky. Myšlenky přírozenosti se vždycky liší od myšlenek víry; a máme si vážně přát, aby naše srdce byla vedena posledními, nikdy však prvními.

KAPITOLA 36. a 37.

Kapitola 36. obsahuje rodokmen synů Ezaua s jejich různými názvy a bydlišti. Nebudeme se u toho zdržovati, nýbrž přejdeme bezprostředně k nejbohatšímu a nejzajímavějšímu dílu celého svatého Písma.

V Písmu není asi krásnějšího a dokonalejšího předobrazení o Kristu než Josef. Ať Pána uvažujeme co předmět lásky Otce, aneb předmět závesti „vlastních“ – ať se s Ním zaměstnáváme v Jeho ponížení, s Jeho utrpením a Jeho smrtí, aneb s Jeho povýšením a Jeho slávou – ve všem nalezneme Jej vhodně předobrazeného Josefem.

Kapitola 37. nám sděluje Josefovy sny, kterýchžto vypravování vzbudilo nenávest Josefových bratrů. Josef byl předmětem otcovy lásky a povolán k slavnému určení; a poněvadž srdce jeho bratrů nebyla v obecnství s těmito věcmi, tedy jej nenáviděli. Nesdíleli lásku otce k Josefovi a nechtěli

se poddati myšlenkám na povýšení svého bratra. Jaké určité předobrazení Židů za dnů Kristových! „Do svého vlastního přišel, ale vlastní jeho nepřijali ho.“ (Jan 1, 11.) Neměl v jejich očích „podobu ani krásy“. (Iz. 53, 2.) Nechtěli Jej uznati ani za Syna Božího ani za krále izraelského. Jejich oči nebyly otevřené k spatřování „Jeho slávy, slávy jakožto jednorozeného od Otce – plné milosti a pravdy.“ (Jan 1,14; porov. kap. 12, 37 a násl.) Nechtěli Jej; ano, oni Ho nenáviděli.

Avšak ačkoliv Josef nenalezl u svých bratrů náchylný sluch, setrval přece jen u svého svědectví: „Měl pak Josef sen a vypravoval jej bratřím svým; pročez ve větší nenávisti ho měli... Potom ještě měl jiný sen, a vypravoval jej bratřím svým.“ (V. 5. a 9.) To bylo jednoduché svědectví, založené na božském zjevení; ale toto svědectví mělo Josefa přivést do cisterny. Kdyby byl mlčel aneb ostrost a sílu svého svědectví poněkud zmírnil, tu by byl snad ušetřen; ale ne, on řekl svým bratřím pravdu, a proto jej nenáviděli.

Totéž nalezneme u Toho, jehož předzobrazením Josef byl. Kristus vydal svědectví pravdě (Jan 18, 37); On osvědčil, „dobré vyznání“ (1. Tim. 6,13); On nic nezadržel; On mohl jen pravdu mluvit, poněvadž On jest **pravda**. A člověk zodpověděl Jeho svědectví křížem, octem a kopím žoldnéře. Svědectví Kristovo bylo spolu spojeno s nejhlubší, nejbohatší a nejdokonalejší milostí. On přišel nejen jako „pravda“, nýbrž také jakožto dokonalý výraz celé lásky srdce

otcovského. „Milost a pravda skrze Ježíše Krista stala se.“ (Jan 1,17.) On byl pro lidi úplným zjevením toho, kdo Bůh jest; proto jest člověk bez výmluvy. (Porov. Jan 15,22.-25.) On přišel, aby lidem Boha ukázal; a člověk nenáviděl Boha dokonalou nenávistí. Nejplnější představa božské lásky našla odpověď v nejplnějším vyvinutí lidské nenávisti. Vidíme to na kříži; ale cisterna, do které byl Josef svými bratry uvržen, podává nám o tom již dojemný obraz.

„Kterážto, jakž ho uzřeli zdaleka, prvé než k nim došel, ukládali o něm, aby jej zahubili. Nebo řekli jeden druhému: Ej, mistr snů teď jde. Nyní tedy pojďte a zabijme jej, a uvrzme ho do některé cisterny, a díme: Zvěř litá sežrala jej. I uzříme, nač jemu vyjdou snové jeho.“ (V. 18.-20.) Tato slova nás upamatují pronikavým způsobem na podobenství o vinařích u Mat. 21, kde čteme: „Naposledy pak poslal k nim syna svého, řka: Ustýdnout se syna mého. Vinaři pak uzřevše toho syna, řekli mezi sebou: Tentoť jest dědic, pojďte, zabijme jej a uvažme se v dědictví jeho. I chytivše ho, vyvrhli jej ven z vinice a zabili.“ Bůh poslal Svého Syna na svět, On řekl: „Ustýdnout se Syna mého.“ Ale žel! srdce lidské nemělo žádného ustýdnutí před „nejmilejším“ Otce. Oni Jej vyvrhli! Země a nebe byly a jsou ještě stále kvůli Kristu v rozporu. **Člověk** Jej ukřižoval, ale **Bůh** Jej vzkřísil z mrtvých; člověk dal Jemu místo mezi dvěma zločinci, ale Bůh Jej posadil po Své pravici na nebesích. Člověk Mu vykázal nejnižší

místo na zemi, ale Bůh dal Jemu nejvyšší místo v nebi a okrášlil Její nejslavnějším majestátem.

Vše to se najde opět v životě Josefově. „Ratolest rostoucí Josef, ratolest rostoucí podle studnice; ratolesti vycházely nad zeď. Ačkoli hořkostí naplnili její a stříleli na něj, a v tajné nenávisti měli ho střelci. Však zůstalo v síle lučiště jeho, a zsilila se ramena rukou jeho z rukou mocného Jákobova; odkudž byl pastýř a kámen Izraelův; od silného Boha, jemuž sloužil otec tvůj, kterýž spomáhá tobě, a od všemohoucího, kterýž požehná tobě požehnáními nebeskými s hůry, požehnáními propasti ležící hluboko, požehnáním prsů a života. Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až ke končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Josefovou, a na vrchu hlavy Nazarejského mezi bratřími jeho.“ (Kap. 49, 22.–26.)

Tato slova líčí úchvatně „utrpení Kristovo a velikou za tím slávu.“ (1. Petr. 1, 11.) Střelci dokonali své dílo; ale Bůh byl silnější než oni. Kristus byl těžce zraněn v domě Svých přátel; ale Jeho ramena zsilila v moci vzkříšení; a víra zná Její nyní jakožto základ, na kterémž – jak ohledně církve, tak i vzhledem k Izraeli a veškerému stvoření – odpočívají v požehnání a slávě všechna předsevzetí Boží. Pakliže uvažujeme Josefa v cisterně a ve vězení a když její později vidíme jakožto vladaře nad celým Egyptem, tu poznáváme ten veliký rozdíl mezi myšlenkami Božími a lidskými; a tentýž rozdíl vidíme, obrátíme-li svůj zrak na „kříž“ a

pak na trůn na pravici velebnosti na výsostech."

Nic neuvedlo na světlo pravý stav lidského srdce proti Bohu tak jako příchod Kristův. „Kdybych byl nepřišel a nemluvil jim, hříchu by neměli.“ (Jan 15,22.) Ne snad, že by lidi nebyli žádnými hříšníky; ne, nýbrž: „hříchu by neměli.“ Tak praví Pán také na jiném místě: „Byste slepí byli, hříchu byste neměli.“ (Jan 9,41.) Bůh se v osobě Svého Syna člověku tak přiblížil, že člověk mohl říci: „Tentoť jest dědic;“ ale žel, on také připojil: „Pojďte, zabijme jej.“ Proto „nyní výmluvy nemají z hříchu svého.“ (Jan 15,22.) Všichni, kteříž praví, že vidí, nemají žádné výmluvy. Těžkost nestává v tom, že je člověk slepý a uzná tento stav, nýbrž v tom, poněvadž vyznává, **že vidí**. V době, jako je přítomná, kde najdeme tak mnoho zevního vyznání, jest tato zásada tím závažnější. S pouhým vyznáním, že se vidí, jest spojeno zůstávání hříchu. Oči člověka, kterýž svoji slepotu uzná, mohou býti otevřeny; co lze však učiniti pro člověka, jenž se domnívá že vidí, kdežto ve skutečnosti jest slepý?

KAPITOLA 38.

Tato kapitola nám představuje jednu z těch pozoruhodných okolností, kde Boží milost slavně triumfuje nad hříchem člověka. „Zjevné jest zajisté, že z pokolení Judova posel Pán náš.“ (Žid. 7,14.) Ale kterak? „Judas pak zplodil Fáresa a Záru

z **Támar,**" (Mat. 1,3.) Tato skutečnost zaslouží obzvláštní pozornosti našich srdcí. Bůh se pozdvihne ve Svě nekonečné milosti nad hřích a pošetilost lidskou, aby naplnil radu Svě lásky a svého milosrdenství. Tak čteme poněkud dále v tomtéž evangeliu: „David pak král zplodil Šalomouna z té, kteráž byla Uriášova." Jest to hodné Boha, takto jednati. Duch Boží nás vede rodokmenem Kristovým podle těla a ukazuje nám jakožto články onoho řetězu: Támar a Betsabé! Jest zjevné, že zde jest člověk vyloučen. On, s kterýmž se setkáváme na konci Matouše 1 jest „Bůh zjevený v těle", a sice jakožto takový představen perem Ducha svatého. Člověk by nikdy nemohl vymysleti takový rodokmen. To jest zcela a úplně božské; a žádný duchovní člověk to nemůže čísti, aniž by nenalezl v jeho obsahu nejprve požehnané zjevení milosti, a pak božské vdechnutí evangelia Matouše, a obzvláště také tohoto rodokmenu Krista podle těla, (Porovn. 2. Sam. 11 a 1. Mojž. 38 s Mat 1.)

KAPITOLA 39.-45.

Při pročitání tohoto zajímavého dílu knihy Boží spatřujeme pozoruhodné spoutání různého působení prozřetelnosti, kteréž všechno sleduje jeden hlavní cíl, totiž **po-výšení člověka, kterýž byl v cisterně;** současně uvádí na světlo množství podřadných předmětů. „Aby zjevena byla z mnohých srdcích myšlení" (Luk. 2, 35); ale

Josef měl býti povýšen. „Když přivolav hlad na zemi, všecku hůl chleba polámal, poslal před nimi muže znamenitého, jenž za služebníka prodán byl, totiž Josefa. Jehož nohy sevřeli pouty, železa podniknouti musil, až do toho času, když se zmínka stala o něm; řeč Hospodinova zkusila ho. Poslav král, propustiti ho rozkázal, panovník lidu svobodna ho učinil. Ustanovil ho pánem domu svého, a panovníkem všeho vladařství svého, aby vládl i knížaty podle své libosti, a starce jeho vyučoval moudrosti.“ (Žalm 105, 16.-22.)

Dobře jest povšimnouti si, že se hlavně jednalo o vyvýšení toho, kterýmž lidé opovrhli, a pak je přivést k vědomí jejich hříchu, jehož se provinili oním opovržením. A jak podivuhodným způsobem se vše naplnilo! Nedůležité, jakož i nejdůležitější, zdánlivě nejpriznivější, jakož i zdánlivě nepřiznivé poměry musely spolupůsobiti k naplnění Božích předsevzetí. V kapitole 39. si ďábel posloužil ženy Putifarovy, aby přivedl Josefa do vězení; a v kapitole 40. použije nevděčnosti a nedbalosti vrchního číšníka, aby ho tam podržel. Ale všechno jest marné. Bůh stojí za touto scénou a řídí Svou rukou všechny nitky; ve vhodném času On člověka Své rady nechá předstoupiti a postaví nohy jeho do velkého prostoru. Boží výsadou jest, vždycky státi nade vším. On může k splnění Svých velikých a nevyzpytatelných úmyslů vše použití. Jak jsme šťastni, že smíme ve všech věcech ruku a rady našeho Otce sledovati; a jak jest to blahé věděti, že On co neomezený

vladař všemi nástroji podle libosti nakládá a že andělé, lidé a ďábel stojí pod Jeho mocnou rukou a musí sloužiti podle Jeho libosti ku provedení Jeho předsevzetí.

Toto vše se nám v těchto kapitolách předvádí v nanejvýš pozoruhodném způsobu. Bůh vstoupí do domácího kruhu pohanského dvořenína, navštíví domácnost pohanského krále, ano, jeho lůžko, a nechá jeho sny na jeho lůžku přispěti ku vyvinutí Svých plánů. A nejsou to jen jednotlivé osoby a jejich poměry, kteréž vidíme použity k uspíšení konečného účelu Božího, nýbrž Egypt a veškeré okolní země musí na Jeho povel předstoupiti. Jedním slovem, celá země se rukou Boží připraví takřka za jeviště, na kterémž se rozvinuje sláva a velikost „Nazarejského (t. zn. odděleného) mezi bratřími jeho.“ To jsou cesty Boží, a jest to nejblaženějším a pozdvihujícím cvičením pro duši věřícího, sledovati tímto způsobem podivné skutky jeho nebeského Otce. Jak mocně se zjevuje vláda božské prozřetelnosti v zajímavém ději Josefově! Pohlédněme na př. do vězení vladařova. Vidíme tam v železech muže, obviněného ošklivým zločinem, vyvrženého a zavrženého z lidské společnosti; a právě tento muž bude v jednom okamžiku pozdvížen k nejvyššímu postavení v Egyptě. Kdo by mohl popírat, že v tomto všem měl Bůh Svoji ruku?

„Josefovi pak Farao řekl: Poněvadž Bůh dal znáti tobě všechno toto, neníť žádného tak rozumného a moudrého, jako ty jsi. Ty budeš nad domem mým, a líbati bude

tvář tvou všecken lid můj; stolicí toliko královskou vyšší budu nad tebe. Řekl také Farao Josefovi: Aj, ustanovil jsem tě nade vší zemí egyptskou. A sňav Farao prsten svůj s ruky své, dal jej na ruku Josefovou, a oblékl ho v roucho kmentové, a vložil zlatý řetěz na hrdlo jeho. A dal ho voziti na svém druhém voze a volali před ním: Klanějte se! I ustanovil ho nade vší zemí egyptskou. I řekl Farao Josefovi: Já jsem Farao, a bez dopuštění tvého nepozdvihne žádný ruky své ani nohy své ve vší zemi egyptské." (Kap. 41,39.-44.)

To nebylo povýšení obyčejného způsobu. Pořad událostí, kteréž spolupůsobily k tomuto povýšení, ukazuje jasně, že ruka Boží vše řídila; spolu spatřujeme ve všem případné předzobrazení utrpení a slávy Pána Ježíše Krista. Josef byl z cisterny a ze žaláře, do kteréhož jej přivedla žárlivost jeho bratrů a nespravedlivý rozsudek pohanů, vzat, aby se stal panovníkem nad celým Egyptem; ano, nejen to, on se měl na této cestě státí požehnáním a zachráncem Izraele a celé země. Vše to poukazuje obrazně na Krista; a v pravdě nemůže býti dokonalejšího obrazu. Vidíme člověka vedeného rukou lidskou až na místo smrti, a pak ho vidíme vzkříšeného rukou Boží a povýšeného k nejvyšší hodnosti a slávě. „Muži Izraelští, slyšte slova tato: Ježíše toho Nazaretského, muže od Boha zveličeného mezi vámi mocmi a zázraky a znameními, kteréž činil skrze něho Bůh uprostřed vás, jakož i vy sami víte, toho vydaného z uložené rady a předzvědění Božího vzavše a

skrze ruce nešlechetných ukřižovavše, zamordovali jste. Jehož Bůh vzkřísil, zprostitiv bolestí smrti, jakož nebylo možné jemu držánu býti od ní." (Skut 2,22.-24.)

Avšak kromě těchto již naznačených bodů jsou ještě dva příběhy v životě Josefově, kteréž tomuto předzobrazení obzvláště význačnou dokonalost dávají. Jest to jeho svatba s dcerou Putifara v kapitole 41, a setkání s jeho bratřími v kapitole 45. Pořad příběhů jest následující: Josef se představuje svým bratřím jakožto poslaný otcem; oni jím opovrhli a přivedli ho, pokudž na ně přišlo, na místo smrti; Bůh jej odtamtud vezme a pozdvihne ho na místo nejvyšší hodnosti. Takto povýšen, obdrží nevěstu — ženu, a když jeho bratři podle těla úplně zdrceni u jeho nohou leží, dá se jim poznati, uklidní jejich srdce a uvádí je v požehnání. Pak bude on průtokem požehnání pro ně a celou zemi.

Některé poznámky o Josefově oženění a o setkání a spojení s bratřími budou zde místnými. Cizí žena jest předzobrazení církve Boží. Kristus se představil Židům, a jimi opovržen, zaujal Svě místo na výsostech, odkudž seslal Ducha svatého, aby shromáždil vyvolenou, ze Židů a pohanů složenou církev. Tato jest určena k spojení s Ním v nebeské slávě. Již při uvažování kapitoly 24. jsme se pozastavili u učení o církvi, ale ještě některé body zůstávají k podotknutí. Nejprve jest si povšimnouti, že Josefova egyptská nevěsta byla s ním v jeho slávě co nejvroucněji spojena. Jedno s ním, sdílí vše, co jeho bylo. Mimo to zaujímala místo

blízkosti a důvěrnosti, kteréž bylo známo jediné jí samé.*) Právě tak jest tomu s církví, nevěstou Beránkovou. Ona jest shromážděna ke Kristu, aby byla společnicí Jeho opovržení a Jeho slávy. Postavení Kristovo propůjčuje postavení církve svůj charakter, a postavení církve má vždy označovati její obcování. Jsme-li shromáždění ke Kristu, tedy to jest k Němu co povýšenému v slávu a ne jakožto poníženému zde. „A tak my již od toho času žádného neznáme podle těla. A ačkoli jsme znali Krista podle těla, ale nyní již neznáme.“ (2.Kor. 5,16.) Církve shromažďovací místo jest Kristus v slávě.

Úplné porozumění této zásady jest mnohem větší důležitosti, než se na první pohled zdá. Úmysl satana jakož i sklon našich srdcí jest vždy řízen k tomu, zdržeti nás od pozdvihnutí se k výši myšlenek Božích; a obzvláště jest tomu tak vzhledem na středisko našeho spojení s Kristem; mnozí jsou té domněnky, že toto středisko tvoří Kristova krev. Jest to požehnaná pravda, že vzácná krev Kristova nás osobně převedla co velebitelů v Boží přítomnost; krev ta tvoří proto božský základ našeho obcenství s Bohem. Mluvíme-li však o středisku našeho spolčení jakožto církve, tu nesmíme přehlédnouti, že Duch svatý nás shromažďuje ke vzkříšenému a oslavenému Kristu. Tato pravda propůjčí našemu spojení co křes-

*) Josefova žena představuje církev jakožto spojenou s Kristem v Jeho slávě; kdežto žena Mojžíšova představuje církev spojenou s Kristem v Jeho opovržení.

ťanům vysokou a svatou povahu. Jakmile se postavíme na půdu nižší, musíme tvořiti nevyhnutelně sektu anebo stranu. Shromažďujeme-li se k nějakému ustanovení, nechť jest toto sebedůležitější, anebo k nějaké pravdě, kterážto sama o sobě nemůže býti popřena, tu činíme svým střediskem něco nižšího než Krista.

Proto jest velmi důležitým zkoušeti praktické následky, které vytryskují z pravdy, že jsme shromážděni ke vzkříšené a oslavené hlavě. Kdyby byl Kristus na zemi, tu bychom se museli zde k Němu shromáždit; poněvadž On jest ale skryt v nebi, tu obdrží církve svůj charakter od Jeho postavení tam. Proto mohl Kristus říci: „Ze světa nejsou, jako i já nejsem ze světa.“ A dále: „A já posvěcuji sebe samého za ně, aby i oni posvěceni byli v pravdě.“ (Jan 17, 16. 19.) Tak čteme také v 1. Petr. 2, 4. 5.: „Ke kterémuž přistupující, ke kameni živému, od lidí zajisté zavrženému, ale od Boha vyvolenému a drahému, i vy, jako kamení živé, vzdělávejte se v dům duchovní, kněžstvo svaté, k obětování duchovních obětí, vzácných Bohu skrze Jezukrista.“ Jsme-li shromážděni ke Kristu, tedy musíme býti k Němu shromážděni jak On jest a **kde** On jest; a čím více, vedeni Duchem svatým, vstoupíme v poznání těchto věcí, tím jasněji také porozumíme, jaké obcování se nyní pro nás sluší. Josefova nevěsta nebyla s ním spojena v cisterně anebo v žaláři, nýbrž v hodnosti a slávě jeho postavení jakožto panovníka nad celým Egyptem. V tomto případě nám to nebude za těžko,

poznati nadobyčejnou rozdílnost obou postavení.

Dále pak čteme: „Josefovi pak narodili se dva synové, **prvé než přišel rok hladu.**“ Doba utrpení se blížila; ale před tím se zjevilo ovoce jeho spojení s jeho ženou. Dítka, kteréž mu Bůh dal, byly povolány v jsoucnost před touto dobou utrpení. Právě tak tomu bude s církví. Všichni její údové budou povoláni, celé tělo bude doplněno a se svojí hlavou v nebesích spojeno, prve nežli se dostaví „soužení veliké“, kteréž přijíti má na celý svět. (Mat. 24, 21.)

Zaměstnávejme se nyní krátce se sejitím Josefa s jeho bratřími. Najdeme tu různé body, kteréž se nápadně shodují s dějem Israele v posledních dnech. Průběhem doby, kdy byl Josef zrakům svých bratrů skryt, museli tito prodělávati hlubokou zkoušku, jakož i nanejvýš bolestná cvičení svědomí. Jednu takovou zkoušku dávají najevo následujícími slovy: „**Jistě provinili jsme se** proti bratru svému. Nebo viděli jsme soužení duše jeho, když nás pokorně prosil, a **nevyslyšeli jsme ho; protož přišlo na nás soužení toto.** Odpověděl pak jim Ruben řka: Zdaliž jsem tehdy nepravil vám těmito slovy: Nehřešte proti pacholeti. Ale neposlechli jste; pročez také **krve jeho, hle, vyhledává se.**“ (Kap. 42,21.22.)

Dále čteme v kapitole 44,16: „Tedy řekl Juda: Což díme pánu svému? co mluvíti budeme? a čím se ospravedlníme? Bůh našel nepravost služebníků tvých.“ Žádný nedovede vyučovati tak jako Bůh. On je-

diný zmůže vyvolati ve svědomí pravý pocit hříchu a přivést duši k hlubokému vědomí jejího stavu před Ním. Člověk spěchá bezstarostně na své hříšné dráze, dokudž nestihnou jeho svědomí střely Všemohoucího; a pak bývá oněmi bolestnými cvičeními zasaženo srdce a svědomí, kteréž jen v nezměrné plnosti spasitelné lásky mohou utišení nalézt. Josefovi bratři neměli žádné představy o tom, co z jejich chování vůči Josefovi mělo pro ně vzejíti. „A pochopivše, uvrhli jej do cisterny; i usadili se, aby jedli chléb.“ (Kap. 37, 24. 25.) „Běda... kteříž pijí z bání vinných a drahými mastmi se maží, aniž jsou citelní bolestí pro potření Josefovo.“ (Ámos 6, 6.)

Bůh však probudil svým časem zarmoucení srdce a nepokoj svědomí a to naneuvěřitelným způsobem. Léta plynula a bratři se mohli domnívat, že jest vše v nejlepším pořádku; pak se však přiblížilo „sedm let úrodných a sedm let hladu“. Co znamenala tato léta? Od koho přišla? A k čemu měla sloužit? Ó, podivuhodné cesty božské prozřetelnosti! Ó, nevyzpytatelná moudrost Boží! Hlad stihne zemi Kananejskou a příkazující potřeby hladu přivedou vinné bratry do Egypta, k nohám toho, jehož trápili. Jak jasně zjevuje se v tomto všem ruka Boží. Tu stojí, ve svém svědomí usvědčení a hlubokým vědomím viny proniknutí, v přítomnosti toho muže, kteréhož „v tajné nenávisť“ uvrhli do cisterny. Vskutku, jejich hřích je nalezl, ale nalezl v přítomnosti Josefa. Požehnané místo!

„Josef pak nemoha se déle zdržeti, pře-

de všemi přístojícími zvolal: Každé všechněm ven! I nezůstal žádný s nimi, když se známil Josef s bratřími svými." (Kap. 45,1) Žádnému cizímu nebylo dovoleno býti svědkem tohoto posvěceného výjevu; neboť který cizinec mohl by tomu porozuměti aneb toho oceniti? Zde máme výsadu spatřiti skutečně pravé, božsky způsobené usvědčení z hříchu v přítomnosti Boží; a když tyto dvě věci se setkají, tu jest brzy každá otázka uspořádaná.

„Tedy řekl Josef bratřím svým: **Přistuptež medle ke mně.** I přistoupili. A řekl: Já jsem Josef, bratr váš, kteréhož jste prodali do Egypta. Protož nyní nermuťtež se a neztěžujte sobě toho, že jste mne sem prodali; nebo pro zachování života vašeho poslal mne Bůh před vámi... Poslal mne, pravím, Bůh před vámi, pro zachování vás ostatků na zemi, a pro zachování životů vašich vysvobozením velikým. Tak tedy ne vy jste mne poslali sem, ale Bůh." To jest skutečně milost - milost, kteráž usvědčené svědomí přivede k dokonalému klidu. Poněvadž se bratří sami bez tajeň odsoudili, tak nezbylo Josefovi nic jiného, než nalíti do jejich raněných srdcí mírnící balsám. Vše toto je milým předzobrazením toho, co Bůh v posledních dnech s Izraelem učiní, když „obráti zřetel na něho, jehož jsou bodli a kvíliti budou nad ním." (Zach. 12,10) Pak okusí skutečnost božské milosti, jakož i očišťující moc oné „studnice otevřené domu Davidovu a obyvatelům Jeruzalémským, k obmytí hřícha a nečistoty." (Zach. 13,1.)

Ve Skutcích apoštolů 3. najdeme, kterak Duch Boží v Petrovi působí, vyvolatí ve svědomí Židů toto božské usvědčení svědomí. „Bůh Abrahamův a Izákův a Jákobův, Bůh otců našich, oslavil syna svého Ježíše, kteréhož jste vy vydali, a odepřeli jste se před tváří Pilátovou, kterýž ho soudil býti hodného propuštění. Vy pak toho svatého a spravedlivého odepřeli jste se, a prosili jste za muže vražedníka, aby vám byl dán, dárce pak života zamordovali jste. Kteréhož Bůh vzkřísil z mrtvých; čehož my svědkové jsme.“ Tato slova měla za účel ze srdce a úst posluchačů vyvolatí ono vyznání bratrů Josefových: „Jistě, provinili jsme se.“ Pak připojuje milost: „Ale nyní, bratří, vím, že jste to z nevědomí učinili, jako i knížata vaše. Bůh pak to, což předzvěstoval skrze ústa všech proroků svých, že měl Kristus trpěti, tak naplnil. Protož činite pokání, a obraťte se, aby byli zhlazeni hříchové vaši, když by přišli časové rozvlažení od tváří Páně.“ Zde vidíme nejprve, že Židé v zamordování Krista, nepřátelství svých srdcí volný průběh nechali, jako bratří Josefovi ve svém chování vůči tomuto; spolu však předstoupí milost Boží pro jednoho každého v tom na světlo, že vše představuje jakožto Bohem k jejich požehnání připravené a zvěstované. To jest dokonalá milost, kteráž všechny lidské pojmy přesahuje; a k radování se z této milosti není nic jiného třeba než pravdou Boží usvědčené svědomí. Ti, kteříž mohli vyznat: „Jistě, **provinili** jsme se;“ byli vstavu porozuměti také vzácným slovům milosti: „**Ne vy** jste mne sem poslali, ale

Bůh. " Tak tomu musí vždycky býti. Duše, kteráž nad sebou vyřkla rozsudek zatracení, jest vstavu rozuměti a oceniti Boží odpouštějící milosrdenství.

KAPITOLA 46.-50.

Poslední kapitoly (46.-50.) naší knihy mluví o cestě Jákobově a jeho rodiny do Egypta a o jejich tam usídlení. Dále o jednání Josefově průběhem ostatních let drahoty; a konečně o požehnání dvanácti patriarchů Jákobem a o jeho smrti a pohřbu. U jednotlivostí těchto příběhů se nebudeme déle zdržovati, ačkoliv dávají duchovnímu člověku bohatou látku k uvažování.*) Vidíme bezdůvodné obavy Jákobovy, při spatření jeho žijícího a vysoko povýšeného syna, rozptýlené. Vidíme jak Boží milost panuje v přeplyvající moci a vše řídí, ačkoliv jest zřejmě také spojena se sou-

*) Konec dráhy Jákobovy tvoří slavnou protivu ke všem dřívějším scénám jeho příběhů plného života. Připomíná nám krásný večer po bouřlivém dnu. Slunce, kteréž průběhem dne bylo za mraky ukryto, zapadá v nádherném lesku a ozlacuje svými paprsky večerní oblohu a slibuje krásné jitro. Tak jest tomu s naším starým patriarchou. Přelstívání, činění smluv, uvažování a činění plánů, obracení a točení se, nevěřící, sobecké obavy a starosti — všechna tato temná mračna přirozenosti a země zmizely, a Jákob vystupuje v celé hodnosti a vyvýšenosti víry, rozdávaje požehnání a propůjčuje hodnosti, přiměřeně onomu svatému poznání, kteréž může býti získáno jen v obecenství s Bohem.

Nechť si je přirozené oko zatemnělé, oko víry jest ostré. Jákob se nedá mýlití ohledně postavení, kteréž bylo pro Efraima a Manassesa v radách Bo-

dem, v tom, že synové Jákobovi musí jítí na to místo, kam poslali svého bratra. Dále vidíme, jak milost působí v Josefovi průběhem jeho celého života. Ačkoliv jest Faraónem povýšen, skrývá se takřka a víže lid zůstávající povinností s králem. Farao řekl: „Jděte k Josefovi,“ kdežto Josef svým jednáním jim dává k porozumění: „Vše, co jste a máte, patří Faraonovi.“ Všechny tyto věci jsou velké zajímavosti a vedou duši k oné slavné době, kdy Syn člověka podle božského usnesení otěže vlády do Své ruky vezme a nad celým smířeným stvořením vládnouti bude. Církev, nevěsta Beránkova pak, podle věčných rad Božích, zaujme nejbližší a nejdůvěrnější místo po Jeho boku. Izrael úplně obnoven, bude Jeho milostivou rukou sycen a udržován a celá země

žích určeno. On nemá zapotřebí jako jeho otec Izák ve 27. kapitole „zhroziti se hrůzou velikou náramně,“ vzhledem k téměř osudnému poblouzení. Právě naopak; jeho důmyslu plná odpověď proti jeho méně zpravenému synu zní: „Vím synu můj, vím.“ Moc rozumu a přirozených citů neztemnila jeho duchovní zrak jako u Izáka. On se ve škole zkušeni naučil pevně spoléhati na předuložení Boží, a žádný vliv přírody nemůže jej od toho odvésti.

Kapitola 48,11 nám podává velmi krásný příklad o způsobu a druhu, jak Bůh se pozdvihne nad veškeré naše myšlenky a zjeví se lepší než veškeré naše obavy. „I řekl Izrael Josefovi: Nemysliť jsem já, abych měl kdy viděti tvář tvou, a aj, dal mi Bůh, abych viděl i símě tvé.“ Podle názoru přirozenosti byl Josef mrtev; ale oko Boží ho vidělo živého a zaujímajícího nejvyšší místo moci po trůnu. „Čeho oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž jej milují.“ (1.Kor. 2,9.) Ó, kéž by naše duše vnikla hlouběji do porozumění Božího a Jeho cest!

bude znáti nevýslovné štěstí poddání Jeho žezlu. A konečně, když si všechny věci byl podmanil, odevzdává On otěže vlády opět rukám Božím, „aby byl Bůh všecko ve všem.“ (Tak dle pův. 1.Kor. 15,28.)

Z řečeného lze si učiniti představu o bohaté plnosti, kterouž děj Josefův v předobrazném vztahu v sobě chová. Bůh nám v něm ukazuje, krátce to ještě jednou opakujíc, poslání Syna k Izraeli, Jeho ponížení a opovržení; hluboké duševní zkoušky a konečné pokání a obnovení Izraele, spojení církve s Kristem, Jeho povýšení a všeobecné panování, a na konec obrací náš zrak na požehnanou dobu, kdy On sám „bude všecko ve všem.“

Jest zbytečné podotknutí, že všechny tyto věci v celém Písmě svatém se obšírně učí a na světlo uvádí. My nezakládáme proto jejich pravdu na děj Josefův; ale přec jen jest povznášející, že nacházíme již v nejstarších dobách ony vzácné pravdy předzobrazené; to nám dosvědčuje božskou jednotnost celé svaté knihy. Zda se zabýváme první knihou Mojžíšovou aneb epistolou k Efezským, proroky Starého anebo těmi Nového zákona – všude najdeme tytéž pravdy.

„Všelikét písmo od Boha jest vdechnuté.“
(2.Tim. 3,16.)

Vysvětlivky:

než	ale, avšak
neodvislost	nezávislost
zákonnost	zákonictví

Náhrady slov:

str.

na všech místech	karakter	charakter
na všech místech	obmezení	omezení
3,255	trojice	trojjedinnost(i)
4	se mohl vyvíjet	mohl být
36	dlužníci	stala se dlužníci
37	nutnosti	jistotou
47	zavření	zavržení
52	nesmíšenou	nesmírnou
	zkoušen	okoušen
66	jest, jest	jest, znamená
70	víra...náboženství	zbožnost (v tomto příp.)
78	vysazuje	vystavuje
82	účet	úkor
124	pravé náboženství	pravou zbožnost
131	skrejž	skryje
134	Podobá se sebou	Vypadá to vedle

166	bezvýminečné	bezpodmínečné
175	na jevo	najevo
191	chod	krok
196	přiměni	přivedeni
197	cizinství	cizinctví
	Podobá se	Vypadá to
216	velmi	velmi brzy
218	vztáhal	vztáhl
221	se podobá	nám připadá
228	cizé	cizí
235	zabývajícím	zaměstnávajícím
246	pobožnostech	zbožnosti
249	zevní	viditelné
255	podobá se	je vidno
277	nejvynikajících	nejvýznačnějších
276	posloužil	použil
292	Podobá se	Vypadá to
300	pro Krista	kvůli Kristu
305	vězení vladaře nad vězením	
		vězení vladařova